

D. ANTONII FERNANDEZ
 DE OTERO,
 I.C. CARRIONENSIS,
 TRACTATUS
 DE OFFICIALIBUS.
 PARS PRIMA.

CAPUT PRIMUM,

Quid Officialium nomine comprehen-
 datur, & quid sit electio?

SUMMARIUM.

- 1 Officialium verbo quid significetur?
- 2 Officiales à verbo officio derivantur.
- 3 Officium dicitur quod quisque efficere debet.
- 4 Officium pietatis quid.
- 5 Officium Avi circa Nepotem quid?
- 6 Officium paternum.
- 7 Officium Magistratus.
- 8 Officium pro munere publico & honore usur-
patur.
- 9 Officium censuale.
- 10 Cohortale.
- 11 Comitianum.
- 12 Officium quandoque dicitur ipse locus in quo
Officiales consistunt.
- 13 Officium nobile & mercenarium quid?
- 14 Officia quaedam publica, quaedam verò privata.
- 15 Publica duplici sunt in differentia.
- 16 Privata quid sint.
- 17 Officium quid differat ab artificio?
- 18 Artes alia sordida, alia honesta.
- 19 Officia alia honorifica, alia vilia.
- 20 Officiales ab officio publico derivantur.
- 21 Officiales Reipublica quo sensu dicantur.
- 22 Regis dignitas an sit Officium?
- 23 An ex officio teneatur Rex Regnis inservire?
- 24 Imperare non solum est dignitas, sed ars ar-
Otero De Officialibus.

- tium omnium summa.
- 25 Proprium Regum officium quid?
 - 26 Ars artium est hominem regere.
 - 27 Electio à verbo eligere derivatur.
 - 28 Electio proprie quid?
 - 29 Electio generaliter definita quid?
 - 30 Electionis definitio in genere.

Acturi de Officialibus Reipubli-
 cae, eorum creatione & usu, cum
 caeteris ad eorum ministerium
 spectantibus rebus; oportet ut
 prius dignoscamus † quid Offi-
 cialium verbo significetur, ut
 merito in proposito, cum Marc.
 Tullio Ciceron. lib. 1. *Officiorum* praefari valeam:
 placet igitur, quoniam omnis dispositio de officiis
 futura est, ante diffinire, quid sit officium, ut in-
 telligatur quid sit id de quo disputatur, quod ita
 docet D. Ambrosius lib. 10. *Officiorum in proemio*.

Et sanè † Officiales à verbo *Officio* denomi-
 nantur: officium † autem dicitur, quod quisque
 efficere debet pro suae conditione personae ut tradi-
 dit D. Ambrosius lib. 1. *Officiorum*: Schander.
 in *l. tur. verb. Officium*: Cicero in lib. 1. *Officio-
 rum & lib. de inventione*, exornant Caesar à Co-
 sta lib. 2. *antiquit.* pro verbo *Officio* utebantur,
 ut docet Poliafter verb. *Officio* & isto sensu apud
 legum latores dici solet † Officium pietatis quod
 à parentibus in liberos exerceri debet, & in *l. do-
 tem ff. de collatione bonorum*, ubi quippe † Offi-
 cium avi circa nepotem ex Officio patris erga fi-
 lium pendet *l. fin. C. de dot. proin.* † ubi pater-
 num esse Officium, Alciat. lib. 1. *de praes.* 17.
 Palac. Rub. in *cap. per rest. not. 3. & cap. 24.*
Collatione 1. ut in l. 2. ff. de inoffic. test. Ex
 A similiter

- 7 similiter † Officium magistratus, & jus dicentis, ut l. 1. ff. de jurisdic. omnium judic. l. veluti 27.
- 8 de verb. Sed & † Officium frequenter pro munere publico, & honore usurpari solet ut in l. 2. ff. de his quib. ut indign. ibi: item si quis contra mandata duxerit uxorem ex ea provincia, in qua Officium aliquod gerit. l. 4. §. proficisci ibi: Quod officia proficiscuntur, ff. de officio proconsul. l. cum Prator. 12. ibi: ut civilibus non fungantur ff. de judic. l. 6. cap. min. l. si quis 38. l. eos qui 65. ff. de rit. nupt. observant Costa in cap. si Pater 1. p. verb. uxorem numer. 13. de testam. in 6. erudi. Cujac. 1. observat. cap. 11. & lib. 4. cap. 22. Et sic dicitur Officium Præsidis, Comitii Præfectorum, Procuratoris fisci, ut in l. 3. quando fise. vel privat. l. 2. & 3. ad fin. C. de can. largitionibus l. 10. l. unic. in fin. C. de collat. donat. C. de devexund. lib. 1. C. ne fiscus rem quam vend. l. 1. C. de bon. vacant. Officium Præsidiæ in l. 1. C. de Præscript. 30. ann. † Officium censuale. l. testam. omnia 18. C. de testament. & apud
- 10 Symmach. lib. 1. Epist. 47. † Cohortale Officium
- 11 ut in l. eo 33. cap. de appell. † Officium comitianum l. 2. C. de offic. miliu. Judic. & in decretal. Collocantur plures tituli, ut de Officio & potest.
- 12 delegat. de Offic. Ordin. † quandoque dicitur ipse locus, in quo Officiales consistunt ut in l. si fideiussor. 7. l. fin. ibi: apud Officium deponi debet ff. qui satis cogant l. ejus pro quo ff. de in just. voc. Plinio lib. 1. epist. ibi: Paucos post dies ipsemet regulas convenit in Pratoris Officio. & frequenter etiam ll. de Officio Judicis, loquuntur
- 13 ut in tot. titul. ff. de Offic. Judic. Et aliud † nobile, aliud verò mercenarium dicitur de quo Bart. in l. Imperium numer. 6. ff. de jurisd. omni. Judic. Zas & Bros in l. 1. ff. eod. Pichard. ad titul.
- 14 de Offic. Judic. Sed & † officia quædam sunt publica, quædam verò privata, ut in l. 16. ff. cap. minut.
- 15 Publica etiam sunt † in duplici differentia, nam alia sunt publica, autoritate & utilitate simul, hoc est quod omni modo, & principaliter sunt inventa in Reipublicæ utilitatem, prout est Officium Præsidi. seu Judicis ordinari. Synod. Procur. Decurion. & exactor. tribut. & similia; alia verò sunt publica autoritate tantum, sed utilitate privata ut verificatur in tutela, & cura minorum: nam licet Reipublicæ conveniat, quod minores & eorum bona defendantur, privatim tamen in utilitatem minoris id cedit, quam distinctionem amplectitur D. Salgad. de Reg. proteclion. 3. p. cap. 8. à n. 17.
- 16 Privata verò sunt † quæ ad singularem utilitatem pertinent, ut quæ à quovis pro suo libito exercentur, ut sunt Offiarii, loncores, Ministratores, & quam plures alii in l. Centuria 203. ff. de V.
- 17 §. Et differt † Officium ab artificio, ut in l. legatis §. ff. de legat. 3. ubi communiter notant DD. l. nominatim 27. ff. de man. miss. eod. tit. l. forma §. in servis ff. de censibus Casan. considerat. 31. elegantior lib. 2. Gaspar Guttierrez de los Rilos in not. Artium liberalium lib. 11. cap. 3. quod consistit in his, qui aliquam artem exercent.
- 18 Artes verò † aliæ sordidæ, aliæ honestæ de quo extra consuetudinem patriæ (quæ ut ars reputetur, vilis, mechanica, aut nobilis est attendenda, & Bart. l. 1. C. de dignitatib. lib. 10. Platea in l. maximar. C. de excusat. muner. & lib. Alciat. de præf. præf. 48. n. 12.) videndus est Tiraquel. de nobilitat. cap. 34. Casaneus in cat. p. 11. conf. 36. cum seqq. sed de his non est sermo. Similiter,
- 19 & Officia † alia sunt honorifica, alia verò sordida,

& vilia, & suo loco dicemus; & interim vide Bart. in l. unic. C. de mulier. & in quo loco ex n. 15. Gregor. Lopez in l. 3. tit. 14. p. 4. Azeved. in l. 3. tit. 4. lib. 6. Recopil. ex n. 2.

Ab officio autem † publico dicuntur commu-
niter, & derivantur Officiales, quo nomine ad significandos magistratus, vel eos qui muneri publico inserviunt utuntur Jur. Con. ut in l. Præsidis 34. ibi: Præsidis provincia Officiales ff. de reb. credit. l. si quis 6. ibi: Officialium suorum, vel subsequentium, ff. de pæn. l. 3. §. missus ff. ut in poss. legat. l. pæn. ad fin. ff. de bon. damn. l. 4. C. de Episc. & Cler. l. 2. C. de dilatorib. lib. 10. & frequens & ordinaria loquutio in tit. nova Recopil. & in l. 1. & 2. tit. 4. lib. 3. Recopil. l. 1. & 23. 25. & 29. tit. 18. lib. 11. tit. 9. lib. 1. ff. 14. l. 12. tit. 12. l. 1. tit. 13. l. 46. tit. 11. l. 6. tit. 17. l. 15. tit. 16. l. 11. tit. 12. l. 13. tit. 14. l. 2. & 12. tit. 19. l. 5. tit. 17. l. 78. ad titulum & passim in pluribus legibus novæ Recopil. in lib. 9. Et hoc sensu dicuntur † Officiales Reipublicæ, & 21 habere Officium ut rectè considerat Joann. de Sant. Maria in sua politic. Christian. cap. 3. per tot. præcipuè ibi: y suera de lo dicho el ser el nombre † del Rey nombre de Officio se confirma con 22 aquella comun sententia &c. & paulò inferius ibi: sepan pues † los Reyes que los son para servir a los 23 Reynos, y que tienen Officio que los obliga a trabajo. Unde D. Chrylost. in epist. ad Corint. sermone 15. ita ait & imperare † non solum digni- 24 tas est, imo ars est artium omnium summa Plato epist. 7. D. Thom. de Regim. Princip. cap. 15. ibi: inter omnes artes vivendi, & regendi ars amplior, & superior est, & facit in proposito illud 25 Arai cap. 13. † Regum proprium officium est 25 facere justitiam, & in cap. Regum Officium, 25. q. 15. quod dicitur lato modo; nam gubernatio Regni, & Vassallorum propria ars dicitur, ut colligitur ex Arist. lib. 6. Ethicorum cap. 4. in fin. ibi: turpe est Regem alios regere nisi cognoscat belli, & pacis artem, & turpissimum sit artium ignarus. Quinimo dicitur ars artium, ut mirificè affirmat D. Greg. Nazian. Apologet. in proam. ibi: mihi videtur † ars artium, & scientia scientia- 26 rum hominem regere, animal tam varium, & multiplex: & D. August. lib. 5. de civit. Dei cap. 12. refert illa Virgil. carmina quæ satis huic rei conveniunt.

Tu regere Imperio populos Romane memento.
Hæc ibi erunt artes, pacisque imponere morem,
Parcere subjeclis & debellare superbos.

Unde Tit. Livi lib. 2. ita ait: excellentis ingenii citius defuerit ars, qua civem regat, quam qua hostem superet, quod prosequuntur Marquez in gubern. tom. 1. in principio. Cevalos in inst. Reg. etiam in prin. & satis de hoc nec multum in quaest. nominis immorari fas est.

Electio † autem à verbo eligere derivatur, quod 27 quidem latè patet, & multa se habet ut notat Gofred. in leg. anni tit. de elect. §. 1. in princ. in speciali tamen significato, & in proposito de quo agimus, est unum † ex pluribus voluntariè 28 capere, vel nominare Geminian. in cap. cum expediat de elect. in 6. Franc. in cap. si quis justo §. porrò n. 2. eodem tit. & lib. Abb. in cap. Abbate de ver. sig. Unde licet electio † dum gene- 29 raliter sumitur, definitur ut si appetitus conciliati unus eorum quorum in nobis est, & operari, & non operari, & ita operari & non operari eorum in quibus est propter quod non tamen unum

unum & determinatum, ut tradit Arist. l. 2. *Ethic. est consultatio affectatio eorum quæ in nobis sunt,* tamen in specie nostra electio † nihil aliud est quam alicujus personæ idoneæ ad aliquam dignitatem, munus vel officium facta vocatio, seu nominatio, ut probat Hostiens. in *sum. tit. de elect.* Silvester. *verbo electio* Bald. in *rubr. de elect.* Cados in *verbo electio n. 1.* Nicolaus Garc. de *benef. 1. parte cap. 6. à n. 15. & Spec. p. cap. 2. n. 6.* quæ qualis debeat esse, & quæ requisita in ea concurrere debent infra dicemus.

CAPUT II.

De his quæ generaliter observanda sunt in electionibus Officialium.

SUMMARIUM.

- 1 Consuetudo ad unguem observanda in Officialium creatione.
- 2 Electores vocari debent sono tubæ vel campana.
- 3 Non verò ad sonum tabulæ sicut fit in Ecclesia in die sancto veneris.
- 4 Vocari debent tam præsentibus quàm absentes; & quando?
- 5 Congregatio eorum qui interesse debent, ubi facienda.
- 6 Domus publica construi debet ad hæc negotia tractanda.
- 7 Civitates quomodo nobilitentur.
- 8 Electio extra locum assuetum nulla est.
- 9 Locus an sit de substantia electionis?
- 10 Electiones Officialium fieri debent in die & hora assuetæ: & an potius mane vel vespere?
- 11 Romani priusquam senatum adirent suis falsis numinibus holocausta sacrabant.
- 12 Manes inferi unde dicti.
- 13 Si autem dies constitutus pro electionibus elaboratur, an sequenti nominari possint Electores, & quando?
- 14 Electiones an fieri possint & diebus festivis & feriatis.
- 15 Electio Officialium est voluntaria jurisdictionis.
- 16 Persona quæ in electionibus intervenire debeant & suffragia præstare.
- 17 Creatio Officialium ad Regem nostrum spectat.
- 18 Regis tamen permissione talis electio ad Concilium cujusque oppidi pertinet.
- 19 Decuriones Concilium representant.
- 20 In aliquibus locis non semper Decurionum ordo electionem facit.
- 21 Juramentum electionem præcedere debet.
- 22 Modi eligendi varii: speculator quando eligere possit? ibid.
- 23 Scrutinium paratur, præsentibus omnibus qui debent, volunt & qui possunt interesse.
- 24 Per compromissum ad electionem proceditur, & quando?
- 25 Suffragium frequentissimus est eligendi modus.
- 26 Ordo loquendi seu suffragia præstandi servandus.
Ordo consuetudinis, ibid.
Consuetudine semota quid? ibid.
- 27 Ex quo cessat tunc dignitates sunt spectanda.
- 28 Electores duntaxat, qui intersunt electioni, possunt suffragia præstare.
Otero De Officialibus.

- 29 Exul suffragium præstare non potest.
Nec is qui est in vinculis.
- 30 Ætas in Electore requisita.
- 31 Surdus & simul mutus eligere non potest.
- 32 Electio debet esse libera, absque vi, metu, vel impressione cujusvis.
- 33 Vis, impressio, coactio, vel metus ubi intercedunt semper abest consensus.
- 34 Consensus ubi abest, nulla prorsus electio est.
- 35 Jura quæ liberum consensum in electionibus exposcunt.
- 36 Electio facta ad aliorum impulsum nulla est.
- 37 Aut per factionem aut partialitatem.
- 38 Elector quando se corrigere valeat.
- 39 Publicatio scrutiniis quando necessariò fieri debet?
- 40 Publicatio an de substantia electionis?
- 41 Publicationem variare non licet.
- 42 Electores, qui serò ad Concilium venerunt; ante publicationem poterunt suffragia præstare, non verò facta publicatione.
- 43 Nominati in electione antequam admittantur ad usum officii, tradaturque eis possessio, tenentur jurare.
- 44 Imò antequam jurent, licet sint nominati & recepti, nec sunt Judices, nec habent potestatem Judicandi.

UT Officialium creatio jure subsistat, & nullitatis vitio non laboret, primo loco † est observanda ad unguem consuetudo seu ordinatio, quæ in loco viget; est enim potissima lex in omnibus rebus electionem tangentibus ex glossa per textum ibi: in l. *nomin. C. de susceptori-* bus, & *arcariis l. 11. conducit textus in l. penultim. C. de jure fisci lib. 10. litem eorum* ibi: nisi lex municipalis vel perpetua consuetudo prohibeat ff. *quod cujusq. universi nomine*, Bart. in l. *magistratus ff. ad municipal. docet Puteus, in tractatu de syndicato, verb. consuetudo n. 6. & 7. Marcus decis. 800. num. 3. lib. 1. Nicolos Losæus de jure universit. p. 1. cap. 3. n. 55. hinc quomodo introducatur ista consuetudo, & quo tempore, & ex quibus D. Joan. de Castillo, 7. tom. cap. Citra consuetudinem verò plura de jure regulariter concurrere debent, quæ per DD. variis in locis spatia (breviter hic congesta) facile invenire rem non ingrati, sed utilem & jucundam putabis.*

In primis electores vocari † debent sono tubæ vel campanæ. *cap. in caus. de electione & ibi Abbas: seu per nuncium prout solitum fuerit, ut notant DD. præcipuè Bart. in l. 1. C. de decurionib. lib. 10. & plenius in l. omn. populi q. 2. principali col. 6. ff. de just. & jur. Marant. de Ordin. judiciorum, primo membro, part. 6. num. 212. Et nuntium creare ad citandum, ad quem pertineat vid. Avend. de exequend. mandat. cap. 1. n. 8.*

Non ad † sonum tabulæ sicut fit in Ecclesia in die sancto Veneris ex eodem Bart. in l. *fin. C. de præbend. Curial. lib. 10. Franc. Marc. decis. Delphin. 787. ubi ait: quod specialis vocatio non generalis per campanam seu tubam; sed longe fallitur, cum hæc etiam specialis dicatur, cognito die electionis, quia dies certus est constitutus, vel assignatus, etiam convocationem legitime factam præcessisse intelligere, & credere debemus, si notarius sic, in actis electionis testatus fuerit, ut probat Add. ad Bart. in nulli ff. quod cujusque universit. nomine Burg. de Paz in l. 3. Taur. conclus. 5. numer. 823. ubi allegat Feder.*

De Officialibus.

- 4 der. de Senis *conf.* 288. Azeved. in *Curia Pisana lib. 1. cap. 5. littera F.* & nos diximus *sup. in cap. de sindaco*: ubi quod *hæc convocatio debet fieri de mandato Superioris vel antiquioris in Officio l. observare C. de decurionib. lib. 10.* Guido Papæ *decif.* 106. Roland. *conf.* 90. n. 3. vol. 1. Azeved. in *Curia Pisana lib. 2. & 8. Avend. in cap. 14. pratorum 2. p. n. 3.* & plures refert Bobad. *lib. 3. cap. 7. littera F. num. 14.* & † vocari debent tam præsentibus quàm absentes, si de hoc fuerit consuetudo: *glossa in cap. coram de electione, & in cap. præsentium de testib. in 6. cap. cum electis de præbend. eodem lib. & l. 1. tit. 15. p. 1. & ibi Greg. in verb. costumbre*: quæ jura procedant etiam in officiis secularibus: Palacios Rub. in *repetit. Rubrica in Princip. n. 6. & 7.* Bobad. *lib. 3. politicorum cap. 8. n. 40.* & copiosius *diçt. lib. 3. cap. 7. ex n. 14.* ubi adducit Aymond. Cravet. *conf. 4. num. 17. p. 1.* Decium *conf.* 149. vol. 1. Avend. in *cap. pratorum. n. 14. versic. 3.* & alios resolvit quibus in casibus, omisso hujus citationis inducit electionis nullitatem.
- 5 Congregatio † autem eorum qui interesse debent, facienda est in loco consueto, in domo nempe Concilii, nam ad hæc negotia tractanda
- 6 & similia debet construi vel emi Domus † publica ut in *l. 1. tit. 1. lib. 7. novæ recop. ibi: ennoblecidose las ciudades † y villas en tener casas grandes y bien fechas en que bagan sus ayuntamientos y consejos en que se junten las justicias y Regidores y Oficiales y a entender en las cosas cumplidoras a la republica que han de governar por ende mandamos a todas las Justicias y Regidores de las ciudades y villas de nuestra Corona Real y a cada una de ellas que no tienen casa publica de cavildo ò ayuntamiento pase a juntar de aqui adelante cada una de las ciudades y Villas bagan su casa de ayuntamiento y cavildo donde se ajunten so pena que en la ciudad ò Villa donde no se hiziere que dende adelante siendo por su culpa los dichos Oficiales ayan perdido y pierdan los Officios de Justitia y Regimiento que tubieren*: Alias talis electio † extra locum assuetum facta erit nulla & valdè suspecta *ex glossa Notabili, in l. sicut ff. quod cujusque universit. nomine*: quam commendat Abb. in *cap. cum omnis num. 7. ad fin. & ibi ejus Addit. l. 2. C. de decurionibus lib. 10. l. quoribus ubi Rebuff. C. de legat. eodem lib. Avil. in cap. 17. prator, glossa de conc. numer. 3. Avend. in cap. 19. prator, Azeved. in curia Pisana lib. 1. cap. 5. littera B. qui allegat text. in l. 7. tit. 4. par. 3. & in l. 4. tit. 9. lib. 3. recop.* & licet dicat talem electionem extra locum proprium factam nullitatem ex hoc solum non continere, quia ait
- 9 locum † non esse de substantia electionis ex Hostiens. in *cap. quod sicut de electione Abbas in cap. quia propter col. 2. vers. vel saltem eodem tit. Franc. Marc. decif. Delphin. 133.* tamen verius est talem electionem extra locum ad eam faciendam publicè deputatum & assuetum, nullam esse ex juribus, ex Doctoribus supra adductis, ut expedit Bobad. *d. lib. 3. cap. 6. n. 10.*
- 10 Secundò Electiones † istorum officiorum fieri debent in die assueto & assignato vesperi vel manè sicut solitum fuit; & sanè citra consuetudinem opportunius tempus est matutinum post solis ortum, quo tempore possit & debeat prius res sacra celebrari præsentibus & adstantibus electoribus, qui exorare debent Deum & humiliter deprecari ut emittat Spiritum sanctum qui eorum corda illuminet & actus dirigat; & quod electiones faciendæ in obsequium suum tendant, &

Reipublicæ utile ac bonum commune respiciant; nam & gentes Romanæ † priusquam senatus adirent suis falsis numinibus holocausta sacrabant, ut tradit Gellius *lib. 14. noctium Atticarum cap. 7.* ubi: immolarique bestiam prius, auspiciarique debere qui senatum aditurus esset; preces enim ad Deum, etiam ex Philosophorum sententiis, necessariæ sunt, ut refert Raphaël Volateranus in *commentariis urbanis lib. 29. tit. de suppliciis cap. 2.* Bart. Philippus in *tract. de consiliis disursu 11. §. 6.* Azeved. in *curia Pisana lib. 1. cap. 4.* Bobad. *diçt. lib. 3. cap. 6. n. 7.* non tamen aptum his electionibus tractandis tempus nocturnum censeo: ut ait Gellius ubi sententia. senatusconsultum ante exortum aut post occasum solis factum, ratum non fuisse: opus etiam censorum fuisse existimatum, per quos eo tempore senatusconsultum factum esset: Othomanus *de verbis juris in fin. tit. de senator.* nec vespertinum juxta illud Exodi: qui maturius mane operatur, tertiam partem operis confecit: sic & Romani antiqui primis septem horis diei, rebus feriis vacare solebant. Martialis.

*Prima salutantes atque altera conterit hora
Exercet raucos tertia caufidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
Sexta quies lassæ, septima finis erit.*

Latè Cabed. *decif. lusit. part. 1. decif. 2.* & conducunt in proposito jura in *cap. siluit de officio delegati, & in auth. de judic. §. sedebunt, & in l. 7. tit. 4. part. 3. ibi desde gran manera, & in l. 2. tit. 7. lib. 1. fori l. 4. tit. 6. lib. 3. novæ recop.* quod si dies certus assignatus fuerit electionibus, licet aptius sit eos manè conficere, quia manè dicitur boni hominis causa, ut ait Macrobius *lib. 1. Saturnal. cap. 3.* & ideo veteres manè bonum dicebant: unde Dii ipsi inferi manes † dicti sunt, quos bonos putabant; cujus contrarium est immane, de quo per Servium enarrantem illud 3. *Aeneidos, stant manibus aræ*: tamen etiam in nocte illius diei poterunt fieri electiones ex his quæ in simili adducit Salicet. in *l. non minorem C. de transact. Felin. in diçt. cap. consuluit. col. 3. versic. creditor non cogitur.* Tiraq. *de retractu Lignager §. 1. glossa 11. n. 42.* Fontan. *de pact. nuptial. claus. 1. numer. 22.* si autem † dies constitutus pro electionibus faciendis, nominatoribus seu electoribus labatur forte propter controversiam inter ipsos ortam, vel quia stetit aliud impedimentum, nihilominus poterunt nominatores sequenti die nominare ex Abbat. Pannormit. *conf. 93. part. 1. per tot. quæ sequitur Bormius Cavalc. de contract. part. 1. decif. 40. num. 20.* quam pluribus exornat in Repertorio ad easdem decisiones, verbo *electio*, quatuor referens fundamenta, quidquid in hoc casu in contrarium sentiat Avend. *de exequend. mand. part. 1. cap. 19. numer. 22.* quæ refert Fontan. *de pact. nuptial. col. 4. glossa 10. num. 89.* utrum autem si electio uno die fuerit cœpta rursus die sequenti continuanda, nulla habita ratione suffragiorum in favorem alterius ex nominatis datorum, disputat plenè Cæsar Bart. *decif. Bononiens. 58. per tot.*

An autem electiones † istæ possint fieri diebus festivis & feriatis solet dubitari, & posse fieri expressè firmant Marant. *de ord. Judic. distinct. 10. in fin.* Avend. in *diçionario verbo election.* & in *cap. 19. pratorum numer. 14. versic. tempus autem Tiraq. de pia causa privilegio 156.* Azeved. in *l. 4. tit. 1. nov. recop. glossa 1. num. 4.* Cast. de Bobad. *diçt. l. 3. cap. 8. numer. 50.* omnis enim actus

Caput II.

actus voluntariæ jurisdictionis diebus festivis confici possunt, ut in l. actus C. de feriis, ibi actus omnes, seu publici sunt seu privati, diebus quidem paschalibus conquiescant; in his tamen & mancipandi & manumittendi cuncti licentiam habeant, ut super his acta non prohibeantur. Unde tutelæ quæ æquiparantur hujusmodi Officiis, diebus feriatis possunt decerni l. 2. ff. de feriis. l. per leg. C. de transact. & qui sint isti actus voluntariæ jurisdictionis qui diebus festivis confici possunt tradunt Panormit. in cap. fin. de feriis; Bart. in tract. de clausulis instrum. Claus. 1. glossa 5. numer. 36. Franc. Vivius decis. 35. lib. 1. Ant. Fab. in suo codice lib. 3. tit. 11. de feriis desinit.

15 5. Fontan. ubi supra à n. 26. & quod electio officialium sit voluntariæ jurisdictionis, nullus utique negavit, cum sine causæ cognitione possit expediri, ut tradit Fontan. ubi supra claus. 4. gloss. 10. n. 108. quinimò in oppidis Castellæ frequenter electiones istæ vel in die Paschatis vel Nativitatis Domini, vel in die Circumcisionis, vel Resurrectionis, & aliis magnis festis solent celebrari. Tertio ut scias quæ personæ in his electionibus intervenire debeant, & suffragia præstare; cum tamen in hoc certa & generalis regula quoad omnia constitui non valeat, animadvertendum est quod officialiter Reip. creatio ad regem nostrum spectat ut in authentico de defensoribus civitatum §. nos igitur col. 3. l. 1. tit. 9. lib. 3. recop. Avend. in cap. 1. pratorum numer. 1. Aviles. in cap. 1. glossa 1. Cov. in practicis cap. 4. numer. 3. Azev. in l. 3. tit. 5. lib. 3. D. Joannes del Castill. 7. tom. cap. 41. num... Sed usu,

18 privilegio aut consuetudine aut permissione & tolerantia principis, talis electio ad Concilium cuiusque oppidi pertinet. l. 3. tit. 5. lib. 3. recop. ibi que los an por fuero o por costumbre o por privilegio Matienz. in sol. glossa 8. tit. 18. lib. 5. novæ recop. & ejus nomine ad decuriones qui Concilium representant, ut in l. 1. ff. de officio quaestoris. ibi Romulum & Numam Pompilium duos quaestores habuisse, quos ipsi non sua voce, sed populi suffragio crearent l. idem eorum §. si decurion. ff. quod cuiusque universit. l. 1. ff. decret. ab ordine faciend. l. secunda C. subeunda l. nominationes C. de decurionibus lib. 10. & facit textus in l. 1. tit. 18. lib. 5. novæ recop. ibi: Que sean puestas y nombrados por las Justicias y regidores de las tales ciudades, Villas y Lugares de Nuestros Reynos, entendieren que cumple a nuestro servicio y al bien y pro comun delas dichas ciudades y villas, y que libremente los pueden elegir en su consejo tradit Platea in l. 2. C. de decurionibus lib. 10. Ripa de peste tit. de Remed. ad conservand. ubert. numero 184. Petrus Greg. sintag. lib. 1. part. 2. lib. 18. cap. 14. numer. 4. Aviles. in cap. 17. pratorum gloss. verbo eligam: Matienz. in dict. 1. glossa 8. tit. 18. lib. 5. Recop. Curia Pisana lib. 2. cap. 18. numer. 3. & 4. Azeved. in dict. 1. 1. novæ recop. proximè allegata numer. 11. dict. tit. 18. l. 5. Bobad. dict. l. 3. cap. 8. numer. 42.

20 Sed aliquibus in locis non semper totus decurionum ordo, Officialium electionem facit, sed aliquibus ex his id committitur ut in dict. l. dittem eorum §. 1. ibi si decuriones decreverunt acta per eum movendam quæ Dnumviri elegerint irvidetur ab ordine electus: & ideo experiri potest: parvi enim ipse ordo eligat, an is cui ordo negotium dedit, & Officiales antiqui quibus tenetur officium, solent quandoque Officiales sequentis anni eligere, quod laudabile non inveni; præsertim ubi Otero De Officialibus.

judicandum est à noviter electis: in quo semper quid lex municipalis statuerit, vel quid usus & consuetudo introduxerint, erit attendendum & pro lege observandum.

Quarto antequam electores isti suffragia præstare ad electionem aggrediantur, juramentum præstare debent liberè se facturos electionem Officialium ut in dict. l. 1. tit. 18. etiam describit qui creare debeant: & loquitur in electione publica ibi: so Juramento que agen en forma devida de escoger tales como suso dicho es y quales cumplan al bien comun de la causa publica pospuesta toda aficion y banderia y amor y desamor y todo interes y toda otra cosa mas solamente acatando à nuestro servicio y que no tomaran ni recibiran por ello cosa alguna en caso que les sea prometida o dada por ello o por causa de ello de su voluntad por los tales o por otra qualquiera persona o personas; ubi expressè firmat. Azeved. glossa 10. ibi: nota quod Rectores seu decuriones civitatum jurare tenentur electionem officialium liberè facturos, interesse postposito, nihilque ab eis recepturos & si ab ipsis vel aliis pro eis fuerit voluntariè promissum vel oblatum: Avend. de exequend. mandat. cap. 19. numer. 14. Unde si benè non eligunt perjuri efficiuntur. Sanchez in sum. tom. 1. lib. 3. Dian. in termin. tract. 1. miscell. ref. 67. licet Bobad. dict. cap. 8. numer. 46. juramentum istud in electoribus non esse in usu nec regulariter requiri, in quo concilii seu universit. consuetudinem attendendam censet.

Quinto varios esse eligendi modos, ut per Speculatorem tit. de electione §. 1. & 3. Anton. Cuccin. de institutione canonica tit. de electione per tot. maxim. numer. 191. cum sequentibus, Lancelotum in eodem tract. & tit. §. celebratur autem electio. Bertachinus in repert. verbo electio, qualiter & quando Azeved. in addit. & Curiam Pisanam lib. 2. & cap. 6. littera B. novissimè Julius Laborius var. elucubrationum tit. 4. per tot. Avend. lib. 2. de metu cap. 5. qui ita ait multiplicem esse electionum formam satis eruditè demonstrat; Laborius aliam per inspirationem Spiritus sancti; aliam per quasi inspirationem; aliam per scrutinium; aliam per compromissum dict. tit. 4. cap. 5. numer. 3. & cap. 7. n. 8. & cap. 19. n. 29. per inspirationem efficitur quando nullo inter eligentes ordine servato, ipsi quasi inebriati & super se quasi facti, eligitur: Silvest. verbo electio 2. num. 17. Azor. lib. 6. parte 2. cap. 14. quest. 11. Labor. dict. cap. 17. numer. 2. ubi requisita quæ intervenire in ea debent, commemorat: per quasi inspirationem constituitur cum subito & repente unus post alium sine aliquo intervallo eundem eligunt, ex Hostiens. cap. quia propter, numer. 70. de electione, Oldrado conf. 155. numer. 1. & 2. & reliqui DD. citati per Rotam in una Monasterii mensè Julii 1621. coram Coccio.

Per scrutinium paratur quando præsentibus omnibus qui debent, volunt & possunt commode interesse, tres de Collegio fide digni sumuntur, qui vota singulorum secretè & sigillatim diligenter exquirant, & in scriptis relata mox publicent in communi, quo factò, Collatione habita, is demum censetur electus in quo vel omnes vel duæ ex partibus tribus consentiunt: formam scrutini proponit Labor. dict. tit. 4. cap. 7. à numer. 9. cum seqq.

Per compromissum ad electionem proceditur cum aliqui idonei eliguntur in quibus omnium vice eligendi, certo modo potestas trans-

funditur cum aliquibus causis in compromissis specificandis, Labor. *diſt. cap. 7. à numer. 23. & cap. 19. numer. 22.* de aliis, vide per eum plena manu tractantem eruditissimum Majol. *Colloq. 6. Dier. Canic. tom. 2.* & ibi etiam accuratissime agit de modo eligendi præsertim; de quo etiam nos latè in *cap. quod dicam firmatum & ordine positum habebam, quando Avend. lib. de metu editus fuit, & ad manus meas pervenit.*

25 Sed frequentior † mos eligendi per suffragia, & præcis Romanorum temporibus ita usitatum tradit Plin. *lib. 10. epist. 78. & 80. ad Trojanum:* quæ quidem suffragia voce non calculis dabant, ut Cæsar Bullenger. *lib. 7. de Imper. Roman. cap. 8.* an verò secretò vel publicè debeant emitti suffragia, ista tradit Bobad. *diſt. lib. 3. cap. 7. num. 38.* ita: *El botar secreto en los ayuntamientos con habas blancas y negras, ó con cédulas, ó por otras formas, muy extraordinario es, salvo en procuradores de cortes, ó de los estados, y en algunas otras ocasiones muy raras, donde se temen sobornos ó negociaciones violentas de personas poderosas: y algunas vezes en tales casos se dan provisiones en el Consejo para votar secreto; y no dudo sino que tiene esto menos inconvenientes y mas libertad para votar christianamente, que no votar publico, como se usa.*

26 Sextò, ordo † loquendi, seu suffragia ista præstandi servandus est, sicut in aliis municipalis mos ut alias dixit Ulpianus in *l. 1. ff. de Albo servando* ibi: *decuriones in albo scriptos esse oportet l. municipali præcipitur.* Angelus *conf. 111.* Ordo consuetudinis Avend. in *cap. 19. pratorum numer. 14. versic. & nisi:* Aviles in *cap. 44. pratorum glossa 1. numer. 2.* Azeved. in *additionibus ad Pisana. lib. 2. cap. 4. numer. 10. in fine:* semota verò consuetudine prius debet loqui, & suffragia præstare dignior in officio, *d. lib. 1. ibi.*

27 Sed si lex † cessat, tunc dignitates erunt spectandæ, ut scribantur eo ordine quo quisque eorum maximo honore in municipio functus est *l. 2. C. ut dignit. ordo servetur vel antiquior aut senior ex his quæ latè diximus in cap. ex pluribus, tam juris, quam bonarum literarum tradit Castill. de Bobad. ubi sup. d. cap. 6. ex numer. 37. cum pluribus seqq.*

28 Sed in proposito, & illud meminisse juvabit, quod tantum electores † qui interfunt electioni possunt suffragia sua præstare: Unde si aliqui ex his ad locum electionibus solitum, & die constituto ac assignato non venerint; vel si postquam convenerunt, à locis discesserint, ex aliis interestibus, tantum suffragia debent requiri, expolci & suscipi ex *glossa verbo omnis; in Clementina ne Romani §. porro & ibi:* addit. Marginal. de electione docet Abbas in *cap. cum nobis col. fin. eodem tit. Franc. Marcus decis. Delphin. 78. & decis. 783. & 1337.* Anton. Luc. in *instit. can. tit. de election. numer. 182.* Azeved. ubi proximè *lib. cap. num. 8. & cap. 8. n. 7. litera D.* unde si aliquis electorum quoquo modo abfuerit, etiam infirmitate vel alia justa causa absentia, non poterit per Epistolam vel mandatarium suffragium emittere, ut in *cap. quia propter quis iusto §. fin. ibi: non poterit aliquatenus per literas: eodem tit. in 6. docet Boërius decis. 1. numer. 41.* Pison. in *curia lib. 2. cap. 6. & 7. & ibi: Azeved. Petrus Greg. lib. 5. syntagm. 2. p. cap. 12. num. 20. nisi talis mandatarius admittatur de voluntate universitatis, seu Concilii, & aliorum electorum, ut sentit Abbas in diſt. cap. scriptum & inde §. illud Bobad. ubi supra diſt. cap. 8. numer. 63. in glossa*

lit. A. an sufficiat quod tale mandatum detur antequam officium vacet, tradit Abb. in *cap. fin. numer. 6. de concessione præbenda:* Vel si citeur elector absens ut electionem facturum, penitus non potest committere vocem suam; quia sine persona sua & sine illo actu non potest expediri ut notant Bald. DD. in *l. fin. C. de edict. Divi Adriani:* ita Pisana in *curia diſt. cap. 7. ubi Azevedo litera D.* & in casibus in quibus aliquis mandatarius præsens possit nomine alterius suffragium præstare; & ipse etiam & sua persona suffragium habebat (cum nullus etiam extra electum poterit utili mandato ut in *cap. quia propter, & cap. si quis iusto de electione, Pisana diſt. lib. 2. cap. 6. & 7. ibid: Azeved.*) non potest nec debet dividere votum suum, & mandantis *d. cap. si quis iusto §. porro de electione in 6.* Romanusque singularis & unicam dicit *singul. 77. Abbas in cap. constitutis de appellatione & ibi: Philip. Franc. Dec. & ceteri cap. allegat. 22. incipit an sufficiat: Molin. lib. 2. de Hisp. primog. cap. 5. n. 51.*

29 Ex quo fluit electorem exulem † suffragium præstare non posse, nec in vinculis detentum & eo commentariensi commendatum, cum liberè electionibus interesse non possint *c. inter, de electione, cap. cum dilectus de consuetudine.* Bobad. ubi supra numer. 63. & idem dicas de excommunicato, ut in *cap. in illa quotidiana de electione verbo glossa Hostiensis: & in hoc Bonifacii in peregrina. verbo electio: Anton. Lucus lib. 1. instit. Canon. tit. 7. & lib. 4. tit. 11. versic. atqui minor. Belluga in speculum principum Rubric. 4. 5. §. quamvis n. 2. litera B.* quod tamen intellige de excommunicato majori excommunicatione, ut notant supra citati; non verò minori.

30 Septimò Electores isti † non debent minores esse 20. annorum, sicut dicimus de decurionibus; & licet ad officium decuriones natu minores 25. annis de jure communi non admittebantur, *l. ad Rempub. C. de muneribus & honor. ibi: minores denique nec decuriones creantur; & ibi: nec creati in curia suffragium præstant l. spuris §. 1. l. non tantum §. 1. ff. de decurionibus l. cum vos C. qui atate lib. 10. Suarez alleg. 12. Pachec. de pratura urbana tit. de senatoribus. Pisana in curia lib. 1. cap. 12. & ibi Azeved. tamen de jure Regni sufficiunt 20. anni ut in l. 17. versic. pero si demro tit. 3. lib. 7. recop. & an censeatur dispensatum cum minori cui datum est officium, ut Franc. Marc. decis. Delphin. 263. DD. in l. quidam consulebant ff. de jure judic. Abbas in cap. praterea numer. 11. de testibus Suarez alleg. 12. n. 6. Bobad. d. cap. 8. n. 11. litera B.*

31 Pari ratione nec eligi possunt surdus † & simul mutus *l. honores §. surdus ff. de decurionibus numer. 17. Pisa ubi supra diſt. cap. 12. & ibi Azeved. æquiparantur enim mente capto seu furioso, ut docet Bart. in l. factio numer. 28. ff. de vulg. Alex. & Dec. in l. humanitatis C. de impub. cum prator. §. fin. ff. de jud. l. discretis ubi DD. in cap. ex eo 32. de elect. in 6. ubi glossa verbo discretionem, Petrus Greg. num. 2. Prax. 1. part. cap. 15. Mandagost. de elect. cap. 7. August. Barbosa de officio & potest. Episcopi tom. 1. tit. 1. cap. 3. n. 21.*

32 Octavò Electio quælibet debet † esse libera absque vi, metu vel impressione cujusvis; nam ut ait Bald. in *cap. quia propter de electione numer. 11.* consensum igitur requiritur tanquam naturale fundamentum, & debet esse simplex, id est, sine ulla vi, & metu; adeò quod si violentia coarctet electores, vel clamor furibundi populi, electio dicitur

- dicitur ipso jure nulla, quia non dicitur liberum quod quoquo modo est coarctatum ff. de conditionibus & demonstrat. l. Titio centum §. 1. argu. ff. qui & à quib. l. si optio, notant Abb. in cap. cum post petitam, num. 3. de electione post. in loc. cap. cum in jure, & in cap. cum sicut, eodem tit. Franc. Marc. decis. 927. num. 7. part. 1. Cardinal. Tusc. litera E. conclus. 62. num. 1. tom. 3. Ubi autem vis, impressio † coactio vel metus intercedit, semper abest consensus, cap. quatuor. 11. quæst. 3. cap. cum locum cap. gemma de sponsalibus.
- 33 Unde talis electio † prorsus est nulla ex Abbate in cap. 2. n. 3. & in cap. bene 1. numer. 11. de electione Bald. in conf. 1. Summatis Navarro conf. 5. numer. 2. de electione, Palatius Rubeos in repert. cap. per vestras numer. 1. de donat. inter virum Colinas in pragm. sanct. tit. de electione verb. præsumant, Rota decis. 15. numer. 1. circa finem de renunciat. Farinac. decis. 65. numer. 6. tom. 1. August. Barb. in tomo de electione cap. 23. numer. 8. Julius Laborius ubi supra numer. 4. cap. 6. num. 38. & cap. 21. à numer. 1. Avend. de metu d. cap. 1. ex numer. 56. cum pluribus seqq.
- 34 Et sunt expressa jura † quæ hunc liberum consensum in electoribus exposcunt omnem vim, exactiorem, seu privatum commodum vel respectum excludentia in cap. cum dilectus 8. de consuetudine, ibi: liberam eligendi auctoritatem, cap. quisquis 43. de electione, ibi: contra canonicorum libertatem, cap. in nomine Domini 33. distinct. ubi ut pura, sincera, atque gratuita, &c. & in cap. ubi periculum, §. cæterum de electione in 6. ibi: cæterum quia, cum arbitrium vel inordinatus captivat affectus, vel ad certum aliquem oblationis cujusque necessitas adigit, cessat electio dum libertas adimitur eligendi, ex quibus si fuit electio facta ad populi clamorem importunum, nulla est, ex Bild. qui elegantissimè sui dicti reddens rationem in cap. Osius Episcopus numer. 1. ita ait: Item notat quod electio facta ad clamorem populi non valet: clamor impedit animum ne possit discernere æquum: ff. de appellat. l. si constat, ff. qui & à quibus, l. si privatus: nihil enim geritur si cum clamore veneretur, argum. ff. de hered. instit. l. final. & ita firmat Palac. Rub. in repetitione Rubrica d. cap. per vestras, §. 81. n. 2. Petr. Gregor. ad textum de electione cap. 15. à n. 18. Barb. in cap. sua, n. 2. de præbend. & dignit.
- 35 Ex eadem ratione electio † facta ad aliorum impulsu, nulla est ex Joan. Lupa de repetitione 2. de donationibus, §. 81. n. 13. Auctor Panneg. Philip. qui elegantissimè significat verbis: ubi & ultroneum sit quod non aut metus extorserit, aut cujuspiam injunxerit auctoritas, aut publica flagitat consuetudo, sed affectus liberrimus; & de electione ex metu reverentia facta, & quovis modo metulosa, videndus est Avend. dict. cap. 5. qui rem eruditè prosequitur, ubi n. 73. ait quod electio pariter est, si fraudet pacta conventionis, & intendimenta subornationis accedant, quia auferunt libertatem, Naccar. conf. 1. de electione, & faciunt jura in dicto cap. quia propter, & cap. cum omnia & ibi: Abb. de electione, Julius Labor. d. c. 21. n. 19. cum seqq. & est mirabilis in proposito l. 7. tit. 2. lib. 7. novæ recopil. quæ varias pœnas assignat talibus electoribus de cujus intellectu vide Matienz. in dialog. Relator. 4. part. cap. 2. numer. 2. & eodem fonte provenit electionem restrictam ad certum hominem nullam esse, cum jam non sit libera electio; ita Panosmit. in cap. terra, de electione, &

Batrius in cap. cum in jure eodem tit. quod si reducatur ad tres vel quatuor personas Castellinus de electione cap. 8. numer. 7. & idem si electores cogantur eligere ad voluntatem alterius, & prosequitur Avend. de metu cap. 5. n. 69.

Et similiter electio per factionem † & partialitatem familiarem, non est admittenda, ita ut in certo personarum genere aut numero officia reputantur aut tragelica, & perniciose pestis pluribus, in oppidis Castellæ irrepsit, inhiat & pululat in magnum Reip. dispendium: & ad eam vitandum etsi de jure communi id jam erat cautum, & per totum titulum C. de munere non continuan. l. 10. nec inter eos qui sunt ejusdem domus, debent continuari honores; ut docet Petrus Greg. syntag. 2. p. tom. 1. lib. 18. cap. 13. n. 28. & sequenti, Boërius decis. 2. num. 5. Avend. in cap. 19. prætorum num. 23. versic. si tamen: & latè in speciali cap. nos diximus: in supremo Castellæ consilio expediuntur litteræ ut ne pater filium, nec è converso, frater fratrem seu patrualem eligat; & tamen non satis huic malo succursum extat: nam ut ait Bobad. d. lib. 3. cap. 9. n. 5. No ai lugar, villa, ni aldea, ni pueblo, ni ciudad, que no este dividida en parcialidades y bandos contrarios, aun entre amigos y parientes, y mucho mas donde ay diferencias de linages y estados: esta es la escuela de la milicia del demonio, derivada de soberbia para señorear unos de otros, y executar los soberbios y poderosos sus voluntades: vide Joannem de Navicanis in silva Nuptiali, lib. 4. incipit, non obstat. n. 134. Azeved. in l. 1. tit. 7. recop. Alciat. lib. 5. Parergon cap. 12. numer. 5. Decian. 2. tom. crim. lib. 7. cap. 7. n. 11. Boërius in tractat. de seditiosis in princip. n. 10. Caccialup. in l. omnes populi numer. 23. ff. de just. & jure.

Experimento cognoscimus & tot litibus, quæ ad curiam nostram super electionibus Officiorum ortis quotidie veniunt, & tam petulanti animo ac partium notæ æmulatione actitantur.

Nonò, antè dictis illud annectendum putavi, electorem † qui suffragium voce aperta præstiterit, posse ante publicationem scrutini factam, corrigere se & pro alio præstare & alteris eligenti, accedere (quod tamen improbat Bobad. d. cap. 8. numer. 65.) post publicationem verò, nequaquam ut in cap. publicato 58. de electione, ubi publicatio scrutinio variare nequeunt electores; cujus rei rationem præstat Bald. ibi: numer. 3. his verbis, quæro, quæ est ratio istius capituli; & responde, quia scrutinio vis oritur eligendi; cum igitur ei qui debet eligi, sit jus quæsitum scilicet officium judicis, quo mediante oportet eligi argument. ff. de relig. l. si quis sepulchrum: nimirum si pœnitentia non habet locum. Præterea dicit lex quod desiderium apud acta publicatum non potest corrigi, ut legitur & notatur in l. rura C. de omni agro deserto lib. 11. & facit quod legitur & notatur C. de repud. hered. l. sicut, ubi omnino videas quam utique rationem tradiderat glossa in dict. cap. publicato, verbo variare, ibi, ideo non possunt variare, quia jam res non est integra eodem cap. in causis & cap. Ecclesia vestra, & nemo potest mutare consilium in alterius præjudicium ff. de reg. jur. l. nemo sequuntur scribentes ibi: Henricus de Boich. qui aliquos casus tradit, in quibus etiam publicatione facta, licebit variare, veluti si forma electionis non fuerit servata, vel ex aliqua ratione constiterit, nulli jus quæsitum fuisse, quod ubi exempli fiat apud quæ videre poteris.

- Quod ut facilius percipias, breviter advertas velim, quod quando electio per modum scrutiniū fuit *in cap. quia propter 43. de electione*, cujus publicatio † necessariò debet fieri, ut *in textu*, 39 ibi: & in scriptis redacta mox publicent in communi, cujus publicationis causam & originem tradit Bald. *in dict. cap. publicatio numer. 9.* ibi: quæro unde sumpsit originem ista publicatio scrutiniū; responde de quadam similitudine, scilicet à publicatione testium quorum voces sunt mortuæ, antequam legitimè publicentur ut *ff. quæ in fraudem creditorum l. 2. & 3. in verbo ponatur*, & *C. de re Judic. l. gesta*: & ista publicatio scrutiniū perfecta statim fieri debet, nec prætextus alicujus contradictionis, aut appellationis interpositæ, retardari; & ejus omisio nullitatem electionis operabitur: eleganter Tiver. *Daci. conf. 8. tit. 1. n. 84.* his verbis: nam licet videatur esse regula juris, quod electio sine publicatione nulla sit, non valeat, ut videtur probari *in cap. quia propter & in cap. publicatio de electione*, prout etiam dicimus de testamento quod sine publicatione nullum est *l. fideicommissa §. 1. ubi glossa ff. de legat. 3.* & scribentes *in l. his qui. de testamen.* & prout etiam dicimus de sententia quæ si non sit publicata, non tenet ut *in l. statutis ubi Bald. in princip. cap. de sententia*, ex brevi recitatione, sicut & instrumentum contractus non publicatum nullum est per omnes *in l. contractus C. de fide instrum. & per Alex. conf. 77. col. 9. vers. 3. in Decium in 1. volum.* sicut etiam leges, & statuta non publicata non ligant, & notant omnes, *in cap. cognoscetes de constitut. & per omnes in l. omnis populi de Just. & jure in §. qu. principali*: ideo ex præmissis videtur quod si conditio sit opposita publicationi, electio non valeat per prædicta: attamen in casu nostro veritas est 40 quod publicatio † non est de substantia electionis, nam advertendum est quòd in qualibet electione, dictæ publicationes requiruntur, altera de substantia, altera non prima & substantialis est quæ fit in ipsos eligentes; & in hac procedit *cap. quia propter & cap. publicatio de electione*, per quæ jura datur infra electionis: & est necesse quod inter eligentes publicetur qui electus est; imò in continenti post electionem publicari debet, ne possint eligentes divertere, & extraneus actus ut dicitur *in dict. cap. quia propter*, & per scribentes ibi: & per Hostiens. *in summa de electione*, §. qualiter, verbo mox: quæ quidem publicatio etiam est necessaria, quia tribuit jus electo, adeo ut non liceat variare: ut traditur *in dict. cap. quia propter*, & *dict. cap. publicato*: ubi latè Joannes Andreas. & ubi n. 85. agit de alia publicatione electionis populo facienda, quam diversam à prima, nec semper necessariam, ejusque omissionem nihil operari tradit & iterum repetit n. 2. 18.
- 41 Factam igitur publicationem † non solum variare non licebit, quinimo nec electores qui suffragiis à se præstandis renunciare poterunt vocem reassumere, & suffragium præstare, & ratione juris quæsitum, supra perpensa & in specie tradit Card. *dict. cap. in causis numer. 7. de electione per textum ibi & in cap. ad Apostolicam de regularib. Azeved. in additionibus ad Pisanam curiam lib. 7. cap. 5. lit. C. in fin. versic. & an si quis Bobadill. d. cap. 8. n. 65.*
- 42 Pari ratione electores † qui serò ad concilium venerunt, licet ante publicationem, poterunt suffragia præstare & admitti debent, non tamen admittendi sunt, facta publicatione, *cap. ubi peri-*

culo §. hoc sacro *in fin. de electione.* Utrum autem electores possent in aliquo casu pro se suffragium præstare, ut officium sibi conferant, *in cap. de qualitatibus eligendorum dicemus.*

Postquam autem publicata & lecta fuerit Officialium electio, nominati † antequam admittantur 43 ad usum officii sui, & eis tradatur possessio, tenentur jurare ut *in l. 21. tit. 23. lib. 4. nova recop. & lib. 2. tit. 15. lib. 3. tit. 9. & lib. 1. tit. 6. lib. 3.* in quibus juribus assignatur infra istius juramenti forma & quid continere debeat tradunt Didacus Perez *in l. 4. tit. 16. lib. 2. Ordinamenti glossa*, Platea *in l. per hanc C. de erogat. milit. annona lib. 2. Avend. in cap. 2. pratorum numer. 1. & 2. lib. 1. Matienzo in dict. lib. tit. 18. lib. 5. recop. glossa supra*, & sententia lata ab Officiali antequam præstet juramentum, erit nulla: Afflict. *in constit. Sicilia lib. 1. Rub. 67.* tenenturque ad interesse partium ut *in cap. 1. §. judicis*, & ibi notat Bald. *de pace juramento firmanda*: punieturque arbitrariè, ut per Lucam de Penna utiliter & practicè adnotavit: Avilesius *in præmio verbo en los casos* quod pro coron. de hujus c. verba sua transcribere non pigebit, *in istis capitibus* (inquit Avilesius) *contentis & in l. 1. tit. 7. lib. 1. ferill.* ubi non dicit quòd hoc juramentum debet fieri tam per ordinarios quàm per judices delegatos & arbitros, & melius *in l. 2. tit. 4. part. 3.* ubi ponitur infra juramenti facienda per judices & eam formam ponit textus *in l. 4. tit. 15. lib. 2. ordin. reg. quamvis*: & ibi Montalin. *d. l. ord. in glossa* in verbo *Judex ordinarius & text. in l. sancimus C. ad Jul. Repet. & in l. 4. tit. 16. lib. 2. in ordinat. Regali*, ubi cavetur quod quisque debet jurare; quod nulli debet nec promissione pro illo officio, alias lex dedit vel permisit, eo probabitur, ut ibi: & Bart. *latè in l. Barbatius Philippus ff. de officio pratorum n. 1. & Platea in l. omnes C. de decurionibus lib. 10.* ubi tenet quod qui fraude vel ambitione aliquam dignitatem adeptus est illa privari debet tanquam ambitiosus, *ut in l. 2. C. de ore decurion. lib. 10. & ibi per eum.*

Quin imò † antequam jurent, licet sint nominati, & recepti non sunt judices, nec habent potestatem judicandi ut *in dict. l. ordin. & part. probatur & vide infra in glossa Cartas & tenet Bald. in cap. significasti de electione numer. 4.* ubi ait quod juramentum debet præcedere investituram corporalem: & ibi ponit quoque personas, quæ debent jurare antequam gerant officia, scilicet prælatus, & qui recepit insignia dignitatis vel administrationis, vassallis, rectoris civitatum, tabellionis, & nummularii, item milites & stipendiarii, custodes portarum, & similes; item tutores, & curatores, orphanotrophi, ut *carb. tut. l. final. & si quis*; quod ille qui petit insignia debet præstare solita Juramenta ut Bald. *ubi supra in fin.* & vide quæ dicam *infra in cap. 33. in glossa final.* alias non potest uti Jurisdictione, nisi prius juraverit, & gesta alias sunt nulla, licet Bald. & DD. *in l. rem novam C. de Judiciis*, & ibi glossa teneant contrarium *in vers. referatur*, quia Ludo. Bogoli, *in secundis interpretationibus*, tenet contrarium, quem sequitur Nicol. Boërius *in tract. de custodia clavium numer. 52. & 53. tom. 5. tractatum fol. 273.*

CAPUT III.

De qualitatibus eligendorum ad Officia Reip.

SUMMARIUM.

- 1 Persona idonea & habiles eligi debent ad Reipublica officia.
- 2 Persona inhabiles & incapaces ad subeunda Reip. munera, quæ?
- 3 Judæis omnes administrationes & dignitates interdicitæ sunt.
- 4 Christianis quorum Religionem Romani communiter Judæicam superstitionem appellabant, officia & honores concessere Verus & Antoninus Imperatores, non verò Judæis.
- 5 Christianis veteranis noviores imperare injustum & indecorum est, Officiorum publicorum occasione, & quare?
- 6 Neophyti veteranis Christianis inimici, & cur?
- 7 Consilium Judæi cujusdam Christiano datum, saluberrimum.
- 8 Aliud Judæorum quorundam perniciosissimum.
- 9 Neophyti infames in jure habentur.
- 10 Infamibus portæ dignitatum patere non debent.
- 11 Neophytis deficiunt qualitates quæ in jure requiruntur ad rectè gubernandum.
- 12 Neophyti omni tempore ingratiissimi.
- 13 Neophyti consilio & prudentia vacui.
- 14 A dignitate senatoria in Regiis consiliis & Cancellariis exclusi.
- 15 In Regno Navarra, nec ad munera publica, nec ad munus advocacionis admittuntur.
- 16 Mulieres Neophytæ in nutrices filiorum Regis de jure non admittuntur.
- 17 Neophyti & noviter conversi, eorum nepotes à præbendis Ecclesiarum excluduntur.
- 18 Item ab officiis sanctæ Inquisitionis, & à quibusdam Religionibus præsertim divi Hieronymi &c.
- 19 Item ab Ordinibus militaribus sancti Jacobi.
- 20 Statuta excludentia Neophytos ab omnibus muneribus justa esse defenduntur.
- 21 Neophyti ad officia honorifica Reip. admitti non debent.
- 22 Filii cur avito crimine puniantur.
- 23 Descendentes ex Judæis sectantur infamia.
- 24 Acceptio personarum apud Deum odiosa.
- 25 Jura quæ excludunt Neophytos & noviter conversos à præbendis ac dignitatibus Ecclesiasticis referuntur.
- 26 Conversi aut Neophyti quinam dicantur.
- 27 Clericus quis inhabilis ad officia habeatur.
- 28 Surdus omnino, non verò surdaster ad quæ officia inhabilis.
- 29 Mutus, stultus & furiosus cur ad officia inhabilis.
- 30 Spurius an jure ab Officiis excludatur?
- 31 Quæstio affirmativè deciditur.
- 32 Obscuri seu obscuro loco nati regulariter ad officia Reip. non admittuntur.
- 33 Spurius an appellari debeat ignobilis?
- 34 Spurius qua infamis infamia.
- 35 Bastardos plurimos dignitatibus fuisse aptissimos.
- 36 Legitimus cur spurio præferendus.
- 37 Spurius in dubio nemo præsumitur.
- 38 Tabernarii, muliones, futores, hospitatores,

- artocreatii, mechanicaque exercentes officia, muneribus Reipublicæ inhabiles.
- 39 Condemnatus pendente appellatione non dicitur condemnatus.
- 40 Officiales antequam sint non possunt nominari ad officia.
- 41 Debitorum Reipublicæ ad officia publica inepti.
- 42 Officialis qui ob demerita fuit remotus ab officio Reipublicæ, maxima ignorantia notatur.
- 43 Vicini & naturales extraneis & alienigenis præferendi.
- 44 Vicinus ad officia obtinenda etiam habitator esse debet.
- 45 Vicinus & habitator quis dicatur.
- 46 Pauper utrum ob inopiam videatur indignus officiorum Reip.
- 47 Dignitas major dari ei minimè debet qui minorem non habuit.
- 48 Oppositio defectuum in Electis, minori parti eligentium competit.
- 49 Nominati ad aliquod officium non possunt reprobari, si aliàs ad aliud officium quod parem requireret idoneitatem, fuerint approbati.
- 50 Impugnatio electionis à quolibet de populo admitti non debet.
- 51 Filius familias non prohibetur eligi ad munera publica, dummodo major vixinti quinque annis.
- 52 Infamis infamia juris indignus & inhabilis ad officia Reip.
- 53 Impugnatio electionis cujus expensis fieri debeat?

Cum electiones ad officia Reipublicæ debere fieri de personis idoneis & habilibus ac dignis, in superiore cap. firmaverimus, nunc consequenter inquirere oportet, qui sint isti idonei & digni; quod utique si ab oppositis argumentum faciamus, facile dignoscemus, ut in princip. instit. de his qui sunt sui vel alieni juris l. 1. ff. eodem, l. & si contra in fin. ff. de vulg. Evertardus in Topicis legum loco 75.

Et primò illi nullatenus erunt admittendi quibus ex speciali privilegio, statuto sive ordinatione municipali prohibitum, & defensum fuerit; in quo pro diversitate oppidorum diversa erunt jura, ut est notum, & advertit Font. de pact. nupt. claus. 4. glossa 1 n. 55. p. 1.

De jure verò plures sunt personæ inhabiles & incapaces ad subeunda officia Reipublicæ; & sanè ad munera publica & officia honorifica Reip. & administrationem justitiæ non debent eligi aut nominari Judæi & noviter conversi, Neophyti, seu illi quos communiter in Regno Castellæ vocant Marranos: ex illa dictione Marranata: & post diversos à gentilico populo ut in cap. Gelisarius 23. quæst. 4. & hæretici vel ab eis descendentes; quod ex sequentibus videtur probari juris fulcimentis.

Primò ex cap. constituit 23. q. 4. ibi constituit Sanctum Concilium ut Judæi aut hi qui ex Judæis sunt, officia publica nullatenus appetant; ibi glossa & Archidiaconus, Felinus, & Annania in cap. cum sit de Judæis, in princ. Ludov. Rom. sing. 197. Covarr. in Clem. si furiosus p. 1. §. 2. n. 8. in princip. & faciunt jura in cap. quando 24. distinctione cap. fin. 48. distinctione cap. Neophyt. 61. distinctione, cap. Monasteriis 19. quæst. 3. cap. cum sit cap. ad liberandum de judiciis.

Secundò

- Secundò ex textu in l. fin. C. de Judæis: ibi: hac valitura in omne ævum l. sancimus neminem
3. *Judeorum* † quibus omnes administrationes, & dignitates interdicitæ sunt, nec defensoris civitatis saltim fungi officio, nec patris honorem arripere concedimus; & ibi quisquis, agitur vel insulas acceperit, quasitis dignitatibus non potiatur; vel si ad officia irrepserit ab his repellatur, quam utique legem correptoriam fuisse legis generaliter 33. §. fin. ubi Verus & Antoninus eos, qui Judæicam superstitionem sequuti sunt, honores adipisci permiserunt: plerique putarunt ut Acurtius ubi Bart. Alberic. & Salicet. & Dinus cogitavit prædictam permissionem à Verò & Antonino quoad officia & honores, concessam fuisse tantum inter ipsos Judæos; prohibitionem verò in dict. l. fin. factam, esse intelligendam de Officiis & honoribus nostris; quæ utique restrictio juriū correctionem vetabat, ut in l. præcipimus C. de appellationibus, C. Cum expediat de electione, in 6. Sed si antiqua monumenta recolimus antè signati doctores utpote historiarum ac originis & causæ prædictæ permissionis de qua in dict. §. fin. ignari apertè falluntur. Ulpian. enim in dict. §. fin. non loquitur nec est intelligendus de
4. *Judæis*, sed de Christianis † quorum religionem illis temporibus Judæicam superstitionem, gentes Romanæ communiter appellabant, ut colligere poteris ex Cornel. Tacit. lib. 18. Sueton. Tranq. in vita Tiberii, & Plinio passim in suis Epistolis.

Verus igitur & Antoninus prædictam legem seu permissionem in favorem Christianorum fecere grato animo, in remunerationem cujusdam magnæ victoriæ obtentæ de Marcomanis Imperii inimicis, quam quidem consequuti fuere propter quandam Christianorum legionem quæ inter alias nationes in suo exercitu interfuit: qui quidem Christiani invocato nostro vero Deo, aquam ficienti, & æstanti exercitu Romano cælitus copiosè effundi & labi precibus impetrarunt: & irruentibus fortiter ac pluvia & aère in facies Marcomanorum divinitus conversis, strages magna eis fuit facta, & victoria feliciter pro Romanis decantata, quæ utique legioni Christianorum præcipuè fuit attributa; & ex tunc ex Dione Siculo in sua historia, prædicta legio fulminatrix communiter nominatur, & in præmium Christianorum lex fuit permissa, cum prohibitione edictali, ne quis ex eis ob suum cultum accusaretur; & honorum, & Officiorum publicorum facta permissio de qua in dict. §. fin. ut testatur Florentius in apologetico cap. 5. Tertullian. in apologetico, quem refert Ludovicus Ruard. Franc. Dueren. in Scholiis ad d. l. generaliter, §. fin. Alcianus in verb. quidem ignavia, vel lib. 10. & disput. lib. 3. cap. 8. & victoriæ supra relatæ meminere Mexia in vita prædictorum Imperat. fol. mihi 84. Pinel in Monarchia lib. 11. cap. 35. §. 5. qui etiam prædictæ legis factæ in favorem Christianorum, & non intelligendæ de Judæis ut verba sonant meminit ibi, y en el cuerpo del derecho pusieron ley ambos hermanos que determinava igualdad de vivienda y concesion de honras entre los Gentiles Romanos y los Christianos que alli llama Judios que era entonzes el nombre mas comun porque eran conocidos: porque de los Judios ya savemos quan en odio de los Enperadores estavan. Pater Mariana p. 1. historia Hisp. lib. 4. cap. 6. ibi: hizo en persona guerra a los Marcomanos, gente septentrional que oi son los Morabos, padeca grande falta de agua: al tiempo de encontrarse con los enemigos, y la Gente toda para pa-

recer iban en su compania muchos Christianos alistados en la duodecima legion, por cuyas oraciones caio tanta agua que se remedio la necesidad. La tempestad y torvellino fue tal que con los raios y relampagos que davan de cara a los enemigos quedò la Victoria por los Romanos. Muchos hazen mencion de este suceso tan notable: Julio Capitolino dice que per las oraciones del Emperador se aplacaron los Dioses y caio la llubia. A nuestros escritores muchos y muy antiguos que refieren la cosa como esta dicho, favoreze Dion y una carta del Emperador, que anda en Griego y en Latin sobre el caso, ademas del nombre de fulminatrix que se dio aquella legion y quiere decir echadora de Raios caio rastro del sobre dicho nombre en Turragona, en un buerto de Juan de Melgosa donde ay un Capitulo con estas palabras bueltas de latin, en Romanze a los Dioses defuntos a Julio segundo que vivio treinta y nuebe annos dos meses y diez dias. Julio Joscho de la duodecima legion lanzadora de Rayos a sus liberto bueno y leal. Y fuera de esta inscripcion que es arto notable ay en Barcelona en la casa de los Roquelenes del arte de la Yglesia de los santos Justo y Pastor ut testamento de este tiempo cortado de muchas piedras la mas señalada antigualla que deste genero se conserva en España por el se entiende que la usura centesima de tiempo de los Romanos era quando se acudia cada uno al acreedor con la octava parte del principal que ora lo mismo de la raçon de doce por ciento: de manera que en espacio de cien meses se dobla el candal: de do se llamó usura centesima o sea porque principio de cada mes quando acostumbraban a hacer las pagas, davan al logrero la centesima parte del dinero que presto las palabras del testamento: no pongo aqui por ser larga la suma de lo que contiene, es que Lucio Celio Centurion de la legion 7. gemina y dichosa, y de la legion 15. Apolinar. que servio a los Enperadores Marco Aurelio Antonin. y Aurelio Vero, y tubo otros diferentes cargos manda a la Rep. de Barcelonas siete mil y quinientos denarios, con cargo de que las usuras semisses (que era la mitad de la centesima, es a saver seis por ciento) del dicho dinero biciesen espectaculos de luchadores todos los annos a diez de Junio en que se gastasen ducientos y cinquenta denarios y el mismo dia se diesen ducientos denarios para arzeite a los luchadores laqual mandò hazer devaxo de ciertas condiciones: sino las cumpliesen substituir en la misma manda con las dichas cargas a la Rep. de Tarragona para que aya y llebe dicho dinero, & ita suprà dictos referens novissimè Carrillo in suis Annalibus anno 176. sub eisdem Imperatoribus fol. 56.

Tertiò quia injustum & indecorum esset Christianis † veteranis noviores & noviter conversos officiorum publicorum occasione, imperare, ut in cap. nulla officia 54. distincione & in dict. cap. cum sit & cap. penult. de Judæis l. fin. C. eodem tit. ibi: nec acquisiti sibi officii autoritate muniti adversus Christianos & ipsos plerumque sacre religionis Antistites, veluti insultantes fidei nostræ judicandi, vel pronuntiandi quamlibet habeat potestatem: & de jure Regio textus singularis in l. 3. tit. 24. p. 7. ibi: y los Emperadores que fueron contiguamente Señores de todo el mundo tubieron por bien y por derecho que por la traicion que hicieron matar a su Señor que perdiessen por ende todas las honras y los privilegios que avian, de manera que ningun Judio nunca hubiese jamas lugar honrado ni officio publico en que

que pudiese apremiar a ningún Christiano en ninguna manera. Et militiæ Christianæ quodam modo contrarium videtur, veteranis Christi militibus tirones hos præferri, qui paulò antiè suscepta publica officia ipsi aut eorum parentes Catholicam fidem & religionem Christianam scedis à Judæis ceremoniis illudebant, & insectabantur: & quodam modo eis daretur occasio ut in superbiam elati injuriam Christianis in multis pararent ob innotatam contra eos inimicitiam; ut graviter considerat Covar. in diçl. Clement. si furiosus 1. part. §. 2. numer. 8. in princip. unde testes contra Christianos esse non possunt, ut latissimè tradit Farinac. de possessionibus contra testes q. 56. à numer. 205.

- 6 Neophyti † etenim quodam modo jure quodam hæreditario, à majoribus suis derivato, irreconciliabili odio veteranis Christianis, & verbis & factis invidi, æmuli, inimici, iracundi & vindices exhibentur: cujus rei etsi plura exempla possem afferre, de quibus per Fortalitium fidei lib. 3. per totum licium: Ænarde Cardona de expulsionem Justificabronum ab Hispania cap. 48. fol. 184. illa tantum quæ vernaculo sermone Ignatius de Villar in sua silva responsorum lib. 12. respons. adducit, quia forte non ad manus omnium liber ejus occurrit; prout ipse refert & eisdem verbis referam ibi: acacicio pues que quando los bienaventurados, y dichosos Reyes Catholicos D. Fernando y Donna Isabel por el bien universal de nuestra España, y a buena ventura de los Christianos de ella mandaron echar y echaron fuera de los Reynos a los Judios enemigos y escarnidores de la lei Evangelica: un Judio en la dicha ciudad de Cordona tenia por amigo a un Christiano viejo de quien avia recibido muchos beneficios. Este Judio era rico de posesiones y eredades, las quales no podia vender sin gran daño y pérdida de su hacienda por ser el termino dentro del qual los dichos Judios avian de salir de estos Reynos muy breve: acordò el Judio de ocurir con esta necesidad (como con las demastolia) a el amigo Christiano viejo el qual guardando fielmente las leies de amistad, dio orden en que dentro de muy breve tiempo hizo vender a su amigo sus eredades en los precios que valian, y mas, fngiendo ser propias suias por mejor encubrir la necesidad de su amigo en tal conjuntura, y recogido todo el dinero de ellas se lo entrego a el Judio: el qual con grande instancia rogò a su amigo le pusiese su dinero en salvo asta la raia de Portugal, adonde se iba a bivar, y el Christiano viejo Cordoves lo hizo assi: y al tiempo que el uno se despedia de el otro entendiendo el Judio que condignamente pagava a su amigo el Christiano lo que a sus buenas obras devia, le dixo el Judio: señor, quiero os dar un consejo por la despedida † en pago de lo mucho que os devo conque entiendo satisfago la deuda de nuestra antigua amistad y ruegos que no lo olvideis, y es que mientras vivieredes estes la barba sobre el hombro para no fiaros en cosa que importe de ningún onbre de nuestra nacion y generacion aunque sea baptizado porque os ago savera lei de buen Judio que desde el vientre de nuestras madres nacimos enemigos y lo somos muy deveras de Christianos en tanto grado que de ninguna cosa tenemos mas cuidado que de ofenderlos y dar traça como engañarlos, y os certifico que con quanto bien me aveis echo y conozco que os devo si a este tiempo de la partida pudiera hazeros algun tiro y engañaros lo hiciera no porque vuestras obras lo mereçen sino es por que no es mas en mi mano
- 7

ni de los demas Judios de mi nacion si alguna vez scofrez ocasion de engañar o ofender algun Christiano y lo dexamos de hacer es porque en algunos lo estorva la prudencia conque vencemos nuestra mala inclinacion; y en otros no tanvien considerados lo estorva la covardia y temor de la pena (por manera que no dexamos de hazer mal sino es quando no podemos) cuio aviso fue de tanta eficacia que de alli adelante jamas el Christiano viejo se fiò de ningún Judio convertido ni tratò ni conversò con ningún hombre de aquella generacion, y quando por las mañanas salia de su casa entre otras cosas que decia encomendandose à Dios era santiguandose, decir: libra me Señor, de los laços del demonio y trapaças y engaños de Judios. Consilium profectò Judæi nobis omnibus saluberrimum fuit, & magni faciendum, & ex quo oderunt nos, ut scriptum est apud Lucam cap. 1.

Semexante es el cuento precedente à otro que de esta perversa gente me refirio un amigo mio clerigo theologo de buena vida y limpia generacion, el qual salio de la voca de don Juan Martinez Selizco Arzobispo que fue de Toledo de buena memoria y fundador de tan santo y loable estatuto como todos sabemos que fundò en la santa yglesia de aquella ciudad; y fue que quando (como esta dicho) los dichos Reies Catholicos tenian determinado expeller de nuestra España la lepra de la sinagoga y aviendoles ya asignado el termino a los Judios para salir de estos Reynos: viendo se tan tristes y affligidos con tan triste decreto acordaron escribir una carta a los Judios de la sinagoga de Constantinopla significandoles la miseria en que estaban y pidiendoles confexo y parecer para lo que avian de hazer en tan grande affliccion y trabajo pues les era forzado à baptizarse o dexar su naturaleza con detrimento de sus haciendas. Vista pues la dicha carta por los principes de la sinagoga de Constantinopla resolvieron el darles à sus amigos el mas agradable consejo que para su indignacion se pudo imaginar y el mas dañoso que pudieron inventar para sus enemigos los Christianos, y fue que en respuesta de la carta dixeran assi:

Hermanos y amigos nuestros, una carta vuestra recibimos por la qual nos significais el travaxo y miseria en que estais, y para salir de ella nos pedis consejo, favor, y ayuda: el qual os dicamos de muy buena gana con vuestras personas y haciendas como nuestra lei y Nacion nos obliga, si la distancia tan grande de tierra no nos lo empidiera: pero daros emos un consejo provecho'o con que podais conservar vuestras haciendas y vengaros de los Christianos de essa Española gente que tanto ha procurado y procura la diminucion de nuestra santa lei y estado Judaismo; y es que lo mejor que pudieris † fosegeis vuestro espiriu y disimuleis con paciencia vuestro dolor y los que tubieredes grandes posesiones y las pudieris vender sin daño notable vuestro las vended y venios aca que nosotros os ayudaremos à conservar vuestro estado y punto en que aveis vivido: de manera que no sintais mucho la ausencia de vuestra patria, y los que esto no pudieris hazer Bautizaos como el edicto del Rei manda solo para cumplir con el conservando siempre en vuestro pecho nuestra ley y pues decis queos quitan vuestras haciendas haced vuestros hijos avogados y Mercaderes y quitadles en ellos a los sujos sus haciendas y pues decis que os quitan las vidas haced vuestros hijos medicos y ziruxanos y Boticarios y quitarles anello a sus hijos y de descendientes sujos: y pues decis que los dichos Christianos os han violado y profanado vuestras

8

stras ceremonias y Sinagogas hacen vuestros hijos clérigos los cuales con facilidad podran violar los templos y profanar sus Sacramentos y Sacrificios. Esto contenia en substancia carta que la Synagoga de Constantinopla escrivio a los Judios de España, los cuales de tal manera signieron el consejo que se les dio que despues aca se ha visto por experiencia que Avogados, medicos, ziruxanos y Boticarios descendientes de esta perversa generacion han sido conbencidos de los delitos referidos en la carta de la Sinagoga de Constantinopla y especialmente savemos por cosa muy cierta y averiguada que medico descendiente de Judios fue declarado por hereje por los Inquisidores de cierto distrito de España al qual se le averigò que viviendo en cierto pueblo cuyo nombre no decaro por no ofender a nadie (que cierto esta es mi intencion) aver muerto con medicinas falsas, adulterinas y venenosas mas de trescientas personas y cadavez que viniendo de visitar (o por mejor decir de buscar la muerte a los enfermos) entrava en su casa la muger que tenia que tan vien era de generacion de Judios le decia: vien venga el vengador, y a esto el marido Judio le respondia alzando y meneando el brazo derechos y zerrando el puño significando victoria de los enemigos, venga y vengara.

Yo conoci muy lejos desta ciudad de Alcaran descendientes, dos hermanos desta mala seta y generacion casados con dos mozas hermosas y buenas mugeres y Christianas viejas y muy amigos de sus maridos, los cuales muchas vezes rogavan y persuadian a sus mugeres a que se vistiesen y aderezasen lo mejor que pudiesen, de ropas de fiesta; y ellas con la sencillez de Christianas viejas y entendiendo que en ello davan gusto y contento a sus maridos, se vestian y aderezavan todo lo mejor que ellas podian; y en aquellos mesmos dias que ellas estavan tan aderezadas como los dichos hermanos sus maridos las mas ruines, viejas y destrozadas ropas que en casa tenian, y se calzavan avarcas porque profesavan officios de labradores y lo eran. Todo lo qual estos conversos hacian solo con fin de que la gente de aquel pueblo donde vivean mormurasen de sus mismas mugeres y las tubiesen por mugeres libianas y en opinio y reputacion de tales; pues andando sus maridos tan mal tratados y vestidos, andavan ellas tan galanas y vien aderezadas: y la causa era el odio y mala voluntad que naturalmente tenian a sus mugeres solo por ser Christianas viejas y enemigas de su nacion de manera que posonian su misma onrra a su bengança: Vio se esto aberiguar por confession de los mismos maridos, los cuales despues de ellas muertas se jaclavan dello, diciendo que las Christianas viejas que presumian mucho de limpieza asi se avian de tratar.

9 Quartò, quia Neophyti † infames in jure habentur, ut in diel. 3. part. superius allegata, ibi: Antiguamente los Judios fueron muy honrrados y tubieron muy grande privilegio sobre todas las otras gentes, y ellos tan solamente eran llamados pueblo de Dios: mas porque ellos fueron desconocidos a aquel que les avia honrrado y privilegiado y en lugar de le hacer honrra le deshonrraron dandole muerte muy abiltadamente guisada, cosa fue de derechos que por tan gran yerro y maldad que hizieron, que perdiesen la honrra y el privilegio que tenian. Alfonso de Castro de justa hareticorum punitione, lib. 1. cap. 7. vers. fateor. tenent A vend. de exequend. mand. lib. 2. cap. 19. n. 20.

10 Infamibus † autem portæ patere dignitatum

non debent l. 1. C. de infamibus, tit. 10. l. famosi l. penult. C. de dign. lib. 12. Mascard. de Judais part. 2. cap. 5. honores enim quasi jure innato, honoratis debentur, ut in l. honores, 7. ff. de decurionibus, ibi: honores & munera, non ordinatione sed potioribus quibuscumque injungenda sunt l. 1. ff. de albo scribendo, ibi: dignitates erunt expectandæ, ut scribantur eo ordine, quo quisque eorum maximo honore functus l. ut graduati, 11. l. bonor. 14. ff. de muneribus & honoribus.

Quintò, quia omnes utique qualitates, seu animi dotes quæ à jure ad rectè gubernandum, & munera publica, & honorifica exercenda, regulariter requiruntur, in istis Neophitis † deficient: Si enim ad fidelitatem attendamus, quæ in omni Reipublicæ officiali seu administratore Justitiæ vel honorum publicorum, spectatur; Neophiti infideles sunt ut habetur Deuteron. cap. 31. generatio perversa, & infideles filii, de quibus Paulus ad Rom. cap. 11. sic ait, facti sunt; quasi eos ab arbore, & radice fractos esse significans, sequens in hoc Paulus pulchram illam similitudinem & allegoriam olivæ, & idem Paulus 14. ad Rom. Israël, inquit, inimicus Deo factus est, quia non credidit Christo: igitur istorum fidei commendandum existimo, cum promissam fidem Patres eorum non præstent, sed potius violant: hoc enim infidelis homo denotat, ut constat ex Cæsar. 7. belli gallici ibi: qui conveniant per se infideles manus cogere, atque aperte bellum parere ceperunt: Et ex Cicer. pro Milone in hæc verba, quanta infidelitates in amicis, & quantæ in Neophitis, bone Deus in quibus nulla tam firma amicitia esse potest, quam ut plurimum vel obolo vel teruncio non violent.

Si ad gratitudinem, utique ingratiissimi † omni tempore fuerunt, quò enim amplius Deus beneficiis & favoribus Judæos afficiebat, eò amplius eorum ingratitude crescebat, & petulantia, ut in cap. 32. Deuteronomii ibi: incrassatus est dilectus, & recalcitravit: incrassatus, impinguatus, dilatatus reliquit Deum factorem suum & recedit à Deo salutari suo: & in principio capitis generatio prava atque perversa: & Osee cap. 2. dedit eis aurum & argentum & ipsi fecerunt Baal. & inferius cap. 13. adimpleti sunt & elevarunt cor suum, & alia plura adjecit Ignatius de Villar. ubi supra.

Si ad sapientiam & prudentiam Neophiti † & eorum parentes absque ea utique fuere & sunt ut in diel. cap. 32. Deuteronomii ibi: gens absque consilio, & prudentia, & ibi: generatio prava & perversa, Popule stulte, & insipientis.

Si ad integritatem & pecuniarum odium, frequenter, & ut plurimum sunt avari, alienorum bonorum cupidi, & continui usurarii, ut notum est.

Quæ omnia in eis adnotavit Apostolus ad Titum cap. 1. ibi: sunt enim multi etiam inobedientes, vaniloqui, & seductores maxime qui de circumcissione sunt: quos oportet redargui; qui universas domos subvertunt, docentes quæ non oportet turpis lucri gratia.

Unde a dignitate † senatoria in Regiis & superius Consiliis & Cancellariis, sunt exclusi, ut testatur Otalora de nobilitate 2. p. tertia principalis 7. n. 25. & ab officiis domus Regis, in qua non nisi nobiles, mundo tamen & puro sanguine noti, quos vulgo Christianos viejos, appellamus admitti consueverunt l. 2. tit. 9. part. 1. & meritò in-

to indecorum etiam est majestatem Regiam talibus uti famulis & ministris, quorum majorum aut avi aut parentes propter criminis prodicionem ab eorum majoribus in majestatem divinam commissi, infames & abjecti ab omnibus nationibus reputabantur. Præterea & excluduntur ab officio Medicorum augustalis ac Regis domus, & ab hospitali celebratissimo Divæ Mariæ de Guadalupe: ibi enim & plerisque in aliis locis, Medici & Chirurgi debent esse Christiani veterani, ex utroque latere, & maxime super hoc indagatio fuit ut in Regno Valentia ab officiis pharmacopolarum artium; & utinam in nostro Regno Castellæ ita caveretur, nam tale officium maximæ confidentiæ est.

15 In Regno autem Navarrae † nec ad munera publica, nec ad munus advocacionis admittuntur, cum hoc discrimine quod ad officia publica prohibitio extenditur usque ad secundum gradum impuri sanguinis, quod verò attinet officium advocacionis etiam in ulteriori gradu, Neophyti nec eorum descendentes admittuntur per quandam provisionem Regiam ut affirmat Olanus in sua concordia antinom. juris littera C. n. 74. quod prudentissime provisum fletit, & ad omnia Regna utinam extenderetur: cum enim officium advocatorum ita laudabile & honorificum omni tempore fuerit, ut latè in alio cap. diximus & latius forsitan dicemus, indignum & reprobum censeo Neophytos vel descendentes ab eis, ad tantum munus evehi & admitti, præsertim in supremis Senatibus & Regis magnis iustitiæ conventibus.

16 Ex eadem radice provenit mulierem Neophytam † vel immundo Judæorum vel hæreticorum sanguine procedentem, in nutricem filiorum Regis non debere admitti; tum quia principalem Majestatem non decet ejus prolem tali lacte nutriri, propter generis vilitatem & abjectionem, tum etiam quia ut plurimum gens Neophytorum ad omne opus nequam prona est, & mores nutricis cum lacte sugere infantem, quandoque contingit, & possibile est ut firmat Avicenna l. 1. Doctorum Lobera de regim. salutis & de sterilitate hominis cap. 15. fol. 76. in cujus rei comprobationem plura adducit Ignatius de Villar ubi suprâ ex num. 49. ego autem sat in proposito conferre censeo legem 3. tit. 7. p. 2. (habeo omissam) esto es en darles amas savias y bien acostunbradas y de buen linage. Bien ansi como el ninno se gobierna y se cria en el cuerpo de la madre asta que nace otro si se gobierna y cria de la ama desde que le dala teta asta destetarle y porque el tiempo de esta crianza es mas largo que el de la madre por ende no puede ser que no reciva mucho del temperamento y de las costumbres del ama. Onde los savios antiguos que ablaron en estas cosas naturalmente dixeron que los hijos de los Reies deven tenera tales amas que tengan leche asat y sean vien acostunbradas y sanas y hermosas y de buen linage, y de buenas costumbres.

17 Rursus Neophyti † noviter conversi & eorum descendentes excluduntur à præbendis Ecclesiarum quas communiter vocamus de statuto, & à collegiis Universitatis Salmanticensis & Complutensis, & collegio Bononiensi, ubi Doctor Hieronymus Franc. de Otero patruelis meus, nunc autem Inquisitor Barcinonensis Rubro, & habitu fuit insignitus, & vesperorum Cathedram eruditissimè, & maximo omnium applausu regentavit, & duos libros utilissimos ac omnium litterarum apprimè ornatissimos cudit & typis mandavit, & statuto Collegiorum, l. Regia 22. tit. 7. Otero de Officialibus.

lib. 1. recopil. est confirmatum ibi: por que en algunos Collegios de las universidades destos nuestros Reinos ai constituciones en que los dichos Collegios no recivan por Collegiales Christianos Nuevos mandamos que sobre ello se guarden las constituciones sobre ello fechas por los fundadores de dichos Collegios: & illud verbum Christianos viejos non tantum de recenter ad fidem ac Religionem Christianam conversis intelligendum est, sed etiam de illis, qui à Judæis antiquam trahunt originem: & sic practicatur.

Item ab officiis sanctæ Inquisitionis † & à quibusdam Religionibus præsertim à Religione Divi Hieronymi, & Conventus canonicorum Regularium sancti Augustini qui vocantur, Nuestra Señora devone vibere, fit accurata & acerrima generis indagatio & inquisitio; à pluribus confraternitatibus hujus civitatis, & confraternitate sancti Juliani prædictæ Villæ de Carrion (ubi ego ortus fui, quæ tale statutum puri sanguinis diu & per multa tempora firmiter observatum habet) ex qua utique confraternitate Pater meus fuit, in quo (humiliter & grato animo Deo refero gratias) non solum purus & mundus à tam pestilenti labe enituit sanguis, sed maxima generis Nobilitas; cum natus ipse sim in loco de Mogro in montanis de Santander, ac omnes parentes ejus, Oteros cognomine vocati sint perantiquis temporum curriculum & sæculis, nobiles & fidalgi fuerint & habitati sunt, ex antiqua & nobili Oterorum domo.

Præterea Neophyti † & eorum descendentes ab omnibus ordinibus militaribus sancti Jacobi, Alcantaræ, & Calatravæ excluduntur, ut constat eorum constitutionibus.

Nec de justitia prædictarum constitutionum seu statutorum † excludentium Neophytos seu eorum descendentes dubitari fas est: nam talia statuta & justissima & rationabilia esse defendit Simancas in defensione statuti Toletani: ubi usque ad cap. 57. educit & mero Ordine congerit 23. causas & rationes: Alphonsus de Oxeda de incompatibilitate beneficiorum 1. part. cap. 23. à n. 87. Ascala in cons. sapientis lib. 1. cap. 10. Horatius Campano l. Mediol. c. 414. n. 99. Ojalora de nobilitate d. 2. p. 3. partis, C. 17.

Ex prædictis igitur formatur opinio ista in principio capitis proposita, nempe quod Neophyti † seu eorum descendentes ad officia Reip. honorifica admitti non debent, & quod inhabiles, indigni & incapaces eorum sint; quod utique fideliter & pro consilio intimavit Regi nostro Henrico III. religiosissimus & omni genere virtutis ornatissimus & maximus vir Divus Paulus, de quo unà cum Consilio circa hæc officia deneganda Neophytis referre libuit, quæ tradit Zamolloa Garivai lib. 45. Historia Hispanica cap. 48. num. 50. his verbis: entre tres celebres fue mui notable prelado el excelente Doctor Don Pablo Obispo de Cartagena que siendo Judio no solo de nacion de sus progenitores, mas tambien de profesion recivio el agua del santo Bautismo dejando el Judaismo avia tenido este notable prelado antes de su conversion grandes disputas sobre la lei Judaica con muchos Doctores Catholicos, cujas razones como para la dureza era dada de sus progenitores no bastasen a la saçon para sacarle del Judaismo: sucedio que un dia un doctor no queriendo con el contender por disputa sino es por escrituras le dio el tratado que el glorioso santo Thomas de Aquin escrivio doctissimamente llamado de legibus que anda con su prima secunde donde ad-

mirablemente disputa el Doctor santo contra la ley de los Judios esta obra leio con diligencia y atencion grande Don Pablo el qual allando en ella muchos secretos del Judaismo que aun el mismo con ser el Ravi demas letras que en estos Reinos avia los ignorava fue alumbrado del Espiritu santo diciendo en su coraçon que sin duda la ley de Christo era la de la salvacion del mundo despues ido a el Pontifice Romano y siendo del persuadido vino a decir y confesar publicamente pues este santissimo Doctor con ser de la ley Judaica majores secretos que el mismo Don Pablo profesava la ley Evangelica de Christo era la verdadera ley y carrera de la salvacion en la de los Christianos y asi recibio el santo Bautismo renunciando espontaneamente la dureza pasada de esta manera Don Pablo viro a ser Christiano por la doctrina de santo Thomas y con legitima racon d'cen los Theologos que quien save a santo Thomas save todo y que quien a el no save, no save nada, des pues este celebre baron con el discurso del tiempo vino meritissimamente a ser obispo de Cartagena y de alli paso al obispado de Burgos de laqual ciudad tomo el mismo re natura fue excelente prelado, grande filosofo y theologo y singular predicador y de grande consejo y maraviloso silencio y prudencia y escribio muchas obras en especial el libro que se llama Escrutinio de las escrituras y es de gran volumen y las adiciones a la partida de Nicolas de Lira sobre la Biblia y otro tratado de la cera del fennor y otro de la Generacion de Jesu Christo con otras obras no solo el fue grande letrado pero el tiempo que en el Judaismo fue casado tubo tres hijos grandes letrados de los quales el mas fennalado fue Don Alonso de Cartagena Dean de Segovia que succedio el obispado inmediatamente al penne fue obispo de Burgos de quien en las historias de los Reyes Don Juan el segundo y Don Henrique el quarto se hizo y bara larga relacion y fue el que escribio en lengua Latina la genealogia de los Reyes de Castilla y l con que algunas vezes le eo citad fue el otro Don Ponzalo obispo de Palecia prelado de muchas letras y erudicion, el tercero fue Albargarcia de santa Maria que reseren aver escrito la coronica de este Rei Don Henrique la qual asta oraja y o no he visto y parte de la coronica de su hijo el Rey Don Juan el segundo, es notable prelado Don Pablo por aver sido Obispo de Burgos, es llamado entre los Theologos el qual con ser converso a confexo al fennor Don Henrique por causas notables que a ello le pudieron mover que aningun Judio ni converso recibie se en el servicio de su casa Real, ni en el consejo, ni en otros officios Publicos Reales de sus Reinos, ni en la administracion del patrimonio Real cosa notable que con ser el mismo de ellos sapientissimo Obispo fuese de su propio parecer contra su propia nacion.

Et sanè prædicta omnia, quæ de Neophytis seu de novo conversis suprâ dicta manent, intelligenda esse de eorum etiam ab antiquo descendentibus plures ex DD. suprâ citatis observant, ex ratione quam tradit Tiraq. in l. quisquis §. i. C. ad legem Juliam majestatis, ubi: in quibus paterni hoc est hæreditarii criminis exempla imitantur eleganter Decius conf. 34. num. 31. C. ibi: quia filii † descendunt, & originem trahunt ab infesto sanguine, & ideo puniuntur: Afflictis lib. 1. constit. Neapol. Rub. 2. num. 42. ideo in crimine Læse majestatis puniuntur filii pro patribus, quia humor descendit à trunco in ramos: nam ut ait Ovidius lib. 4. metamorphoseon. Qui viret in foliis venit à radicibus, &c. Bald.

in l. Gallus §. quidam rectè col. 3. post medium; versic. in 2. glossa & in l. 2. num. 2. C. de liberis & eorum liberis: quia contrahunt rubiginem aliena jam infesta, Fulgos. versic. 159. n. 1. ibi: cum pater qui est radix, sit corruptus, non potest bonus esse filius, & ex corrupta radice descendere: Cumanus in l. si quis cum totum num. 4. versic. 2. q. ff. de exceptione rei judicæ, ibi: quia processerunt ex radice jam vitata ideoque ab ipsa emergunt secundum ejus naturam: & eleganter Joannes Faleng. supra Psalm. 108. ibi: a malis exorti parentibus illorum dicuntur præ se ferre iniquitates, quia à corrupta radice corrupti & ipsi sunt. Montanus in Psalm. 50. qui proximorum etiam parentum peccatorum, sive iniquitatum, qui naturam non possunt inficere humanam, sicut primi parentis peccatum fecit, reatus transit ad personam pro his ex eis natam, & cum Platone in car. d. Simancas de Catholicis instit. 29. num. 5. Augustinus, Eugubin. in prior. per v. sic interpretatus est, id est malè ibit infestim post modum; ita inquit improbitas unius maximè improbi facit ut genus pereat remanente vestigio sceleris, & imitari similes parentibus procreati: & facit, de jure nostro Regio textus in l. 6. tit. 27. part. ibi: por que los icieron despues que estavan en poco dannados en el mal que hubiesen fecho temiendo se que en alguna manera recudiesen aquellos mismos. Et Imperator Vespasianus reddens rationem quare ob delictum & prodicionem Agrippæ filium suum, eo quod in corde ejus relinqueretur opus patris sui, quia conceptus sit ex femine rebellionis ut recenset Josephus lib. 1. de bello Judaico cap. 6. & Alex. 4. in bulla & constitutione contra Conradum filium Imperatoris Frederici, in summa constitutio. Pontifical. Petri Matthæi: nam in hoc pravo genere patrum in filios cum sanguine derivata malitia, sicut carnis propagatione, sic imitatione operum nati genitoribus successerunt; & ibi: quia flagitiosi & educati ad delinquendum procliviores magisque liberi evadunt, & Horatius lib. 4. carminum.

Fortes creantur fortibus, & bonis.
Est in juvencis, est in equis patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant Aquilæ columbam.
Doctrina sed vim promovet insitam
Relique cultus pectora roborant
Ut cumque defecere mores
Dedecorant benè nota culpa.

Docet Peregrinus conf. 10. Chaffaneus in Catalogo Gloriæ mundi 11. part. considerat. 25. & ut scribit Galenus lib. de substantia virtutum animalium in princip. cap. 6. potentia animæ sequuntur corporis temperaturam, quod non latuit Ulpianum in lib. 1. §. apud Julianum ob quæ vitia, ff. de Edellino edictum: cum dixit vitium corporale interdum animam penetrare, & eam vitare: Tiraq. de nobilit. cap. num. 292. Et hac ratione puto in sacra pagina Genesis, cap. 18. & 19. dictum fuisse in civitate Sodomæ, quod solus Loth justus inventus est: nam licet in ea erant filii parvuli, qui nondum ob ætatem peccaverant, tamen in eorum peccatis fuerunt concepti, & macula patrum nativitate præcesserat, ut inquit Joannes Ignatius in l. fin. n. 37. ad Ælian. & facit illud Ecclesiastici cap. 41. filiorum peccatorum periet hereditas, & ibi: & cum femine illorum assiduitas opprobrii: cujus rei plura haberentur exempla, Genesis, cap. 19. Numerorum cap. 17. Regum lib. 2. cap. 12. Josue cap. 6. & refert aliqua Plutarchus de sera Numimis vindicta, Cælius

lius Rhodiginus *antiquarum lectionum lib. 16. cap. 19.* & Quintus Curtius de rebus gestis Alexandri, ait legem in Macedonia fuisse, quod con sanguineus ejus, qui in majestatem Regiam proditor esset, simul cum eo interficeretur.

23 Unde justè descendentes † ex Judæis vel noviter conversos infamia sectatur, & ad eos officiorum Reip. denegatio extenditur quod utique in maledictione ab eis postulata insitum venit, dum patres eorum cum maxima vociferatione clamabant: *sanguis ejus super nos, & filios nostros.*

Contrariam tamen sententiam Neophytos & noviter conversos, ac eorum descendentes ad officia publica, & honorifica admitti debere plura pro se habere fundamenta quæ tam ex sacræ paginæ diversis locis, quam juris Canonici, & Regii variis sanctionibus congesta specialiter & mirro ordine refert Montalbus in *l. 2. verbo Jernadico tit. 3. lib. 4. fori regalis*, ibi: latissimè rem persequitur, ex quibus quatuor tantum vobis subjiciam.

Primum quod Neophyti propter novam conversionem & reductionem ad nostram orthodoxam & Catholicam fidem non pœnis, prohibitionibus & suppliciis, sed præmio digni sunt, *l. fin. C. de statutis & imaginibus l. itaque sol. 12. ff. de furtis, unde in Extravaganti Joann. XXI. incipit dignum arbitrantis*, juri consonum dicitur, Renatos fonte Baptismatis Judaica cæcitate dimissa amplioribus favoribus & gratiis, quam antea habuerant, etsi juri communi cum aliis civibus, utuntur *l. Judæi C. de Jud. ibi: contra jus viventes, Felin. in C. multorum num. 5. de Judæis omnibus qui statutorum immunitatibus, privilegiis, odiisque in incolas locorum ubi ipsi habitant collatis potiuntur, ut communem ex aliis describit Emmanuel Suarez communem opinionem verbo Judæis num. 221. Alphanus Collectan. Juris. 58. Bursatus conf. 200. n. 10. vol. 2. ut sic alii alluciantur ad dimittendum Judaïsmum, alii autem diabolo incitante formidarunt considerantes injuriis & contumeliis affligendos, ut considerat Montalbus, ubi supra conf. item licet aliquid.*

Secundum quod semper fuit apud Deum odibilis & odiosa personarum † acceptio ut in *C. venerabilis de præbendis*, & ideo statim excludens ab hominibus & justitiæ gubernatione certum personarum statum injuriosum utique est; ut in *l. eos 17. ff. de decurionibus*.

Tertium ex pluribus consiliorum autoritatibus. 25 Neophyti † & noviter conversi ad præbendas & dignitates admitti debent ut ex Concilio Nicæno *cap. 2. Arelaten. num. 2. cap. 1. cap. in novo 21. distinctione, Toletano cap. 1. cap. si qui cap. nonnulli 2. quæst. 7. cap. 157. dictione: & facit textus expressus in cap. eam de rescriptis ibi: pro eo verò quod judæus extiterit ipsum dedignari non debet & in cap. cum deputati de Judæis, isti illud allegantes in repulsionem ipsorum quod eorum ipsis generatio non est nota, qui undecumque venerit gratia divina vocatur, dum laudabiliter exequantur officium, suo ordini ex superabundanti, requiritur suæ notio nationis, & in cap. ad decorem de institutionibus.*

Quartum quod hæc opinio de jure Regio partitarum expressè est approbata, nec in controversiam quoad officia potest deduci, ut constat ex *l. 6. tit. 24. part. 7. ibi, Orosi mandamos que despues que algunos Judios se tornaren Christianos que todos los de nuestro señorio les oaren y ninguno no sea ofado de retraer a ellos y a su linaxe que fueron Judios en manera de dueneso y que Otero de Officialibus.*

aian sus bienes y todas sus cosas partiendo con sus hermanos heredando lo de sus padres y de sus madres y de los otros sus parientes ansi como si fuesen Judios y que puedan hacer todos los officios las honrras que a todos los otros Christianos.

Et hanc opinionem tuentur Felin. in *d. C. canite num. 12. Ripa num. 29. Card. in sum. q. 8. distinctione. Alphonfus Episcopus Burgensis hieris in tractatu statutorum: Ambrosius de Oropisa Generalis sancti Hieronymi in lib. summe ad debellationem gentium: Abulens. in Levit. cap. 19. q. 32. Montalbus, ubi supra, Didacus Perez in *l. 9. tit. 1. lib. 1. de ordinamentis, Avendanno d. lib. 1. cap. 19. n. 20. & in distin. ad l. partitarum verbo Judæos.**

Sed in hac opinionum differentia, pro earum concordia esse distinguendum existimo autorem: loquimur de Neophytis propriè & strictè, & de recenter ac nuper ad nostram Catholicam fidem conversis; & in istis procedit opinio prima cum suis Juribus & cum Covarr. Joann. Baptista Castill. in *add. ad Ludovicum, Romano singular. 672. fratre Henrico Maceroi in sua apologia part. 2. cap. 3. & alii tradit Ignatius del Villar. d. resposito 12. num. 38. Neophytus autem in proposito, sive recenter & de novo conversus dicitur ille (secundum aliquos) in quo tantum est conversionis triennium elapsum ut in *authore de monachis. 19. quæst. 3. sed verius est hoc Judicis arbitrio relinqui ex supra citatis.**

Aut loquimur de conversis † qui eandem fidem 26 Catholicam professi & amplexi fuerunt, vel quia ipsi ab infantia Baptismum susceperunt, vel quia parentes aut avi eorum noviter ad fidem nostram venerunt, & istis officia Reip. secularia non sunt interdicta; in quibus procedit *d. l. 5. partita* & est intelligenda secunda opinio, nisi in illis de quibus loquimur premitica alleganda *sol. 5. & Ignatius del Villar, in dictis locis;* qui tamen secure affirmant & solum propter testimonium sæculi si commode fieri potest nobiles sive ignobiles puro tamen sanguine natos (vulgo *Christianos viejos*) in his officiis publicis & honoribus semper Neophytis aut descendentibus ab eis, esse præferendos: sed & filium apostatæ seu hæretici etiam reconciliati judicem esse non posse, nec alia plura officia habere posse expressè cautum extat, in *l. 3. tit. 3. lib. 8. nova recopilat. ibi: Mandamos que los reconciliados por el debito de su eregia i apostasia ni los hijos y nietos que de los quemados y condenados por el dicho delito asta la segunda generacion por linea masculina asta la primera por linea femenina no puedan ser ni sean del nuestro consejo ni oidores de la nuestra audiencia, y chancilleria ni algunas dellas ni secretarios, Alcaldes ni Majordomos ni contadores mayores ni menores ni tesoreros, ni pagadores ni contadores de quantas ni escrivianos de camara ni de rentas ni Chanciller ni rexistradores ni abogado ni fiscal ni tener otro officio publico ni Real nuestra casa y corte y Chancillerias y ansi mismo que no puedan ser Correxidor ni Juez ni Alcalde ni Alcaide ni Alguacil ni Merino, ni Veinte y quatro, ni Rexidor ni Jurado, ni Fiel, ni executor, ni escrivano publico ni del confexo ni Major-domo ni Notario publico ni Fisco ni Ziruzano ni boticario ni tener otro officio publico ni Real en algunas de la ciudades, Villas ò Lugares de los nuestros Reynos y señorios so las penas en que caen y encurren las personas privadas que usan de officios para que ni tienen abilidad ni capacidad so pena de fiscation de todos sus bienes para la nuestra camara y fisco en*

Las quales penas incurren por el mismo echo sin otro proceso ni sentencia ni mas declaracion y las personas queden a la nuestra merced. Sed ut ad thesim in ordinem inhabilium, & eorum qui reputantur indigni ad officia publica exercenda, redeamus, inhabilis utique & indignus ad ista officia haberetur clericus † qui reassumpserit coronam ut in l. 17. tit. 3. tit. 1. ordinament. ibi: si los clerigos de menores ordines no traxeren corona avierta ni bestiduras clericales no puedan tener officios de Juzgados ni de executores ni otros officios publicos en qua lesquiere ciudades, Villas y lugares salvo si fueron casados o no trageren corona abierta ni abito de clerigo, pero si resumiere corona que no pueda tener ni gozar de los dichos officios publicos y si fuere clerigo no casado no pueda tener ni usar de los tales officios y no vale la dispensacion que en contrario se diere y ganare.

Et licet regulariter non deficiat factum ad poenam incurrendam, nisi sequatur effectus ut ait Bald. in l. si quis C. de inoff. tit. quam sequitur Felinus in cap. 1. de presumptionibus fallentia 8. tamen ad hanc inhabilitatem officiorum incurrendam & electionis passivæ, sufficit factum ipsum resumendi tonsuræ privilegium, quod & alia l. nempe 3. tit. 4. lib. 6. ejusdem ordinamenti ita cautum invenitur, ibi: Otro si ordenamos y mandamos que qualquier nuestro arrendador o fiel o Rexidor de las nuestras rentas que se llamare o dixere clerigo de corona sobre las cosas tocantes a los nuestros maravedis y a los de nuestra renta y se requisiere al Juez ecclesiastico que por el mismo fecho aia perdido todos sus bienes asi muebles como Raizes, la mitad para la nuestra Camara y la mitad para el acusador, & ita advertit Fluendannus cap. 19. n. 12.

Item inhabilis est ad talia officia exercenda Surdus, si sit omnino † surdus; aliàs si esset Surdaster tantum, id est, qui licet, (ut reliqui) non audiret, tamen audiret licet tardè, utique admitti debet ut in l. fin. ff. de legitimo, ut observat Fontan. d. claus. 4. glossa 10. part. 1. num. 50. ubi ait ita intelligenda esse jura prohibentia, vel excusantia, quæ à muneribus publicis, ut in l. unica C. qui morbo se excusant: & idem dicendum est de muro † & stulto furioso, seu mente capto & de aliis quos enumeravit, l. 4. tit. 4. part. 3. l. 7. tit. 9. lib. 3. recop. ibi: Establecemos que el que fuere desentendido de mal fecho no pueda ser Juez por que no a fecho para otro librar los pleitos derechamente. El que fuere mudo por que no podria preguntar a las partes quando fuere menester ni responder ni dar Juicio por palabra, ni el sordo por que no oia lo que fuere raçonado ni alegado, ni ciego por que no vera los hombres ni los sabia conocer, ni onrar ni hombre que tegna tal enfermedad que continuamente le diere por que no podra Juzgar ni estar en Juicio y el que fuere en duda signare scera o no y el que fuere desta manera embargado no podra comportar el trabajo segun con biene para librar los pleitos: Ni otrosi el que fuere de mala fama y ubiere echo cosa por que vala menos por que tal naseria derecho que Juzgase a los otros ni el que fuere de religion por que menguaria lo que esta tenido de hacer en servicio de Dios y demas seria sin raçon que el que desanparo el mundo le diesen a oir y librar los hombres: Quæ omnia eleganter profequitur Bobad. lib. 1. polit. cap. 12. ex num. 16. sed & quæstionis est utrum spurii vel bastardi, & incestuosi capaces sint officiorum publicorum; quem honorem habent ut jurisdictionem: & sanè pro affirmativa

parte illud primo loco expendi potest, quod in materia officiorum omnes censentur digni & habiles, qui expressè inveniuntur prohibiti, ut in l. cum pratorum ff. de Judiciis, ubi communiter DD. & copiosè Barb.

Sed nullo jure spurii † invenitur notatus, & 30 indignus officiorum; ergo ad ea admitti debet. Secundò pro hac opinione facit, textus in l. generaliter 3. §. spurios ff. de decurionibus: ubi spurios quoque posse in ordinem adlegi nulla dubitatio est, sed si habeat competitorem legitimeque natum præferre eum oportere divi fratres Juliano Avito Bitiniæ Præsidi rescripserunt. Cessantibus verò his etiam spurii ad decurionatum & re, & vita honesti recipiuntur; quod utique non fordi erit ordini cum ex utilitate ejus, & semper ordinem plenum haberet textus in l. spurii decuriones sunt: ut ideo fieri poterit ex incestu quoque natus, non enim impedienda est dignitas ejus qui nihil admittit.

Contraria tamen sententia † sequentibus niti- 31 tur fundamentis: in primo, quia spurii, Bastardi seu incestuosi, infames saltim infamia reputantur, ut tradit Arg. in summa C. de infamibus in principio; quem sequitur Bald. in l. 1. col. 1. C. de jure aureorum Annal. ubi & citat textum in l. ultim. C. de natural. lib. idem Bald. in l. in bona fidei col. 1. versic. idem duo C. de jurejurand. Capitius decis. 32. num. 7. Tiraq. de nobilit. cap. 15. num. 14. Avend. in proposito d. cap. 19. nu. 24. versic. sunt autem infames, ubi allegat Thom. grammaticum conf. 48. & facit textus in l. 2. tit. 6. part. 7. ibi: infamado es de fecho aquel que no nasce de casamiento derecho; & ubicumque agitur de aliquo honore filii spurii appellet filiore, latè Molin. de Hispan. primog. lib. 3. cap. 3. nu. fin. Mieres de Majorat. 1. part. quæst. 2. n. 53. & quæst. 31. num. 267. quod etiam extendit Bald. in l. generaliter 9. cum autem C. de infl. & sublit. ad spurium legitimum, Tiraq. hinc plures refert: ubi proximè n. 18. infamibus autem officia honorifica non debent concedi, ut in rebus infamibus dirigatur in 6. præsertim jurisdictionem habentia cum judicaretur honor, & dignitas, ut per Boërium decis. 222. à n. 1. cum sequentibus in d. lib. 7. ibi: ni otro si el que fuere de mala fama, & in d. l. 4. tit. 4. part. 3. Bobad. ubi suprà ibi: Bajos y serviles y de infame condicion.

Secunda ex doctrina Francisci Curtii senioris in l. admonendi col. 27. versic. 22. ff. de jurejurando: ubi expressè ait, non esse admittendos spurios ad dignitates: & hinc fortassis prodit Veneratorum institutum, qui natos illegitimè in suum Consilium non admittunt: tamen si postea quoquo modo jura legitimorum nacti sunt refert Fulgosius conf. 62. stante statuto versic. hoc evidentiùs: & hac ratione spurii doctor esse non potest, ut tradit Cardinalis, in proæmio Clementinarum num. 4. Felinus in cap. 4. de magistris n. 2. Tiraq. ubi suprà n. 15. quamvis dubitabile dicat: Roxas in epitome successionum cap. 20. num. 82. ubi latissimè omnes spuriorum defectus & incapacitates hac prohibitionem juris refert per totum caput & ibi: quidquid in proposito pro extensione argumenti hujus expetieris facillimè invenies.

Tertiò quia obscuro † seu de obscuro loco nati 32 regulariter ad officia Reip. non admittuntur ex glossa obscuro Aub. de defensoribus civit. in principio; debent enim honesti esse honestate sæculi de qua loquitur glossa verbo honestior. Gutierrez versic. 31. n. 1. & 6. sed spurium obicorum &

& de obscuro loco natum quis ignoravit? obscurus enim homo dicitur ille cuius parentes latent, & ignorantur juxta illud Tull. lib. 6. officiorum: qui magna sibi proponunt obscuris orti parentibus; & in 7. in Verrem actione: obscuro loco natus: & Livius lib. 6. secundi belli punici, de Sepio Lessio quam per obscuro, inquit, loco natus & alibi in eodem libro; Quintus obscuro genere ortus, in cuius rei confirmationem plura tradit Tiraq. de nobilitate, cap. 2. num. 12. & facit textus in l. concubinitate: ubi obscuro loco nato ff. de concubinitate: spurius autem de obscuro loco natus dicitur, quia sine patre est vel vulgo conceptus ff. de statu hominum §. si adversus instituta de Nuptiis. Calepinus in verbo spurius Castellanus Costa in d. spurium Roxas de successione ab intestato cap. 19. in principio.

33 Quod si obscurum appellaveris † ignobilem ut in hoc sensu utitur Suetonius in Vitellio, in illis verbis: Vitelliorum originem alii aliam, & quidem diversissimam tradunt, partim veterem, & nobilem, partim verò novam & obscuram, & Statius lib. Silva. 3. Silva. 2. ibi:

Non te series inhonora parentum
Obscurum proavis & prisca quis & egentem,
Plebeia de stirpe tulit...

Spurius utique ignobilis semper in jure fuit habitus & communiter reputatus, Tiraq. d. cap. 15. num. 16. non enim succedit in honoribus Patris, nec est de domo, familia seu casata ejus: l. eam legitime ff. de statu hominum l. liberos ff. de senatoribus lex revera ibid. Bald. C. de suis & legitimis heredibus l. 3. tit. 15. part. 4. lib. 2. tit. 13. eadem partita: & ideo non portat arma progenitorum familiae, de quo latè per Tiraq. Roxas ubi supra fol. 86. Otalora de Nobilit. 2. part. 3. princip. cap. 3. num. 3. Joannem Garciam eodem tractatu glossa 1. §. 1. num. 61. & glossa 21. ubi per alios varios numeros: an hoc in legitimo, Principis rescripto procedat, ingenue disputat Joannes de Castill.

Quintò jure etiam divino incapax successionis paternae & abjectus spurius fuit habitus & legitur Genesis, cap. 21. ibi: Eijce ancillam hanc & filium ejus; non enim erit haeres filius ancillae cum filio liberae, & Paulus ad Galatas cap. 4. de quo in cap. non omnis 32. quest. 2. & in cap. dicat aliquis 32. q. 4. & lib. sapiens, cap. 3. adulterorum filii abominatio sunt Deo: cap. penult. 36. distinctione & Deuteron. cap. 3. ibi: non ingredietur manzer: ita ad Corinthios cap. 7. filii vestri & legitimi immundi sunt, quod Bonifacius Martyr Regi Anglorum scribens uti habetur in cap. si gens 56. distinctione, exactissime significavit: si gens Anglorum (inquit Bonifacius) sicut per istas provincias divulgatum est in nobis, in Francia & in Italia impropertur, & ab ipsis paganis impropertur nobis obijcitur, & spreis legalibus connubiis, adulterando, & luxuriando ad instar Sodomiticae gentis, fœdam vitam duxerit, de tali commisione meretricum astimandum est degeneres populos & ignobiles, & furentes libidine fore procreandos; & ad extremum versam plebem ad deteriora & ignobiliora vergentem & novissime nec bello seculari fortem nec in fide stabilem, & nec honorabilem hominibus, nec Deo amabilem esse venturam: Paleotus de nothis spuriis cap. 54.

In hac tamen opinionum controversia cujus veram resolutionem firmare non ausus cogitandam reliquit Azevedo in d. l. 7. conf. 9. lib. 3. Recopil. num. 142. semper ptoclivior fuit affirmativa parti: Cui professori obstant argum. contraria:

Otero de Officialibus.

primum, quia latet infamiam facti talem esse, ut omnes agnoscunt, sed ad incapacitatem & inhabilitatem officiorum Reip. contractandam hæc non sufficit, sed est necessarium quod sit infamia juris, & quod in ea expressa sit prohibitio, ut affirmat Fontan. d. glossa 10. num. 52. versic. prædicta autem omnia: ubi alios refert Covarr. in prædictis, d. cap. 19. n. 5. versic. 6. conf.

Rursus quod spurius † non est infamis infamia facti, quæ ab ejus moribus descendat, sed ob culpam parentum, quadam ad peculiare effectus à jure afficitur nota quæ dicitur à multis infamia facti, ut rectè animadvertit Covarr. ubi proxime versic. 2. constat & ita intelligenda est d. lex 2. tit. 6. part. 7. ibi: Infamando est defectio; & ita infamia facti nunquam inducit prohibitionem officii vel dignitatis ut in l. 2. §. miles ff. de his qui notantur infamia: nec secundum, quia Curtius dum contrarium sentit, uti deceptus fuit & adversus jura loquens non est audiendus, nec Venetorum statutum de quo loquitur Fulgosius nos immorari debet, cum quælibet civitas seu communitas suis ordinibus regatur, ut Avend. in suo sensu ut §. jus autem civile, instituta de jure natura i gentium & civili: quod in consequentiam trahi non debet: nec tertium, quia glossa in d. authentic. de defensoribus civitatum verbo obscuro & verbo generaliter intelligi prout officiorum exercitio repugnet & quæ à jure specialiter sit notata, non autem dict. aliquæ solum ad alios effectus notant, habet.

Cum tum plures spurios & Bastardos † gubernationi, dignitatibus, bellis, & magnis officiis aptissimos fuisse & sacra & humana indicant elogia ut in cap. undecumque cap. nunquam & cap. nasci 56. distinctione: ubi & traduntur plures rationes ut ab officiis & dignitatibus spurii non arceantur & in d. cap. nasci, scribitur Jephthe illum spectata fidei judicem Israël cujusque magnæ res gestæ narratur meretricis filium esse: & Hercules, & Alexander Magnus quibus in re militari, ut cætera defuerint, neminem parem fuisse unquam legimus; veterum scriptor magnus tamen meros spurios fuisse tradit: hinc olim in Attica locus quispiam erat Cynosarges appellatus Herculi dicatus, in quo spurii quique tam ex patre quam ex matre cives non erant, exercebantur, quoniam Hercules nothus erat, & tamen virtute sua Diis æquum honorem affecutus est. Stephanus, & Suidas; sed & Romulus ipse inter Deos habitus, patre incerto fuit, ob idque ad abigendam ignominiam dicitur fabulosè ejus matrem divino compressu eum peperisse, ut refert Tiraq. d. cap. 15. num. 2. & 31. ubi de Servio Tullio, Timotheo, Atheniensium Imperatore, Themistocle, Medone, Teuceræno, Beonpho, Necomaco, Homero, Demosthene, Bruto; & de nostris scriptoribus, Joanne Andrea, Bartolo, Gratiano, Petro Lombardo, Petro Comestore, idem ex bonis authoribus affirmat: & de nostris Hispanis possem utique maximos & præstantissimos virtutum & nobilitatis Heroës qui spurii fuerunt referre, quibus legitimi fratres & parentes non solum dedignari non potuerunt, sed suis factis inclytis justissime gloriantur, sed sufficiat unum pro cæteris, nempe Madarran Gonzalez de Lara filium D. Bustum de Lara Dominum oppidi de Sajas de los infantes, antiquitus dicti de Lara & non de Bureba ut aliqui dixerunt, nunc autem de los infantes à quo descendit perillutris, antiquissima & nobilissima familia de los Manriquez de Lara, de quo latè per Camalloam Garibai lib. 10. compendio

diola Historia Hispania cap. 16. tom. 1. Sando-
bal in speciali istorum Baronum descendencia quam
post vitam Imperatoris Alphonfi VII. colloca-
vit, sed generali Hispania consuetudine absque
controversia receptum est spurios filios magnatum,
Regum, Ducum, Comitum, Marchionum & Ba-
ronum nobiles esse & nobilitatis parentum radice
coruscare: ita Rainus *de Nobilitate*, 2. *quest.* §.
questionis in prin. sp. Joannes Gutierrez in *repe-*
titioe §. sui institut. de heredas qual num. 190.
por la de ser. 145. §. 1. ad officia igitur Reip.
honorifica admittendi sunt spurii dum tamen alias
sint apti, nec ob spuritatem tantum sunt rejicien-
di, fateor tamen quod respectu & oppositione le-
gitimorum, spurii non satis apti considerantur,
nec eis præferri debent ut in *d. l. generaliter*,
§. *spurios* ubi legitimus competit & præferendus
36 est spurio † quod non provenit ex eo quod spu-
rius indignus vel inhabilis sit, sed ex eo quod
semper melior debet eligi & idoneior, ut supra
diximus latè & ita dicit Covarr. *d. cap. 19. num.*
6. ne quidquam urget: unde spuritas non obstat
ad hæc officia consequenda, nec infamiam irro-
gat Burgas *de Nobilitate, discursu 3. nu. 16.*

Et in spurii natis ex flumine Ibero ad Mon-
tanos sursum, qui etiam nobilitate parentum gau-
dent, ut probat latè Joannes Garcia *de Nobilit.*
glossa 1. §. 1. num. 60. cum sequentibus.

Sed & illud obiter ad quod in dubio nemo
37 præsumitur spurius † sive Bastardus ex his quæ
adjecit Joannes Garcia *de Nobilit. glossa 20. num.*
38. nec etiam qui ob aliquod delictum publicum
passus est verecundiam, vulgo *hasido afrentado*
admittendus est ad officia Reip. Avend. ubi *su-*
prà dict. versic. sin autem, nam licet ictus fustium
non infamet, nisi causa propter quam imponitur,
infamatoria sit *l. ictus fustium ff. de his qui no-*
tantur infamia notat glossa verbo algun ierro in
l. 5. tit. 6. part. 7. tamen quia communi vulgi opi-
nionem & omnium distinctione iste talis propter pro-
prium delictum infamis & vilis reputatur ad talia
non debet eligi officia, ut docet Azeved. in *d.*
l. 7. n. 15.

38 Nec tabernarii, † muliones, futores, hospita-
tores, vulgo *Misioneros*, artocreatarii, & alii qui
Mechanica officia de quibus loquitur Tiraq. *de*
nobilit. cap. 34. per tot. Cravet. qui loquitur *l.*
Tabernario consil. 13. num. 2. & cons. 163. volu-
mine 1. Roland. à valle, *cons. 34. num. 5. vol.*
2. quibus officia Reip. honorifica non sunt con-
ferenda *Parlad. in Rubric. de donat. §. 9. a. 9.* nec
pastores ut in *l. ne quis ex ultimis: C. de dignita-*
tibus lib. 12. ubi Bart. expressè sumit illum *tex-*
tum: sic quod negociantes, artes vilissimas ad di-
gnitatem seu honorem non aspirant, & aspirantes
repelluntur à dignitate seu honore etiam questio,
& ubi Joannes de Platca, ubi etiam ait quod
propter vilitatem negotiationum repelluntur à di-
gnitatibus & honoribus, tanquam viles & humi-
les, non autem propter pœnale exercitium nego-
tiationum: nec quia sunt infames, sed quia talia
officia exercent; & ponderanda sunt verba illa,
abjectisque officiis ut l. deformibus monetariis etiam,
quæ utique insinuant quod exercentes mechani-
ca officia abjecta ista præstantes ministeria vilia,
privantur Officiis honorificis *l. si cohortalis, vers.*
etiam cunctos ad Cohortal. & princip. Cornicul.
lib. 12. prosequitur Joannes Gutierrez *cons. 31.*
per tot. maximè ex num. 6. quæ vidi: quod ta-
men intelligi nisi inde factum albore ut in illis
qui utensilia *ff. de muneribus, & honoribus*, an
pecuniaria hominem facit, ut quando quam mul-

tum apti aut idonei admittantur, & è contra pro-
cedat primum cujus membrum quoties publicè il-
la quæ ipso jure infamant, fiunt, prout est in
delictis ippositis per *l. 4. tit. 6. part. 7.* tunc enim
nulla requiritur sententia; nam si occultè fierent
tunc quamvis ipso jure infamia incurreretur re-
quiritur sententia infamiae incurse declaratoria,
etiam ut agnovi ab officiis honoris & dignitatis
consequenter repellatur: & ita videtur proba-
ri in *d. l. 5. tit. 6. part. 7. in fine & voluit glossa*
faciendo, ibidem: nam ubi dicitur quod si quis
deprehenditur in furto per quod delictum sit no-
torium, licet nondum sententiatum sit super eo,
infamis est, nam in notoriis nulla requiritur, *conf.*
quomodocumque lex loquatur; secundum Hypo-
litum in *d. §. aggredior n. 125. cum pluribus se-*
quentibus: si tamen non deprehenditur interim,
quod improbat & super furto sententia condem-
natoria adesse infamis, diu non potest & sic non
repellendus ab officii acceptione: nam & sic vi-
demus quod licet infamis infamia juris testis esse
posset prout commune diximus jam ex *Jasim d.*
l. 1. num. 65. C. de sum. trinit. tamen si infamia
est occulta non repellitur à testimonio, prout &
hanc communem detestatur Aretin. in *C. cum non*
ab homine num. 93. de judic. ex glossa in l. con-
tra ff. de testam. pro quo est optima lex tit. 16.
part. 3. col. 3. in princip. ibi: Conocido, & in
col. 1. iei: Conocidamente: & sic est declaranda
& intelligenda Angeli Doctrina in *l. 18. qui in*
judicio ff. de his qui notantur infamia; dicentis
quod committens crimen publicum est infamis in-
famia facti, etiam non secuta sententia; nam ve-
rum est quoties ex tali crimine esset infamatus pu-
blicè, prout intelligit, *glossa 2. in l. 5. tit. 6.*
part. 7. & glossa 1. in l. 7. Coll. & part.

Illud tamen advertas velim quod ubicunque re-
quiritur una sententia de ea utique intelligi de-
bet, quæ transivit in rem judicatam, non autem
de ea à qua appellatum fuit, vel appellari potest,
quia idem est non esse latam sententiam, vel la-
tam sed suspensam appellatione: Surdus *allegan-*
tia 335. & condemnatus, † pendenti appellatione
39 non dicitur condemnatus *l. 1. C. fin. ff. ad Ter-*
tullianum l. 2. & conf. cum ff. de panis: quod est
adeo verum, ut ex quacumque causa accidat quod
sententia non habeat executionem vel suum de-
bitum effectum, judicandum de ea sit ac si prola-
ta non fuisset: Surdus *discussione 51. numer. 22.*
Cancer. 3. part. cap. 17. de sententia & executio-
ne à num. 42. & condemnatus ex sententia quæ
alias irrogaret infamiam, non dicitur interim
infamis, dum appellatio pendet: Boërius *cons.*
1. num. 2. & cum Lancelloto & aliis tradit in
terminis Fontanel. *d. glossa 10.* si prius repetita
nec fastidio, sed utilitati erit eum plures allega-
re, *ex num. 6. cum pluribus sequentibus.*

Nec officiales antequam sint, † dicuntur pos-
se nominari ad officia Reip. Bart. in *l. 1. cum*
40 omnes Judices tam civili sententia: Callendus *de*
sindicatu quest. 96. Aviles in *C. per textus cap. 4.*
verbo *justitia n. 14.* Cabedo *de divisione 84. nu.*
1. nec debitores † Reip. qui rationem non red-
diderunt *l. rescript. debitores ibi: glossa l. 2. C. de*
41 *debitoribus civit. lib. 11.* non semper §. *cum de-*
bitores ff. de lucro immunitatis Avend. *dict. c.*
49. num. 25. ubi allegat Ripam in *tractatu de Pe-*
ste 3. part. verbo susceptores Rep. in proposito,
qui signantur ab Ulpiano in *dict. §. debitores re-*
rum publicarum ad honores invitari non posse cer-
tum est, nisi prius in id quod debetur Reip. satis-
fecerint: sed eos demum debitores rerum publica-
rum

rum accipere debemus, qui ex administratione Reip. relinquuntur: ceterum si non ex administratione sint debitorum, sed mutuam pecuniam de Rep. acceperunt, non sunt in ea causa ut ab honoribus arceantur.

42 Et Officialis qui ob demeritum † fuit remotus, & privatus officio Reip. maxima ignorantia notatur l. cognitionum ff. de variis & extraordinariis cognitionibus, ubi minuitur æstimatio quando quis ordine movetur, Platea in l. 1. C. de his qui non in plateis stipendiis soluti sunt lib. 10. ibi: nemo ille qui semel intrusione convictus, idem rursus Officium gerat, in quo etsi ante d. rescriptum nostrum clandestina supplicatione intulerit: ubi Platea, Cod. de dignitate lib. 12. ubi iudices qui se furtis & sceleribus maculasse fuerint convicti, ablati, codicillo, insignibus, & honore exiit inter pessimos quisque habeatur l. 2. C. de Palatinis saceris largit. lib. 12. ubi nullus; Thesaurensis vel officialis comitis thesauri semel deprehensus ex quocumque pacto aut repetat militiam suam aut aliam, decis. 121. & in dubio presumitur ob culpam remotus Platea in l. quicumque C. de usis officii lib. 12.

43 Tandem de vicinis † & naturalibus pro complemento hujus capituli, meminisse juvabit, extraneum, & alienigenam & non vicinum illius loci ubi sunt exercenda officia, vicinis & habitatoribus & his qui ibi larem habent sunt concedenda, ut in auth. de defensoribus civit. §. ibi: sed servandum circulum habitatoribus civitatis quorum aliqua ratio est hoc implentibus, & dum circulus expletur, rursus revertentibus ad sollicitudinem, & civitati per prædictam curam administrantibus. Boterus decis. 272. & de jure nostro est textus in l. 1. tit. 3. lib. 7. ibi: Mandamos que los Oficiales perpetuos de las nuestras Ciudades, Villas y lugares no sean prohibidos salvo los naturales de los que son en ellas Vecinos y moradores siendo naturales y viniendo a hacer morada en ella y no en otra manera, & in l. 1. tit. 14. eodem lib. 7. ibi: des los naturales destos Reinos y aviendo los tales personas idoneas naturales de los lugares de los officios vacaren las preferimos. Avend. d. c. 19. num. 7. in princip. vicini enim & naturales scient idoneas consuetudines ac statuta ipsa civitatum & Villarum, & amor patriæ, & descendendum impellit eos ad rectè officium gerendum; honestum quippe est & fructuosum in sua patria quemquam beneficiari, ut aliàs tradit Abbas in cap. ad decorem ad finem de institut. & ubi in loco inveniuntur idonei non debent præfici extranei Bald. & Albericus in l. divus ff. de tutoribus & curatoribus Tatisabis glossa & DD. in l. plane ff. quod cujusque universi. nomine Gregorii Lopez in l. 13. tit. 15. part. 1. notat Avend. in d. l. 1. & in l. 14. tit. 3. lib. 1. recop. n. 9.

Circa quod advertas velim quod non requiritur ad hæc officia obtinenda quod quis solus sit vicinus † sed insuper habitator dict. l. 1. ibi: Que sean ellos vecinos y moradores en las ciudades, Villas y lugares donde fueren prohibidos de los tales officios o naturales de ellas, o que aian sido vecinos de ellas diez annos antes que por nos aia sido prohibido de tal officio.

45 Quis autem dicatur vicinus † & habitator, & quomodo contrahatur vicinitas & utrum petentibus possit denegari, & an in duobus locis possit habere simul, & qua parte anni debet quis habitare & residere? & alia pleraque notatu dignissima, & passim occurrentia quæ necessariò hic

discutienda se se offerebant, latissimè & copiosè ac valenter invenies in lib. meo de pascuis & jure pascendi cap. 4. per tot. & cap. 5.

Utrum verò pauper † propter inopiam videatur indignus ut in l. inhabilis ad officia Reip. solet dubitari, & minus aptum tradit Platea in l. ad subeunda C. de decurionibus lib. 10. Aviles. cap. propter cap. 4. verbo le cuple num. 10. Avend. versic. supra n. 17. Cabedo de decussione 84. num. 1. & decis. 2. part. 1.

Et semper debet attendi quòd major dignitas † non detur ei qui minorem non habuerit antea l. neminem C. de consulibus lib. 12. l. ultim. ubi glossa C. de decurionibus lib. 10. l. honores, ff. eodem: qui minorem habuerit præferendus est nullam habenti si idoneior est: Marcus Antonius Eug. de Neapol. illustr. cap. 17. num. 14. Masfrill. de magistratu lib. 1. cap. 24. n. 41.

Oppositio † verò defectuum in electis, suæ ac impugnationis minori parti eligentium seu universitatis competit ut in lib. 86. tit. 1. lib. 7. recop. Curia pisana lib. 2. cap. 15.

Nam licet minor pars non possit dissolvere quod à majore parte factum extitit: ceterum non prohibetur per viam Justitiæ coram potiri, & quilibet de populo allegare causam ob quam electio facta à minore parte universitatis annulletur, & Conc. celebri Armor. 132. num. 1. & 8. Corfatius in suis singular. verbo universitas, cuilibet de populo competit, & poterit appellare l. reus delatus ubi glossa in C. ut circa cons. alicui in 6. Abb. in c. delicti de except. Avend. d. c. 19. n. 27. Cabedo divis. Lusitana 112. part. 1. per totum, quod intelligit ibi: contra promovendum, non verò contra jam promotum ex Kevisaccho in l. unica C. de sententiis, qua pro eo quod inter notabilius num. 9. Ant. devict. in C. exp. A. de testibus: Barbatia cons. 64. col. 1. vol. 1. nam contra jam promotum solum admittitur is cujus interest, sequitur Fontan. ubi supra n. 91.

Sed singulariter producta limitantur ut nominatus † ad aliquod officium non possit modo aliquo, nec ab eo cujus interest, nec ab alio reprobati, si alias ad aliud officium quod requireret eandem (ut l. majorem) idoneitatem extitisset approbatus in notata in C. cum venerabilis de except. Panormit. in cap. presentium num. 7. de testibus & Eccl. Hugo cons. 28. num. 5. arguentes ab approbatione testis quæ si semel fuit ab alio facta, non poterit amplius ille testis reprobati, late & pulchrè Vebus dec. 270. lib. 2. Boër. decis. 144. num. 16. cum sequentibus. Quod utique verum cenet Fontan. ubi supra num. 94. nisi impedimenti causa approbationis orta fuerit post primam approbationem; tunc enim nominatus de novo potest reprobati Boër. decis. 142. n. 17. & nullo etiam opponente Domino loci ad quem pertinet confirmatio, potest non admittere Bobad. in sua polit. lib. 2. cap. 16. num. 156.

Sed non passim hæc impugnationis † electionis à quolibet de populo debet admitti præsertim si malitiosè apparet ex Cabedo decis. 84. num. 16. ubi justè in proposito exclamat Fontan. ubi proxime num. 90. versic. ceterum, his verbis: nec ego alias benè sentirem de eo qui id intentaret facere: suspicor enim id fieri vix posse abique versutiæ labe, & spiritu ultionis, ratione alicujus intrinsicæ, de quo contradictor electum prolequatur, si non palam & manifestè, certè clanculum & latenter; quapropter debent iudices cum hi casus occurrunt hæc deligenter, & occasionem perscrutari quæ movere possent contradictorem, aut nominatum,

natum, vel eligentem, quod immunitas in privilegiatis injungitur; sed tabellio an admitti debeat ad officia Reip. dubitari solet: & sanè licet negativè respondeat Avend. *diſt. cap. 19. per tot. in l. unic. C. de decurionibus lib. 10.* quia tabellionatus officium infame reputabatur ut tradit Cravet. *d. conf. 163.* uterque fallitur, quia Officium tabellionis honorificum est, ut suo loco diximus, & tradit Covarr. *in practicis d. cap. 19.* & in terminis Fontan. *d. glossa 1. num. 88.* ibi: *Ceterum mitius forsitan cum eis esset agendum; nemo enim non videt quanti honoris sit his temporibus officium tabellionatus, & præterea quod potest quotidiana experientia experiri, pluribus comprobatur Magon. in tractat. de tabellione auctor. quantique sint ex ipsis, digni quidem, nedum ad unam civitatem, sed ad integrum regnum gubernandum ac regendum; ac propterea in omnibus ferè rebus publicis nostræ Hispaniæ receptum jam est, ut hi ad hujusmodi & alia officia quæcumque honoris & lucri laudabiliter admittantur.*

Sed ut quilibet electus ad officium debet esse ejus ætatis quæ requiritur, ut ad id admittatur, & quæ ætas in singulis officiis requiratur, dicemus in specialibus capitibus: & filius familias † non prohibetur eligi ad munera publica, dummodo major viginti quinque annis sit; licet *l. final. C. de filio familias lib. 10. l. 3. §. si filius ff. de muneribus & honoribus §. explevisse ff. eodem Cabedo de divisione lusitana 84. n. 30.* ætas autem seu qualitas vel dignitas debet adesse in nominatis ad officia tempore electionis, nec sufficit quod superveniat *l. si quis mihi bona §. cessum ff. de acquirend. her. l. fratres ff. de pœnis, Clementina ut hi & ibi: glossa de ætate & qualitate latè Decius in C. post cessionem de probationibus; Flaminius quæ de communi testatur lib. 4. de resignat. beneficii, quæst. 1. num. 14. Cravet. de ante tempore §. vidimus & abunde n. 33. Raudens. conf. 11. num. 36. Zevallos q. 693. num. 16. Gutierrez conf. 1. num. 15. ubi allegat text. in C. suo tempore & cap. ei cui de præbendis in 6. Azeved. in l. 5. tit. 2. lib. 7.*

52 Cum tamen infamem † infamia juris indignum & inhabilem ad officia Reip. & supra dixerim, & certo certius sit ut in *l. 7. tit. 6. part.* ubi Gregor. *glossa 1. ibi: que estos tales no pueden ganar de nuevo ninguna dignidad ni honrra para que deven ser excozidos hombres de buena fama; aun las que avian ganado antes las deven perder luego que fueren provados por tales: in dubium solet excitari, utrum ut quis infamis sit requiratur sententia super delicto ex quo resultat infamia, in quo adeo utiliter & doctè procedit Azeved. in d. l. 7. tit. 9. lib. 3. quod ejus verba transcribere non dedignabor; qui ita inquit num. 12. & videtur dicendum quod sic, nam ante sententiam non efficitur quis infamis cum usque tunc non habeatur pro tali. secundum Hipolitum conf. 52. num. 17. cap. 319. vol. 1. & in practicis §. aggredior num. 105. ubi tamen in num. 111. confessionem sufficere in judicio factam, uem & quod sententia requiratur videtur probari, in l. 5. tit. 6. part. 7. in quantum ibidem per gerundium in dum futurum tempus respiciens, formam & conditionem inducens ut supra l. proxima diximus textus ille loquitur ibi: siendo dada, sententia quasi antequam datur infamis non reputatur interim salvum quod in judicio per confessionem non apparet de delicto infamante eum dum quod inquit Hipolitus in dict. 111. num. exprobrat dict. lex 5. fin. & ibi glossa in judicio in hac tamen quæ quoad materiam de qua nunc tractamus, sit liber de eligendo in judicem aliquem necne, dicendum mihi videtur ex Jacob.*

& Abberelatis per glossa supra in l. 4. tit. 6. part. 7. quod si infamia incurſa fuit ipso facto tenet, ut non possit incurrere in se an esset iudex; sufficit quod probetur, quamvis nondum super ea sententia lata fuerit declaratoria infamie incurſe: & hoc quod novum officium acquirendum, sed quod privandum exercitio officii, ante infamiam incurſam, sententia requiritur, vel saltem notorietas infamie ipso jure incurſe secundum quod diximus in l. 2. tit. 7. num. 17. supra isto lib. si verò non ipso jure infamia incurſatur, sed sententia necesse est, poterit optimè officium illud exercere nec est repellendus ab ejus exercitio: quæ quidem distinctio videtur posse probari ex textu in l. 4. & 5. tit. 6. part. 7. nam in l. 4. ponuntur illi qui ipso jure infames sunt & fuerunt propter delictum: & in illis inquit textus ibi in fine, quod nulla requiritur sententia, ut ab honoris & dignitatis officio consequendo repellantur in l. vero 5. ponuntur illi qui per sententiam condemnandi sunt & declarandi infames tacitè vel expressè, per condemnationem de delicto eos infamante, & in eos, inquit textus ibi: *sententiam requiri: ergo antequam sententia pronuntietur expelli non poterunt ab officiis justitiæ, acceptione & consequitione: & videtur hæc bona distinctio in propositum, si eam intelligamus & declaremus hoc scilicet modo quod alias ab hominibus dilectam & approbatam ipse solus reproberet, & ni valde justificata apparet, repelleret eum cum omnium impensarum condemnatione ac Damnorum refartione, & ita in illo senatu decisum refert Fontanel.*

Cum itaque pro impugnatione † electionis popularis sit actio: hic disputare non ineptè poterat, 53 cujus expensis esset prosequenda, & utrum electum pro expensis sicut unus de populo esset compellendus contra se contribuere, etsi duo litigaturi se opponebant electionem factam impugnantes, quis esset præferendus? Et an sententia contra unum de populo lata super tali electione, cæteris, & universitati præjudicet; sed hæc omnia & alia pleræque in proposito occurrentia, maxima licet & aperta veritate resolvit in *diſt. tract. de Pascuis & jure pascendi cap. 29. per tot. & pro expensis factis in lite mota super electione facta impugnanda vel defendenda à majore vel minore parte universitatis: Vide curiam Pisanam lib. 2. cap. 16. per tot. & ubi adjectio Azeved.*

CAPUT IV.

In electionibus officiorum an semper obtineat quod fit à majori parte, & cavendum sit, & quid si electores impari numero contrarientur cum discordent.

SUMMARIUM.

- 1 Curia quod major pars efficit habendum est ac si omnes egerint.
- 2 Obtinere ii debent in electionibus officiorum, quibus major pars eligentium adstiterit.
- 3 Quod non procedit in rebus gratia.
- 4 Et hoc intelligendum est perinde ac si esset statutum vel consuetudo disponens quod major pars sufficiat.
- 5 Electio à majore parte facta tunc tantum valet, quando omnes electores vocati fuerunt, cum debuerunt vocari.
- 6 Quod tamen intellige si minor pars agat de contemptu non alias.
- 7 Consensus majoris partis si esset sana contrarius vel adesset justa causa contradicendi, aut minor pars esset sanior vel prudentior, major pars non attenditur.

- 8 Semper attenditur major pars prædominans.
- 9 Electio à majori eligentium parte facta, exequenda non obstante contradictione.
- 10 Obiectio extrajudicialis non sufficit & cur.
- 11 Procedendum est in hoc casu, appellatione remota.
- 12 Præsumptio, quod factum est à majori parte, valere, nihil obstat, & cur.
- 13 Contrarium profecto optimè defendi potest.
- 14 Rationes Imola inanes in hoc casu.
- 15 Electores si fuerint impari numero quid faciendum?
- 16 Gratificari posse quinam existiment in proposito.
- 17 Quod limitatur.
- 18 Superior meram gratificationem non habet, sed electionem unius ex electis à pari numero.
- 19 Princeps ab hac regula excipitur.
- 20 Æqualitas impari numero quando accidit deveniendum est ad sortes.

Quod major pars curiæ † efficit pro eo habetur ac si omnes egerint, docet Scævola in lib. quod major. ff. ad municipal. cujus textus regula si ad omnes casus ex eo per DD. desumptos, & adnotatos prosequuntur effemus longissimum profecto iter arripere notabimur, & superfluitatis vel maximè digressionis vitio tribuetur, quare via tantum quod capiti humano, & instituto nostro naturaliter conveniat, servatis ad unguem multis, in medium proponamus oportet.

In electionibus † ergo officiorum illi obtinere debent quibus major pars eligentium adfuerit; quia in negotiis universitatis, quæ sunt communia pluribus ut universis procedit regula d. leg. cum major, facit textus in cap. 1. de his quæ sunt à majori, ubi DD. supra in cap. 1. de rebus Eccles. in 6. Clement. Pastoral. in princ. in vers. plures de rescript. cap. Episcopus de temp. ordin. cap. cum nobis de elect. cap. sanè 65. distinctione, & in Regio Consilio in sententiis statuit majori parte Auditorum lib. 7. num. 4. lib. 2. Rec. Et ratio est quia ubi concurrunt major electorum pars, seu numerus præsumitur Zelus: Alciat. lib. 1. præf. 15. Franch. qui rem prosequitur decis. 2. part. 1. & facit illud Prover. cap. 24. ibi: erit salus ubi multa consilia sunt; & ubi major numerus est, ibi major zelus præsumitur, & Paralip. lib. 1. quia quò plures sunt Consilarii eò perfectiùs veritas revelatur: cap. prudentiam in fin. de officio delegati ibi: integrum est judicium quod plurimorum sententiis confirmatur, & leg. 10. nu. 14. part. 1. & leg. 32. n. 4. part. 3. & plura: Bobad. videndus l. 3. c. 8. à n. 168. Capitius decis. Neap. 152. Fontan. claus. 3. num. 74. Quam utique sententiam in proposito casu observandam censeo, quidquid contrarium per varia jura amplectatur Garcia de nobil. part. 3. §. 2. vers. restat illud, cujus opinionem posse & debere practicari in iudiciis qui in gradu appellationis cognoscunt de electione, qui iustissimè sanius judicium minoris partis attendent ad confirmandam, vel revocandam electionem.

Quam utique regulis variis ampliant, & limitant DD. sed potissimè in rebus gratiæ non procedere † omnes agnoscunt; ut in Authent. de defensor. civit. §. fin. ibi: nisi cuncta civitas, nullo reluctante elegerit eum leg. fin. Cod. de auctor. præstanda leg. defen. glossa fin. de natal. restit. glossa mag. in cap. cum omnes de constit. ubi Ign. Host. & cæteri, Felinus num. 17. vers. 1. fallit, & testantur communem; Dec. ibi: c. elect. num. 6. Socin. reg. 143. vers. fallit ubicumque, Jas. in leg. juris gentium §. fin. num. 8. vers. 7. ff. de pactis, Mariana in leg. 4. §. cato. 274. ff. de verb. oblig. D.

Padilla in leg. aquam num. 3. eod. de servit. Cum tamen electio officiorum sit actus necessarius, quod à majori parte fit est observandum: Annan. alleg. 57. num. Nec obest textus in dicta authent. de defenf. §. fin. ibi: nullo reluctante; quia procedit in declaratione continuata & sic in casu gratiæ, ut observat Azeved. in leg. 4. num. 5. lib. 3. recop. & nos alibi diximus.

Et in tantum, quod suffragiis majoris partis sancitur aliter; quod procedit itidem † si esset statutum, vel consuetudo disponens quod major pars non sufficiat: Gofred. conf. 51. Riccius in addit. ad Franc. d. decis. 2. Afflict. d. decis. 1. Azeved. dict. cap. 14. num. 13. Bobad. ubi supra num. 169. littera A.

Verum † procedit si omnes electores vocati sunt cum debuerunt vocari; nam si contempti fuerint, tunc factum à majori parte non valet, minore de contemptu agente, secundum omnes in cap. 1. de his quæ fi. cap. 2. de elect. ad leg. 10. num. 14. part. 1. ibi: E quando aliqua & Avend. 1. part. cap. 19. num. 14. Azeved. ad cur. Pisan. cap. 2. & lib. 2. c. 14. n. 3.

Quod tamen intellige † si minor pars agat de contemptu non aliàs, Marcus decis. delphin. 134. num. 3. quærit an contemptus possit unam de duabus electionibus ex eadem scriptione resultantibus ratificare, & an iudex in officio possit allegare contemptum alicujus de Capitulo, disferit Abbas in cap. in genesi col. final. de electione, Greg. Lopez in dict. leg. 10. num. 14. part. 1. gloss. fin. quod procedit quando electores congregantur ut Collegium, & nomine universitatis, non ut singuli, ut cum Lambert. & aliis probat Azeved. ad c. 14. ubi quod contemptus minoris partis non reddit electionem nullam, sed annullandam, ex cap. quod sicut de electione, & ideo minori parte contempta faciente electionem esse validam; & quid quando major pars fuit contempta, quæ omnino vide, quæ tamen ab eo ita eruditè scripta sunt ad quid repetenda.

Rursus in electionibus quando † consensus majoris partis esset sanæ contrarius vel adesset iusta causa contradicendi; aut minor pars esset sanior, vel prudentior; major pars non attenditur cap. 2. cap. coram de elect. ibid: quæ majori, & saniori parte cap. Capellanus de feriis ibi: meliori, vel subtiliori nititur ratione ad cap. 1. de his quæ fi. ibi: nisi à prioribus, & inferioribus aliquid fuerit rationabiliter obiectum, & obtentum ad leg. 10. part. ibi: mas si los que son mas pocos & Bobad. ubi supra num. 170. littera H.

Itaque semper † attenditur major pars prædominans; Unde si aliquis præsentatus à patronis habet plures voces, & majorem partem patronorum, cessat concursus inter præsentatos, & is solum examinandus est, & si idoneus reperitur, est instituendus cap. 3. de jure patronatus, & ibi glossa Covarr. in regul. peccatum 2. part. §. 7. n. 8. Lambert. de jur. patron. 1. part. lib. 2. quest. 10. art. 3. num. 17. & 3. p. lib. 2. q. 4. art. 1. Gutier. 2. canon. quest. 10. num. 10. Vega in summa, 1. part. cap. 3. casu 34. Ludovic. decis. 494. num. 3. late D. Saigad. de reg. protect. 3. p. cap. 19. à num. 124. Gram. conf. civil. 4. & dicitur potior pars, & sanior ubi electores sunt ditiores. Bald. in leg. & suum §. fin. ff. de pact. num. 4. eleganter Thesaurus decis. 1. num. 8. qui licet in sententiis iudicum data paritate loquatur, tamen omnium DD. assertiones in proposito applicabiles, & ita ait num. 8. usque ad num. 12. & supra ibi; in causis criminalibus observatum.

Electio

- 9 Electio † autem quæ fuerit à majori parte eligentium facta erit exequenda non obstante contradictione interposita à minori parte, etiam si probatio justificata contradictionis in continenti offeratur; ut putant Abbas, & alii in *cap. 1. de his quæ fi. cujus rei tres solent cognitæ allegari rationes.*
- 10 Prima quia † extrajudicialis non sufficit obiectio exceptionis, vel contradictionis legitimæ, etiam si illius fuerit obiecta probatio; quia extrajudicialia non suspenduntur appellatione, ut latè per Francisc. in *cap. bon. n. 34. de elect.*
- 11 Secunda, † quia cum procedendum in hoc casu, appellatione remota, ut in *dict. cap. 1. ibi: appellatione remota valet semper, ut suum consequatur effectum*, quod à majori & saniori parte capituli fuerit flatutum *cap. ex ore dict. nu. ibi: non attendente.*
- 12 Tertia; quia cum præsumptio † sit pro factis à majori parte nihil obstat dict. oblatio; qua utique tres rationes assignavit Imol. *cap. 1. col. 1. & 2. in cap. cum inter Canonicas col. penult. in fin. de election. Amplectitur Azevedo lib. 2. cap. 14. n. 12. D. Salgad. de Reg. protest. 2. part. cap. 13. nu. 227.*
- 13 Sed contrarium † profecto optimè defendi potest ex iuribus & argumentis à me allatis, & ex eodem textu in *dicto cap. 1. ibi: nisi competitoribus*, quæ etiam utique admittunt contradictionem, & appellationem ab electione facta à majori parte capituli, & executionem denegant, dummodo contradictio, & reclamatio fundetur in aliqua rationabili causa.
- 14 Nec quidquam obstant rationes † Imolæ supra dictæ, non prima; quia quantumvis electio officialium sit actus extrajudicialis, ut in *leg. assignare ff. de assign. libert. lib. 1. §. si assignare ff. eodem Gam. decis. 173. à n. 9. Valasc. conf. 61. num. 5. 11. & 14. & 102. num. 25. Flores 3. var. 9. 22. num. 1. & à num. 4. & num. 84. D. Castillo 6. contr. cap. 80. num. 2. Etiam à nobis dictum alibi manet eo ipso quod contra electum sive electorem opponitur de aliquo defectu, facta reclamatione, vel contradictione electio reducitur ad actum, & processum judicialem, & appellatio interposita tanquam ab actu judiciali metiri debet ut diximus sup.*
- Nec secunda & tertia, quia non est in distinctione verum quod omne factum majoris partis, debet non obstante appellatione exequi, sed in certis casibus Marcus *decis. 135. part. 2. & facit illud Exodi 23. ibi: nec in iudicio plurimorum acquiescere sententia*, & sic nihil obstat factum majoris partis cum & probationi contrariæ subfit, & appellari possit, & appellatio in aliquibus soleat suspendere, ut latè diximus in *cap. ibi: quod talis electio periculo attentati subiciat*, vel non satis distinctè scriptum invenies; ita intelligere debes latè tradita à Bobad. *dict. cap. 8. ex n. 168.*
- 15 Sed quid faciendum quando electores † sunt in pari numero, ita quod ex duobus vel tribus electis unusquisque eodem numero, & aequalia suffragia pro se haberet, ferè semper in praxi occurrit & disputatione dignum est.
- In quo utique dubio Pifa in *cur. cap. 17. superiorem*, aut Judicem ad quem pertinet confirmatio & approbatio, gratificare † posse existimat, & quod in plerisque locis hujus gratificationis viget consuetudo, quæ juri communi satis conformis est ex Bart. in *leg. in venditione §. si unus ff. de bon. autb. Jud. possess. & leg. duo iudices & ibi Alex. ff. de re iudicat. & facit textus in cap. cum*

autem ubi Abbas *de jur. patronat. Felin. in rubric. de treug. & pac. n. 7. & 8.*

Quod tamen non ita indistinctè † & generaliter accipias, sed cum iudicio discussionis, & grano salis; nam regulariter datur inæqualitas eorum qui impari numero electi sunt, nec est locus gratificationi; nec personarum acceptio juxta illud Jacobi Apost. *cap. 2. ibi: Si autem personam accipitis peccatum operamini, redarguti à lege quasi transgressores*, & Levitici *cap. 19. ibi: non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis, juste judica proximo tuo.* & illud Lucæ 20. *Non respicis &c.* & apud Marcum Evangel. etiam legitur, *cap. 12. ibi: nec vides in faciem hominum*, & ex Hebræa, & Græca Locutione explicat Jansen. in *concord. cap. 116. docet Abbas in cap. cum M. de const. num. 14. Lambert. de jur. patron. art. 1. quest. 5. princ. 3. part. 2. lib. à n. 1. & art. 18. n. 2. & art. 17. num. 9. in terminis; Marcus decis. delph. 5. Azeved. ad Cur. Pisan. d. c. 17. littera D.*

Nec hoc casu superiorem † meram gratificationem habere: sed electionem unius ex electis à pari numero, qui sit utilior, & convenientior Reipublicæ affirmat Azevedo; aliter & in conscientia Judex sic malè eligens & gratificans peccaret; nisi aliqua ex causa, posset se excusare, ut quia dubium erat an alter pars sit securior, aut utilior, vel quia motus ex const. DD. aut variorum sapientium & timorata conscientia, prout per iudices discretos, & conscientia suæ amatores fieri solet, & considerandum deliberatè est, & pensatè; Azevedo sequitur Fontanel. *d. glossa 10. n. 54. vers. sed sit itidem si non contradictores.*

In Principe † tamen vel alio qui ex mera liberalitate, & gratiosè, aliàs posset officium concedere ad ejusque nutum, & voluntatem disponente, rectè gratificationi erit locus; quia in re sua quilibet est moderator, & arbiter, ut in *leg. cum mandata Cod. mandati*, & facit illud Matthæi *cap. 20. ibi: an non licebit mihi, quod volo facere de meo*, mirabiliter docet Angarrianus *lib. 2. de legibus controuv. 8. num. 32. qui num. sequenti ita ait. Ex qua doctrina &c.*

Sed in casu proposito nostræ quæstionis quando datur æqualitas † in pari numero deveniendum esse ad sortes opponitur Nicolaus Garcia de beneficiis *tom. 1. part. 5. cap. 4. num. 205. quæ refert Fontanella d. glossa 10. n. 54.*

CAPUT V.

Electio seu nominatio officialium utrum debeat fieri de digniori, aut sufficiat in utroque foro de digno, & si indignus & incapax nominetur & eligatur, an electores potestate eligendi priventur & qui tunc debeant eligere.

SUMMARIUM.

- 1 Electores in officiis publicis digniores eligere debent.
- 2 Doctores hanc doctrinam tuentes tum jurisconsulti, tum etiam Theologi referuntur, & num. 3.
- 4 Obijciuntur duo huic opinioni.
- 5 Quibus satisficit.

- 6 *Molinae* obiectio proponitur, & huic responde-
tur.
- 7 Eligens dignum omisso digniori, etiamsi pec-
cet mortaliter, tamen restitutioni erga dignio-
rem non est obnoxius.
- 8 Eligens indignum non solum peccat mortaliter,
sed etiam tenetur ad damna ex tali electione
sequuta resarcienda.
- 9 Restitutio damni ex indigni electione provenien-
tis, non dignis seu dignioribus facienda, sed
Ecclesiae aut Reipublicae.
- 10 Electores ob electionem de indigno factam an
privantur pro illa vice facultate eligendi,
& ad quem illa revertatur, proponitur qua-
estio 5.
- 11 Elector scienter eligens indignum amittit pro
illa vice potestatem eligendi.
- 12 Electione de indigno facta, facultas eligendi
ad Superiorem devolvitur.
- 13 Electores indignum scienter eligentes arbitra-
rie puniendi.
- 14 Electores indignum ignoranter eligentes non
privantur facultate eligendi, sed possunt iter-
um ad nominationem de digno procedere.
- 15 Elector, dum indignum ignoranter eligit, non
potest dici delinquere.
- 16 Electio, dum aliquo casu non sortitur effectum,
puta quia nominatus non vult consentire ele-
ctioni, non ideo electores privantur facultate
iterum nominandi.
- 17 Eligendi facultate non excidunt electores, dum
dubium est scienter an ignoranter indignum
elegerint.
- 18 Electio de indigno utrum scienter, an verò
ignoranter facta fuerit quomodo probetur, tra-
ditur remissivè.
- 19 Regula, utile per inutile non vitiari, non pro-
cedit in individuis.
- 20 Intelligitur eadem Regula in proposito.
- 21 Persona quot sunt electa, tot etiam sunt ele-
ctiones.
- 22 Electio de dignis legitime facta & publicata
statim jus acquiritur electis.
- 23 Indignus ad officia publica ille dicitur qui non
habet qualitates ad id necessarias.
- 24 Indigni quinam dicantur.

Longissimum & diffusum disputationis cam-
pum materies hujus capituli nobis praestabat,
sed tamen ita eleganter, & copiosè per infra re-
ferenda variis in locis ad partes & per argumen-
ta est actitata, quod labor repetendi ab eis mi-
nutatim dicta, gratus & jucundus non cense-
tur: Quapropter tantum ea quae pro resolutione
quaestionum in fronte cap. istius propositarum ne-
cessaria fuerint, brevibus perstringam cancellis,
& vestris oculis objiciam.

- 1 Itaque in officiis publicis electores seu no-
minatores digniorem eligere & nominare debere
notissimi juris est ut in l. ad subeunda C. de de-
curionibus lib. 10. ibi: dignissimi meritis & facul-
tatibus: in Authent. de defensoribus civit. in prin-
cip. vers. interim ibi: sed in vicem universi no-
biliores ibi: glossa inquit nota nobiliores esse eli-
gendos, ut in authent. ut iudices, sine quo suffra-
gantibus, ibi: honestiorem quendam ad admini-
strationes dirigere l. 1. tit. 4. lib. 4. Novae recop.
pro qua opinione plures possim & maximae au-
thoritatis & eruditissimos viros referre, & cu-
mulare, sed tamen pauci sufficient, cum ita
apertè veritati accedunt: eam igitur viriliter am-
plectuntur & severè observandam profitentur in

C. cum olim sub nu. 2. de testibus, eligendus
est idoneior: Platea in l. humilioribus C. de sus-
ceptoribus lib. 10. Avi. in c. 17. per tot. verbo
eligant num. 2. ibi: de jure communi ad Conci-
lium civitatis spectat facere electionem officialium:
& talis electio debet fieri de magis idoneo. Joann.
Valer. in differentiis utriusque fori verbo electio,
different. 2. num. 3. ibi: quilibet distributor, seu
collector munerum Reip. tenetur ea conferre di-
gnioribus sub pena peccati mortalis. Molin. de hisp.
prim. lib. 2. cap. 5. num. 66. ibi: hac autem opi-
nio vera ac tuta non videtur, cum jure civili sta-
tutum est, meliores ac nobiliores ad magistratus
saeculares eligendos esse. Joann. Gutier. lib. 2. Ca-
nonicar. cap. 11. num. 42. qui postquam id in
beneficiis & dignitatibus Ecclesiasticis per varia
fundamenta comprobavit, ita inquit superiora
omnia de digniore eligendo ad Ecclesias & bene-
ficia Ecclesiastica, procedunt etiam eisdem ra-
tionibus in electionem & provisionem munerum
publicorum atque gubernationis & administrationis
justitiae, ex quibus totius Regni regimen Ecclesi-
astici ac saecularis status moderatio plerumque pen-
det: & paulò inferiùs ubi reddit rationem ibi:
sive, etenim haec publica munera conferantur, &
onera Reipubl. quae privati ad ejus ministerium su-
bire tenentur, velut bona, & honores ipsius com-
munitatis, utroque casu peccatur digno conferen-
do, omisso digniori: priori quidem, quia conferens
non servat illam justitiam, & jurisdictionis ratio-
nem in regimine communitatis, qua uti debet er-
ga ipsam Remp. cum teneatur digniorem muneribus
publicis praeficere, Avend. cap. licet ergo &
cap. unico, ut Ecclesiastica beneficia & in cap.
vilissimus 1. q. 1. posteriori autem casu peccat
Princeps communitatis adversus justitiam distri-
butivam, juxta quam tenetur Reipub. honores, &
bona subditis distribuere, secundum cujusque di-
gnitatem, ut dignior digno, melior bonus in his
assequendis praefatur, ut ex Aristotel. lib. 5. &
hujus cap. 3. probavit in nostris terminis; Co-
varr. ubi supra per tot. illum §. 7. & praecipuè
num. 3. Bobad. lib. 3. politic. cap. 8. num. 44.
ibi: toca a los Regidores la leccion de los officios y
deben eligir los mas ydoneos. D. Perez de Lara
de anniversariis, lib. 2. cap. 2. ex num. 34. Sar-
miento de Padilla in leg. cum quidam ff. de leg.
2. Caldas de monit. emphyteusis tom. 3. cap. 5.
Parlador. tom. 3. different. 8. num. 8. & 2. Spin.
de testamentis glossa 18. num. 9. & 10. Alex. Rau-
dent. decis. 35. & 36. part. 1. Azevedo conf. 24.
ex num. 40. Hieronymus Gonzalez supra regul.
8. Cancellaria glossa 4. ex num. 128. Joannes
Garcia tom. 5. pract. quaest. 67. num. 6. Antonius
tract. 10.

Et ex Theologis † Bannes 2. 2. q. 63. artic. 2.
dubio 6. ait Senatores infideles sunt, & injusti con-
tra Rempub. & contra bonum eligendorum, si officia,
quae distribuunt per suffragia omnium, dispensent
minus dignis, quia inter ipsos, & Rempub. est pa-
ctum formale, vel virtuale de eligendo digniore,
Salon. 12. tom. 7. quaest. 63. art. 5. controversia
9. concessione 2. quando officia providentur per
plura suffragia, ideo vult Respub. fieri electionem
illam cum pluribus ut multorum judiciis, & ratio-
nibus propositis melius Reipub. consulatur; repu-
gnat autem omnino huic fini, & scopo, eligere di-
gnum, relicto digniore: ergo non licet. Mederiaga
in tractatu de Senatu 42. En las elecciones que los
ayuntamientos consistoriales y concejos hacen de los of-
ficios ciudadanos acostumbrañ probeder, y distri-
buir entre mismos es necesario si guarda las reglas de

de iusticia distributiva so pena de pecado mortal y assi se han de probeber de ordinario en los mas dignos y mas quietos, y menos codiciosos sino es que sean officios de poca importancia. Petrus de Aragon. 27. q. 63. art. 2. ibi: si Resp. ad plura suffragia eligeret ministros quilibet sub peccato mortali tenetur suffragari digniori, Ledesma in summa tom. 2. tract. 2. de fid. 5. ibi: quando la election de los officios se hace por votos y es que a de ser parte o ciudadano de la Republica cuyo es el officio es pecado mortal de acceptacion de personas no eligir el mas digno para el exemplo es quando los Regidores eligen los ministros de la republica esto tienen comun en los discipulos de santo Thomas y se confirma por que aunque estos officios principalmente se instituyen por el bien publico y por la publica necesidad, pero segundariamente se ordenan al bien de los ministros ciudadanos: Luego quando se cumple con el bien comun, tambien sea de tener atenzion a la dignidad y meritos de los ciudadanos y partes de la republica: Luego a se guardar la forma de la Justicia distributiva, Lessius, Revelius, Mercado, Acor, & alii plures relati à D. Joan. de Castiilo & Pilana ubi supra.

4 Cui axiomatici tot juribus, Doctoribus, & rationibus vallato duo † solent objici argumenta: Primum alicui quos maximi nominis viros assererem, opinionem probabilem esse in officiis secularibus sufficere eligere dignum relicto digniori: ita Caietan. in summa verbo electio. Vazquez opusculo de beneficiis cap. 2. §. 5. dubit. 13. nu. 97. Molina in summa tom. 1. tract. 6. cap. 6. n. 83. & p. 2. tract. 9. cap. 6. q. 7.

5 Sed huic difficultati † satisfacit supra loqui in casu quo Princeps supremus officia dispensaret; secus autem si dicta officia dispensarent ministri inferiores, & maxime si hoc efficerent per secreta suffragia, ut est in casu nostro, & ita videtur sentire Maderiaga ubi supra, vel etiam responderetur supra dictam doctrinam, vel opinionem esse communem Jurisconsulto, & Theologo vel justè advertit, & respondet Ant. Diana ubi supra vers. dico tertio.

6 Alteram excitavit † Ludovicus Molin. lib. 2. cap. 5. num. 54. ubi quamvis autem præfata opinio (de qua paulo ante meminimus) quod scilicet in foro conscientie semper dignior ac melior eligi debeat, communis hæc vera sit, plures tamen de hac dubitare solent, ex eo præsertim quod jure Canon. disponant electionem factam de digno prætermisso digniori validam esse, ex quo fit ut impossibile sit peccare illum qui juris Canon. author. aliquid fecit, text. in cap. qui peccat 23. quest. 4. alias namque jus Canonicum vinculum injiceret, peccandique ansam electoribus tribueret, quod nullatenus dicendum est; quæ ratio adeo urgens fuit Perusino in dict. cap. constitutis, ut ex ea contrariam opinionem secutus fuerit Joannes Gutierrez ubi supra, qui aliquas limitationes hujus observationis proponit, velut in munere exigui momenti num. 58. & in alio casu de quo ibi num. 60.

7 Secundo observandum est eligentem idoneum seu dignum, omisso digniori, tamen si peccaverit, non tamen † ad satisfactionem damni, seu fructuum officii, vel muneris publici digniori Reip. faciendam obnoxium esse; quod respectu dignioris omitti seu neglecti ea ratione suadet, quia si restitutio in hoc casu facienda esset, non utique ex alio capite, quam quod digniori damnum illatum fuerit in re sibi debita (ut supra dictum manet) hæc tamen ratio in proposito

non currit; quia ipsa tantum obtinet, & procedit quando damnum alicui fit in re propria, vel sibi debita, ut propria, non autem ei debita ut communis quæ non est proprie, nec verè debita, præcipue cum debeat ad utilitatem communis, & contingit in beneficiis, & publicis muneribus; nam ut ait Divus Thom. 2. quest. 16. art. 1. ad 3. alio modo quod est proprium, alio modo debetur, quod est commune: at verò Princeps vel alius provisor offerens digno prætermisso digniori, Ecclesiam, vel publicum munus, seu Sacerdotium quod ei debitum erat, solum peccat respectu dignioris ad veritatem iustitiam distributivam; quia est acceptor personæ, digniori non concedens ex bonis communis, quod juxta ejus dignitatem, & potius quam digno debitum erat: At obligatio restitutionis non procedit à iustitia distributiva secundum Divum Thom. 2. 2. quest. 62. art. 10. in corpore questionis. Igitur in nostra specie elector seu provisor non tenetur ad restitutionem, & iustitia distributiva agit de distribuendis bonis communibus alicujus, nempe communis intra eos qui ejusdem sunt communis: Commutativa verò agit de bonis privatis unicuique cujus ea propria sunt concedendis sicque contendit ut unusquisque habeat à privatis & particularibus quod suum est, unde prior iustitia, nempe distributiva considerata, respectu communis ad privatos, posterior verò, id est commutativa respectu privati ad privatum, ut advertit Aristot. lib. 5. ethicor. cap. 5. Sanctus Thom. 2. 2. quest. 16. art. 1. Florent. in 4. part. sue summe num. 5. cap. 1. & 3. Covar. in regula peccatum 2. part. §. 4. num. 1. respectu Reipublicæ cessat etiam restituendi ratio cum ei dignum ministerium elector dederit ei idoneum, nec aliquod damnum saltem considerabile ei intulerit, ut eleganter tradit cum Soto, Adriano, Cov. Pad. & alii (reprobata opinione Caiet. qui contrarium censuit) Molin. dict. cap. 5. num. 57. Navar. in manuali cap. 17. num. 69. Mercad. lib. 6. de contract. cap. 17. Angelus in suis floribus Theolog. quest. 3. 2. parte tit. de Clericis restit. obnoxii col. 1. Spino. in speculo testam. glossa 18. in princ. nu. 9. & 10. copiose Joannes Gutierrez d. lib. 20. cap. 11. n. 49. cum seqq. qui argumentis pro contraria opinione à se perpensis satisfacit, & respondet, & nu. 43. probat idoneum electum digniori omisso esse in animæ judicio licet elector peccaverit, quem vide, quia plura ad propositum affert, quæ nos ut promissis in principio capitis istius stemus libenter omittimus. Sed illud adverte, quod dignior ad officium, & idoneior ille profecto existimandus est, qui cæteris aptior, & magis utilis ad ministerium cui præficitur, censetur, ut habetur in Concilio Trident. sess. 24. cap. 18. ibi: Ex hisque Episcopus eligat quem cæteris magis idoneum judicaverit, & docet Divus Thomas 2. 2. qu. 63. art. 2. Soto lib. 3. de just. & jure qu. 6. art. 2. Covar. in regula peccatum, 2. part. §. 7. nu. 4. Ledesma in 29. quest. 18. art. 2. vers. secundo magno-pere, ubi ait hoc esse æstimandum arbitrio prudentis viri: eleganter Joann. Gutierrez ubi proxim. n. 63. ibi: illud tamen mente semper est tenendum in proposito digniorem, vel idoneiorem non simpliciter dici illum qui doctior vel qui sanctior sit, sed qui juxta munus cui præficiendus est aptior, cujus ministerio apparet, Hieronymus Gonzalez super dict. 8. Cancel. glossa 4. ex nu. 11. 3. Aloyf. 5. Riccius in Collectan. de us. p. 3. collect. 278. Barb. in addit. ad Trident. d. cap. 18. n. 29.

Tertiò

8 Tertiò observandum est eligentes, seu nominantes indignum † non solum peccare mortaliter, sed teneri ad refarcienda damna ex tali electione secuta tenent DD. supra citati ut Naldus in *summa* verbo *eligere* n. 6. Fernandez in *instrucl. Confessariorum* part. 2. cap. 21. num. 5. Covar. in *regula peccatum*, §. 7. num. 6. Miranda in *manuali part. lud. Tom. 2. quæst. 23. art. 13. concl. 2. Pater. Mederiaga dict. lib. de senatu cap. 24. ibi: Quanto de estos pecados se venben algunos pidiendo el officio que no merezen: los que ruegan por ellos, y los que consenten sin acordarse jamas de confessarlos y restituir los daños que aquel hizo a la republica que no saltaraque hazar el dia de Juicio, Molina d. cap. 5. num. 58. examinat cui faciendâ sit hæc restitutio & damni satisfactio, his verbis: quod quando electio de digno facta fuerit, verum est, si verò de indigno electio facta fuerit, dicendum est electores teneri ad restitutionem faciendam; quæ quidem restitutio † non debet fieri dignioribus seu dignis, quibus officium, seu beneficium præstandum esset, cum hi nulum jus considerabile ad beneficium, seu officium præterdere possint, sed Ecclesiæ, vel Republicæ, cui ex electione indigni damnum contingit, ipsum damnum restituendum atque reintegrandum erit; quod etiam dixit Andr. in d. quæst. seu tractat. de restit. quæ refert, & sequitur Domin. de Soto dict. quæst. 3. art. 3. col. 29. qui id ipsum comprobatur similitudine œconomi quem Dominus misit ad conducendum operarios. Sic enim ipse prætermisissis operariis idoneis alios non idoneos conduxit, non tenebitur quidquam restituere idoneis, sed Domino cui damnum intulit ex mala operariorum electione quæ similitudo satis applaudit.*

9 Ob electionem verò factam † de indigno an electores potestate eligendi priventur pro illa vice, & ad quem revertatur facultas eligendi seu nominandi, quæstionis est: & in resolutione tres casus distinguendi sunt, ut tradit Menochius lib. 2. de arbitrar. cent. 6. casu 511.

10 Primus est, quando elector scienter indignum eligit, secundus quando ignoranter, ut quia nesciebat an electus ille indignus tali electione esset, Tertius quando sumus in dubio an scilicet eligens sciverit vel ignoraverit à se electum esse indignum. In primo † casu privatur absque dubio elector potestate eligendi pro illa vice: ut in cap. cum in cunctis §. ult. de elect. & in cap. quanto eodem num. 6. atque pro ea vice ad Superiorem devolvitur eligendi facultas cap. gratum de postulatione pratorum: quæ jura licet in beneficiis Ecclesiasticis procedant, in quæstione officiorum sæcularium maximè conducunt: valet enim argumentum de uno ad aliud ex Bart. in leg. 2. §. data, ff. de optione l. relatus Rubius in rep. cap. per vestras introducla rubrica num. 6. Pinel. in rubr. Cod. de rescind. §. p. cap. 21. n. 31. Cavedo decis. Lusit. 9. num. 4. part. & quod in hoc casu priventur electores in officiis sæcularibus eligendi voce pro illa vice, tradunt Bald. in cap. venerabilem de electione, Abbas in dict. cap. cum in cunctis §. 1. & in cap. cum inquisitionem ut notabili, eodem num. Tiraq. l. boves §. hoc sermone limit. 1. num. 43. Petrus de Avendanno 1. part. de exequend. cap. 19. num. 22. Molina de hispan. primogen. lib. 2. cap. 4. num. 39. vers. sed & innata, conclus. 244. n. 4. Spin. glossa de testam. glossa 4. numero 86. Cavalcanus in repert. ad decis. Levicam verbo dignos presentans; Aviles & Grassis decis. 386. numero 4. qui ait ita in Rota resolu-

Otero De Officialibus.

tum fuisse, existimat esse necessarium quod hæc rominatio dolosè sit facta, & quando dolosè videatur facta tradit Molin. dict. lib. 2. cap. 5. num. 10. Fontanel. de pactis municip. claus. 4. glossa 10. n. 41. Menoch. ubi supra n. 10. cum duobus seqq. qui omnes ea insident ratione, quod habens privilegium ad aliquid faciendum si eo malè utatur scienter, privari eo debet, ut in cap. privilegium 11. quæst. 3. leg. Judæos Cod. de Judæis leg. eos Cod. de aquaduct. lib. 11. Sicut dicimus privari liberalitate & beneficio Principis qui eo abutitur, in in vassallo feudo abutente. Jul. Clar. in feud. q. 36. Corbulo de jure emphyteut. lib. de causa privationis ob rei rationem decis. 293. part. 2. Caldas Pereira de nominatione emphyteuta tom. 3. cap. 10. num. 6. & de abundantibus privilegiis sibi concessis, si id scienter fecerint in tractatu de imperio quæst. 13. num. 1. in 12. olei tract. Superior autem ad quem † in hoc casu devolvitur facultas eligendi, vel erit Concilium universitatis a quo facultas eligentium derivata fuit, eorum nominatio originem sumpsit; vel potestas, aut Dominus loci, ut ex Abbat. in cap. venerabilem de electione, num. 20. Rest. Castello ubi proximè quæst. 25. num. 10. Fontan. ubi supra num. 43. & isto casu Concilium, seu Dominus Baro quilibet ad quem devolvitur facultas eligendi tenetur eligere personam de eodem oppido quo nominatores nominare tenebantur ex vi subrogationis num. 8. & in specie Cavedo decis. Lusit. 52. ubi pulchrè admodum loquitur & plura satis conducibilia tradit.

Sed in illo casu quando electio indigno † scienter facta fuit, non solum electores facultate eligendi privantur, verum electione cessata arbitrariè debet puniri, ex Doctrina Bald. in leg. nemo martiris Cod. de sacr. Eccles. Avend. d. c. 19. n. 22. vers. sic ergo.

In secundo verò casu quando nominatio, seu electio ignoranter de indigno † facta fuit, electores facultate eligendi non privantur, sed possunt iterum nominare, & electionem de digno facere, ut observant supra citati; & cum Felin. in cap. ex tenore col. 1. de rescriptis, Jason. in leg. 4. §. condemnationem num. 30. ff. de re judic. & ibi Ripa num. 45. Peralta in leg. unum ex familia §. sed si uno num. 3. ff. de legat. 2. tradit Menoch. dict. loco num. 6. & Rota Romana dict. decis. 282. atque in hac specie debet intelligi Avendan. dict. cap. 19. num. 22. vers. & novo, qui tamen id generaliter & sine distinctione tradiderat.

Eam tamen supra citati hujus rei distinctionem assignant; quia hoc in casu non potest † dici delinqui, si elector, seu nominator, unde licet electio nulla reddatur, non tamen propterea privari poterit facultate iterum eligendi, vel nominandi, ut in iudice, qui licet nulliter declaraverit, non tamen propterea privatur facultate iterum judicandi, leg. si ut proponis 2. Cod. quomodo, & quando iudex, Menoch. de arbitrar. quæst. 67. lib. 20. n. Cald. Pereira de nomin. contract. tom. 3. cap. 3. n. 8. cum multis seqq. quem vidi, quia aliquibus objectionibus satisfacit, & respondet.

Et dicta in hoc casu procedunt etiam, non solum quando electio, seu nominatio fuit facta de indigno ignoranter; sed etiam quando aliàs ipsa quocumque alio † casu vel impedimento non potuit sortiri effectum, puta, quia electus vel nominatus noluisse ad electionem consentire, vel post consensum juri suo renuntiasset, vel etiam interim moreretur; tali enim casu non fit devolutio ad superiorem; sed imo elector & nomina-

C tor

tor posset iterum ac pluries eligere, vel nominare, donec electio effectum sortiatur, à quo datur ei tempus integrum dissensus, renunciationis, vel mortis, quod mirificè probat Pont. in cap. si electione, in 6. quod est notatu dignissimum, & eis à me relatis verbis tradit Fontanel. ubi supra num. 49. qui refert Molin. diel. lib. 2. cap. 4. n. 38. Tiraquel. in diel. §. hoc sermone limitat. n. 1. cum seqq. ad finem ff. de verb. signific.

17 In tertio, & ultimo casu, scilicet quando non constat an vero scienter † an ignoranter facta fuerit nominatio, vel electio de indigno, electores non privantur facultate iterum eligendi, quia in casu dubio non præsumitur scientia dignitatis, & per consequens animus eligendi, nec delictum, ut contendit Peralta in diel. leg. cum quidam n. 3. ff. de leg. 2. dicens quod electio indigni præsumitur ignoranter facta, & quod eligens indignum præsumatur dolo fuisse circumventus, tradit Cefalus. conf. 359. n. 52. lib. 3. Mieres de major. 1. p. q. 19. Sed an præsumatur, licet contrarium affirmaverit Bart. in leg. si patronatus, ff. de confirmatione, sequitur Menoch. ubi supra n. 9. qui meritò notatur à Decio in cap. cum in cunctis §. Clerici n. 10. Bart. opinionem nimis rigidam, & contra rationem, & aequitatem affirmat, Mieres ubi supra Molin. ubi supra num. 4.

18 Quomodo autem scientia † vel ignorantia probetur & præsumatur, & ex quibus conjecturis eliciatur, tradit Surdus conf. 7. num. 39. & decis. 28. num. 48. & decis. 246. num. 8. ubi quod semper ignorantia præsumitur, Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. centur. 2. casu 186. & de præsumpt. 21. & 23. Mascard. de probat. con. 879. cum duobus seqq. & con. 1294. & ego tetigi in tractatu de pascuis cap. 20. num. 18. Illud autem quod dictum manet nominationem, vel electionem scienter, vel dolosè de indigno factam nullam esse, & ob eam electores pro illa vice facultate, vel voce eligendi privari, non solum procedit si tota electio fuisset facta de indignis (quod rarò contingit) sed etiam quando unus tantum indignus fuit nominatus, & indignitas, vel incapacitas unius, electis cæteris capacibus, & dignis officit, & tota nominatio corrumpit, quod utique suadet ex eo quod huiusmodi privationes, ulterius pro vice nominandi, quando quis indignum nominavit, statuta sunt propter delictum quod committunt nominatores, sive electores ita eligendo, seu nominando, iustitia perpendimus, quod quidem delictum æquè committitur si nominator unus frustrabitur ac si plures, licet majus erit in hoc secundo casu, & exigui in primo.

Præterea quia licet regula vulgaris sit, utile per inutile † non vitari, ut in regula utile, quam statim exornabimus, tamen non procedit in individuis leg. 1. §. tam queritur §. Tribatius ff. de aqua quotidiana, & astiva, ut docet Bald. in leg. fin. num. 10. in fine Cod. de pact. ubi vult quod donatio omnium præsentium, & futurorum annulletur, non solum pro parte sed in totum propter dividuitatem contractus, & est communis opinio secundum Bald. ubi prox. n. 61. Purpurat. n. 247. Guido conf. 714. n. 5. Julian. Clarus exceptione, sentent. §. donatione, num. 2. tradit latè Sarmiento lib. 6. selectarum cap. 5. per tot. At ubicumque actus respectu essentia dividuus sit, nihilo minus, utile per inutile vitatur, teste Bart. in leg. Graci §. illud de fidejussor. per illum textum unde, Ludovicus Romanus conf. 66. respondit electionem contra formam statuti in

triennium factam nullam esse respectu triennii, sed etiam respectu cujuslibet alius brevioris temporis, ac proinde nec in annum sustineri posse.

Deinde quia electores (ut in alio capite superius diximus) antequam suffragia præstent juramentum isti capaces, & dignos eligendi præstant; juramentum autem electioni primæ interpositum, hanc utique individuam facit, quia juramenti natura est actum de se dividuum, & separabilem, individuum facere Bald. in §. tamen n. 2. & in... de controversiis investituræ in usibus feudatoris Conv. conf. 202. num. 17. Grammat. consil. 124. ad finem, Cota in verbo juramentum est quid individuum, & verbo testis fides: Petrus Surdus decis. 16. Seraphin. privilegio 107. num. 29. Igitur utilis, & digni electio propter inutilem alicujus indigni electionem cessare debet, & electores vocem pro illa vice amittant, & tota ad superiorem electio devolvatur, ut in specie ita resolvunt Fontanella diel. glossa 10. numero 53. & 54. Cabedo decis. Lus. 84. numero 7. & apertius n. 15. part. 2. ubi ait, quod si statuto universitatis, vel confratrum dicatur, quod illius officiales per confratres & non alios eligantur, quasi alii non confratres interveniant & confratribus vitabitur electio ex defectu fratrum; idem si lex dicat quod electores & electi sint municipales, id est incolæ ejusdem municipii, si eligantur exteri aut alienigenæ simul cum municipalibus, non valet electio.

Verùm salva tantorum virorum pace quorum utique maximam eruditionem, ex suis scriptis non solum agnosco, sed miror speculationem acerrimam, huic sententiæ & resolutioni non satis meus acquiescit animus, ad quod moveor ex sequentibus.

Primò ex dicta regula utile per inutile, quæ in his quæ possunt separari semper absque dubio † procedit, ut tradit Alciat. in leg. si mihi 20 ff. de verb. oblig. ex num. 30. ubi num. 31. testatur hoc securè procedere in personis ex Sinor. conf. 114. & inde provenit quod si pater qui melioravit aliquem ex filiis in tertio bonorum, ordinem, & formam legis 27. Tauri observavit, illud utique quod contra formam, & ordinem factum est annullatur; sed valet, & tenet legitime factum usque ad eam personam exclusivè, quæ contra ejus legis ordinem substituta fuit, ut latè per Dom. Joann. del Castillo lib. 2. præcl. cap. 7. ex num. 14. & lib. 5. cap. 100. Gutierrez præcl. lib. 8. q. 51. num. 15. Domin. Christophor. de Paz ad leg. 200. styli quæst. 4. ex n. 44. cum pluribus seqq. Angel. ad leg. 11. glossa 4. ex num. 14. tom. de las mejoras. Cum igitur diversa persona sit electa in decurionem digno habitu erectio in aliud officium ut patet ascensus, digni electio ob alterius incapacitatem non debet corrumpere.

Secundò, quia in electione officialium † quot sunt personæ electæ tot sunt electiones, ad notata in leg. cohæredi §. cum filia versic. nec fidei commissa ff. de vulgar. leg. unum ex familia §. si de falcidia ff. de leg. quoties Cod. de donat. quæ sub modo leg. unum §. cum quidem ff. de reb. dubiis, Molina de hispan. primogen. lib. 4. cap. 11. n. 47. in fine, Suarez in quæst. majoratus numero 18. Greg. Lopez in glossa 1. in leg. 23. numero 13. part. 2. filius hermandad in leg. 27. Tauri, num. 10. & 2. nec unius officialis electio habet quid connexum, seu dependens cum electione alterius, maxime cum sint diversa officia; unde succedit regula & in leg. etiam 30. §. 1. ff. de minoribus: cujus verba apprime hinc conveniunt, Herennius Modestinus respondit, si species in qua pupilla integrum

integrum restitui desiderat, cæteris speciebus non coheret, nihil proponi cur à tota sententia recedit actor postulans audiendus sit.

22 Tertiò, quia electio legitimè † de dignis facta, & publicata, statim fuerit acquisitum jus, quale electis ut in alio cap. diximus Cabedo dict. decis. 84. num. 11. nec possunt electores variare, quod uique satis acerbum, & rigidum est amittere ex delicto in alterius persona commisso ad notata in regula id quod nostrum est de regul. jur. & pœna nullitatis electionis seu privationis voce eligendi non debet extendi, nisi quatenus fuit delictum commissum, ut leg. sancimus Cod. de pœnis ibi: nec ulterius progrediatur metus quam inveniatur delictum. Denique quia ingens, & maximus circuitus est ob incapacitatem unius, omnem pervertere optionem, & factionibus, ac quodam modo injuriis eorum, qui legitimè erant erecti, daretur occasio, & quodam modo maximus eorum est contemptus & opprobrium, quæ omnia semper vitanda sunt ut in leg. marci puto §. si pupillas ibi: alioquin inventa erit; ff. de rebus eorum, leg. Dominus ff. de conditione indebiti, Latè Petrus Surd. conf. 248. n. 18. Everardus conf. 45. num. 2. Craveta conf. 811. numero 3. quæ cum casus occurrerit poteris non malè expendere, nec ab aliquo univèrsa invenies, tandem quod sit tenendum cogita, ut imbecillitatem mei ingenii adjuves, vel carpas; illud tamen securè observans, quod quando electio cujuslibet officialis pertinet ad diversos electores, ut in aliquibus oppidis mos est, ut puta si alii eligunt judices, vulgo Alcades ordinarios, alii decuriones, vel alii œconomum, deputatos, aut judices ob electum indignum, cæteræ aliorum officiorum electiones non cessabunt, quia in isto casu sine dubio concurrunt rationes meæ opinionis suprâ traditæ.

23 Quartò, observandum est indignum † esse illum, qui non habet qualitates ad officium necessarias (de quibus in suo cap. dicemus) nam indignus opponitur, & est contrarius idoneo, ut tradit Gutierrez ubi suprâ num. 54. Fontanel. dict. glossa 10. num. 55. vers. quæ autem reddunt incapacem. Idoneus autem quis sit, vide per Tiraquel. de pœnis semper quest. 51. num. 42. Bald. in leg. precibus Cod. de impuber. Mascard. conf. 877. & 878. ubi an præsumatur, & quomodo probetur idoneitas.

Ea autem omnia, quæ supra dicta manent, electione facta de indigno, intelligi debent de indigno, & indignitate juris, & ejus prohibitione, non verò de indignitate facti ut probat Molin. dict. lib. 2. cap. 5. nu. 1. Peralta in leg. cum quidam ibi n. 4. ff. de leg. 2. cum aliis relatis per Caldam Pereiram dict. tract. de nominatione, emphyteut. tom. 3. cap. 10. num. 64. Fontanel. ubi suprâ num. 52. & in alio cap. dicemus.

C A P U T VI.

De confirmatione electionis officialium à superiore necessariò expetenda, quomodo fieri debeat, & de ejus effectu.

S U M M A R I U M.

- 1 Confirmatio officialium sequitur electionem.
- 2 Confirmatio in oppidis Regiæ coronæ ab ipsomet Otero de Officialibus.

Rege expetenda est.

- 3 Regis permisso seu tolerantia sæpe confirmatio electionis non exposcitur in oppidis Regiis.
- 4 Baronum in oppidis ab iisdem expetenda est confirmatio electorum.
- 5 Nominati ad officia an jurisdictionem à Barone confirmante, an verò ab electoribus accipiant?
- 6 Expenditur in proposito pro Baronibus Text. in authent. de defensoribus civitatum §. jusjurandum.
- 7 Pro electoribus verò varia afferuntur jura & n. 8. 9. & 10.
- 8 Confirmatio simplex regulariter de novo nihil tribuit.
- 9 Intelligitur in proposito dict. §. jusjurandum & n. 12.
- 10 Barones jus confirmandi electionem habentes non possunt respuere electum unicè ad Officium, nec unum ex electis & alium nominare, nisi electus incapax fuerit aut prohibitus officium exercere, & num. 14.
- 11 Jurisdictio electis & confirmatis concessa ordinaria est.
- 12 Barones ad quos adducuntur electiones Officialium, an soleant in Curia Regis residere vel in aliis divagare locis & an ista confirmatio possit extra territorium suum ab eis fieri.
- 13 Barones posse extra territorium suum confirmationem officialium facere, id intelligit Fontanel. procedere in Bayone seu Domino à principe jurisdictionem habente, secus ab inferiore.
- 14 Confirmatio officialium potest fieri diebus festis.
- 15 Confirmatio officialium electorum poterit adhiberi per procuratores, & ad hoc requiritur speciale mandatum, & numero 20.
- 16 Confirmatio eadem poterit fieri per litteras.
- 17 Confirmationem si quis contradicat, ipsa judicialis efficitur.
- 18 Confirmatio facta post contradictionem, dicitur vera sententia & definitiva.

Electionem seu nominationem officialium † sequitur confirmatio, quæ confirmatio dicitur pars, & implementum electionis; considerato effectu, prout dicitur venditionem traditione impleri, quæ tamen sine traditione perfecta est eleganter Oldradus conf. 146. vers. & si aliquando, & consilio, 18. n. 14. ubi disputat an Confirmatio conferat jus, an verò exercitium administrationis, & sanè confert jus, seu saltim titulum juris, cap. 9. allegatione fin. vers. ad secundam n. 3. & 7. Tufcus conf. 707. tom. 2. litt. C.

Quæ necessariò † exposcenda est in oppidis Regiæ Coronæ ab ipsomet Rege, quia Confirmatio semper ad superiorem pertinet, ut notat Felin. in cap. 1. de constit. col. 7. Decius in rubrica de confirmatione utili, vel inutili, Bald. in leg. fin. Cod. de legibus, & in leg. Barbarius in fine de officio pratoris, Dec. respons. 8. numero 225. vol. 1. Avend. de exequend. mand. cap. 19. numero 21. sed Regis permisso, & tolerantia † frequenter in oppidis Regiis in quibus officialium electio pertinet ad Concilium, seu ejus vice ad certas personas, confirmatio hæc non exposcitur, nec requiritur, sed electio publicata à judicibus exhibetur, qui electos, & nominatos admittunt, & eis possessionem tradunt præstitis de hoc actibus, quia ante adeptam possessionem & factam admissionem (quæ loco Confirmationis potest considerari) nondum plenum jus sunt assequuti, nec officiales

- les nuncupari possunt & pro talibus haberi ex Bald. in leg. 1. ff. de officio praefecti, Augustinus ubi ait quod in officii tria requiruntur electio, acceptatio, & ingressus officii, & concludit quod potestas, antequam intret palatium, non potest exercere officium, quia non dicitur in quasi possessione, quod etiam repetit idem Baldus in leg. privatorum Cod. de jurisd. omnium jud. Abbas in cap. transmissa, num. 3. de electione late Curia Pisana lib. 1. cap. 13. à n. 4. cum seqq. ubi Azeved. in additionibus littera, F. & littera, D. Mieres de majorat. 1. p. q. 68. num. 26. cum seqq. ubi ait quod ad aliquod officium jus etiam in absentia acquiratur, lib. labco ubi notatur ff. de jurejurando leg. publicus Mevius ff. de condict. & demonstrat. ante acceptionem potest talis electio revocari, & illi non est plenè jus quæsitum, & irrevocabile allegat Bart. Bald. Imola & alios plures. Sed in oppidis † Baronum, seu Dominorum confirmatio hæc ab eis exposcenda est, si vel jurisdictionem plenam in oppido habeant ad quam pertinent officia præsertim jurisdictionalia, vel hoc jus confirmandi eis privilegium præscriptione, vel alio quovis modo acquisitum fuerit; & ita intelligenda sunt quæ in proposito tradunt Avend. & ceteri relati, & referendi; supponunt enim in ejus scriptis hanc Confirmationem à Dominis seu Baronibus efflagitandam, non tamen distinctè quo jure procedant, significant.
- 5 Sed in proposito illud primo loco † satis notandum & disputatione dignum se offert utrum isti nominati, vel electi à Concilio seu electoribus destinatis, videantur jurisdictionem vel officia sua à Domino, seu Barone confirmante accipere, an verò ab electoribus, vide D. Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 26.
- 6 In qua quaestione pro Dominis perpendi solet † textus in authent. de defensoribus civitatum §. jusjurandum ibi: jusjurandum verò præbens quod omnia secundum legem ac jus agat, est omnium communiter confirmandus, sicut nunc ex præcepto gloriosissimorum nostrorum præfectorum, in biennio vero, est removendus à curia non habente licentiam à clarissimo provincie judice removendi eum, sed si quid videat agere non rectè nuntiare ad gloriosissimos nostros præfectos, unde ei fiat vere privatio: unde etiam datur, & ubi notat glossa verbo removendi eum, & verbo datur, cujus text. autoritate ita axioma hoc firmat Bald. in cap. cum omnes num. 22. de constitut. & in cap. ad hac de allodiis in usibus feudorum, Angel. in dict. authent. de defensoribus civitatum §. de cetero, Covarr. in pract. cap. 4. num. 6. vers. 2. conclusio. Molin. de hispan. primogen. lib. 1. cap. 25. num. 10. Nata conf. 636. num. 67. vol. 3. Avend. 1. part. de exequend. mandatis cap. 19. n. 21. vers. facta aut in electione, & allegat glossa. in cap. relatum de præbendis, Joannes Gutierrez conf. num. 20. ibi: & confirmatur quia nominati ad magistratus non habent solidam jurisdictionem quo usque fuerint confirmati à superiore cui competit Confirmatio, nam ab eo censetur habere solidam jurisdictionem, sed est textus in leg. defensores 4. Cod. defenf. civitat. §. de ceteris col. 3.
- 7 Contraria tamen † sententia verior, & receptior est, quæ sequentibus fulcitur, & suadetur fundamentis, & primo ex textu in leg. quia ff. de jurisd. omn. jud. ibi: & quia nec principaliter ei jurisdictione data est, nec ipsa lex differt, sed confirmat mandatam jurisdictionem, ubi glossa verbo nec ipsa lex ita punit; dic ergo, non est hic per omnia paria aliquid ab aliquo dari, & aliquid confirmari.
- 8 Secundò ex textu † singulari, & eleganti in

leg. si donata 37. §. si sponsus ff. de donationibus inter virum & uxorem ibi: quia bene factam donationem confirmare videtur, non inchoare novam.

Tertiò quia † Confirmatio simplex regulariter nihil de voto tribuit, nullumque defectum aut obstaculum tollit cap. 1. ubi glossa 2. cap. cum delicta cap. examinata de confirmatione utili vel inutili Mandosius regula 22. quæst. 10. num. 2. Molina lib. 2. c. 3. num. 47. & aliquos refert Hieronymus super 8. regul. juris Cancell. glossa 45. §. 1. num. 76. Salgado de Regia protect. 4. part. cap. 11. n. 37.

Quartò pro hac opinione † est mirabilis glossa, & quia verbo nec ipse; ubi postquam prænotavit & retulit eos qui jurisdictionem ordinariam dare possunt, addit sequentia verba: item consensus universitati licet à Præfecto confirmari debeat: quam præfecto jurisdictionis dationem non confirman- 10 ti, sed eligenti universitati tribuendam aperte supponunt, notat Jason qui pro regula constituit in leg. more ff. de jurisdictione omnium judicium num. 26. & in propriis terminis confirmationis officiorum Burgos de Paz conf. 48. n. 2.

Qua opinione prout veriore retenta in nihilo ei 11 obest textus in dict. §. jusjurandum (cujus verba in contrariam opinionem viros magnos Covarr. & Molina coegerunt) dupliciter enim ei satisfieri potest; & primo quod illud verbum datur, non debeat referri ad verbum curæ sed ad verbum Confirmationis oppositum in initio textus, ut sit sensus, ut inde ei fiat curæ privatio, unde etiam datur confirmatio.

Secundò quia illius textus † suppositio in prædi- 12 ctis verbis procedit in confirmatione voluntaria, & in confirmante, cujus sit libera facultas non admittendi vel respuendi electum, vel privare officio eum ante terminum expletum, vel ob aliam causam, quæ suadent verba illa; sed si quid videatur agere non rectè nuntiare ad gloriosissimos nostros præfectos, ut inde fiat curæ privatio unde etiam datur. Secus autem est, & diversum jus consideratur in confirmatione necessaria, sicuti est ista de qua agimus. Domini enim seu Barones † 13 qui jus confirmandi habent electiones, seu nominationes officialium non possunt eos pro suæ voluntatis libito respuere, ut docet Ripa in tractatu de peste lib. de remediis, ad servandam ubertatem numero 193. in fine ubi allegat textum in cap. de officio custodis; seu non admittere, nec postquam Confirmationem præstiterunt eos privare, ut affirmat Covarr. in dict. cap. 4. ibi: hic enim constituuntur liberi à Domino, & expressus in cap. 9. pract. num. 4. ibi: quod planè constat quod hi, qui judices ordinarii omnino sunt, adeo firmam jurisdictionem habentes, quod etiam si ad plebis electionem per ipsum Dominum confirmantur & constituantur, nihilominus liberum ei non est eorum jurisdictionem impedire, aut tollere, sequitur Azevedo in leg. 45. num. 4. lib. recopil. unde succedit elegans doctrina, in dict. leg. more num. 51. ff. de jurisd. omnium jud. ibi: quando quis confirmat aliud quod non est ipso jure nullum, sed est imperfectum, aut quando superior confirmat electionem, tunc non videtur dare qui confirmat, sed videtur imperfectum perficere, ut in authent. de defensoribus civitatum §. interim: similiter cum prætor interponit decretum alienationi, emancipationi & similibus, non videtur ille dare aut facere illum actum, sed confirmat, & perficit: quando quis jus confirmat actum perfectum, & validum, & tunc aut ille actus non erat in sua libera potestate, quia tum non poterat tollere, & tunc qui confir- mat

confirmat non dat, ut in leg. unum ex familia §. si de Falcidia ff. de leg. 2. quod ita etiam firmavit Bald. in leg. 2. Cod. de testamentaria manumiss. ibi: & nota quia interdum illud, quod confirmatur est de se validum, & perfectum, & certum, & prius tempore, & tunc aliàs confirmator non dicitur disponere, etiam si sit superior ut notatur ff. de iustitia & jure leg. manumissiones in 1. glossa interdum: id quod confirmatur est Principiatum, sed non perfectum, nec consummatum respectu finis ad quem ordinatur, ut electio quæ Confirmationem desiderat, & tunc confirmator dicitur confirmare, id est cum alio firmare non per se disponere ut ff. de iurisdic. omn. jud. leg. & quia: Imola in cap. inter dilectos de fide instrumentor. num. 4. ubi Felinus num. 15. & ipsum observat Matienço in leg. 3. n. 10. lib. 5. recop. gloss. 17. & citra resolutionem supra traditam singulariter adverte quod confirmatio Dominorum dupliciter debet fieri. Primò quando ad quodlibet officium unus tantum nominatus, & electus fuit, & tunc absolute, & omnino necessaria dicitur confirmatio cum non sit locus optioni, optare enim est unum de duobus, vel tribus aut pluribus eligere. Avend. de metu lib. 2. cap. 5. Secundò quando pro uno quoque officio duo, vel tres nominantur à Concilio vel electoribus, ut Dominus, vel Baro ex eis unum optet, & officio præficiat, ut pluribus in locis ita solitum est, & in confirmatione, quam civitas hæc quotannis præstat primis diebus Januarii officialium villæ de Tudela de Duro usitatur, & hoc casu pro ea parte qua optio unius ex contentis in nominatione fit, utique de novo dare videtur confirmans, & secundum hanc distinctionem percipere debes quæ in resolutione hujus quæstionis in dict. cap. tradidimus & intelligendi sunt DD. ibi relati, adde Molinam de hispan. 1. gen. cap. 25. num. 10. Fontanel. dict. claus. 4. glossa num. 137. Pelaz de Miere de majorat. 1. p. quæst. 71. num. 57. & 4. part. quæst. 2. à n. 91. ubi disserit an confirmatio privilegii quid de novo concedat, qui ait hoc omne multum conferre ad plura negotia quæ in Regali Cancellaria agitantur, & contingunt.

In hac verò Confirmatione, in utroque casu supra relato non potest confirmans respicere ¶ electum unice ad officium, vel unum ex electis, & alium nominare, ut docet Ripa in tractat. de peste lib. de remedio ad conservandam ubert. n. 193. in fine; ubi allegat textum in cap. 1. de officio custodis nisi electus seu nominatus fuerit incapax, vel prohibitus officium exercere; quia ad confirmantem pertinet cognoscere de inhabilitate ad petitionem partis, vel ex officio ut in cap. Venerabilis, & cap. nihil de elect. & cap. nobis de concess. præbendæ eleganter Bobadilla lib. 2. polit. cap. 6. art. 16. num. 155. ibi: Ni aun depende confirmar los officios que el consejo fennalla y presencia, si no fuere por notorio defecto de incapacidad: docet expressè Joan. Gutierrez conf. 21. n. 20. & hoc casu quando invalidatur electio, an iterum ipsi electores debeant aliam electionem facere vel priventur pro illa vice eligendi facultate, transire debeat electio ad superiorem, ut in alio cap. dictum à nobis manet.

Jurisdicção autem, quæ his ¶ electis & confirmatis conceditur ordinaria est, cum ex permisso, seu tolerantia Principis vel concessione ejus proveniat officii electio, seu confirmatio ex Bart. in leg. ne quidquam §. ubi decretum ff. de officio proconsulis 1. lectura à num. 5. & 2. num. 8. Didacus Covarr. lib. 3. cap. 20. num. 4. & alios refert Otero De Officialibus.

Molina ubi supra num. 12. Fontanella in loco superius adducto num. 129. Opportunè etiam hæc venit inquirendum an frequenter Domini ¶ seu Barones ad quos adducuntur seu mittuntur electiones officialium soleant in Curia regis reside- re, vel in aliis locis divagare, an confirmatio ista ab eis possit extra territorium suum fieri; in quo dubio affirmativam securè poteris retinere opinionem, nam electio hæc officialium, seu confirmatio voluntariæ est jurisdictionis ut in cap. diximus, & ita observat Fontanel. de pact. nupt. claus. 4. glossa 10. part. 1. n. 80. actus verò voluntariæ jurisdictionis extra territorium exerceri posse nullus ambigit, & ita intelligitur communiter text. in leg. fin. ff. de iurisdic. omn. jud. ut ibi notatur Decius num. 5. cum seqq. Covarr. lib. 3. var. resol. cap. 20. num. 8. Boërius decis. 20. qui testatur in senatu Burdegali decisum, Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 19. à n. 7. cum seqq. Maranta in praxi 4. part. disp. 18. Stephanus Gratian. decis. Provinciae Mardria. 98. Fontanel. in terminis dicto loco à n. 107. qui n. 109. repro. Avend. dict. 1. part. de exequendis cap. 19. Contrarium tenentem dicens non excludere rationem qua Avend. movetur.

Supra dictam verò resolutionem ¶ intelligit Fontanella num. 11. procedere in Domino, vel quovis alio habente jurisdictionem à Principe, secus verò ab inferiore, hic enim non potest extra territorium jurisdictionem etiam voluntariam exercere, & sic nec tales electiones, seu confirmationes facere, quam differentiam probat textus in leg. 2. de officio proconsul. extra urbem existentium voluntariæ jurisdictionis tribuit, & illud denegat ejus delegato de quo per Bart. in leg. 1. num. 35. Cod. de summa Trinitate & fide, & charitate, & Bald. ibi numero 14. Dec. in leg. fin. num. 6. Cod. de jurisdictione omn. jud. Rip. in tract. de peste tit. de remedio ad curandam pestem remedio ult. num. 50. Roland. à Valle conf. 91. num. 12. vol. 3. unde putabant Bald. & alii quos refert Covarr. dict. cap. 20. num. 8. quod licet Episcopus possit extra territorium beneficia conferre; quia hic est actus voluntariæ jurisdictionis, non tamen id licere vicario ipsius Episcopi, quasi habeat ab inferiore à Principe jurisdictionem, sed decipiuntur, & signanter eos carpunt Covarr. & Boërius ubi supra Gratianus d. decis. 98. Sanchez lib. 3. disp. 29. cum 3. ubi plusquam 70. DD. in id comperit Garcia de benefic. 5. part. cap. 8. n. 226. quod refert & sequitur Fontanella ubi supra n. 111.

Ex eadem distinctione quod confirmatio ¶ officialium potuit fieri in diebus festis in lectionibus diximus, & satis aperte comprobatur ex dictis à Guidone Papa decis. 215. per totum, ac juramentum præstari ab electoribus, ut etiam manet à me dictum, & observat Fontanel. ubi supra n. 113. & claus. 1. n. 29.

Rursum & confirmatio poterit ¶ fieri per procuratorem ex notatis per glossam in leg. cum esset mihi vers. solet ff. de servit. rustic. præd. leg. ceter. §. 1. ff. de Precariis, notat expressè Avend. dict. cap. 19. prætorum n. 21. nam potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum, a qua utique regula casus de quo est noster sermo non inveniatur exceptuatus, & qui regulæ limitationem allegat, debet habere pro se legem.

Alio casu necessarium puto speciale mandatum ¶ requiri propter rei gravitatem, cum agatur de tam magno præjudicio, argu. textus in leg. 5. §. 1. ff. ad Trivell. ubi Bart. in moli. leg. filius familias col. fin. ff. de donat. & in leg. Paulus ait ff. de acquir. heredit.

heredit. Thesaur. decis. 155. & ex rationibus adductis per Fontaneliam ubi supra claus. 4. glossa 5. n. 46.

20 Et sequenter confirmatio talis † poterit fieri per literas ex textu expresso in cap. agnoscitur de his qua sunt à Prælati sine consilio capituli, notat Avend. & cum eo Fontanel. uterque ubi supra. Præterea illud advertendum duxi, quod officiorum electio, & confirmatio non solum est actus voluntariæ jurisdictionis, ut diximus supra, sed extrajudicialis; & in ea extrajudicialiter debet procedi, & confirmari processus extrajudicialis, ut cum Lambertino lib. 2. de jure patronatus, part. 2. quest. 2. Princip. art. 3. n. 9. tradit Hieronymus Gonzalez in reg. 8. cancel. in annotat. nullit. & attentat. in causis benef. n. 43. glossa 9.

21 Si tamen aliquis contradicat † confirmationem faciendam aliquid contra electum objiciens efficitur judicialis ex eodem Lambert. in cap. 4. art. 11. quæ est Prin. 2 part. lib. 2. n. 67. cum seqq. ex glossa in repet. cap. fin. de electionibus, ubi communiter per DD. notatur loquendo de institutione, & confirmatione quod in eis appareat contradictio sine dubio interveniet causæ cognitio.

22 Vel confirmatio dicitur vera † sententia definitiva, & idem omninò erit affirmandum quando nullus comparuit contradictor, sed superior confirmans ex officio discussit negotium cum vera causæ cognitione, & assignavit promotorem fiscalem qui contra electum aut formam quidquam alleget, & opponat; Philippus Francus in c. constitutis appellat. n. 1. columna 4. quæ loquitur in confirmatione ubi Hostiensis, Imola, Antonius de Butrio, Joannes Andreas in cap. avaritia de elect. lib. 6. Bertachin. in suo repertorio verbo confirmatio potest sub num. 80. ad med. ubi ait, quod confirmatio Prælatorum facta in contradictorio judicio est sententia definitiva, & confirmat electionem aliàs nullam, secus si fiat de plano, & contradictorio judicio, sed extrajudicialiter, quia tunc est interloquutoria, & allegat Bald. in addit. ad speculat. de appellat. vers. pro definitiva, & glossa in dict. cap. fin. verbo inanes de elect. in 6. & ideo Bertach. dict. loco numero 100. ait quod confirmatio cum petitur, & nullus se opponit non requirit libellum, nec litis contestationem secundum Speculatorem tit. de libelli conceptione, §. nunc videndum n. 6. & conf. 33. Franch. Mar. decis. delphin. 1357. Cardin. cap. 9. tom. 3. littera E. conf. 70. num. 5. & conf. 711. verbo confirmatio vim definitiva, Salgado de Regia protecl. part. 1. cap. 13. n. 6. cum sequentibus, quanti verò momenti, & ponderis sit hæc ratio propter quam confirmatio sit actus judicialis, facile percipere poteris, si advertas quatuordecim differentias esse inter judiciales actus quos retulit Abbas in cap. 51. ex numero 7. usque ad num. 10. de appell. & specificè prosequitur, & satis accuratè explicat Hieronymus Gonzalez ubi supra ex numero 29. cum pluribus seqq. qui notanter advertit num. 36. quando cognoscitur si appellatio est, à confirmatione, vel actu judiciali aut extrajudiciali summa ex distinctione supra tradita hoc dependet, qui plures refert, apud quem successus occurrat videre potes.

CAPUT VII.

De prohibita officiorum continuatione.

SUMMARIUM.

- 1 Continuare officia Reip. in una eademque persona legibus antiquis ubique invenitur prohibendum.
- 2 Continuationis prohibita traditur ratio remissivè.
- 3 Officia annalia debent esse saltem per triennium aut ex causa per sexennium, non autem fieri perpetua.
- 4 Officiales omnes ad beneplacitum constituti in dubio censentur annales.
- 5 Auditores & senatores Regis per annum solum nominantur, sed singulis annis confirmatio & prorogatio ad curiam mittitur, unde perpetua est eorum dignitas.
- 6 Barones aut Domini locorum ultra annum officiales creare non poterunt.
- 7 Universitas non tenetur recipere officialem creatum ultra annum.
- 8 Confirmari non poterit officialis post annum elapsum.
- 9 Electio facienda per annum si facta fuerit per plures an remaneat pro uno tantum, an verò vitietur in totum disputari solet?
- 10 Electio officialis facta ultra annum sustineri potest, si ita principi placeat.
- 11 Electio ultra annum admittitur dummodo consuetudo sit ut amplius durent officia.
- 12 Quod procedit etiam in officiis exigui momenti & quando in oppido non reperiuntur facile officiales idonei.
- 13 Officialis ultra annum munus exercere potest quando electus ad idem officium nondum adeptus fuisset possessionem.
- 14 Officialis transacto anno sui officii ad idem non nisi lapsu quinquennio, & ad aliud nisi triennio potest promoveri.
- 15 Quod procedit etiam si ipse electus & nominatus, velit nominationi assentire.
- 16 Expenditur in proposito, textus in leg. sponte 17. ff. de muneribus & honoribus.
- 17 Schedules Regia solent in Hispania expediri quibus pro uno quoque oppido ad idem officium post triennium præcipitur.
- 18 Continuatio officii inter diversas personas maximo sanguinis vinculo vel necessitudine conjunctas, ut patrem & filium &c. prohibita est.
- 19 Continuationis officii inter patrem & filium &c. vetitæ traditur ratio remissivè.
- 20 Guelforum & Gibelinorum factiones referuntur in proposito ex Historia.
- 21 Blancos inter & Nigros fratres dissidia enarrantur.
- 22 Rescripta vulgò, Cartas acordadas, expediri solent in Consilio Regio in favorem villarum ubi sunt officia annalia, quibus cavetur ne in electionibus officiorum patres filiis, & vicissim, nec fratres fratribus suffragia præstent.
- 23 Continuatio officiorum non solum in honorificis, sed & in lucrosis & pœnalibus vulgò de Carga, à jure nostro reprobatur.
- 24 Continuatio officiorum non est reprobanda dum electio officialis fit à tota universitate seu toto Collegio nominante & nemine reluctante; nec dum est penuria Civium idoneorum ad officia gerenda,

gerenda, & num. 25.
26 Continuatio officii decurionatus non prohibetur.

1 Officia Reipubl. † in una persona continuare antiquis legibus cautum ubique invenimus, nam & Athenis ut tradit Demosthenes, sancitum extitit ne cui iterum sindicum fieri liceret creare à populo. Idque ne sindicia (hoc est) sindici munera, ad publicam utilitatem inventa verterentur in quæstum, compendiumque privatum, refert Petrus Gregor. *synagm. juris* 3. part. tit. 49. cap. 5. n. 3. quin imo lege duodecima tabularum, ita cavetur inter eundem magistratum ni interfuerint decem anni ne quis capto & extito libro lib. 3. ab urbe condita, & lib. 40. apud Romanos semper perniciosam magistratum continuationem visam fuisse docet Simancas lib. 8. de Rep. cap. 36. nu. 2. Sed & postea idem Imperatorum, & Cæsarum sanctionibus stabilitum fuit ut in leg. 3. Cod. de muner. & honor. non continuandis lib. 10. & in rubrica illius tituli ibi: & intervallis, quæ verba utique respiciunt ad intercapedinem, & temporis spatium quod in una persona finito officii tempore debet intervenire, ut ad idem reassumatur, tradit Garcia Toletanus in *Lucerna Rubricarum posterior. lib. Codicis dict. 11. nu. 7.* & licet dicta leg. 12. Tabularum esset dicendum ad quinquennium in confirmatione ejusdem officii numeris redactum fuit ut in leg. 2. Cod. illo tit. ibi: ab honoribus ad honores quinquennii vacatio datur.

2 Cujus continuationis prohibitæ rationem † eleganter tradit Petrus Greg. *synagm. jur.* 2. part. lib. 18. cap. 13. nu. 29. ibi: nec valens quidem continuare vel repetere honores temporaneos, post aliter in leg. Juliam de ambitu cum publicæ discipline semel gestæ sufficiunt: nec veniat frequentia ordinationis ex continuatione curæ, & per quandam machinationem muneris renovando fiat aliquibus infinita prædicta gubernatio. Ubi allegat textum in leg. unic. Cod. ad leg. Juliam de ambitu & in authent. de defensoribus civitatum, & quia officia per circulum civitatis ad omnes ejus habitatores spectant, ut in authentica §. interim, sed servandum circulum habitatoribus civitatis, quorum aliqua ratio est hoc implentibus, & dum circulus expletur, rursus revertentibus ad solitudinem, ut magistratus, & honores Reip. continuentur, ut sic omnes præmii, & honoris sæpè virtutum sint scitantes, ut ex Homero tradit Tullius 1. Tuscul. in principio. Claudian. 1. 66. ibi:

Egregios invitant præmia mores:
Hinc prisca redeunt artes, felicibus inde
Ingeniis aperitur iter sprætaque coluntur
Musa.
Juvenalis satyra n. 10.
Quis enim virtutem amplectitur ipsam,
Præmia si tollas?

Et in distributione, & in partitione officii Reipubl. ita singulariter attenditur, in leg. 3. n. 4. lib. 7. ordinamenti Regal. ibi: La otra por que naturalmente la esperanza disputa los hombres a travajan de ser buenos, virtuosos, y los discretos conozen que la honrra es privilegio de la virtud, y quando conozen que los officios de honrra se an de dar a los, que fueren allados buenos, e virtuosos, y no por ser hijos de los officiales, o alcades todos se es fuerzan en exercitarse en las virtudes y bondad por alcanzar el premio de la honrra, Avend. in cap. 19. Pratorum part. 1. num. 19. vers. item qui pluribus annis ubi ait, quod in hoc ne ordo & cir-

culus pervertatur, omnis color fraudis debet vitari, & allegat Bald. in leg. nemini Cod. advocatis de verbor. judiciorum.

Et ex eadem ratione provenit officia annalia esse d bere vel saltim per triennium vel ex causa per sex permanere, non autem perpetua fieri, vel dividuare, & ita publicè expedire, ut Arist. *politicorum* 2. Ægidius de regimine Principum lib. 3. 1. part. cap. 13. Biessius de repub. lib. 4. num. 11. Nevizan. in silva nupt. lib. 5. num. 100. ad finem ubi eleganter Tacitus lib. 2. annal. ait, super viri vitam annua magistratus designatione quid si honorem per quinquennium agitet; quid super omnium vitam, & Calliodorus lib. 7. variarum, prudenter inspexit antiquitas provinciarum dignitates, annua successivè reparavit, ut nec diutina potestate unus insolefceret, & multorum profectò gaudia reperent; sufficit enim unicuique divisione laudatum; quia dum tempus potestatis prolixum quaritur culparum opprobria non mutantur, & Joseph. lib. 5. de bello judaico; annuis vicibus Romani Magistratus mutantur, quo fit ne insolens diu maneat, & moderatior citò succedat, & leg. 12. Tabularum ita etiam cavebatur civitatem annali leg. servato, & Cicero Philippica 1. lex melior utiliorque etiam Reipubl. sæpius efflagitata, qua ne pratoria Provincia plus quàm annum, neve plus quàm biennium consulares obtinerentur, notat Gregor. Lopez in leg. 6. tit. 4. p. 3. verbo acabaren el su tiempo, Petrus Surdus conf. 261. in princ. vol. 2. & apud varias nationes officia annalia, & per minus tempus durare refert ille magnus Politicæ Magister Castillo de Bobadill. lib. 1. politicor. cap. 17. ex nu. 15. & facit textus in leg. nemini Cod. de susceptoribus lib. 10. Capinius decis. 121. n. 4. & de jure nostro Regio est textus in leg. 1. tit. 7. lib. 3. Recopil. ibi: Mandamos que los asistentes, y gobernadores de nuestros Reynos cumplido el tiempo de los dos annos que hubieren tenido los officios bagan residencia y antes si vieremos que cumple a vuestro servicio y al bien de la Ciudad, o Villa donde estubiere el tan asistente, o correidor, y que no puedan ser probeidos por mas tiempo de los dichos officios hasta que bagan la dicha residencia aun que la Ciudad, o Villa de residen lo supliquen, notat Bobadill. lib. 5. politic. cap. 3. num. 143.

Et omnes officiales constituti † ad beneplacitum censentur in dubio annales Amad. ad Vincent. de Franquis decis. 409. n. 11. licet contrarium observaverit Greg. Lopez ubi supra, Burgos de Paz conf. 21. n. 6. & ejus relatis Pelaez de Mieres de Major. 4. part. quæst. 10. nu. 63. de quo latius in alio cap. dicendum est.

In Curia nostra Auditores, & † senatores Regis per annum tantum nominantur, licet singulis annis mittatur ad curiam Confirmatio, & prorogatio, & sic perpetua est eorum dignitas; unde universitas, & quodlibet oppidum cui ex privilegio seu consuetudine competit officiales creare non poterit id facere nisi per annum ad textum in authent. de defensoribus civitatum §. 1. col. 3. & Abbas in cap. finali de judiciis, maximè si Principi subest; Cabedo dec. 84. part. 2. n. 6. nec Barones, † aut Domini locorum ultra annum officiales creare poterunt, Vincentius de Franquis dec. 409. in princ. sequitur Dom. de Pont. in tractatu de potestate proregis tit. de electione officialium nu. 2. Boërius decis. 149. Francus Marcus dec. 29. part. 2. nec universitas † creatum officialem ultra annum tenetur recipere Capib. 1. de Baronibus pragmatica 3. num. 139. debent enim Barones suos constituere officiales per tempus ordinari.

- 8 Quin imo elapso + anno officialis non poterit confirmari in officio ad textum in dicto authentico de defensor. civit. §. fin. leg. Divus ubi omnes ff. ad municipal. §. 1. Inst. de perpet. & temp. action. Romanus singular. 95. & 662. alias 669. Jas. in leg. & sum. heredem §. hodie ff. de pact. Alban. in addit. ad Bart. in leg. nulli num. 11. ff. quod cuiusque univers. nom. Nata Consilio 58. n. 9. vol. 1. Corsetus singulari 388. Vibius decis. 129. Mazarat. lib. 1. casu 64. Vincentius de Franquis decis. 479. Alfon. Ann. allegat. 15. & singulari 369. ubi ampliat in officiali universitatis aliquo resultante (de quo alibi diximus) Franquis decis. 11. & 609. num. 2. Petrus Surd. Consilio 261. num. 13. in tantum quod Baro uti primus civis (ad notata per Franquis decis. 197.) potest impedire Confirmationem officialis faciendam per universitatem, si ipse contradicit, Alfonso de Ann. allegat. 15. & notat addit. sui filii ad Vincent. de Franquis decis. 2. & 264. decis. 609. cap. 16. l. de Baronibus pragmat. §. n. 67. dicens quod erit indicandus in fine officii, licet contrarium notetur per Franquis decis. 479. & vide in proposito Cancerrum lib. 2. variarum cap. 2. n. 257. Laudus de officialibus quest. 114. Surdus consilio 261. n. 6. ubi quod antequam confirmetur debet indicari ex Bart. in leg. neminem Cod. de suscept. lib. 10. latè Mastrillus hæc & alia in proposito doctissimè referens de magistratibus lib. 1. cap. 23. à n. 61. cum seqq. & decis. 185.
- 9 Et si electio facienda + per annum, facta fuerit per plures, an remaneat pro uno tantum anno, an verò vitietur in totum disputari solet? & Romanus conf. 66. affirmat nec pro uno anno valere, quando statutum dat formam actui electionis, ita ut actus sit individuus quia tunc utile per inutile vitietur, sequitur Alciatus in leg. 1. §. si mihi Pamph. num. 9. ff. de verb. obligat. Cabedo decis. 84. num. 7. part. 2. Prosperus Petra in additionibus ad cap. decis. 49. littera B. & nos alibi jam diximus, sed illud quod suprâ diximus electionem officialium ultra annum factam non sustineri nec admitti debere limitatur, præterquam + si aliud Principi placeat, ita Joannes de Platea in lib. 2. & 3. Cod. de diversis officiis, tit. 2. Alciatus in speculo summi Pontificis cap. 54. num. 8. an autem in hoc casu requiratur eadem solemnitas sicut in electione vide Angelum conclus. 280. Cavalcanum dec. 15. num. 37. part. 2. licet debet præcedere indicatus. Nata conf. 57. & ita practicari protestatur Costa de remediis subsidii, remedio 72. num. 4. Sotum in dict. leg. ne omnem Cod. de suscept. lib. 10. ubi Aretinus.
- 10 Propterea, & limitatur si fuerit + consuetudo quod officia plus durent, Purpuratus consilio 127. num. 3. Laudus ubi suprâ dict. quest. 129. Gabriel de consuetudine conf. 1. num. 41. Nata conf. 58. n. 2. Greg. Lopez in leg. 9. glossa 5. tit. 18. part. 2. & in officiis parvi momenti & exigui, & quando + facile in oppido non inveniuntur officiales apti: Surd. conf. 261. nu. 10. ubi subdit quod propter huiusmodi necessitatem licet in eadem curia iudicem & actuarium agere, Lucas de Penna in leg. 1. Cod. de primiceriis lib. 12. Nata consil. 58. num. 3. & conducunt tradita per Bobad. lib. 1. politic. cap. 12. num. 28.
- 11 Rursus, & ultra annum poterit officialis + exercere, quando electus non fuisset adeptus possessionem, nam tunc in officio existens potest administrare leg. 1. §. administrantem, ut omnes iudices leg. meminisse ff. de officio proconsulis. Guid. Papæ conf. 188. & decis. 501. Carotius de locato tit. de

Castellanis quest. 4. num. 3. Aviles. in cap. 5. prætorum; & Prorex cui finitum fuit tempus tenetur expectare donec successor nominatus vadat, aliàs punitur; Vincent. de Franquis decis. 393. & debetur salarium pro illo tempore, Mastrillus ubi suprâ dict. cap. 23. n. 77. in fine, & in cap. 21. notat. 12. sicut è conversio nec admittere tenetur ante lapsum annum leg. si ire oportet §. consequens in fine ff. de excusat. tit. ubi Bald. Aviles in cap. 5. prætorum verbo deldia.

Ex quibus officiorum continuatio exosa omni jure, & valde præjudicialis semper visa fuit, itaque officialis transacto + anno sui officii ad idem non potest nisi lapso quinquennio, & ad aliud nisi triennio promoveri leg. 2. Cod. de muneribus, & honoribus non continuandis lib. 10. P. Gregor. ubi suprâ dicto cap. 13. num. 29. Latè Joannes Anton. Navarrus in observat. ad leg. ab honoribus Cod. de muneribus, & honor. non contin. lib. 10. Vincent. de Franquis decis. 210. n. 13. ubi additio Amendolæ: quod procedit + etiam si ipse electus, & nominatus velit, & iponte nominationi assentiat, Craveta conf. 459. dub. 71. Surd. dict. conf. 261. n. 3. Vacatio enim hæc non est in favorem ejus tantum, sed aliorum de populo introducta, ut supra dictum manet: Aymon Craveta conf. 259. n. 3. & confirmat Vincentius de Franq. decis. 264. n. 2. & decis. 479. nu. fin. ubi additio Amendolæ tradit latissimè Vibius decis. 129.

Cui resolutioni secundum eum non oberit + textus in leg. sponte 17. de muneribus, & honoribus ibi: Sponte provincie sacerdotium iterare nemo prohibetur: quia procedit in officio quod cum sumptu exercetur, ut docet post glossam in dict. leg. sponte Joannes de Platea in leg. 1. Cod. de muneribus, & honor. non contin. lib. 10. & est de mente Bart. ibi: quem sequitur Nicolaus de Neapolis, Franq. dict. decis. 264. num. ubi respondit ad textum leg. divus 18. ad municipal.

Ex quo etiam in nostra Hispania solent + Regiæ cedulæ expediri, quibus pro unoquoque oppido (id est polcente) præcipitur. Que regarda el gucco de los officios publicos de concejo que a de passar para que el mismo que le tubo pueda volver a ser eligido en el officio publico semejante o diferente, passandoso tres annos. Notat Licentiatius Garcia, Toletanus ubi suprâ, & est plus quàm notum, quæ utique continuatio officiorum non solum prohibita in una eademque persona ut suprâ diximus; verum inter diversas + personas dum tamen maximo sanguinis vinculo, & necessitudine conjuncti sint, veluti inter patrem, & filium ut in dicta Rubrica, & leg. 1. Cod. de muner. & honoribus non continuandis inter patrem & filium lib. 1. ubi sancitur quod si pater aliquem gessit honorem, vel aliquod publicum autoritate exercuit officium per annum, eo anno transacto, vel aliter honore, & munere finito, nec poterit filius ad eundem honorem, vel idem munus admitti, & creati, nec ipsum immediatè continuare, quod tamen de filio in potestate patris existente, non de emancipato intelligendum est ex glossa verbo continuare, continentur ab DD. recepta.

Cujus continuationis + prohibita inter patrem & filium, & personas ejusdem domus, vel familiae, ratio redditur à Boerio decis. 2. n. 5. ibi: item esse conferre successivè pluribus de eadem domo, quod prohibetur est ne potius videatur dignitas delata ex successione, quam ex canonica institutione vel electione, & idem prænotatur à Vincentio de Franq. decis. 264. ibi: & notandus est ille titulus: quia in dies videmus in multis Regni uni-

universitatibus in quasdam familias potentes, quasi per viam successionis transmitti officia ad successores; unde maxime clades oritur universitatum; sequitur Avendan. in *diel. cap. 19. pratorum*, ubi ex eadem ratione reprobatur consuetudo quae in aliquibus locis viget quod officialis possit nominare successorem in officio ut in sequenti anno, suum & idem officium exercent; per textum in *cap. Apostolica §. his omnibus loquitur*, & late Signorolus de *homedis conf. 64.* quae profecto consuetudo non solum si nominatur successor, in officio conjunctus sit sanguine, sed magnus amicus, nutritiva est factionum popularium vulgo *Vandos*, & sic merito omni modo vitanda ut in *leg. 1. ubi notat Bart. Cod. si propter inimicitias lib. 10.* & quod de amico illius qui litem habet cum Republ. prae-notavit Joannes de Platea in *leg. decem virorum Cod. de decurion. lib. 10.* & factionum istarum mala, & incommoda vitanda refert Bobad. omnino videndus *lib. 3. politic. cap. 9. ex num. 5.*

Quis enim quam pestilenter Reip. omnis per factiones amicorum, aut familiarum uniones laedatur antiquo & diuturno experimento non agnoscit, reminiscatur quisque quantumvis historicarum lectionum oblitus, & avidus scrutetur quanta in Ecclesia strages ex Guelphorum, † & Gibelinorum factionibus, & pugnantibus obvenit. Guelphi enim, qui (ut ait Bart. in *tractatu de Guelphis, & Gibelinis in principio*) ut zelatores fidei dicuntur, summo Pontifici & Ecclesiae semper adhaeserunt. At è contra Gibellini pro Imperatore Friderico II. cognomento Barbarossa acriter contra Ecclesiam, & Honorium III. & Gregorium IX. suum successorem superbo, & daemónico spiritu invehebantur, & dimicabant: ita clades, exitia, interitus hominum, & civitatum deferre, & dinumerare nedum difficile, sed penè impossibile appareat, quae saeculi misera & infelix, ac tetra conditio tempore praedicti Imperatoris erepsit usque ad alia multum posteriora tempora pertinaciter, velut familiarum innata successione absque discursu rationis, sed ex consuetudine ad vocem nominis, & depravata natura continuata, ut testantur Pinella *lib. 21. Monarch. Ecclesiastica §. 4.* Mexia, Brovius, & Gordianus quos refert Carrillo in *annalibus* sub Gregorio IX. anno Domini 1237.

Et post eos eodem pestilenti morbo orta fuerunt, & citò pullulaverunt magna illa dissidia Pestoniae inter filios † Hermancellariae ex duabus mulieribus habitos & uno ex eis fortassis ex communi odio inter fratres naturaliter conceptos juxta illud Ovidii metamorph.

Fratrum quoque gratia rara est.

Percusso uterini fratris contra alios ex parte tantum deservire coeperunt & ut factionem continuarent alteri Blancorum, alteri verò Nigrorum nomenclaturam usurparunt & ad Florentiam translatis Circulorum nomini, & factioni Bianchi accesserunt: at Nigri Donatorum familiam admodum circulis infavientem in suam defensionem, & patrocinium deprecari fuerunt; quo pacto admissione, & inita societate omnes Bianci, & Nigri summo creverunt & pullulaverunt, de quorum dissidiis, & bellis civilibus mutuis incurfibus agit D. Antonius 3. *part. tit. 10. cap. 851.* Blondus *lib. 9. decade 2. Pineda lib. 22. Monarch. Ecclesiastica cap. 11. §. 1. & seqq.* & de pluribus familiarum factionibus in nostra Hispania videndus Hieronymus Zurit. in *indecessor. annal. Aragon.* verbo *Bandos.*

Itaque ad vitandas partialitates, & ut officia

Reip. in certis familiis non continentur, nec monopola fiant in nostro Regno providè à summis justitiae patribus in Consilio Regio solent accordatissima † rescripta expediri, quae vulgo vocantur *Cartas acordadas* in favorem villarum, & oppidorum in quibus officia electiva annalia sunt, in quibus praecipitur, & cavetur ne in electionibus, seu officiorum nominationibus, patres filiis, & è contra, nec fratres pro fratribus suffragia praestent ut advertit Castillo de Bobad. *diel. lib. 3. cap. 8. num. 56. Lucerna juris ubi supra n. 6.*

Quae officiorum continuatio, non solum in officii honoribus, & lucrosis à jure nostro reprobantur, sed etiam in officiis † onerosis, & poenalis vulgo dictis *de Carga*, omni ratione videtur inimica, ut labor aequaliter inter vicinos, & incolos impertiatur, & dividatur ut in *leg. munerum, & leg. astimationem §. fin. de muneribus, & honoribus inter patrem, & filium non cont. per textum ibi: in leg. placuit Cod. de palat. sacrar. larg. lib. 22. Bobad. lib. 5. cap. 7. n. 4. littera F.* Ille ergo qui anno praeterito bullarum fuit Collector, aut aliud onerosum exercuit officium justissime, cessabit, si alii vicini sint qui nominari possint si immediate duobus annis sequentibus iterum, vel ad aliud simile officium nominetur ut suo loco dicemus.

Verum non est adeo generalis, & absoluta haec continuationis officiorum prohibitio quod in aliquibus non admittitur casibus: primus fuit quando electio fit officialis à tota universitate & toto collegio † eligente nemine reluctante, ut in *authentic. de defensoribus civitatum, in fine ibi: sed usque ad hoc solum est tempus, nisi cuncta civitas reluctante nullo, elegerit eum;* & licet electus in officio iudici Reip. loquatur, ut advertit Bart. in *leg. omnes populi nu. 10. de just. & jure, ejus ex arte tradita à Petr. Greg. 3. parte sintagm. diel. lib. 49. c. 5.* (quam sententiam ex Atheniens. sanctè retulimus) tamen ejus decisionem ad caetera Reip. officia extendi posse verior, & receptior sententia ex Romano *singular. 662. incipit ad eligendum & singularibus heri sui consultus*, Bobadilla ubi proxime, & aliis pluribus quos retulit 2. *part. hujus tractatus cap.*

Si igitur ex congregatis, & electioni interessentibus nullus discrepaverit, confirmatio, nominatio, & reelectio, valida etiam est, etiamsi intervenientes non consenserint, Pascal. in *tract. de virib. patr. potestat. 4. part. cap. 1. num. 8. Mastrill. decis. Siciliae 188. num. 6. Riccius Collect. 316.* Secundus casus est quando inest civium † municipum & incolarum (qui idonei sint ad tale officium gerendum) penuria, tunc enim hujusmodi officiorum continuatio permittitur, ut in *leg. honor. §. generandorum ibi: nec continuare quicumque honores potest nisi alii non sint, qui honores gerant eisdem competendo, quos gesserunt cum pluribus constitutionibus cavetur, ff. de muneribus & honor. non continuandis diel. lib. 2.* & in hoc nititur, & fundamentum habet si *Schedula Regia* quae frequenter expediri solet, & dirigi ad oppida in quibus nobiles medietatem officiorum habent ut ex inopia & defectu nobilium possint finito officio iterum ad alia sequenti anno eligi officia, ut late in *cap. de dist. statuum* diximus, ex quo quae hinc mirè conveniebant ne ibi dicta manerent; haec tamen *Schedula* difficillimè, & rarò, summaque cum consideratione esset expedienda propter tam magna praedicia, & damna Reip. qui ex officiorum continuatione insequuntur, ut sententia explicuimus, & ita

ita commendat libenter Garcia Toletanus ubi supra num. 12.

- 26 Tertius casus est in officio & honore † decurionatus, ut in leg. à decurionatu 5. ff. de vacatione & excusatione mun. ibi: à decurionatu quamvis hic quoque honor est ad alium honorem nullam vacationem tribuendam, Ulpianus respondit, dict. leg. divus 18. ff. ad municip. quæ in decurionibus debet intelligi dict. leg. 1. Cod. de muneribus & honor. non contin. lib. 10. cujus rei rationem tradit Petr. Greg. 2. part. hystagm. lib. 18. cap. 13. num. 19. ibi: decuriones hinc eximuntur, qui possunt si velint, non autem inviti, honores iterum repetere; quia hi potius Consilii gratia & rationis honores habent, Lucerna juris, & Bobadilla ubi supra.

Sed & in aliis Consiliariis, & Assessoribus, licet omnibus iudicibus illustri præditis potestate repetere Consilia, seu officii continuationem facere ut in leg. liceat Cod. de Assessoribus, & in casu legis proconsulis ff. de officio proconsulis ex ratione à Petr. Greg. ubi proximè assignata ibi: quia qui semel bonus cognitus est non debet ob hoc solum quod jam probatus est, improbari, docet Accursius in dict. leg. Divi in verbo continuet.

C A P U T VIII.

De pluralitate Officiorum prohibita, & quando permilla.

S U M M A R I U M.

- 1 Pluralitas officiorum Reipublicæ in una eademque persona, & juri repugnat & rationi contraria est.
- 2 Militias duas quis non potest exercere, nec duobus sociari Collegiis.
- 3 Pluralitas Beneficiorum Ecclesiasticorum canonicis inimica.
- 4 Pluralitatis & concursus officiorum sive magistratuum prohibita assertur ratio remissivè.
- 5 Pluralitatis officiorum in una persona & in eodem oppido tunc habet locum prohibitio, cum officia sunt incompatibilia, non autem quando sunt compatibilia.
- 6 Gallia Regni Governator præest regali senatu, & militia militum est Generalis, & percipit duo salaria.
- 7 Quod procedit etiam dum Princeps ex duobus officiis unum facit supprimendo alterum, nam id obtinens percipiet duo salaria quæ ambo officiales percipere solebant.
- 8 Episcopus quis potest esse & Canonicus, & adesse Capitulo tanquam Canonicus licet sit Episcopus.
- 9 Episcopus dum adest Capitulo tanquam Canonicus, sedet in loco inferiori, & secundum locum obtinet ex Felin.
- 10 Plura officia quæ compatibilitatem continent, obtinere nusquam prohibitum fuit.
- 11 Senatoribus plerisque supremi Consilii præter senatoriam dignitatem cui tamen continuo vacent, conferuntur à Rege plura alia ministeria honorifica & lucrosa.
- 12 Incompatibilia quanquam dicantur officia seu ministeria facile discretu haud quaquam est.
- 13 Incompatibilia dici possunt ea officia quæ ratione finis seu exercitii inter se pugnant.
- 14 Incompatibilia erunt duo officia in quorum exer-

citio & sine persona una duplicem contrarii status personam representat.

- 15 Officia duo habentia administrationem obtinere quis regulariter non potest, dum per actum unius impeditur exercitium alterius.
- 16 Incompatibilibus ex duobus officiis vacat primum per admissionem secundi, ipso jure & sine alia requisitione, & numero 17.
- 18 Sententia declaratoria necessaria censetur ad vacationem unius officii per affecutionem alterius.

Plura officia † Reipublicæ in uno oppido quem simul habere, & juri repugnat, & rationi contrarium est ut in leg. libertos 5. præscripto ff. ad municip. & in leg. ex hac parte Cod. de prox. sacr. scrip. lib. 11. leg. quisquis Cod. de postul. leg. fin. Cod. de muner. & honor. contin. leg. quisquis Cod. de cohortal. lib. 12. leg. 1. Cod. de præposit. agentibus in rebus eodem lib. disputat. ad part. Jalo. in leg. cunctos populos Cod. de summ. Trinit. & ex jure nostro Regio sunt jura expressa in leg. 3. tit. 3. lib. 9. recop. ibi: tenemos usque ad merced. fuere &c.

Et in leg. 1. num. 4. lib. 2. recop. quis nec potest duas † militias exercere, ut in leg. his quidem 5. imposterum Cod. qui milit. possunt lib. 12. nec duobus Collegiis simul sociari ut in leg. 5. fin. ff. de collegiis just. & in beneficiis † Ecclesiasticis non admittitur talis pluralitas, & concursus; quinimo canonicis est inimica, ut in cap. dudum 2. de election. ubi Innocent. & in cap. cum jam dudum de præbendis cap. sanctorum 70. distinctione cap. 1. 21. quasi. 1. Abb. in cap. extirpande 5. quia verò de præbend.

Cujus concursus & pluralitatis officiorum, sive magistratuum in una persona prohibitio † nititur ratione; nam ut ait textus in leg. plures ff. de pactis, difficile est ut unus homo vocem duorum sustineat, & in leg. fin. Cod. de Assessoribus, ubi postquam Justinianus expressè prohibuit non posse quem esse advocatum & judicem in una causa ibi: cum satis &c. elegantiori stylo Divus Greg. in cap. singula 98. distinct. ibi: Ecclesiasticis: usque ad distributa, &c. & vulgo jactatur quod qui duos insequitur lepores neutrum capit, & quia ut in cap. diximus, officia & magistratus per circulum civitatis, seu oppidi omnes vicinos tangere debent, unde Tacit. 1. annal. proinde in civitate tot illustribus viris munita, non ad unum omnia deferre, plures facilius munera Reipublica subeant, eleganter Petr. Greg. de republica, lib. 4. cap. 6. n. 5. ibi: Principis: usque ad conferre. &c. & ex Carthaginen. refert Aristot. 3. politic. cap. 9. hoc axioma cognitum observari, non convenit, ut unus præferatur minister pluribus muneribus, sed singuli singulis: & conducit elegans textus in cap. diversis fallaciis de Cleric. conjugat. ubi probatur divisum in duo plenam sui non habere potestatem; ubi glossa, & ex cap. 54. Curiarum Matriti anno 1428. dantur provisiones in Regio senatu, ne quis duo officia incompatibilia obtinere possit; prosequitur ultra ordinem interpret. in juribus supra relatis, Aviles in cap. Prator, cap. 1. verbo officio Azeved. ad Cur. Pisan. lib. 2. cap. 22. Hoied. de incompatibilit. beneficior. 1. part. cap. 8. Tuschus littera O. concl. D. Perez de Lara in compend. 11. ex numero 20.

Quæ quidem plurium officiorum in una persona, & in eodem oppido prohibitio procedit quando sunt officia † incompatibilia, ut in juribus supra

suprà adductis, secus verò quando sua natura, & actu, & exercitio compatible sunt; tunc tamen non prohibetur concursus ut probatur *argum. text. in cap. relat. 21. quast. 1. & in cap. duo ista 23. quast. 3. cap. cum inter & in cap. quod sint §. praterea de elect. leg. si pater §. qui duas ff. de adept. & facit textus in leg. duorum in princ. ff. de oper. libert. leg. Papinianus §. impubes leg. filius leg. adversus §. 1. ff. de inoffic. testament. notat Bart. per text. ibi. in leg. si consul. ff. de adoption. & in leg. comperimus Cod. de prax. sacro lib. 12. & in leg. fin. col. de collegiis illicitis, Bald. in leg. Domitius ff. de numeris, notant DD. Regnicol. suprà adduct. maximè Aviles num. 9. ubi advertit, quòd si quis gerat duo officia compatible, habebit duo salaria *Authent. ut iudex sine quo suffragio §. illud tamen ubi glossa verbo periculum, Roman. conf. 26. num. 10. viso facta*, & ita contingit in Regno † Gallitiæ ubi idem Gubernator præest Regali senatui ut regens, & est Militiæ militum generalis, & percipit duo salaria ut testatur Lara suprà nu. 13. & idem erit si Princeps † ex duobus officiis faciat unum, & supprimat alterum ut post Bald. *conf. 277. vol. 2. per leg. fin. Cod. de frumento. Alex. lib. 10. tradit Aviles ubi proxim. n. 15.* & tali casu percipiet salaria quæ ambo officiales percipere solebant, cui tamen accrescit onus accrescere debet & commodum, ut tradunt suprà relati, præcipuè Roman. ubi suprà Felin. *in cap. cum olim de re iudicat. Castrens. in leg. 3. ff. de officio Assessor. Cagnol. in leg. diem finit. num. 259. ff. illo tit. quæ refert & sequitur Menoch. de arbitr. lib. 2. cap. 123. à nu. 6.* Tunc non confunduntur officia nec jura, & unus plures repræsentat personas, & est quasi essent duæ personæ distinctæ, tradit Alex. Ludovic. *dec. 532. & 232. num. 8. & decis. 868. num. 1.* & pro duobus officiis diversos indicatus habebit ex Angel. *in Authent. ut determinatus sit numerus cleric. §. illud autem col. 1. Azeved. ubi supra n. 11.**

8 Nam quis potest esse Episcopus, & † canonicus, & adesse Capitulo tanquam Canonicus licet sit Episcopus *cap. postulasti de rescript. & si Capitulo interfuit ut canonicus potest appellari ad eum tanquam ad Episcopum cap. à collat. de prebend. lib. 6. Lecac. de appellat. quast. 8. n. 60. & n. 124.* & cum adest Capitulo † tanquam canonicus sedet in loco inferiori, & habebit secundum locum, secundum Felin. *in rubric. de major. & obed. num. 4. Gail. de amiss. Roman. Imper. separabilis à persona non sedet in loco inferiori, ut in Consiliario qui est in Consilio tanquam advocatus, quia debet esse in propria sede; Franch. decis. 138. sequitur Riccius collect. 674. & decis. 144.* & ideo in lite propria quam per se advocando eruditissimè defendit Gomez de Sanabria, meritis hujus Reg. senatus senator, sedem cum supremis senatoribus (ut accept.) habuit.

10 Itaque plura officia seu dignitates † quæ incompatibilitatem non contineant, obtinere nusquam prohibitum fuit, & de jure nostro Regio est expressa *decif. textus in leg. 28. n. 4. lib. 1. recopil. ibi: por que no es cosa conveniente usque por ellos.* Ecce textus formalis qui prohibitionem hanc ad officia incompatible restrinxit, dignitatum seu magistratuum compatibilium concursum admittit.

Et vide quæ in proposito tradit Petr. Antibol. *de muner. 3. part. num. 61.* ubi agit de officiis, sive publicis, sive privatis, & id passim videmus

11 in pluribus Regiis senatoribus supremi † Consilii, quibus ultra senatoriam dignitatem cui conti-

nuò, & semper vacant, plura alia, & honorifica, & satis lucrosa commendantur à Rege nostro ministeria in rebus, & causis maximi momenti quibus privativè provideant, & eis pro singulis ministeriis assignatis, constituitur salarium.

Quæ autem dicantur officia seu ministeria † incompatible vel repugnantia, non est facile discernere, nec potest in hoc certa constitui doctrina ut tradit Aviles suprà num. 7. sed secundum qualitatem, & varietatem factorum, personarum, & officiorum, judicium est sufficiens ex Abbas *in cap. in literis de probat.*

Sed ne ita aridè, & severè uti Aviles hinc transeamus, quæ officia incompatible, seu repugnantia videantur ex nostra contrariorum, seu pugnantium ratione utique poterimus & sic judicium in proposito certis percludere cancellis, & notis.

Contraria autem dicuntur, & incompatible † ea omnia quæ ratione finis, seu exercitii inter se pugnant, ut notat Bald. *in leg. unic. num. 4. Cod. si servus ibi: & dicuntur contraria quorum finis est contrarius, & incompatible.* Everard. *in loca pugnant. Jur. oppos. n. 12. & 13. fol. 365. D. Molin. 2. de primog. cap. 14. n. 87. Surd. conf. 280. n. 15. ibi, dicuntur autem contraria ea quæ ratione unius subjecti, atque ejusdem finis pugnant, & contraria mutuò se expellunt vol. 2.* Unde absolute militat naturale præceptum quod ex duobus contrariis, unius admissio impedit concursum alterius *leg. 1. Cod. de furtis leg. quis servus, Cod. de action. & obligat. leg. in his interest. §. si patronus ff. de bon. libert. Bald. in leg. in rebus num. 7. Cod. de jur. dot. Socin. conf. 27. num. 1. vol. 4. Surd. conf. 433. num. 15. vol. 2. Bellamer. con. 10. n. 43. utque ad 47. & facit textus in leg. si non nupserit. 99. ff. de condit. & demonstrat. ibi: ridiculum est enim eandem & ut viduam, & ut nuptam admitti.*

Itaque officia illa duo † in quorum exercitio, vel sine una persona duplicem personam status contrarii, repræsentet incompatible & contraria erunt; veluti si quis est iudex ordinarius & simul in eisdem causis velit esse iudex appellationis, cum tamen debeat esse major ordinario, cum semper à minori ad majorem iudicem debeat appellari, *ut in leg. 1. ff. qui & à quibus, necessario repugnat, quod iudex appellatus, & appellationis eadem sit per sententiam ut in c. Romana de appell. in 6. vel si Advocatus unius ex litigantibus vellet esse assessor, & iudex ut in dict. leg. fin. Cod. de Assessor. vel si eodem tempore, & eisdem horis qui unicuique officio personaliter adesse deberet, vel in duobus oppidis quis duobus officiis præficiatur qui simul residentiam requirant: unde officia si non sunt contraria ratione finis & exercitii, licet sint diversa ex Principis vel potestatis concessione, rectè poterunt ab uno exerceri ex Doct. Bart. Plat. & Ang. *in leg. comperimus Cod. de proxim. sacror. lib. 12. ubi affirmant quod potestas potest quem deputare, ut sit simul iudex maleficiorum, & notarius, & similiter quod iudex qui erat tabellio poterit iudicare ex actis scriptis, & factis coram se quod prosequitur Aviles ubi supra n. 4. vers. & idem tenet & c. 36. glossa verbo in scripto num. 3. & generaliter an quis possit esse iudex, & tabellio disput. Decius conf. 42. Luc. de Penn. in leg. 1. Cod. de primic. lib. 12. Surd. conf. 261. n. 10. vol. 2. ubi ait quod in locis parvis & officiis parvi emolumenti poterit quis in eadem curia tabellio, & iudex simul esse. Natta conf. 58. n. 3. Mastrill. de Magist. cap. 23. num. 79.**

Deinde

Deinde dicendum regulariter quem non posse habere † duo officia habentia administrationem quoties per actum unius impeditur exercitium alterius ut in leg. à decurionatu ff. de vacation. muner. & ex glossa verbo dos officios in leg. 60. num. 3. part. 1. tamen ex causa rectè poterit dari talis concursus, ut docet Felin. in cap. ex literis n. 10. juncta glossa de probat. Præterea prohibitio talis concursus plurium officiorum etiam cessat in voluntaria jurisdictione, ubi non est impedimentum juris vel facti, ut in leg. si consul. ubi notat Bart. ff. de adopt. Humada in dict. glossa 60. tit. 9. part. 1. Quod quidem Azeved. in dict. leg. 4. tit. 3. lib. 6. Recop. num. 6. indistinctè intelligit sive in voluntaria, sive in contentiosa jurisdictione; & ait quod ubi per legem prohibitum est duo officia habere, sive administrationem habentia sive non, si sint compatible, sive non sint, servanda est omninò legis dispositio; ubi verò non esset lex prohibens duo officia insimul obtineri, si incompatible non sunt, benè possunt in eodem subjecto concurrere, sed si incompatible essent, exercitiumque & administrationem requirerent, nullo modo obtineri poterunt.

Denique in proposito illud advertus quod in 16 officiis incompatible † per admissionem unius, ipso jure, absque alia requisitione vacat primum ut probat textus ubi Bart. in leg. quisquis Cod. de cohortal. lib. 12. glossa in pragmatica sanct. tit. de collat. §. cujus rei verbo pluralitas, & facit textus in cap. ut quis 25. de elect. in 6. notat Perez in leg. 22. tit. 2. lib. 3. ordin. & de jure Reg. ita expressè cavetur in dict. leg. 4. num. 3. lib. 7. recop. ibi: Pierda el que primero tenia y no aya mas, junctis verbis præcedentibus cum primo utique tantum repetunt, non verò aliquam requisitionem exigunt ut rectè advertit Azeved. num. 9. quidquid contrarium significaverit Perez in leg. 1. tit. 5. glossa longè tamen falluntur. Et horum opinio procedit solum, & intelligi debet in 2. & 3. casu prædictæ legis, ibi: y mandamos que qualesquiera Rejidores de nuestras Ciudades, villas y lugares tubiere por merced la escrivania del Juzgado de los Alcaldes ordinarios do fuere Rejidor sea tenido de renunciar el uno de ellos qual mas quisiere hasta dos meses luego siguientes despues que fuere requerido que lo haga & ibi: y ansi lo mismo mandamos, que una persona no pueda aver mas de un officio de regimiento en diversos Lugares, y si mas tubiere del dia que fuere requerido asta los dichos dos meses sea en su poder tener el uno de ellos qual mas quisiere, y dejar el otro, y no lo haciendo ansi los podamos probeber ambos en quien nuestra merced fuere.

Cæterum in primo casu nempe in duobus officiis † consiliaribus de quo locuta fuit prædicta lex Regia in principio absque ulla requisitione, & temporis præfinitione ex ademptione & consecutione secundi, primum ipso jure vacare statuit ibi: y si tomare otro officio que pierda el que primero tenia, y no le aya ni tenga mas: quod & jure communi observat Bartol. per textum ibi: in leg. in quibus Cod. qui mil ni pos, quo attento, si Rectorum, vel duo officia erant in diverso loco acceptio secundi erat nulla ipso jure, nec dabatur optio ut in leg. omnes & in leg. duumvirum Cod. de decurion. lib. 10. & rectè pungit Azeved. dict. lib. 2. cap. 22. ad Cur. Pisan. verbo dimittat n. 12.

Verum in prædictis casibus officium alterum ex affectatione alterius vacat; vel quandoque amittuntur, tamen sententia declaratoria † requiritur quæ semper in omnibus casibus in quibus

pœna ipso jure incurritur, & statuitur necessaria est ad talis pœnæ incursum declarandum, ut in cap. cum secundum, §. confiscationis, & ibi Joann. And. commun. DD. de heret. in 6. & in leg. ejus qui delatorem ubi Bart. ff. de jur. fisci, & est communis opinio ut per Tiraq. in leg. si unquam. verbo revertatur nu. 400. Gramm. decis. 15. à nu. 8. Roland. à Valle conf. 90. num. 20. vol. 3. Gomez var. cap. fin. n. 3. Azeved. in leg. 1. tit. 4. lib. 4. recop. à n. 62. Menoch. de recuper. rem. 5. n. 68. & de arbitrar. casu 220. n. 6. ubi testatur de magist. recep. opinione & conf. 99. n. 168. lib. 1. Peregrin. de jur. fisci. lib. 4. tit. 5. n. 8. Farinac. in prax. tit. de inquisitione quest. 10. n. 70. apud quos quomodo ad hanc declarationem faciendam actuari debeat judicium, & alias in proposito utilissimas quæstiones prospicere poteris.

CAPUT IX.

Utrum officia sorte possint conferri, & ab hoc sortis judicio appellari valeat.

SUMMARIUM.

- 1 Sortis judicium omni tempore & inter varias gentes, pluribus in casibus, & usitatum & approbatum fuisse ex divinis compertum est elogiis.
- 2 Sortis judicium inter Ethnicos antiquos frequentissimum fuit, quod variis ex historia relatis exemplis comprobatur.
- 3 Romani provincias inter Consules, Proconsules, Pratores & Quæstores sorte dividebant.
- 4 Athenienses officia & Magistratus sorte constituiebant.
- 5 Sorte dirimi poterunt suffragia in pari numero concurrentia, & cui fors ceciderit officium est conferendum.
- 6 Sortes in aliquibus casibus damnata & prohibita, in aliis verò permixta.
- 7 Sortis judicium in electionibus Ecclesiasticis expressè prohibitum invenitur.
- 8 Usus intervenire debet in judicio sortis, ut illud ab omni peccato & suspitione prava vacuum habeatur.
- 9 Sortis electiones quæ in sacra leguntur scriptura intelliguntur ex Gratiano.
- 10 Sortis judicium servatis servandis firmum & juri consonum est, adeo ut ab illo appellari non possit.
- 11 Damnum & lucrum dum quis ex incerto eventu potest consequi, nullo modo ladicatur, est damnum inde percipiat ex textu in leg. de fideicommissio Cod. de transactis.

Judicium † sortis omni tempore, & apud diversas nationes pluribus in casibus, & usitatum & approbatum fuisse communiter divina elogia passim indicant ut habetur Num. cap. 26. ibi: pluribus majorem partem dabis, & paucioribus minorem... ita dumtaxat ut fors terram dividat... quidquid sorte contigerit &c. & cap. 33. ibi: Ego dedi vobis illam in possessionem quam dividetis vobis sorte, pluribus dabitur latiore, & paucioribus angustiore, singulis, ut fors ceciderit, & in cap. 34. ibi: ingressi fueritis terram Chanaan, & in possessionem vobis sorte ceciderit, & iterum; hæc erit terra quam possidebitis sorte, & in c. 36. ibi: terram sorte dividere filii Israël, & Deuter.

Deuter. cap. 1. ibi: & ipse forte terram dividet, & Paralip. cap. 24. porro divisit utraque inter se familias fortibus, & in Psalmo 77. & ejecit à facie eorum gentes, & forte divisit eis terram, & hanc consuetudinem sequuti fuerunt milites qui super vestem Domini miserunt sortem, ut Matth. cap. 27. Marc. cap. 15. Luc. cap. 23. & Joann. cap. 19. ibi: dividerunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem: & Saül in Regem forte fuit electus ut habetur Reg. cap. 10.

- 2 Et apud antiquiores Ethnicos † frequens fuisse iudicium fortis Diodorus Bibliothecus l. 4. refert Atlantem & Saturnum Cœli filios Imperium forte fuisse partitos: & Romulus, & Remus cum essent fratres Gemelli, nec ætatis discrimen facere possent, forte augurii diremerunt uter nomen novæ urbi daret, cuius conditum Imperium regeret, ut testatur Livius lib. 1. ab urbe condita, & Darius primus Persarum Rex Regnum forte adeptus fuit, cum signum fortis esset inter illum & alios Regni prætensores sui equi hinnitus, ut tradit Herodotus in Historia lib. 5. Justinus lib. 1. Marcellin. lib. 23. Orosius lib. 2. cap. 9. & inter Arestem, & Eraclidem Regni mensorem controversiam forte consopitam indicat Alciatus lib. 5. parerg. cap. 22.

Et cum Hector fortissimum quemque Græcorum ad singulare certamen convocasset, novem ducibus contendere, seu pugnare cupientibus, placuit unum ex pugnaturis forte eligi, ut apud Homerum l. 7. Iliados. Unde Ovid. ita facti istius reminiscitur.

Hunc ego peccantem cum quo concurreret huncque

Sustinui, sortemque meam vovistis Achivi,

Et vestra voluere preces.

Sed & alia plura pro exornatione hujus argumenti tradit Tiraquel. de primog. c. 17. §. prima opinio per totum Cevallos lib. 1. commun. contra commun. q. 249. n. 59.

- 3 Et apud Romanos, Provinciæ inter † consules, Proconsules, Senatores, Prætores & Quæstores forte dividebantur, ut in leg. 1. §. 1. ff. de quæst. leg. emancipati §. 1. ff. de adopt. & Atheniens. officia, & 4 Magistratus † forte constituiebant, ut in leg. 2. ff. de origine jur. & partitione electionis, quando æqualia sunt suffragia inter nominatos ita firmat glos. in sum. 26. q. 2. ubi adjicit exemplum Divi Matthiæ qui in Apostolatam forte electus fuit; unde plurimi casus in jure forte dirimuntur, ut in leg. hujusmodi §. ult. ff. d. leg. 1. & in leg. si cuius §. si inter duos, ff. de usufruct. leg. quod si ambo ff. de iudiciis leg. si quæ sint cautiones ff. famil. leg. fin. Cod. commun. de legatis leg. 2. Cod. quando & quibus 4. pars debeatur lib. 12. §. optionis Instit. de legat. Tiraquel. supra ex n. 15. & ut ait Baldus in leg. fin. tale iudicium fortis dicitur iudicium fortunæ cuius dux est Deus. D. August. in Psal. 30. super illis verbis in manibus tuis sortes meæ, ita ait, fors non aliquid mali est, sed res in dubitatione humana divinam inducens voluntatem, quæ verba transscripta invenies in cap. 1. 26. quæst. 2. sed & subdit D. Aug. paulò post; in sorte non est electio, sed voluntas Dei, & id significatur Proverbior. cap. 16. ibi: sortes mittuntur in sinum, sed à Domino temperantur.

- 5 Ex quibus utique resolvendum iudico in pari numero suffragiorum forte rem † dirimi posse, & cui fors accident officium esse conferendum. Item, & valere consuetudinem, quæ in pluribus locis viget, ut certa nomina tam electorum, quam eligendorum in certam urnam mittantur, & puer

Otero De Officialibus.

vel alius quispiam ex nominibus involutis, vel Schedulis permixtis aliquas extrahat, & vicini contenti in eis eo ipso electi, & legitime creati erunt, & ad officia admitti debent, nec his obstantibus quod fortes regulariter improbatæ sunt à jure, in dict. cap. 1. 26. quæst. 2. & in cap. nos statim, & in cap. hi qui & in cap. sortes 46. quæst. 5. & præcipue in electionibus ut in cap. in fin. de sortilegiis ibi: licet nota non careat quinimo multa reprehensione si dignum quod fors in talibus intervenit, & infra: electionem celebratam de ipso gratiam Confirmationis admittimus, fortis usum in electionibus perpetua prohibitione damnantes, ubi glossa verbo in electionibus. Unde Cicer. lib. 2. de divis. dicendum ait: igitur putas de fortibus, quod infons est, idem propemodum quod micare, quod talos jacere, quod tesseræ, quibus temeritas, & casus non ratio, nec consilium valet, tota res est inventa facilis, aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem, & Bald. in proæmio ff. cum ita ait de iudicio fortis, Iudicium fortunæ remotum esse à ratione; ideoque nec rationem, nec intellectum debere se committere huic fortunæ, quæ sapissime præfert iniquum æquo, nec recte iudicat, ut in leg. sed an ultro §. ult. ff. negot. gestis, & idem Bald. in cap. licet causa col. 7. vers. oppositio quod Papa; non est (inquit) iustum ut opes nostras committamus fortuitis, & incertis leg. quæ fortuitis Cod. de pignor. action. nam fortuna est nutus Dei nobis incertus, vel si est altera natura in cœlo, habens dominium caducorum, non debemus nos immiscere ejus officio, ut Alciatus in leg. 2. ex his num. 25. id fortis iudicii esse periculum, & subiectum fortunæ, & non rationi. Et Cor. Tacit. lib. 20. affirmat apud Romanos morem ducendi forte Præfectos ex numero Prætorum, non diu mansisse quia forte errabat ad parum idoneos; & Dionys. Halicarnass. lib. 2. antiq. Roman. laudat Romulum, quod nec venalia, nec forte dividenda fuissent Sacerdotia. Basilus quoque magnus, Congressione 8. de apibus, loquens ita ait: non forte potestatem est assecutus, sortium tamen concursus ad omnium pessimum deterrimumque persæpe deserunt magistratum, & plura alia Tiraq. supra ex n. 8. D. Joann. de Orozco Cov. lib. 2. de ver. & fals. prophet. cap. 16. M. circul. 2. c. 4.

Respondetur non quod sortes aliquibus † casibus 6 & deficientibus qualitibus & requisitis infra referendis damnatæ sunt; in aliis verò licitæ, & permixtæ semper tolerantur ubi expressè prohibita sunt, ut notat Alex. in leg. hujusmodi §. ult. de leg. 1.

In electionibus Ecclesiasticis † fortis iudicium in 7 dict. 8. c. final. de sortil. expressè prohibetur; quia ad beneficia, & dignitates Ecclesiasticas conferendas specialis forma in jure est assignata in cap. quia propter de electione, quæ præcisè observanda est, omisso, & neglecto iudicio fortis; & mirabiliter respondit Tiraquel. ubi supra num. 14. & est de mente glossæ & omnium scribebant. in dict. text. licet quando inter duos contenditur de Papatu ad tollendam, & tam magnam controversiam sedandam conveniens quandoque erit, forte litem dirimi, ut per Card. Florentus in elicet col. 14. vers. postquam hæc scripseram de election. & cons. 154. incipit quæsitum est, Felin. in cap. capitulum sanctæ col. penul. Tiraquel. ubi supra numero 25. In secularibus autem officiis in casu æqualitatis suffragiorum, vel consuetudinis, aut ordinationis, quia hæc sortes in electionibus approbantur, & selectæ sunt, non est quod in dubium resolutionem supra traditam revocet.

Ut tamen electionem Prætorum, seu quod

D

electioni-

8 electionibus fortium iudicium † ab omni peccato, seu prava suspitione vacuum prorsus habere in hoc sortium iudicio usus intervenire debet, & summè sunt attendenda quæ gravissimè tradit P. M. del Rio *disquis. Magic. lib. 4. cap. 4. quæst. 1. de divisoria sorte ibi: in cæteris igitur dignitatibus usque ad vers. Potest sortitione res decidi.*

9 Porro ne quem fallat quæ in sacra Scriptura leget de sortibus † rectissimè post Beatum Hieronymum & Bedam, monuit Gratianus ea nihil ad nostra pertinere tempora, nam in veteri lege Deus inter alias hanc quoque instituerat, qua in sortitione uterentur, cumque sortem præmitterent; quæ qualis fuerit constat: videtur fuisse quædam ad Deum mentis elevatio cum oratione ad hoc instituta, ut colligitur ex Levit. 16. ubi de Capri emissarii sortitione sic legitur: *duos hircos stare facient coram Domino in ostio tabernaculi testimonii mittensque super utrumque sortem, unam Domino & alteram Capro emissario, cuius exierit fors Domino offeret illum pro peccato; cuius autem in Caprum emissarium, statuet eum vivum coram Domino, ut fundat preces super eo, & emittat eum in solitudinem, & B. Luc. de sorte Apostolatus ita scribit, postquam narravit duos ab Apostolis coram Domino statutos Barfabam, & Matthiam, & orantes dixerunt; tu Domine qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum accipere locum ministerii huius, & Apostolatum de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum; & dederunt sortes eis, & cecidit fors super Matthiam.* Primum igitur statuebantur sortituri coram Domino, mox oratio fundebatur, sortes singulis dabantur, mittebantur in sinu, urna, vel alio vase cuius fors exibat super eum cadere, dicebatur certe missus, aliquando in sinum testatur Salomon, sortes mittuntur in sinum, sed à Domino temperantur; interdum in Calice, quem sinu continebant, unde & calix in sacra Scriptura sæpe significat sortem, & secundum nonnullos his verbis *Dominus pars hereditatis mea*, quare legis veteris ceremoniarum abrogatione etiam hæc sortitiones, & ceremoniæ cessarunt; unde Venerabilis Beda observat Apostolos ante spiritum sanctum acceptum in electione B. Matthiæ adhuc legali ceremonia usos fuisse: post spiritum verò sanctum acceptum non amplius sortem adhibuisse, & sola usos oratione ad Dominum, & jejunio adjuncto, sic tamen legitur elegisse septem Diaconos, & Presbyteros; sanè cum Salvator, qui fallere non potest, nec falli, promittat cuncta orantibus, stultum & absurdum est relicta oratione quæ promissionem habet, confugere ad sortem; cum te adfuturum Deus in novo testamento nos repromittit: nonnulla de sortibus etiam Joann. Arber. & de election. per sortem factis, plura satis eruditè nobis Cabrerus de metu lib. 2. cap. 5. à n. 10. post hæc visus.

10 Quibus in casibus in suprâ relatis requisitis servatis adeo firmum, & juri † consonum est iudicium, vel electio fortis quod ab ea appellari non possit, ut testatur Bald. in dict. leg. fin. col. 1. Cod. commun. legatis qui allegat textum in Auth. ut omn. obest iudicibus §. penul. quem sequitur Jaso ibi: & in leg. huiusmodi §. ult. col. ult. ff. de leg. 1. Corn. cons. 143. lib. Hipol. de Marsil. in rep. leg. 1. num. 149. Cod. de rapt. Virg. Cota commemorabili, verbo, fortis. Tiraquel. de prim. dict. quæst. 17. num. 9. Quod tamen limita si fortes legitimè & sine fraude fuerunt factæ, si tamen dolus interve-

nerit, aut aliqua calliditas, vel modus fortiundi non fuerit observatus cum captio & dolus à quacumque te excludi debeat leg. minoribus Cod. communia utriusque Judic. leg. si uxori, ff. de aur. & arg. leg. & à rationibus à Tiraquel. ubi suprâ n. 9. & in qu. non dissimili tractatu de jur. primog. quæst. 60. num. 8. statim referendis, nec minori contra hanc fortis electionem, seu iudicium restitutio competit & ex celebri Doctrina Bald. in leg. ait prætor §. ult. ff. de minori: dum ait quod si in divisione minor optet deteriorem partem ei restituitur, nisi illi sorte contigerit, quia tunc utitur communi, & contra adversam fortunam non datur restitutio & idem ferè sentit in leg. verum §. sciendum per illum textum ibi: occasione damni non inconsulto accidentis, sed facti, tit. ff. illo.

Pro quo facit textus in leg. de fideicommissio, Cod. de transf. ubi quando ex incerto eventu quis potest consequi lucrum † & damnum, nullo modo læsus dicitur etiam si damnum consequatur, vel si sit minor; Tiraquel. suprâ num. 91. latè Pintel. in leg. Cod. de rescindend. vendit. 2. p. cap. 1. cum seqq. qui tamen satis ancipiter procedit, & sic pro huius rei resolutione omnino insequi debemus doct. Ayor. de participation. 3. par. quæst. 11. num. 27. qui rem utiliter, & subtiliter edocuit ibi: Sed licet hæc opinio, & conclusio magis communis esse videatur nec ab ea sit recedendum.

CAPUT X.

De Officiorum divisione inter nobiles & plebeios, & an unus status possit præscribere contra alterum officia Reipublicæ.

SUMMARIUM.

- 1 Nobiles duntaxat ad officia honorifica Reipublicæ antiquitus fuisse invitatos multa suaudent testimonia, aut saltem plebeiis fuisse semper prælatos.
- 2 Theseus nobiles à plebeiis primus sejunxit.
- 3 Atheniensium legislator magistratus omnes ex nobilibus & divitibus instituit.
- 4 Romani Consules, Quæstores, Tribuni militum Censores & cæteri Magistratus inter nobiles tantum patricios primis Reipublicæ temporibus eligebantur.
- 5 Nobiles inter & plebeios in statu Castella solent omnia Reipublicæ officia honorifica pro æquali seu dimidia parte distribui.
- 6 Nobilibus æqualiter & plebeiis ut officia conferantur, peti potest, ubi fuerint tres nobiles qui statum forment & perficiant.
- 7 Nobiles si tres fuerint qui statum in aliquibus distinctum & formatum habuerint sententiis vel usus præscriptione acquisitum, in uno tantum nobili, qui nunc sit, status conservetur quoad omnes præminentias statui competentes.
- 8 Officiorum dimidia pars ita competit honorabilibus annuatim & eorum statui ut in locis ubi non sunt tot nobiles ad hæc officia gerenda, poterunt nobiles officiales existentes, expleto officii annalis tempore, continuare sequenti anno idem etiam officium.
- 9 Continuare vel non continuare officia in favorem Reipublicæ est indultum, cuius sanè interest nobiles

- nobiles ab officiis nullo casu exerceri.
- 10 Nobiles dum ita pauci sunt numero ut ad officia ipsis convenientia etiam per continuationem aut reelectionem explenda non suppetant, tunc plebei eorum loco creantur donec nobiles inveniuntur.
- 11 Plebei cum officia nobilibus debita in eorum defectu obtinent, quia illa tanquam in sequestri & depositi intuitu exercent, semper videtur status nobilium per eos possidere.
- 12 Litis singularis causa & successus enarratur ab Autore in proposito.
- 13 Natura ipsa non verò accidens in cujuslibet rei cognitione attendenda.
- 14 Accidentale officium & naturale sustinens aliquis, hoc potius quàm illud exequi censetur ex doctrina Bald.
- 15 Natura potius quàm adventitius casus considerari debet.
- 16 Aptitudo naturalis magis quàm accidentale impedimentum attenditur.
- 17 Nobilium in statu quoties desunt tot personæ quot requiruntur ad officia ipsius status peragenda, vel etiam ad numerum electorum explendum quid faciendum sit in hoc casu.
- 18 Medietate officiorum nobilibus competentium, & ceteris prærogativis, an potiantur ii qui privilegio & Regia concessione nobilitatem obtinuerunt.
- 19 Princeps nobilitatem concedere potest.
- 20 Princeps vel Imperator, tribuere potest jus agnationis & quod quis sit de domo vel sanguine alicujus, licet sit illegitimus & extraneus.
- 21 Princeps naturalibus potest juribus aliquem restituere & quasi per novam regenerationem de novo quoad nobilitatem mundanam & politicam creare.
- 22 Princeps potest aliquibus in signum nobilitatis, arma concedere.
- 23 Naturalem qualitatem alicui inesse idem est ac inesse ex privilegio.
- 24 Doctores & Licentiatum in una ex tribus universitatibus graduati tanquam nobiles ex privilegio admittuntur ad officia Nobilibus genere competentia.
- 25 Nobilibus conceduntur officia, vulgo, Alcaldes de la hermandad, dicta, ad hoc ut nobiles ex privilegio prædictis officiis gaudere possint.
- 26 Sententia qua Nobilibus ex privilegio tribuntur eadem prærogativa ac Nobilibus genere, contraria statuitur.
- 27 Leges quibus cautum est medietatem munerum Nobilibus concedendam esse, de Nobilibus ex civitate, non verò ex civili acquisitione intelligenda.
- 28 Legis verba de casu ex jure communi veniente, non autem ex speciali debent intelligi.
- 29 Statutum loquens de primogenito intelligitur de vero & naturali primogenito, non de ficto.
- 30 Imaginarius & non verus agnatus dicitur ille qui assumit arma alterius familiae.
- 31 Nobilitas vera consistit in sanguine.
- 32 Civis adoptivi ea officia habere non debent quæ ex consuetudine concedenda sunt naturalibus ex doctrina Bald.
- 33 Privilegiati non debent gaudere officiis quæ Nobilibus sanguine conceduntur.
- 34 Sententia qua denegantur nobilibus ex concessione eadem officia quæ debentur nobilibus genere, respondetur & satisfiit & n. 35. & 36.
- Otero De Officialibus.
- 37 Nobilis privilegiatus cum Nobili ex sanguine dum concurrat in electione officii ille huic proponendus est.
- 38 Nobilis ex sanguine præfertur illi qui ex propria virtute consequutus est nobilitatem.
- 39 Nobilitas ob aliquale servitium vel levem causam adeptam non tanti æstimanda est.
- 40 Nobilitas propter militare exercitium aut aliquod egregium virtutis facinus concessa maxime habenda est, poteritque concurrere cum nobilitate sanguinis.
- 41 Nobilitatis concessio laudabilis est in Regibus liberalitatis virtus & remunerationis.
- 42 Nobiles privilegiati suum privilegium quoad acquisitionem officiorum non minoris quàm nobiles sanguine æstimare debent.
- 43 Servitii præstiti ob quod sit indultum privilegium, ut de causa constet, sufficit ut in ipso indulto enuncietur.
- 44 Nobiles licet firmum jus habeant ad medietatem officiorum Reipublicæ, statu tamen plebeiorum contra statum nobilium poterit præscribere & contra.
- 45 Nobilis nobilitatis suæ causam agens an lite pendente possit eligi ad officia Nobilibus competentia, an verò ad officia plebeiorum debeat nominari, & nominatus cogendus sit ad tale munus acceptandum.
- 46 Nobilis lite pendente super nobilitate sua tributa interim sicut Plebeius & agnoscit & solvit, & n. 47. & 48.

Antiquitus ad officia honorifica Reipub. + nobiles tantum invitari, & eligi plura utique suadent testimonia, & pristina commendant monumenta, & cum in plebeis absolutam, & omnimodam ab illis officiis, & eorum usu privationem prorsus non inveniamus, nobilium tamen prælationem semper, & ubique esse circa officia & magistratus omni jure commendatam agnoscere necessarium debemus, ut habetur Deuteronom. cap. 1. ibi: Tuli de tribubus urbis viros sapientes, & nobiles, & constitui eos principes tribunos, & centuriones, & Machabæorum lib. 1. cap. 3. scribitur Antiochum Regem suis negotiis præfecisse Lysiam hominem nobilem ex genere Regio, & est textus celebris, in authentico de defensoribus civitatum §. 1. in principio ibi: sed in vicem universi nobiliores civitatum habitatores hoc ministerium adimpleant: ubi glossa nobiliores, & in authent. præsidis in princ. Cod. de Episcop. aud. ubi Præsides gentium per unamquamque civitatem præparent ad honores non vilissimos, sed nobiliores civitatum habitatores, quos aliqua ratio bonæ opinionis constitutos nominavit defensores per circum, & facit textus Cod. grandi de supplend. Prælat. lib. 7. ubi Dominicus notabili 2. & in leg. honor. §. de honoribus ibi: Origo natalium ff. de muneribus & honoribus ibi: plebeis honoribus decurionum fungi prohibetur, ex quo Bart. in leg. 1. in col. 3. Cod. de dignitatibus lib. 12. & in leg. 1. ubi etiam Joannes de Platea Cod. de conditis in publicis horreis lib. 10. notat plebeium non posse eligi ad dignitatem, & apud Athenienses Thefeus + fuit primus qui nobiles à plebeis se junxit, illique potestatem creandi ex tuo ordine magistratus administrandique leges tum pia & religiosa interpretandi ac diffiniendi tribuit, ut testatur Plutarchus in Thefeo, quin etiam Romulum ita suam Reipub. constituisse, ut illustrem genere, virtute, ac pecuniis ab ignobilibus humili-

busque

busque fecerneret, illosque patricos appellaret, tradit Dionysius Halicarnassæus lib. 2. *antiquitatum Romanarum*, ad quam Romuli divisionem respicit illud Statii lib. 1. *Silvarum in epithal. num. 1. Stella, & Violantilla* ibi: *clarus de gente Latina Est juvenis, quem Patritiis majoribus ortum, Nobilitas gavisa tulit.*

- 3 Sed & Solon Atheniensium † legislator (sequutus fortè Thefeum) Magistratus omnes ex nobilibus, & locupletibus instituit, ut tradit Plutarchus in *Solone*, & Aristoteles lib. 2. *Politicorum* c. 8. scribit nobiles, & ingenuos sibi rationabiliter honores arrogare, & ibi carpit legem Lacedæmoniorum, quæ Ephorum (is magistratus apud eos maximus) ex plebeis creari jubebat; unde in eam Rempublicam multa obvenisse mala tradit, & Plato lib. 3. *de legibus* inter septem rationes imperandi hanc secundam constituit, ut ignobilibus generosi imperent, quæ & alia multa copiosè prout moris est illi congerit Tiraquel. *de nobilitate* cap. 20. ex num. 1. cum multis seqq. Chassaneus in *Catalogo gloria mundi* 8. part. *considerat.* 36. Balduinus *ad leges Romuli*, & 12. *Tabularum*. Et curiosus, & accuratius præ cæteris exornat Castillo de Bobadilla lib. 1. *Politicorum* cap. 4. *per totum*, & per varia loca Burgos *de nobilitate* cap. 10. numero 2. & 3. cum aliis infra referendis, & legibus nostræ Hispaniæ ita condemnatur, ut in leg. 18. tit. 9. p. 3. quæ cum loquatur de iudiciis creandis ait: *Y por todo esto an de aver muchas bondadas primeramente ser de buen linaje para aver Verguenza de no carar, & leg. 23. tit. 22. part. 3. & leg. 3. tit. 24. eadem part. & leg. 3. tit. 9. lib. 3. recopil. eleganter Avend. de exequend. mandat. 1. part. cap. 19. n. 18. vers. & potest. ibi: & potest reddi alia ratio & à nobis j. m. alibi dictum manet.*

- 4 Et apud antiquos Romanos † ita advertit Tiraquel. ubi *supra* n. 6. Consules, Quæstores, Tribunos militum, Censores, Dictatores, & cæteri Magistratus, & Patricii tum ex nobilibus creabantur, quo usque Plebs ob suam magnam ambitionem ac tumultus frequentes obtinuit ut etiam ex suo corpore crearentur; ut eleganter, & copiosè describit Livius lib. 6. *ab urbe condita* & Pomponius in leg. 2. §. 2. ff. *de origine juris* ibi: *& plebs cum contenderit cum patribus, & ut ex suo quoque corpore Consules creare possent, & patres recusarent, factum est, ut tribuni militum crearentur partim ex plebe partim ex patribus.* Itaque in principio, tantum tribunorum officium Plebeis fuit communicatum, post verò ad Consulium & Dictatorum culmen aspirarunt ut in *diel. leg. 2. §.* deinde cum placuisset, creari etiam ex plebe consules, cœperunt ex utroque corpore constitui, Ambrosius de Morales in *Rep. Roman.* 2. part. lib. 5. cap. 10.

- 5 Itaque in nostro Castellæ Regno statui † nobilium, & plebeiorum pro æquali, seu dimidia parte, ut vulgo jactatur, solent omnia Reipublicæ officia honorifica communicari, ut per Gregor. Lopez in leg. 2. tit. 9. part. 2. *glossa* 4. Palatius Rubius in *repetitione rubricæ de donat.* §. 6. num. 7. & 8. Avend. *de exequend. mand.* 1. part. cap. 19. n. 18. vers. 8. eleganter Burgos de Paz *cons.* 10. n. 1. cum seqq. præsertim num. 6. Joannes Garcia de nobilitate, *glossa* 35. num. 3. & *glossa* 6. num. 10. *Parlad. diff.* 31. num. 8. Bobad. lib. 1. *politic.* cap. 4. num. 15. & 24. Curia Philippica 1. p. §. 2. num. 34. Barnabas Moreno de Bargas *de nobilitate al discurs.* 10. numero 3. *diel. discession.* 10. n. 3. & pro hac nobilium, & plebeiorum distinctione

facit textus singularis, *de jure nostro Regio in leg. 5. tit. 15. part. 2.* ibi: *y desto deben facer omenaje los mas honrrados homes del Reino que bi fueren asi como los prelados, e los ricos homes dos Cavalleros dos fijosdalgo dos homes buenos de las Ciudades, e de las villas, & specialiter in distributione officiorum textus singularis in leg. 1. num. 13. lib. 8. recopil. ibi: se elijan y nombren dos Alcaldes de la hermandad el uno del estados de los Cavalleros y esuaderos y el otro de los Ciudadanos e y Pecharos.*

Sed & hoc ut officia æqualiter conferantur nobilibus & plebeis potest peti ubicumque fuerint † tres Nobiles qui statum firmare possint: non enim minori, quàm trium numero firmatur, & perficitur ut in leg. *neratius* 85. ff. *de verbor. sign.* ibi: *Neratius priscus (inquit Marcellus, trium Collegium facere, quod maxinè sequendum est, ex ratione quam ex Aristotele lib. 1. de Cælo cap. 1. tradit Joannes Garcia diel. glossa 35. n. 51.*

Si tamen in aliquibus tres nobiles fuerint † qui statum in aliquibus actibus distinctum, & formatum habuerunt sententiis, vel usu, præscriptione, & observantia acquisitum in uno tantum nobili qui nunc sit, status conservatur quoad omnes præminentias, & qualitates statui competentes ut in leg. *sicut §. fin. ff. quod cujusque universitatis nomine*, *glossa in diel. leg. neratius*, & communiter notatur in *cap. cum omnes de constitut.* & in *cap. cum dilecta de rescriptis*, & plurima in proposito tradit Petrus de Vixio in *directorio electionum*, cap. 2. à num. 3. cum seqq. Joann. Garcia *diel. glossa* 34. n. 52.

Et tantum competet hæc dimidia pars officiorum † honorabilibus, & eorum statui annuatim, quod in locis ubi non sunt tot nobiles ad hæc officia inservienda, nobiles qui anno præterito officiales Reipub. fuerunt facti, poterunt in sequenti anno non solum ad alia officia eligi, & creari, sed eadem quæ habebant, electione & nominatione facta, continuare, nam licet hæc continuatio regulariter prohibita sit, ut speciali cap. diximus; tamen in hoc casu ob defectum nobilium, & numeri sufficientiam, ut in suo statu hæc qualitas & prærogativa medietatis officiorum conservetur talis continuatio, reelectio admittitur; nec observanda est intercapedo, seu intervallum temporis quod vulgo in Castella dicimus *el hueco*, & docent Joann. Garcia *de nobilitate diel. glossa* 85. numero 67. ibi: *igitur in officiis electivis qualia los de los Alcaldes ordinarios, in quibus habet locum diela lex ab honoribus, & ita etiam observat Bargas diel. discurs.* 10. qui ita obtentum fuisse per nobiles villæ de Montejo ubi incolatum, & vicinitatem obtinebat, & ideo praxi receptum quod frequenter expediuntur provisiones & Regiæ Schemulæ in confirmationem hujus praxis, & refert eam quæ in favorem nobilium prædictæ Villæ de Montejo in simili casu fuit expedita, quæ ut de stylo, & forma harum provisionum deponere valeas ad literam subdere decrevi & sic se habet.

Don Phelipe &c. à vos el concejo, Justicia y Regimiento de la Villa de Montejo, salud & Gracia sepadeis que Pedro Corcito en nombre de Pedro Garcia Bernave Morono de Bargas y Venito Sanchez hidalgo vezinos de essa villa por si y en nombre de los demas hijosdalgo de ella nos bixos relacion que el dicho estado tenia carta executoria para que se les diese la mitad de los officios de Alcaldes y Rejidores de dicha villa y a causa de no aver numero suficiente para Guardar el gucco de dos o

tres años no se les dava todos los annos sin passar el dicho gucco, supplicando nos le mandassemos dar nuestra carta y provision para ello y segun y como por nos estava probeido emandado, o como la nuestra merced, lo qual visto por los de nuestro concejo fue acordada que debiamos le mandar dar esta nuestra carta, para vos en la dicha razon e nos tubimos lo por bien. Por laqual os mandamos que en no aviendo en essa villa numero suficiente de hijosdalgo para que se pueda guardar el orden que por nos estava dada carta del à que se a de tener en la eleccion de Alcaldes ordinari demas officiales de concejos que es que no pudiesen ser elegidos a ellos los Alcaldes a los mismos officios de Alcaldes estafer passados tres annos ni otro officio en que tubiesen voz, y voto hasta ser passados y este mismo tiempo de los dichos dos annos los Rejidores y demas officiales nuestra merced y voluntad. y tenemos por bien que sin embargo de ella de aqui delante puedan ser reelejidos a los mismos officios de Alcaldes los officiales de concejo de dicho estado de hijosdalgo de essa dicha villa passado un anno y a los demas officios de concejo de ella conforme à la carta expresa que el dicho estado de hijosdalgo tubiere para que se le pueda dar la mitad de los dichos officios contra el tenor y forma de loqual no vais, ni poseis, ni consentais passar en manera alguna so pena de le nuestra merced y de Diez mil maravedis para la nuestra Camara so la qual mandamos a qualquier Scribano os la notifique y de testimonio de ello porque nos sepamos como se cumple nuestro mandado el Conde de Miranda el Licenciado Don Diego Fernando de Alarcon el Licenciado Don Francisco Alena Barrio nuevo el Don Antonio Bonal. Ex. Alconso de Vallejo scribano de Camara lo fice scribir por su mandado con acuerdo de los de su concejo registrada poes lorje Oloal Chanciller Jorje Oloal de Vergara. Cujus rei ea est ratio quia dimidietas officiorum de jure pertinet privative ad nobiles, ut supra diximus; unde si non sint numeri sufficientes qui talia gerant officia ad reliquos sui status pertinere debet, ut alias consideravit Calistratus in leg. honor. §. gerendo ff. de muneribus, ibi: si alii non sint qui honores gerant eosdem compellendos qui gesserint plurimis constitutionibus cavetur: Divus Adrianus de iterandis muneribus, rescripsit in hæc verba: illud consentio, & alii non erunt idonei, qui hoc munere fungantur ex his qui jam functi sunt creentur, & nos alibi dicemus.

9 Deinde quia non continuare † vel continuare officia in favorem Reipub. est indultum cujus equidem interest Nobiles nullo casu ab officiis arceri, tum propter eorum splendorem, quo ipsa Resp. magis luceat, & condecoratur, tum etiam, quod semper aptiores ad usum, & exercitium officiorum, quàm alii de populo judicantur leg. honores, 7. §. his qui ff. de decurionibus, Chassaneus, & Bobadilla supra Gutierrez conf. 31.

10 Quin imò si ita pauci numero sunt † Nobiles quòd nec per relectionem, aut continuationem possint officia Reipublicæ explere, veluti si cum tantum tres sint nobiles sint quatuor aut quinque officia, tunc equidem illud, vel duo illa quæ supersunt, & quæ statui nobilium conveniebant, & aliàs eis (si forte essent) adjudicarentur, utique apud plebeios, status nobilium nomine deponi debent, & interim quod nobiles inveniantur qui ad eorum usum creari possunt Plebeij creantur, & eliguntur; ut in leg. eos ff. de decurionibus ibi: & maxime in eis civitatibus quæ copiam virorum honestorum habent, nam paucitas eorum qui muneribus publicis fungi debeant necessario Otero de Officialibus.

hoc etiam ad dignitatem municipalem habeant invitat textus elegans in leg. ut gradatim §. 1. & 2. ff. de muneribus, & honoribus.

Quo casu cum officia hæc ad Plebeios in defectu † nobilium deveniant, & nomine eorum officia hæc tanquam in sequestri, & depositi intuitu, & ratione exercent, semper per eos videtur status nobilium possidere, ut in leg. licet §. rei depositum ff. depositi, notat Franciscus Conanus comment. jur. civil. lib. 9. cap. 4. in princ. Petrus Gregor. syntagm. juris lib. 23. cap. 3. n. 4. & facit textus in cap. 1. de sequestrat. possessionum & fructuum, latè D. Joannes del Castillo lib. 3. controver. cap. 6. n. 15. Amatus Rodriguez in tract. de privileg. creditor. art. 6. num. 9. qui plures referunt.

Circa quod singularis, & non multum † frequens lis (dum hæc scriberem) se obtulit & agitata fuit in hac Curia status nobilium villæ de la Mava Rey. Cum enim in ea non essent tot nobiles numero qui possent explere officia sui status & sic necessarium fuit, quod ex numeris plebeiorum quidam sequestri, aut depositarii nomine createtur ad officium procuratoris generalis nobilium, & eorum status nomine illud pro illo anno exerceret utique secreta prout moris est in dicta villa, statu nobilium fuit Plebeius ille ad prædictum officium nominatus & electus: cum tamen contigisset quod iste in electione etiam secreta quæ à suo statu plebeiorum tunc facta fuit, inveniretur, & extitisset creatus ad aliud officium; publicatione utriusque electionis uno tempore facta, cum ei per suum statum intinaretur quod officium ad quod erat legitime à suis electoribus creatus acceptaret, id recusare intendebat, ea motus ratione ac illud in defensionem suam allegans quod à nobilibus ob defectum sui status perionarum (licet depositi nomine) in officium honorificum nobilium pro illo anno erat electus, & quod jus sibi jam ex prædicta electione erat requisitum quando status plebeiorum suam electionem facere coepit, & suffragia in eum contulit eo in facto probato, quod licet utriusque electio tam status nobilium, quam plebeiorum uno tempore, & momento per tabellionem actorum Concilii fuit die Paschatis, Nativitatis Domini nostri Jesu Christi publicatione facta, tamen nobiles per se separatim (prout consuetum habent) nominationem suam, & electionem faciebant, & secreto tabellioni priori loco arcebant, & singula officia sui status, sicut interesse convenerant, scribi in libro instabant. Cum hanc inter alias nobiles in dicta Villa prærogativam, & præcedentiam haberent quod prior eorum sit vox, & electio, & statim sequatur, & in ordine scripturæ proponatur Plebeiorum electio. Ex quibus rationibus, & fundamentis cum etiam compulsionem acceptandi prædictum Plebeiorum officium ad hanc curiam appellassent in ea sollicitè à prædicto officio excusatum haberi intendebat. Verum contrarium (me patrocinante) in Curia, vel in Senatu fuit decitum, & obtentum pro quo illud perpendebam, quod licet in defectum nobilium statui eorum sui competeret aliquem ex plebeis ad officium eorum provocandi in supra dictis, tamen in Plebeio, casu in hoc à nobilibus electo ad unum officium sui status, & aliud in simul creato à Plebeis ex quorum statu ipse electus erat, debet attendi, & præponderat causa naturalis creationis, quæ firmat electionem factam plebeis ad officium sui status in plebeio, non verò accidentalis, quæ ob defectum nobi-

- nobilium in persona diversi status ad talem electionem faciendam potuit invitare nobiles, nam in omnibus dispositionibus causa naturalis praevallet accidentali, ut in *leg. qui habet* ubi notat Bart. num. 2. ff. de tutelis leg. tutor petitus §. qua tutoribus ff. de excusat. tutor. leg. cum pater ff. de jure dotium, leg. fin. ff. de his qui veniam aetatis impetraverunt, docet Socin. Senior conf. 110. n. 8. lib. 4. Alciatus in leg. 2. num. 36. ff. de verb. signific. Ruin. conf. 59. num. 11. lib. 3. Tiraquel. de retract. §. ea glossa sup. num. 26. Joan. Garcia de nobilitate, glossa 12. num. 43. Perez de Lara lib. 1. de anniversariis, & capell. cap. 18. num. 3. lib. 2. cap. 1. & vita hominis cap. 21. n. 20. Et in cognitione cujuslibet rei non accidens
- 13 sed natura + ipsa expectanda est, Bart. in leg. quoties ferro, qui maximos num. 11. ff. de publicanis, & vectigal. Cujus doctrinam in proposito expendit nominis eruditissimus, & omnium literarum Coryphaeus & magister communis D. Joannes de Pareja olim juris canonici primarius in Salmanticensi Academia dignissimus antecessor, nunc autem in hoc Senatu meritissimus Pater conscriptus, cum in sua aula praesidens de praedicta lite, & controversia cognosceret.
- Et conducit doctrina Bald. in leg. pro scilicet. §. §. Papinianus lib. 10. ff. de jure dotium, ubi
- 14 ait quod sustinens officium + accidentale & naturale, hoc citius quam illud exequi censetur; deinde & illud addit quod naturalis qualitas, & conditio in isto electo non potuit mutari ob honorem sibi à nobilibus in defectum aliorum tributum; nec enim actus honoris mutavit personae originem & genus, ut in leg. falsa §. 1. ibi: nam honor. cujus habitus est non persona mutata, ubi Paulus Castrensis leg. Alexandrinis Cod. de decurionibus lib. 10.
- 15 Et denique quod natura potius, + quam adventitius casus considerari debet ut in leg. vindictio cum concordat. ff. de rei vindicatione, Jafius conf. 4. num. 25. Mieres de majorat. 1. part. quaest. 51. num. 161. in 2. impressione.
- 16 Et magis consideratur aptitudo + naturalis, quam impedimentum accidentale leg. 2. ff. de adoptionibus tradunt Lopus allegatione 101. nu. 12. Quintilianus Mandosius in tract. de signatura grat. vers. adoptandi indultum; unde patria naturalis cujusque, & origo attenditur, non accidentalis: Menoch. conf. 112. num. 61. lib. 2. D. Joannes del Castillo lib. 5. controver. cap. 86. num. 17.
- Sed ut ad propositum nostri thematis redeamus, quotiescumque in statu nobilium + deficiunt tot personae quot sunt necessariae, non solum ad officia singula ipsius status peragenda vel etiam ad numerum electorum explendum, & perficiendum, an illi nobiles qui adsunt seorsum debeant habere suam electionem, vel quid in hoc casu faciendum? eleganter resolvit Joannes dict. glossa 35. omnino videndus num. 69. his verbis: Praeterea solet disputari, an in hoc casu cum desunt ex nobilibus quo casu ad ignobiles pertinet exercitium officiorum, item in casu, quo nobiles, & ignobiles creandi sint, qui quoad sua officia, an nobiles seorsum habeant suam electionem inter se, & ignobiles item? an verò totus populus debeat creare, & eligere omnia officia nobilium, & ignobilium ita ut electio pertineat ad nobiles, & ignobiles simul tanquam ad populum, & nobilis admittatur ad suffragium, non tanquam nobilis, nec plebejus tanquam plebejus, sed singuli tanquam unus de populo? & exclusa legitima consuetudine qua obser-

vanda est ex his quae diximus, verius de jure est quod electio pertineat ad nobiles simul promiscue tanquam ad populum & nobiles admittantur singuli tanquam unus de populo. Item & ignobiles, & primum quia licet antiquitus Romae consules ex utroque corpore crearentur nobilium, & populi, tamen idem populus utrumque consulem creabat, & à coeundo comitia dicta sunt, quod totus populus ad creandos consules coiret, & vocabatur populus per curias id est quod hodie dicimus per Parochias. Dionys. lib. historiarum Romae; inde comitium dictum est Congregatio totius populi; inde est totus titulus, in leg. 12. Tabularum de cap. Civis, nisi per maximum Comitium ne ferunt refert Cicero de legibus, 3. & de jure pertinet electio, à los concejos, in cap. 17. Praetorum verbo eligam, n. 1. Matienzo in leg. 1. tit. 18. lib. 5. Recop. cum enim ad populum pertinet electio, sequitur quod ad nobiles, & ignobiles pertinet; quia hi sunt duae partes populi ejusdem §. Plebs autem Instit. de justitia, & jure leg. 5. in princ. tit. 2. part. 1. cum his quae diximus ex Alberico & aliis super hac glossa num. 54. vers. 1. in jure civili, ubi id late probavimus & quia populo emanavit jurisdictio, & populus magistratus, & in Magistratum omnem vim, & potestatem contulit leg. 1. ff. de constitut. Principis §. quod Principi de jure natur. gent. & civili, & diximus supra in scriptione num. 5. & quia de jure ad Concilium universitatis spectat electio officialium ex Bart. in leg. 2. Cod. de decurionibus lib. 10. & leg. item eorum §. si decuriones ff. quod cujusque universitatis nomine, & in leg. sed si ex dolo, ubi glossa, Platea in rubrica de decurionibus lib. 10. Lucas de Penna & Rebuffus lib. 2. eodem. Unde si pro duobus reperiantur aequalia numero suffragia non est reveniendum ad qualitates, quod à nobilibus sit alter electus juxta textum in leg. in albo de decurionibus lib. 10. quia non à nobilibus eligitur, sed tanquam civibus, nec nobiles tanquam nobiles eligunt, sed tanquam singuli de populo uti diximus, & ad sortem deveniunt, & est ratio; quia quae qualitas non fuit in actu ea non requiritur in examine actus, argum. text. in leg. tutelae de capitis diminut. ibi: quia desinunt esse mutata familia, & quia electio redacta est ad numerum electus qualitatibus Alexand. conf. 192. vol. 6. num. 9. vers. in contrarium.

Quae autem circa medietatem + officiorum in nobilibus supra firmavimus, an procedant in his quod & privilegio, & Regia concessione concessa est nobilitas, tam anceps utique est quaestio, & licet à pluribus sit examinata, non tamen fortassis per tot, & hoc ordine congesta juris fulcimenta invenies, & sic ad partes eam libuit in medium proponere, & sanè pro affirmativa, nempe quod ista privilegiati quibus à Principe concessa est nobilitas his officiis, ac ceteris exemptionibus, praerogativis, & praecedentis potiri debeant quibus veri nobiles potiuntur sequentia urgent juris fundamenta.

Primum quod Princeps potest concedere + hanc nobilitatem ut habetur Esther. cap. 6. & cap. 10. ibi: Sic honorabitur quemcumque voluerit Rex honorare. Unde Plinius in panegyrico Caesaris ait, esse ut nobiles conservet, & efficiat leg. 1. Cod. de praepositis lib. 12. glossa fin. in leg. 1. Cod. de domesticis eodem lib. num. 80. definit nobilitatem quod sit qualitas per principatum tenentem illata, qua quis ultra honestos plebejos acceptus ostenditur, & de jure nostro Regio est textus elegans

gans in leg. 6. tit. 27. part. 2. ibi: *puede les dar honrra de hijodalgo a los que no lo fueren por linaje*, docet Tiraquell. de nobilitate cap. 6. Greg. Lopez in leg. 2. glossa 9. tom. 21. part. 6. Menchaca de successonum creatione lib. 3. §. 30. ex num. 250. Megia de nobilitate lib. cap. 63. Guierrez lib. 3. pract. quest. 13. num. 64. & q. 14. num. 11. Guardiola de nobilitate cap. 14. Ocalora eodem tractatu cap. 1. part. 4. Bobadilla lib. 1. polit. cap. 4. à num. 3. Licentiatu Gregorius Lopez Madora de excellentiis Hisp. cap. 5. in princ.

Secundum quia sic in simili videmus, quod
 20 Princeps † vel Imperator potest tribuere jus agnationis, & quod quis fiat de Domo, & sanguine alicujus, licet aliàs illegitimus sit, vel extraneus; ut tradit Socinus *conf. 1. per textum in leg. si filius Cod. de legitimis heredibus, & in leg. si filius, ff. si quis omiſſa causa testamenti*, Burlatus *conf. 129. num. 81. lib. 2. Decius conf. 258. n. 5.* Thomas Tribius *decif. 59. part. 1.* & potest tribuere jus primogenituræ, ut referens Bald. in *leg. cum ex oratione per textum ibi: ff. de excusatione tutor. probat Joannes Citier. in tractatu de primogenitura lib. 2. q. 5.* docet eleganter Gregor. Lopez in *leg. 3. tit. 21. part. 3. in glossa verbo con villana*, ubi affirmat quod si quis disponat in majoratu quod succedens in eo non contrahat matrimonium cum plebeia, sed cum nobili quam dicimus *hijadalgo*, satisfacit dispositioni majoratus si contrahat matrimonium cum ea quæ ex principis privilegio facta est *hijadalgo*.

Et tertium ex eo quod Princeps absque dubio naturalibus † potest quem restituere, & quasi per novam regenerationem de novo, quem quoad nobilitatem mundanam, & politicam hominem creare, in *leg. si servus leg. aliis §. servo legato ibi: novus homo videretur esse ff. de adimend. legat. leg. ex facto §. ex facto ibi: susceptos quasi ab alio ff. ad Trevel. authent. sed hodie Cod. de jure aureorum annulorum ibi: & regenerationis jus habet Authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi §. reliqui, & §. si igitur ibi: nihil à legitimis filiis differentes. omnis enim nobilitas procedit à Principe secundum Albericum in *leg. imperatores per textum ibi. ff. de decurionibus, & Bart. in leg. 2. num. 61. Cod. de dignitatibus dicto lib. 12.* & plures alios quos citat Pattianus in *tractatu de probationibus lib. 12. cap. 26. num. 33. glossa parisiensis in consuetudinibus parisiensibus part. 2. §. 9. glossa 3. num. 4.* & de jure nostro Regio sunt plura jura, ut in *leg. 7. & 8. tit. 9. lib. 6. Recopil. leg. 5. cum seqq. tit. 21. part. 2.**

Quartum ex eadem ratione potest Princeps, & solet aliquibus in signum & titulum nobilitatis concedere † arma, & insignia etiam alterius familiæ ex toto *tit. Cod. ut nemo privatus glossa in Authent. de mandatis Principum §. pen. docet Parisius conf. 29. num. 1. cum aliis Tiraquell. de nobilitate cap. 6. num. 12. ibi: sed ex eo quod Princeps cui arma, sive insignia concesserit, videtur & illi nobilitatem conferre*, ut docet Joannes Ray in *tractatu nobilitatis infra quest. 3.* quæ est princip. ex quo videtur intelligere Ray non nisi nobilibus conferre armorum insignia, nam nulla alia ratione videri potest Princeps conferre nobilitatem concedendo insignia, nisi quia insignia sunt nobilium tantum, & præterea ea concedendo videtur etiam qualitatem concedere, quæ ad ea referenda requiruntur: *argumento leg. quidam consulebant & ibi: nor. de*

re judic. nec enim refert ut dicit ipse Ray dicitur an factis quis animum suum declarat per nor. in leg. de quibus ff. de legibus concord. alibi à me traditis. Mascard. concl. 193. num. 52.

Quintum ex eo quod idem est alicui inesse † qualitatem per naturam in *leg. inesse ex privi- 23 legio ex Bald. in dicta leg. cum ex oratione ff. de excusatione tutorum, & in leg. si filius ff. si certum petatur & in leg. sive possidetis num. 3. Cod. de probationibus, docet Quintilianus Mandosius in regula 3. reservationis quest. 18. num. 7. Tiraquell. in tractatu de primogenitura quest. 34. n. 42. Joannes Garcia *dict. tract. de nobilitate gloss. 1. §. 1. num. 42. Paulus Parisius conf. 141. num. 18. lib. 4. Jafius consil. 1. num. 8. & 9. lib. 2. Padilla in leg. clari Cod. de fideicommissis num. 10. in fin. & in leg. transigere num. 85. Cod. de transf. actionibus.**

Sextum quia ita praticari vidimus in Licentiatu & Doctoribus † graduatis in una ex tribus universitatibus Salmantina, Pinciana, Complutensi, & in Collegio Bononiensi, ut latè resolvit Joannes Garcia ubi *suprà dicta glossa 85. num. 9.* & post eum expresse in officiis judicum de los *hijodalgo*, & judicum qui vulgo dicuntur *Alcaldes de la hermandad*: ita observat Mieres de *majorat. part. 1. quest. 51. ex num. 319. in 1. impressione ibi: secunda deducitur intellectus ad leg. 30. tit. 4. lib. 2. ordinam.* quæ dicit quod judices quos vocamus *Alcaldes de hijodalgo*, debent esse nobiles, prout plenius in *dicta leg. continetur*; nam attenta doctrina Bald. sufficit quod sint nobiles ex privilegio; dicta autem ista lex est hodie *tit. 11. lib. 2. recopil.*

Tertiò infert quod in locis in quibus officia quæ nos vocamus, *Alcaldes de la hermandad*, vel *Alcaldes ordinarios*: Conceduntur nobilibus † ad hoc ut gaudere possint prædictis officiis 25 quod sint nobiles ex privilegio de quo legendum est quod scribit novissimè Joannes Garcia in *tract. de nobilitate glossa 1. §. 1. num. 50. fol. 50.* & iterum §. 55. num. 34. fol. 84. qui hoc refert. Idem tenere videtur quod vidi in practica in quodam certi loci cui datum fuit officium tanquam nobili eo quod erat *advocatus & graduatus per universitatem Complutensem, & non debet quis esse nobilis in uno, & in alio non, una & eadem res non debet diverso jure censerit juxta jura vulgata Azevedo in leg. 1. tit. 1. lib. 6. Recopil. num. 59. Gironda de privilegiis q. 150. n. 828.*

Contraria tamen † sententia fortissimis adstruitur 26 fundamentis, & primo ex illo celebri Sigismundi Imperatoris responso cujus meminit Chafaneus in Catalogo Gloriæ mundi 8. part. *considerat. 18.* Joannes Garcia *dicta glossa 1. §. 1. n. 50. prope finem. Azevedo ubi proximè num. 24.* Cum enim quidam ab eo peteret quod eum constituisset nobilem facere, & acutissimè respondit *Refert divitem, aut exemptum te facere, nobilem verò minimè. quasi utique fateretur Imperatorem seu Principem, neminem verè nobilem facere posse, quod utique coadjuvatur ex decisione textus in leg. 12. tit. 21. part. 2. ibi: Hidalguia segun diximos en las leyes antes de esta es nobleza que viene a los hombres por linaje, & plura tradit Tiraquell. in cap. 8. num. 14. de nobilitate, Avendan. in dictionario in verbo milites, ubi ait quod appellatione *hidalguia* comprehenditur nobilitas naturalis; Ocalora de nobilitate. 3. part. cap. 6. num. 4.*

Secundo quia leges † omnes, aut ordinatio- 27 nes quibus cautum extat nobilibus medietatem

- munerum honorabilium esse concedendam, utique de nobilibus ex genere & nativitate, non autem ex Civili acquisitione factis, & creatis intelligi debeant; quia verba naturaliter, non autem civiliter intelliguntur, ut in *leg. fin. Cod. de his qui veniam aetatis impetrav. ut in leg. ex ea parte §. insulam ff. de verbo. oblig.* tradit plura Gomerius in *regula de idiomate q. 9.* Menoch. *conf. 266. num. 31. lib. 3.* & facit textus in *leg. Statius Florus §. Cornelio felici ff. de jure fisci & in leg. filio quem pater, ff. de liber. & post. ibi: ne imagine natura veritas obumbretur, & facit textus in cap. susceptum de rescriptis lib. 6.* notat Jaso in *rubrica ff. de operis novi nuntiatione, & in confirmatione multa huic proposito, & argumento aptissima congerit Mieres *dict. quast. 51. ex num. 124.**
- 28 Tertio quia verba † legis, seu statuti debent intelligi de casu qui venit ex jure communi, non speciali per dispensationem aut privilegium, ut latè tradit Mieres *de majorat. 4. part. quast. 40. à num. 26.*
- 29 Unde statutum † loquens de primogenito intelligitur de vero, & proprio, & naturali primogenito, non autem de ficto, ut tradit Socinus Senior *conf. 252. col. 4.* Jacob. & Bald. in *leg. quoties Cod. rei vindicatione Gratus conf. 25.* Tiraquel. *lib. 1. de primogenitura quast. 4. à n. 34.* Menoch. *conf. 211. n. 28. lib. 3. & conf. 97. num. 117. lib. 1. & tractatu de presumptione lib. 4. prafump. 81. n. 14. & praf. 83. num. 20.* & hinc provenit quod ille qui assumit nomen & arma alterius familiae dicitur imaginarius † & non verus agnatus, ut probat Cephalus *conf. 251. n. 58. lib. 2.* ubi consuluit in statu de Albuquerque Decius *conf. 258. num. 6.* Socinus Junior *conf. 36. n. 55. & 57. lib. 3.* Alexand. *conf. 55. num. 1. lib. 6.* ubi tradit quod translati in jus agnationis non sunt proprie agnati, nec comprehenduntur sub statu mentionem faciente de agnatis ex Bald. *ex leg. lege in fine, & in leg. meminimus Cod. de legitim. hered. & proximior vocatus in aliqua dispositione intelligitur qui jure est proximior, non repræsentativè.* Petra *de fideicommissis quast. 11. num. 55.* Cephalus *conf. 489. nu. 8. & 9. lib. 4.* Thesaurus *decif. 65. num. 2.*
- 31 Quarto quia nobilitas vera † consistit in sanguine, ut in *dicta leg. 33. tit. 21. p. 2.* ibi: *majormente lo son aquellos que lo son por linaje antiguamente y hacen buena vida por que les viene como heredad leg. stigmata ff. de gradibus,* ubi quod in nobilitate requiritur antiquitas; quod non nascitur in ictu oculi ex Bald. *præludiv feudorum in ultim. decif. Otalora de nobilitate 2. part. cap. 3. num. 8.* Sed jura sanguinis nullo jure civili, nec privilegio immutari possunt, ut in *leg. jura sanguinis ff. de Regul. jur. §. fin. Inst. de jur. natural. leg. 3. ff. de interdicitis leg. jus cognationis ff. de pactis.* Menoch. *conf. 220. num. 127.*
- Quinto ex celebri doctrina Bald. in *leg. in urbe ff. de statu hominum,* ubi ait, quod quando ex consuetudine † sunt danda officia naturalibus civibus, non poterunt illa habere cives adoptivi sibi facti, & quia verba legum, seu statuti proprie sunt intelligenda, nec sunt cantanda, ut tradit Joannes Garcia, *glossa 1. §. 1. num. 28.* & privilegiatus respectu nobilis naturalis dicitur sicut Alchimia, & Aurichalcum *dict. glos. 35. nu. 3.* & plura in confirmationem adducit *glossa 21. num. 2.*
- 33 Sexto & ultimo quod privilegiati † non debent gaudere officiis nobilibus sanguine concessis,

affirmat expressè Guido Pap. *decif. 88. & decif. 388.* Quintilianus Mandosius in *regula 16. rei judicationis quast. 20. nu. 1. fol. 88.* & aliud est nobilitas, aliud nobilitatis privilegia tradit Baeza *de inope debitore cap. 16. num. 43.* Mieres *d. q. 51. n. 155.*

Sed hæc argumentorum dissidia licet quæstionem difficilem prorsus & dubiam reddant duorum casuum repartita sectione ad concordiam facile reducuntur, ex quibus resolutio solida manebit.

Et priusquam ad hos casus deveniamus scire oportet quod agamus de quæstione privilegii semper, pro cujuslibet rei disquisitione verba ejus sunt primo loco attendenda ut *cap. Porro, de privilegiis,* quo sic supposito duo casus sunt distinguendi: aut enim per privilegium nobilitas seu fidalguia fuit concessa aut aliqua immunitas seu exemptio ad certas regulas seu causas limitata & reducta.

In primo casu utique † privilegiati quibus nobilitas, & fidalguia concessa fuit sicut ea gaudent, & potiuntur veri nobiles, & fidalgui hujus Regni poterunt intuitu ipsius nobilitatis eis à Rege concessæ prædictis officiis Reipub. veris nobilibus debitis uti, & in eis procedunt, & intelligi debent prioris & affirmativæ opinionis fundamenta.

In secundo verò casu quando per privilegium † non eis tribuitur omnimoda nobilitas, & fidalguia, sed quædam immunitas, & exemptio, tunc equidem ea tantum eis servabitur, non verò in cæteris aliis prærogativis, & præcedentiis, sicut nobiles sanguine gaudebant, ac per consequens ad officia nobilibus debita jure necessario non aspirabunt.

Quæ resolutio, & juri consona est & placuit † Joan. Gutier. *dicta leg. 35. n. 48. vers. & hæc magis,* ibi: & hæc magis confirmatur ex eo; quia si privilegiati quales sunt, *los de Simancas, Valderas, y los de Antona Garcia* non gerant officia cum nobilibus, id ex eo provenit, quia in illis privilegii de sola immunitate fit mentio quæ continetur suis finibus, ut diximus *dicta gloss. 1. §. 1. n. 50. & dict. c. porro,* cæterum si præter immunitatem nobiles quoque fierent profecto ea indulgentia Principis ad effectum nobilitatis pertineret, & tunc cum nobilibus assisterent & cum eis conventi crearent, & crearentur ad officia nobilia, & si nihil aliud obflaret ex particulari ordinatione, aut statuto militiae possent deferre habitus, quia Rex hæc potest facere, nec ulla ratio contrarium suadet, ideoque quia DD. Advocati, Senatores, & Advocati fisci habent & immunitatem, & præterea immunitatis prærogativas, procul dubio exercebunt cum nobilibus ista officia nobilium, & obtinebunt, quæ nobiles obtinere consueverunt; eaque eo fortius sunt recipienda, quia non sunt sublata jure nostro *argument. textus in dicta leg. 1. tit. 14. lib. 6.* & quæ ad eam diximus *suprà n. 35. versic. nec hoc solum* & facit *lex 8. tit. 3. p. 2.* ibi: *como la ley antigua lo manda,* vocat legem antiquam jus commune, nec enim nulla alia lex est in qua ea verba possint verificari, & facit *lex 8. tit. 7. lib. 1. novi ordinamenti,* ibi: *que a los tales es concedida por leyes de este Reino;* hæc autem leges procul dubio sunt leges partitarum nempe *dicta lex 8.* & quæ sunt in *toto tit. 31. part. 2. quæ ex leg. 8.* jus commune conservat, & ita nostro quoque jure habent locum omnia, quæ diximus de Doctore Advocato, Bachalaureo, eminenti Senatore, & Advocato fiscali, ut & immunitatem habeant, & præterea nobilium prærogati-

rogativas omnes quas jus, & concedit, & concedere potest, nec sublatae villae leges sint, aut derogatae, imo servatae, quod etiam praedixerat idem Joannes Garcia dicta leg. 1. §. 1. num. 50. per totum. Verum licet nobiles privilegiati ad praedicta officia statui nobilium competentia admitti debeant, si tamen nobilis privilegiatus + cum nobili sanguine in electione officii concurreret, & controversiam haberet, & pari suffragiorum numero uterque esset, utique nobilis sanguine in hac lite sicut in aliis praecedentis praefertendus est; quia nobilitas ex natura, & essentia praefertur nobilitati ex accidenti, ut late tradit Jacobus Portius conf. 167. num. 98. facit textus dicta leg. 2. tit. 21. p. 2. ibi: Majormente lo son aquellos que lo son por linaje, Mieres dicta q. 51. num. 95.

38 Quin imò nobilis ex sanguine + praefertur illi qui ex propria virtute consequutus est nobilitatem secundum Bart. in leg. 1. Cod. de dignitat. lib. 12.

Sed circa nobiles privilegiatos in hac re utique distinctione res est absolvenda, ut semper ad causam concessionis privilegii, seu nobilitatis attendamus, ut in leg. verum ff. de furtis ibi: nec enim factum quaritur, sed causa faciendi, si enim nobilitas à Principe fuit concessa + ob aliquod servitium, vel ob aliquam levem causam, licet quomodo umque fuit nobilitatis effectus producere valet, cum Princeps pro libito suo absque causa, vel sine ea nobilitare possit, ut tradit Greg. Lopez in dicta leg. 6. tit. 27. part. 2. glossa 1. Tiraquel. cap. 6. n. 22. Ramirez dicta leg. Regia §. 23. n. 14. Tamen non adeo tanti est habenda nec aestimanda.

39 nobilitas à Principe fuit concessa + ob aliquod exercitium militare, vel ob aliquod egregium virtutis factum sit indulta, maxima erit habenda & cum nobilitate sanguinis, vel generis poterit concurrere, & actum, ut vulgò dicitur agere, ut notat Olorius Lusitanus lib. 2. de nobilitate versiculo 3. in fine, ibi: nam cum aliquis operam egregiam in bello praestitisset, erat illi ab Imperatore concessum, ut nobilis haberetur, & insigne virtutis gestaret aliquid per quod nobilitaret genus, & posteritatem ad similitudinem facti memoriam excitaret. Mefia lib. 2. de nobilitate cap. 12. conf. 3. & colligitur ex dicta leg. 6. tit. 27. part. 2. licet enim vassalli semper debeant parati, & expositi esse etiam cum vitae dispendio Regi suo, & Regno inservire, ut in leg. 9. tit. 9. part. 2. ibi: por que ellos deben estar aparejados a poner los cuerpos avida, o muerte por el Rey lib. 3. tit. 29. part. 2. ibi: Mas aun aventura el cuerpo a muerte, o opression, tamen haec servitia in similibus casibus facta, boni Principis & Regis est magna remuneratione, & praemio condecorare, ut docet Tiraquel. in leg. si unquam verbo donat. remuner. n. 69. Cod. de revocand. ex ratione quam tradit Joann. Garcia in tract. de donat. remuner. n. 3. ibi: haec obligatio, & antidota habet quaedam incitamenta naturalia ad liberalitatem, quae sunt veluti quaedam nobilia calcaria quibus nobiliter adigimus ut beneficientibus beneficiamus.

40 Et in Regibus, & Principibus laudabilis est haec liberalitas, + & remunerationis virtus, & ad conservationem Regnorum summè ab omnibus commendata, ut probat Divus Thomas in tractatu de regimine Principum lib. 1. c. 6. Lactantius Firmianus lib. 2. de institutionibus cap. 6. Thorus in sua Philosophia lib. 22. cap. 1. Tiraquel. de nobilitate cap. 37. n. 45. Rel. de majestate Principum §. beneficium, & liberalem. Menoch. conf. 307. n.

11. lib. 3. Tapia in rubrica de institutionibus Princip. cap. 4. n. 1. ubi rationem reddit, ibi: nam ea subditos sibi devotissimos reddit ad arma suscipienda alacres facit & praemiorum spe ad majora pericula subeunda impellit, illius condemnationes immensus non esse, nec liberalitatem franis, aut cancellis coërceri debet, cum omni tempore, omnique casu valida sint, ut conducunt de jure nostro Regio text. in leg. 51. tit. 13. part. 2. ibi: Ermosa gracia es la que el Rey hace por merecimientos de servicios, que aya alguno hecho, & ibi: o acorrer, al Rey o al Reyno en tiempo de guerra, & in leg. 2. tit. 9. part. 2. ibi: E aviendo los tales de beles hacer bien, calgo acada uno de ellos Segun lo que mereze por sa Verdad: & in leg. 30. tit. 26. part. 2. ibi: aviendo voluntad que ellos semetan mas rocios a servir a Dios, y a los Sennores que los embian no zelando muerte ni foridas ni otro peligro que les avienesse faviendo que abrian emmienda y galar don por ello, quae & alia jura expendebam ego in lite cujusdam nobilitatis privilegii pro D. Franquis de Modoio Jurisconf. Carrionensi. Prosequitur Menoch. lib. 2. praesumpt. cap. 3. n. 14. Tiberius Decianus Resp. 51. n. 21. lib. 3. Regnarius Sextinus de Regalibus lib. cap. 3. numero 38. & 52.

Nobiles ergo illi + licet privilegiati, cum tamen 42 privilegium suum in tam magna causa, & ex sua natura, & qualitate ad acquirendam nobilitatem habili consistat, & fundamentum habeat non minus quoad acquisitionem officiorum quam nobiles sanguine aestimare debent; quae de re videre poteris quae adducunt Tiraquel. de nobilitate c. 8. Chassaneus in Catalogo Gloria mundi part. 9. praef. 48. consideration. Joannes Garcia dicta glossa 1. §. 1. nu. 55. Otalora eodem tractatu de nobilitate 4. p. cap. 1. num. 6. Azevedo in verbo armados Cavalleros in leg. 1. & 4. tit. 1. lib. 6. recop. per textum, ibi: Bargas de nobilitate discursu 8. numero 7.

Ut autem de ista causa servitii praestitii + & facti egregii ob quod sit indultum privilegium consistat, sufficit quod in eo enuntietur, nam assertioni Principis in privilegio factae planè creditur Bald. in leg. illud collatione penult. versiculo quarto quaro Cod. de sacros. Eccles. & in leg. fin. ff. de exercitoria actione Decianus conf. 25. num. 39. lib. 1. per textum in leg. Aquilius Regul. ff. de donat. ibi: quia & cum patre meo semper fuisti, maxime cum non versemur in prohibitis in leg. ex his verbis Cod. de testamento militis Alexand. conf. 34. lib. 4. Stephanus Gratianus 2. tom. disputat. cap. 386. num. 7. Caesar Barcius decis. 117. ex num. 15. Josephus Ludovicus decis. Ierusalem 3. num. 9. Peregrinus conf. 7. num. 17. lib. 3. Menoch. conf. 368. n. 13. & 24. lib. 4. Ant. Gabriel. de probat. concl. 2. num. 33. ubi dicit quod statum assertioni Principis circa bene merita etiam in praesudicium tertii, quamvis aliter de bene meritis non constaret, dummodo Princeps talia merita in specie narraverit secundum Jatorem conf. 227. & licet nobiles + ita notum, & firmum jus 44 ad mediam partem officiorum honorabilium Reip. habeant, rectè tamen status Plebeiorum contra statum nobilium, & contra poterit officia haec praescribere, ut in uno tantum statu privatione permanent, ut per tredecim fundamenta mirabiliter non tantum suadet, sed convincit Joann. Garcia dicta glossa 35. ex num. 54. usque ad numer. 59. pro cujus opinione plures in hac Regali Cancellaria vidi judicatum, & obtentum in villa de la Sonfierra, me causam unitus status patro-

patrocinante, sic decisum fuit, ut intuitu præscriptionis, statui plebeiorum omnia Reipub. officia fuerint addicta, & licet contrarium defendere & tueri tentaverim, Avendannus in *capitibus Prætorum* 1. p. c. 19. & post ipsum Burgos de Paz *conf.* 10. tamen eorum fundamenta sigillatim refutat Joann. Garcia ubi proxime n. 59. *vers. restat nunc cum seq.* & adeo eruditè ut utiliter in hac (sicut in aliis) actum fecit, quem quod ab ejus labyrintho libens pedem retraho tanti Doctoris allegatione & remissione contentus.

Tandem in proposito controverti frequenter fo-
45 let, an si nobilis † nobilitatis suæ causam agit, durante lite possit eligi ad officia honorifica Reipub. statui nobilium competentia, an verò in officio plebeiorum nominari debeat, & nominatus necessariò cogendus sit subire tale munus. Cujus dubii veram resolutionem distinctione comprehendit Covarr. *lib. 1. var. cap. 16. num. 11.* aut enim priusquam electus esset, & nominatus ad officium nobilium super quo contenditur, erat lis ei mota super sua nobilitate, & statu, & tunc ad officium statui nobilium competens creari non debet *ex textu celebri leg. reus delatus ff. de muneribus, & honor.* Ubi reus delatus durante lite ad munera publica eligi non valet, *leg. sin proponis Cod. quando provocare non est necesse*, ubi pendente lite super Decurionatu non potest quis eligi ad Duumviratum qui decurionibus, non aliis competit, ut in *leg. qui status ff. de re militari leg. qui de libert. ff. de liberal. causa*, ubi litigans super statu suo in militia assumi non potest sive is actor sit, sive reus, etiamsi ex possessione libertatis, quæ semper præsumitur & in servitute postuletur, & *ex cap. omnipotens de accusationibus*, quo cavetur reum criminis delatum pendenti accusatione non posse ad Ecclesiasticam dignitatem promoveri, & quidem iusta ratione, non accusatione pendente gravata est opinio rei delatæ ob infamiam facti *ex glossa ubi etiam DD. in dicta c. omnipotens, & in cap. ultimo de testibus, & in leg. quia latronibus §. 1. ff. de testamentis*, quæ quidem infamia facti facit quem indignum muneribus Ecclesiasticis secundum Covarr. qui etiam intelligit idem procedere in officiis sæcularibus, in quo iudicio meo decipitur, ut diximus in *cap.*

46 Et ideo interim quia lis pendet † super nobilitate tributa, & indicationes sicut quilibet alius plebeius agnoscit, & solvit *leg. 9. tit. 21. lib. 2. Recop. ibi: que durante los pleitos pechen todos los que tubieren executorias usadas y guardadas, y no fueren notorios fijosdalgo; Bald. conf. 138. num. 3. lib. 1.* ubi ait quod pendente quæstione super immunitate, interim qui se prætendit immunem, debet per iudicem cogi ad solvendum ad instantiam communitatis, hoc est Concilii, quod refert, & sequitur Ægidius Boësius in *sua prax. crimina i tit. de Principe & privilegio ejus num. 146.* Palatius Rubios in *cap. per vestras de donatione inter. notabili 2. vers. sed palera num. 45.* Otalora de nobilitate 3. *partis principalis cap. 3. per totum*, Menchaca *lib. 2. contrav. illustr. cap. 87. n. 8. & 19.* Joann. Garcia *eodem tract. glossa 10. per tot.*

47 Et licet prædicta *leg. 9.* tantum † loquatur in contributione & solutione indicationum in qua fortior, & strictior dispositio est consideranda ob grave dispendium quod cæteris popularibus imminet in hac contributione ex nobilium immunitate, & ob juris præsumptionem quæ maxima est in Principis favorem, & nemo sit ab his tribuitis

exemptus, *cap. omnis anima de Censibus cap. cum persona de privilegiis in 6.* quæ quidem rationes non adsunt in muneribus & honoribus ad quos quilibet regulariter eligi potest, etsi plebeius sit.

Et cum dicta *leg. 9.* videatur continere † jus 48 novum, & correctorium, & sic non debet extensionem recipere ultra casum ab ea præfinitum & decisum, ut in *leg. his solis Cod. de revocand. donat.* tradunt DD. in *leg. si vero §. de vero ff. soluto matrimonio* latè Jaso in *§. sequen. num. 7. Instit. de actione*, & casus omisus circa officia (cum quibus nihil providet) debeat remanere in dispositione juris nostri, *leg. immodicissime*, ubi notatur *ff. de liber. & post.* tamen cum ista officia sint accidentia, & qualitates quæ non nisi nobilibus concedi debent & statui nobilium conveniant, & sic fundantur in principali subjecto nobilitatis & personarum, sic ipsæ personæ, ipsam substantiam & essentiam nobilitatis non habeant, utique attributis ejus gaudere non debent. Attributa enim sine subjectis stare non possunt secundum Philosophum & probatur immunitate, in *leg. ejus qui in provincia, ff. si certum petatur, & in leg. decem, ff. de verb. oblig. & §. servus Instit. de Capitis diminut.* & ita argumentatur ultra Covarr. Otalora *dict. cap. 3. n. 5.* ubi proxime.

Aut ante litem motam super statu, & nobilitate quis erat, vel fuit electus ad officia nobilium, & tunc utique rectè creari poterit ex Covarr. ubi *suprà n. 12. in fin.* Cujus Doctrinam intelligere, & percipere debes secundum ea quæ Joan. Garcia ubi *suprà glossa 3. n. 49.* tradit his verbis, & magis confirmantur hæc omnia quæ diximus ex eo quia solet dubitari.

CAPUT XI.

Officialium electio, seu nominatio an per appellationem à contradicente interpositam suspendi possit, an verò ex ejus executione, & possessione officii tradita causetur attentatum.

SUMMARIUM.

- 1 Appellationis prætextu à contradicente interposita debet suspendi nominatio officialium, & possessio tradita subjacet periculo attentati.
- 2 Appellationis permissio naturalis est qualitas.
- 3 Lites omnes super nominatione officialium temporalium non sunt ex sua natura & qualitate exequibiles, sed via ordinaria acclitantur.
- 4 Afferuntur jura appellationem à nominatione officialium admittentia.
- 5 Appellatio quando à jure permittitur expressè utrumque operatur effectum.
- 6 Agitur de Textu in *leg. Imperatores 21. §. 1. ff. de appellat.*
- 7 Pro contraria opinione adducitur, lex constitutiones, & lex fin. ff. de appellat. Item & textus in *leg. 6. tit. 18. lib. 4. recop. & num. 8.*
- 9 Elusoria esset sententia quæ post annum à nominatione officialis elapsam proferretur super negotio

- negotio appellationis in eadem nominatione interposita, pro quo afferuntur verba textus in cap. fin. de iudiciis.
- 10 Possessionis traditio nominato seu electo est quid facti & actus consequitivus jurisprudentis.
 - 11 Electiones officiorum quae publicantur frequenter sunt majori suffragiorum numero.
 - 12 Distinctione casuum conciliantur duae opiniones.
 - 13 Obiectio facta nominato ad officium post confirmationem superioris, non impedit possessionem nec officii exercitium.
 - 14 Obiectio opposita nominato seu electo ante traditam possessionem & factam confirmationem suspendit electionis effectum, & possessio non obstante appellatione tradita, erit attentata.
 - 15 Iudicis inferioris sententia super lite nominationis lata non est exequenda, sed intuitu appellationis est suspendenda.
 - 16 Appellatio dum interponitur in nominatione ob non servatam aliquam ex requisitis formamnulliter facta, si talis nominatio executioni mandetur attentata erit.
 - 17 Appellatio omnino frivola, & contradictio vanis nixa fundamentis nominationis executionem impedit, nec attentati periculum inducit.
 - 18 Nominatio evidenter continens iniquitatem ex actorum serie resultantem non est exequenda, & interposita appellationi debet deferri quoad utrumque effectum.
 - 19 Nominationi ad officium auctoritate & utilitate publicum, & non admissioni accusationum dum appellatio intra legitimum tempus interposita est, talis nominatio vel sententia accusationes non admittens exequenda non est.
 - 20 Nominatus ad aliquod officium cuiusdam oppidi vel civitatis, dum lis pendet an sit ejusdem oppidi civis vel vicinus, non debet ad id adstringi, sed expectanda est decisio & determinatio super prima lite.
 - 21 Electus cum impediatur exercere officium, ad officialem precedentem triennii spectat usus ejusdem officii.
 - 22 Lite pendente in gradu appellationis, si elaboratur annus officii, an electus cui contradictum fuit jam obtenta causa possit & debeat sequenti anno ad officium admitti, an autem pro eo anno alius de novo eligendus sit.
 - 23 Tempus non currit impedito agere seu administrare.
 - 24 Sententia Confirmatoria nominationis obtenta non debet esse illusoria nec iudicium frustrari, leg. si praetorum 75. ff. de iud. leg. fin. ff. ne quid in loco public.
 - 25 Agitur de textu in leg. si ita stipulatus essem, cum leg. seqq. ff. de verb. obligat.
 - 26 Expenditur textus in leg. Paulus respondit §. cupus, ibi: triennio continuo, juncta glossa verbo tempore ff. de liber.
 - 27 Afferitur in proposito textus, in leg. servus qui testament. 14. ff. servus cum hered. ff. de testam. mil. Item & lex Caesar. ff. de publicanis & n. 28.
 - 29 Contraria sententia ut securior afferitur, nempe electam non esse reintegrandum subrogando annum sequentem loco anni elapsi.
 - 30 Expenditur in proposito textus in leg. si usufructus 6. ff. de usufructu in biennium legato.
 - 31 Annalia officia singulis annis inter cives seu vicinos per circulum debent provideri.

- 32 Intelliguntur jura & fundamenta posterioris opinionis ex mente Doctorum, unde resolvitur quaestio.
- 33 Electus qui non fructus est officio ob contradictionem factam, causa jam evicta recursum habet ad damna fructuum in officio obvenientium in contradicentem.

HUjus Capitis Thesis, etsi frequens atque assiduo per manus advocatorum deseritur & pluribus in locis per DD. sit tacta, non tam adeo aperte discussa invenitur, quod clariori, & faciliori methodo, & resolutione non indigeat; quapropter praestantiora, pro utraque parte, & validiora juris, & DD. fulcimenta adducam, & pro eorum concordia ad veram resolutionem, & casuum concurrentium distinctionem deveniam.

Itaque nominationem officialium praetextu appellationis a contradicente interpositae suspendi debere, & possessionem traditam periculo attentati subjacere tradito. Primo ex eo quod omnibus in litibus appellatio quoad utrumque effectum semper permittitur, ut in leg. & in majoribus ubi DD. Cod. de appellat. & communiter notatur in lege a sententia ff. de appellat. Aug. Barb. in cap. ut debet. 59. num. 13. Guerl. decis. 49. num. 1. & 2. D. Valençuel. conf. 43. n. 150. secat. de appellat. quest. 17. à n. 1. in quacumque sententia vel gravamine; nam appellationis permittio est qualitas naturalis, & à se naturali quatenus est defensio, in dict. leg. 1. ff. de appell. cap. omnis oppressus 2. quest. & ejus prohibitio semper est accidentaliter alicujus particularis rationis nota, ut diligenter expendit D. Salgad. de Regia protect. 2. part. cap. 7. numer. 73. Cumque pro hac parte sit regula permittiva, & generica, qui ab ea speciales limitationes casuum eximere contenderit, necessario pro sua opinione textum, aut legem adducere debet ex glossa communiter recepta in leg. qua restituere ff. de rei vindic. Franc. in Rubrica de appellat. col. 4. vers. 3. promitte. Socin. conf. 39. lib. 4. & plures allegat Lancelot. de attentat. part. 2. cap. 12. ampliat. 5. num. 9. & cum nulla lege expressè talis appellatio à nominatione officialium sit prohibita; sequens est executionem nominationum ad officia spreta appellatione traditam attentatam esse tradit aliis relatis Surd. decis. 36. nu. 2. Cevall. de cognit. glossa 6. n. 16.

Secundo illud non rectè expendi potest quod lites omnes super nominatione, seu creatione officialium temporalium etsi summariae sint, & brevioribus & strictioribus terminis concludi debeant; non tamen sua natura, & qualitate exequibiles sunt, sed via ordinaria acutantur, nec contrarium colligi potest ex doctrin. Bart. quae communiter pro executione faciendae talis nominationis, non tamen benè intellecta solet adduci in leg. 1. ff. de glandi legenda & in leg. si prius quest. 10. ff. de novi operis sumpt. nam plura sunt negotia summaria, quae tamen ordinaria esse nemo ambigit, ut in interditiis, adipiscendae retinendae, vel recuperandae possessiones, & remedio c. reintegranda 3. quest. 1. praesertim jure Canonico; sive in iudicio Ecclesiastico, sive laicali si agatur, appellatio etiam suspensiva in eis admittitur ex Bald. conf. 321. ad evidentiam permittendum est, col. 1. lib. 3. & in cap. querelam col. 4. vers. sed nunquid de elect. Ripa in cap. saepe in fine de restit. spoliat. Alciat. resp. 36. num. 6. Menoch. de recup. poss. rem. 15. à num. 641. Nata conf. 4. lib. 3. & conf. 583. n. 4 &

4. & num. 13. vol. 3. Salsus decis. 25. num. fin. in fin. Felician. de censibus lib. 3. cap. 1. numer. 11. ubi adducit pro hac opinione textum expressum in cap. 1. de sequest. poss. & fruct. & in element. unica de sequestr. & de jure Regio id multo magis procedit, ut tradit Sahagun in repert. dict. cap. 1. num. 78. & plures congerit D. Salgad. 3. p. c. 12. de Regia protecl. nu. 54.

4 Tertiò quia plura sunt jura appellationem † à nominatione officialium indistinctè, & absolute admittentia, ut in leg. hi qui leg. 1. §. si quis ff. quando appellat. & in leg. si ad scribarum & in leg. Nominationis Cod. de appellat. & in leg. 2. & in leg. cum decurionatus Cod. de decurionibus: & in cap. nominationes 2. quast. 2. leg. 8. tit. 23. part. 3. leg. 3. tit. 16. lib. 3. ordin. docent communiter DD. in juribus supra relatis, Bald. in leg. si pater Cod. si pend. appell. num. 14. Maranta in prax. part. 6. art. 2. in verbo at quandoque appellatur num. 324. fol. 506. Rebuff. de sent. provis. art. 8. gloss. 2. num. 1. & in tract. de appellat. art. 7. glossa 2. num. 18. Avend. de exequend. mand. cap. 19. num. 26. vers. bis casibus & aliis, D. Salgad. ubi supra 3. part. cap. 8. n. 17. & quando à jure appellatio † expressè permittitur utrumque utique operatur effectum, ut in cap. non solum de appell. in 6. cum ibi notatis: quin imò appellatione concessa in dubio quoad utrumque effectum concessa videtur, Nelijan conf. 44. n. 9. Crot. conf. 124. num. 11. Roland. conf. 34. n. 11. vol. 3.

6 Quartò pro hac opinione facit † textus expressus in leg. Imperatores 21. §. 1. ff. de appellat. ubi si magistratus creatus appellaverit, collegam ejus interim utrumque officium suslinere debere; si uterque appellaverit alium interim in locum eorum creandum, & eum qui non justè appellaverit damnatum agniturum; si quod repulsi passus sit, ubi apertè deciditur nominationem ad officium ex appellationis interpositione suspendi.

7 Contraria tamen sententia, & opinio sequentia prosequitur juris fundamenta. Primum quod officia ista serè semper † sunt annalia, ut est notum; sed in his quæ consumuntur appellatio interposita nequaquam suspendit executionem, ut in leg. constitutiones, & in leg. fin. ff. de appellat. leg. fin. ff. quando appellatio sit, & facit † textus elegans in leg. 6. tit. 18. lib. 4. recop. ibi: Como quiera que el Alcalde debe otorgar la apelacion en los pleitos que las leyes desponen: pero son algunos pleitos en que no queremos que se otorgue Apelacion asi como si se al case algun hombre de mandad que algun hombre que no era descomulgado, ni debedado que no sea sepultado, o sobre cosa que no se pueda guardar, como sobre ubas antes que el vino sea hecho de ellas, o sobre mieses que se an de segar, o sobre otra cosa semejante que pereze por tiempo: tradit Rebuff. in com. ad const. Reg. Gal. 1. tom. tract. de sent. provis. in prefat. num. 139. ubi ait quod lite pendente sit provisio considerata qualitate causæ si forte vis perierit, vel consumeretur durante lite, ut fructus, vel equus pro expensis, argum. textus in leg. mediterraneæ & ibi Bart. Cod. de annonis, & tribut. lib. 10. quo argumento utitur Gutierrez conf. 31. à num. 28.

9 Secundum quod si appellatio quoad utrumque effectum admitteretur annus interim laboretur, & sententia quæ postea in negotio proferretur † elusoria esset; pro qua consideratione in lite nominationis cujusdam officii sæcularis, singulari-

ter faciunt, & expendi solent verba text. in cap. fin. de judiciis, ibi: respondente syndico monasterii hos malitiose proponi, ut videlicet causa probata tempus Regiminis electo prædicti inutiliter elabatur, ut mirè concinit doctrin. Bart. in leg. 6. ff. de glande eligenda numero 1. ibi: & pro hoc dico ego quod si contentio sit de officio Prioratus, seu consulatus istius civitatis quod durat duobus mensibus ista causa debet expediri ita cito quod tempore non incipiat transire, quia dilatio esset causa, quod periret res de qua contenditur: & regulariter semper in omnibus causis præcaveri debet ne judicia fiant illusoria, ut in leg. si prator. 75. ff. de judic. Ubi alioquin illusoria erunt hujusmodi edicta & decreta prætorum leg. fin. ff. ne quid in loco publ. ibi: alioquin inane & illusorium Pratoris Imperium erit, leg. fin. §. fin. vers. non autem Cod. de bon. quem liber. ibi: ne ledarum leges fiant.

Tertium ex eo quia tradere † possessionem ¹⁰ electo, seu nominato, est quid facti, & actus consequutivus jurisprudentis, unde nec ob appellationem, à nominato, vel à tertio qui intendit eum non esse officii capacem, seu legitime electum interpositam executio impediri debet nec dicitur attentare, ut cap. constitutis l... de appell. ubi si bene attendatur est textus formalis ubi Abbas Panormit. & Franchus in cap. 6. bene quast. 13. in fin. num. 32. de appell. docet Lambert. de jure Patronat. art. 3. q. 6. princ. part. 2. numero 8. Lancellot. de attentatis 2. cap. 12. lim. 40. Azeved. ad cur. Pisan. lib. 2. cap. 4. num. 54. Cevall. quast. 897. num. 827.

Quartò quia hæc electiones officiorum † quæ ¹¹ publicantur frequenter fiunt majori suffragiorum numero, ut est notum; in his autem quæ fiunt majori parte Collegii seu universitatis, nec appellatio admittitur, nec ejus intuitu executio retardatur, ut in c. 1. de his, quæ fiunt, ubi appellatione remota prævalet semper, & suum consequetur effectum cap. ex ore eodem tit. & dixi supra cap. Azeved. ubi supra lib. 2. cap. 14. num. 12.

Hæc sunt quæ pro utraque parte potui excogitare fundamenta, quorum dissidia sequenti casuum distinctione † concilianda, & intelligenda veniunt. Primus casus est quando electiones, seu nominationes antequam eis obijceretur defectus, seu incapacitas, vel fieret contradictio, cepit possessionem officii, quia tunc prætextu contradictionis statim factæ, & appellationis interpositæ possessio ab eo non est avocanda, nec impedire quominus officium in quo nominatus est, exerceat, ut tradit Specul. tit. de censibus §. nunc videndum, n. 16. Avendan. dict. cap. 19. n. 23. vers. decimo tertio in fine, Lambertin. & Rebuff. quos refert, & sequitur Azeved. in Cur. Pisan. dict. cap. 4. lib. 2. n. 14. Aviles in cap. prator. 1. part. cap. 5. verbo suspendidos, vers. sed quid si aliquis est electus, n. 4. & jam prædixerat Petr. Antibol. de muner. & honor. part. 3. n. 69. Franc. Marc. dec. 45. cum seqq. Cabedo dec. 212. n. 2. Fontanel. de pactis nupt. claus. 4. glossa 10. n. 98. Amaya in leg. n. 2. Cod. de decurionibus, & idem erit in nominato, & confirmato † ad ¹³ officium per superiorem; nam objectio ei opposita post confirmationem non impedit possessionem, nec officii exercitium ex DD. supra relatis.

Secundus casus erit quando ante traditam possessionem & † Confirmationem factam, (ut ei ¹⁴ est

est necessaria) opposita fuit obiectio nominato, & facta contradictio ex aliqua rationabili causa, & tunc si ea non obstante & appellatione interposita nominatus juraverit, & possessio ei tradita fuerit, utique attentata erit ex iuribus & doctoribus pro opinione supra adductis. Quod procedit & similiter observandum erit quoties duo contendebant contra alterum, intendens quilibet præferri, & admitti altero excluso ad officium:

15 Sententia iudicis inferioris † apud quem lis nominationis agitabatur, pro aliquo lata annullans nominationem, vel electionem alterius exequi non debet; sed intuitu appellationis ejus effectus suspenditur, quia ista sententia appellabilis utique est quoad utrumque effectum. Quo casu poterit apud tertium, officium super quo contenditur deponi, & sequestrari, ita ut damnum si quod resultaverit patiat qui victus fuerit, commodum verò, vel emolumentum vincenti præstabitur, & ad eum pertinebit, ex dicta leg. Imperatores §. 1. ff. de appell.

Tertius casus est quando appellatum fuit à nominatione ex eo quod facta fuerit † nulliter contra consuetudinem, & solitum ordinem, & non servata forma, vel denique deficiat in aliquo ex requisitis necessariis ad validitatem electionis, quo casu semper possessio erit attentata: si talis nominatio executioni mandaretur tanquam nulla appellatione non indiget, leg. si contra 12. ff. de appell. ubi glossa ibi: *supervacua fuit*, ex Bart. & est textus in leg. nominationum 29. ubi glossa ex Bart. & Salicet. Cod. de appell. & in leg. veterani per textum ibi: *Cod. quando provoc. non est necesse*, & idem erit quando perversus fuerit ordo judicialis in non admissione probationis, aut excusationis, vel contradictionis à quolibet factæ; dum tamen legitime; quia tunc etiam si causa exequibilis esset adhuc deferendum est appellationi, executio suspendenda ex doctrina Bald. in cap. excom. quest. de restit. spol. leg. ab executione Cod. quando provoc. Bart. in leg. num. 2. ff. de appell. recip. Jason. in leg. 1. num. 2. ff. de honor. possess. Covarr. part. cap. 28. sub num. 22. cap. 23. vers. ceterum. Et idem dicendum si nominatio fieret de aliquo notoriè incapace, & indigno, ut cum Bobad. 3. polit. cap. 8. num. 48. tradit Salgad. 3. part. de Reg. protect. cap. 8. num. 19. quæ fuit potissima ratio, ut electio facta in illis cauponibus, & stabulariis de quibus agit Gutierrez cons. 32. ad officium nobile iudicum ordinariorum non solum non exqueretur nominatio; sed merito fuerit admissa, & rejecta.

Quartus casus quando appellatio interposita, est omninò frivola, † vel quia nominatus inefficacem, & debilem excusationem allegat, aut qui contradicit electioni, & appellat, ridiculis, & frivolis nititur fundamentis, & tunc talis nominatio iustissimè exequi debet, absque metu & periculo attentati; cum appellationibus frivolis non est deferendum, ut in cap. cum appellationibus frivolis de appell. in 6. & circuitus sunt vitandi.

18 Sicut è converso si nominatio, & electio † evidenter contineat iniquitatem, quæ ex ipsa actorum serie resultat, nunquam est exequenda, & appellatione interposita etiam in causis sua natura exequibilibus, & summariis quoad utrumque effectum deferri debet, ut tradit Bald. in cap. Pastoralis §. præterea à num. 5. de officio delegat. & in leg. consentaneum num. 25. vers. quero nunc quid à tali missione, Cod. quomod. & quando Oter. De Officialibus.

jud. & in leg. unic. num. 5. vers. denuo quero, num. 8. Abbas in cap. Pastoralis col. pen. vers. 39. effectus de appell. Capic. decis. 167. num. 3. Rota decis. 100. num. 12. part. 1. Mariscot. lib. 1. var. resol. cap. 86. à numer. 287. & cap. 87. à num. 29. Maranta in specul. part. 6. art. 2. princ. ubi & quando appellatur limit. 6. num. 311. Lanccel. de attent. part. 2. cap. 12. limit. 25. num. 15. & plures refert D. Saigad. ubi supra 3. part. cap. 9. ex num. 4. ubi multa in proposito notatu digna adducit.

Quintus casus est quando quis eligitur, & † nominatur ad officium vel munus autoritate & utilitate publicum: hoc est quando principaliter, & omnimodo fit indultum in Reipublicæ utilitatem, prout est officium sindicatus, procuratoris Concilii, decurionis, & executoris tributorum, & similibus; & ipse suas accusationes allegat, & à nominatione vel non facta accusationum admissione intra tempus legitimum appellaverit, talis nominatio vel sententia non admittens accusationes exequi non debet, & si non obstante appellatione executioni mandetur erit attentata; quia quoad utrumque effectum appellabilis est dicta leg. hi qui, leg. civis Cod. de appell. leg. si ad scribarum leg. nominatione, & ex aliis iuribus in tertio fundamento hujus quæstionis supra adductis, tradit Avend. de exequend. mand. dict. cap. 19. n. 26. in fine, & plures quos refert D. Saigad. dict. cap. 8. n. 17.

Quinimò si fortè lis pendet † an quis sit civis vel vicinus alicujus oppidi, civitatis, aut villæ, & fuerit nominatus ad aliquod officium publicum ipsius, non debet adstringi, & compelli, sed debet expectari decisio & determinatio super prima lite, & quæstione tanquam super præjudiciali, nempe an sit vicinus, vel non, ut contendit Bald. in leg. si ut proponis 3. per text. ibi: *Cod. quando provoc. non est necesse*. ubi adducit pro sua opinione textus in leg. ordinata ff. de liber. caus. & in leg. diximus ff. de excusatione tutor. Sed hoc latius in alio loco, nempe, in cap. Illud autem notatu dignum est quod quando electus impeditur † exercere officium interim quousque litem pereg-
merit, & consequatur possessionem sui officii, aut veniat alius successor ad officialem præcedentis triennii spectabit usus illius muneris & officii, ex leg. 1. Cod. ut omn. judicat. civil. quam mil. & leg. meminisse poterit, ff. de consul. Guid. Pap. & ibi addit. 501. Gratian. discept. cap. 184. n. 46. Bobadil. 2. pol. cap. 2. n. 23. tradit Fontanel. de pactis claus. 4. glossa 10. n. 9.

Sed pro Coronide hujus cap. his aptissimè, & opportunè occurrit disputandum an lite † pendente in gradu appellationis, (cum ferè semper sunt duæ instantiæ, nempe visionis, & revisionis) si labatur tempus, & transactus fuerit annus officii, vel regiminis, electus, seu nominatus cui contradictio facta fuerit, pro se reportaverit in causa sententiam debeat, & possit sequenti anno admitti, & suum officium exercere intuitu electionis, & nominationis factæ, an verò in alium electio nova pro illo anno sequenti possit fieri, in qua quæstione pro ea parte, & opinione quod in sequenti anno debeat admitti, & exercere officium qui sententiam obtinuit. Primò facit quod cum in causa victoriam reportaverit hoc non debet esse damno ipsius; sed succumbentium, nec in tali casu lapsus temporis solet officere textus in leg. contra majorem Cod. de inoffic. testamento, ibi: *prescriptio ex prioris iudicis mora quinquennalis temporis non nascitur; quæ officere non*

- 23 non cessantibus non potest, nam impedito agere + seu administrare non currit tempus, ut in leg. 1. §. fin. cum vulg. Cod. de ann. except. cap. 1. de praescript.
- 24 Secundò quia sententia + obtenta non debet esse illusoria, nec iudicium frustrari dict. leg. si pratorum 75. ff. de iud. leg. fin. ff. ne quid in loco publ. aliis supra adductis num. & talis nominatio, electio, seu sententia confirmatoria cum effectu debet impleri, leg. 3. §. hac verba, ff. quod quisque juris.
- 25 Tertio ex textu + eleganti (cum in praetextu hanc ibi movent quaestionem DD.) in leg. si ita stipulatus essem cum leg. sequenti, ff. de verb. obligat. ubi qui promisit aedificare domum vel insulam, deinde aliqua pars insulae vel domus consumpta incendio fuit, non solum tempus quod durat ad faciendum spectandum est; sed integrum redintegratur ad totam insulam aedificandam.
- 26 Quarto textus + in leg. Paulus respondit §. cuius ibi: triennio continuo, juncta glossa, verbo tempore, ff. de liber. causa, ubi venditus servus Titio ea conditione, ut post triennium manumitteretur, sub quibus verbis videntur contrahentes voluisse, quod servus prius per triennium serviat venditori quam manumittatur: is autem servus ante expleum triennium per aliquod tempus aufugit, & postea reversus est defuncto jam Titio, cui erat serviturus, & responsum est à Jurisconsultis secundum ea quae proponerentur expleto tempore post quod manumittitur, debuit libertatem ei competisse; id est, serviendo illud tempus quod ei fuit adiectum ad serviendum redintegratur, quatenus deest etiamsi desit facto debentis implere.
- 27 Quintò ad idem facit + text. in leg. servus qui testament. 14. §. servus cum hered. ff. de testam. mil. ubi servus liber esse iustus est cum heredi septem annorum operas dedisset, & is servus fugit cum annum in fuga fuerit, & septem anni lapsi sunt computati illum quo fuit in fuga, secundum Oldrad. & Alberic. ibi: quibus elapsis querebatur, an liber esset, & respondit Ulpianus non fore liberum, nisi tandem quod aufugisset servus sit, & sic consequenter tempus quod deest reintegratur; cuius text. argumento ostendunt DD. quod famuli fervientes audiuntur si volent explere de novo tempus quod fuerunt in fuga, ad notata in leg. cum heres §. 1. ff. de caus. not. Alberic. in dict. leg. servus qui testamentum §. 1. ubi limitat, nisi Dominus loco servi fugitivi per illud tempus alium recipiat, ut in leg. si in lege §. colonus ff. locati.
- 28 Sextò ex leg. + Casar ff. de publicanis, impedimento lapsum non computatur, sed redintegrandum venit.
- Sed contraria sententia communi Doctorum placito & verior, + & securior visa fuit; nempe quod annus sequens non sit subrogandus loco anni lapsi, nec electum esse redintegrandum, nam aliud est regimen unius anni, & aliud regimen alterius, ut in specie concludit Bart. in leg. prius, in 10. quest. ff. de oper. nov. nunc. ad quam in hoc puncto se remittit in dicta leg. 1. ff. de gland. legend. & in dicta leg. si ista stipulatus essem, Abbas, Panor. per text. ibi: in cap. fin. notabil. penul. de judiciis, ubi Aretin. vers. 6. nota, & vers. fel. col. 2. vers. nota textus, ibi: inutiliter, & in cap. vergentium in fin. de re iudic. Barb. qui loquitur in specie officio ancianorum, & Bart. Doct. sequuntur ibi omnes Canonistae, & eam communem dicit Jaf. in dicta leg. si ita essem stipulatus col. pen. in princ. quod ex ea infert ad Doctorem qui promisit legere per biennium; idem Jaf. post Bart. & alios in leg. 2. ff. de re iudicata.
- Secundò pro hac opinione satis aridere videtur + text. in leg. si usufruct. 6. ff. de usufruct. in biennium legat. Si biennium ad moram vel impedimentum tunc heredis fuerit lapsum, etsi teneatur ad interesse; non tamen aliud biennium est concedendum ut usufructuarius utatur; cuius rei rationem tradit Pomponius ex horum verborum serie atque elegantissime, iste jam usufructus non potest esse cui legatus est; quia alius futurus sit, quam qui legatus fuerit, & ibi tradit Bart. Cujac. in recitat. solem. in lib. officiorum ad dict. leg. si usufructus D. Castill. de usufruct. lib. 10. & 13. n. 17. ubi n. 16. in proposito intelligit textum in leg. qui usufruct. 43. §. fin. ff. de usufruct. & n. 18. respondit ad textum in leg. si servus §. fin. ff. de verb. obligation. qui decisione dictae legis sic usufructus videbatur evitare.
- Tertio quia officia regulariter sunt + annalia, 31 late dixi in cap. & singulis annis debent inter vicinos, sive cives per circulum provideri, ut omnes sine exceptione possint tangere, ut in authent. defens. civit. §. inter in fin. ibi: sed secundum circulum habitatoribus civitatis quorum aliqua ratio si hoc implentibus ad sollicitudinem, nec impedimentum praestitum per litem motam à particularibus universitatis hoc in casu ceteris concivibus, qui vocem passivam in electionibus officium sequenti anno faciendis habent, debet nocere, quod tamen ab aliis factum est, & non debet in aliorum injuriam protrahi.
- In quo opinionum dissidio + illud utique ex 32 mente DD. ut verissimum desumi potest, quod quando electio, seu nominatio facta est pro certo tempore limitato, & determinato, puta pro hoc anno proximo sequenti & si tempus labatur impedimento litis motae, vel quolibet alio accidente non subrogatur alius annus, ut nominatus admittatur ad officium; quoniam ut dictum manet, aliud est regimen, & aliud administratio, & sic procedunt, & debent intelligi jura, & fundamenta posterioris opinionis. Ceterum quando in genere tempus appositum est, ut pro quinquennio, aut biennio non facta adiectione an de proximo, vel de aliis, tunc nominatus qui in lite sibi mota victoriam reportavit admittendus est, ex tunc pro illo tempore concessionis ad officium, & ita decisum fuit in terminis hujus quaestionis apud Farinac. decis. 419. part. 2. Albert. Valasc. decis. 155. qui argumentis & juribus pro prima opinione adducta specialiter respondit: cum tamen tradita resolutione omnia pro utraque parte adducta conciliantur: sed & illud non omittunt quod electus qui sententiam reportavit ob impedimentum sibi factum, ne officio frueretur, habet + recursum ad damna fructuum vel emolumentorum in officio obvenientium contra impediendum, ut in leg. si usufructus cum aliis supra adductis, ut in leg. fin. cum ibi notatis, ff. de eo per quem fact. erit. & leg. inde Neratius §. idem Julianus, ff. ad leg. Aquil. Franc. & Valasc. supra D. Salgad. de Reg. proiec. part. 4. cap. 11. Cavalcanus pulchre loquens in repertorio, Suarez decis. 4. verbo electio n. 11. ubi signanter dicit teneri impediendum in foro conscientiae, ad omnia damna, expensas, & interesse; quae refert, & sequitur Fontanel. dict. gloss. 10. claus. 4. n. 105. cum sequentibus, quae omnia attentè pervideas sic alibi scripta non invenies, nec magno labore ex Doctoribus discerpere poteris.
- 33

CAPUT XII.

Electi & nominati ad officia Reipublicæ ea tenentur acceptare, & compelluntur, & ex quibus causis excusari possint, & de praxi proponendæ excusationis.

SUMMARIUM.

- 1 Nascitur nemo ita liber ut soli nascatur, sed etiam patriæ suæ commodis & usui.
- 2 Respuere officia publica indecens & indecorum est.
- 3 Urbana Regis Gotbi ex Historiographis Hispaniæ exemplum assertur in proposito.
- 4 Electus ad quodlibet Reip. officium autoritate & militate publicum, illud necessario acceptare & inservire tenetur.
- 5 Judicare & magistratum gerere, munus publicum est.
- 6 Advocatus potest cogi esse Consiliarius.
- 7 Advocatus cogitur pro clientulo ad patrocinium sumendum, maxime urgente necessitate.
- 8 Advocato alicujus Clientelam subire recusanti ad petitionem partis, à Reverendissimo Praside præcipitur, ut in lue auxilium præbeat sub pena 50. ducatorum.
- 9 Pauperum Advocatus si non sit designatus potest compelli quilibet ex Advocatis pauperem gratis adjuvare.
- 10 Notarius, Procurator fiscalis, Collector pecunie publicæ. Item & Depositarius possunt cogi ad officia sua exercenda & num. 11. 12. & 13.
- 14 Assertur exemplum recens coactionis ad officium acceptandum sub pena duorum millium ducatorum.
- 15 Pena recusantis acceptare officium sine excusatione legitima statuitur, in text. leg. si ad Magistratum Cod. de decurionibus lib. 10.
- 16 Electi ad officium compelluntur ad id acceptandum per captivam & incarcerationem & bannum.
- 17 Electi ad officium poterunt ad illud serviendum extrahi à domo sua.
- 18 Athenienses officia publica recusantes capite multabant, Romani libertate, & Spartani patria.
- 19 Nominati ad officia possunt variis ex causis se excusare & ab eorum onere eximi.
- 20 Excusantur illi qui habent privilegium à principe ne ad officia Reipub. inviti eligantur.
- 21 Familiæ sanctæ Inquisitionis ex privilegio Regis non coguntur suscipere officia Reipub. quæ tamen acceptare non prohibentur & si ea exercentes deliquerint à iudicibus secularibus plerendi sunt.
- 22 Milites vulgò vatallor & omnes qui bello expositi sunt eximuntur à muneribus publicis acceptandis.
- 23 Confratres sanctæ Trinitatis & sanctæ Mariæ de la Merced & Collectores elemosynæ sancti Antonii, &c. exemptione fruuntur, ut ad officia publica ineunda compelli non possint.
- 24 Senes qui septuagesimum annum compleverunt Oter. De Officialibus.

- legitimam de jure munerum publicorum excusationem habent, ex leg. 3. §. fin. ff. de decurionibus.
- 25 Excusantur officia publica accipere illi qui habent duodecim filios.
 - 26 Jura varia afferuntur quibus indicatur exemptionem munerum ex liberorum numero non induci.
 - 27 Assertur in contrariam opinionem, lex si quis decurio 24. Cod. de decurionibus lib. 10.
 - 28 Conciliantur & intelliguntur jura de exemptione munerum loquentia, ex Thesaurio.
 - 29 Exemptionem ab officiis publicis & muneribus personalibus præstat numerus quinque liberorum.
 - 30 Excusationem in honoribus patrimonialibus & realibus urum inducat numerus duodecim filiorum.
 - 31 Referuntur Doctores qui excusationem in muneribus realibus & patrimonii ex liberorum numero non admittunt.
 - 32 Exemptio officiorum personalium habentibus quinque liberos cur condonata fuerit.
 - 33 Spartarum legislator præmia constituuit eis qui operam procreandis filiis dabant.
 - 34 Patri habenti filios lex tribuit prærogativam præcedendi in honoribus non habenti, & plures habenti concedit præcedentiam respectu ejus qui pauciores habet.
 - 35 Exemptionem officiorum personalium præstat numerus quinque non minus filiarum quàm masculorum etiam si sint utriusque emancipati.
 - 36 Nepotes continentur in nomine liberorum ad complendum numerum qui excusat ab officiis.
 - 37 Nepotes plures tantum loco unius patris mortui habentur ad numerum excusantem faciendum.
 - 38 Exemptio officiorum admittitur in patre vel ejus filiis divitibus, at non si universitas seu populus sit nimium pauper.
 - 39 Filii legitimi per consequens matrimonium vel Rescripto Principis complent numerum ad exemptionem munerum.
 - 40 Filii numerum ad immunitatem requisitum formantes, ut vivant tempore liberationis sufficit licet postea decedant.
 - 41 Causa ad effectum certo & limitato tempore requisita sufficit quod adsit illo tempore, quamquam postea cessat.
 - 42 Expenditur in proposito textus in leg. 2. §. remittit. vers. oportet ff. de excusatione. tutor. & in leg. qui liber. §. amissi, ff. de oper. libert. & in leg. sciendum, §. si fundum, ff. qui satisd.
 - 43 Opinioni cui adhaeret autor nempe sufficere ut liberi qui numerum ad exemptionem necessarium complent tempore liberationis vivant, obijciuntur quedam, ex cap. cum cessante, & ex leg. adigere §. quamvis ff. de jure patronatus.
 - 44 Privilegium propter paupertatem concessum expirat auctis facultatibus leg. cura §. deficientium ff. de muneribus & honor.
 - 45 Respondetur objectioni oppositæ & intelligitur regula quod cessante causa privilegii, debet cessare privilegium.
 - 46 Munerum in exemptione favor Reipub. causa principalis & immediata fuit, educatio vero liberorum causa remota vel impulsiva.
 - 47 Privilegii concessi reliquæ alique ubicunque restant,

- restant, licet cesset finalis causa privilegii.
- 48 *Causa & effectus cum habent tractum successivum quomodocumque cesset causa cessabit etiam effectus.*
- 49 *Privilegia agricolis concessa pro eo tantum tempore locum habent quo & agricola & animalia aratoria habuerint.*
- 50 *Satisfit objectis & adducitur textus in leg. 2. §. qui munera ff. de vacat. muner.*
- 51 *Exemptioni requisitum numerum implet aliquis ex liberis militia defunctus pro Republica aut Principe.*
- 52 *Immunitati praestanda non conducunt liberi adhuc in utero existentes.*
- 53 *Infirmi excusantur à muneribus publicis suscipiendis, & affertur in exemplum excusationis Manlius Torquatus consul Romanus.*
- 54 *Infirmetas quæ à muneribus exemptionem praestare possit qualis esse debeat arbitrio iudicis relinquenda est.*
- 55 *Infirmetas vera & propria dicitur quæ ex humorum excessu causatur & ex quibus succedit febris.*
- 56 *Infirmetas quomodo probetur, traditur, remissive.*
- 57 *Excusantur à muneribus personalibus Originarii alibi habitantes, si ad officia in loco originis vocantur, tamen si alii sint idonei, alias secus.*
- 58 *Excusantur à prædictis officiis qui alibi aliud officium habent, ad textum in leg. fin. ff. de vacat. muner. gloss. in leg. 1. Cod. quemadmodum civilia munera lib. 10. specialiter in tit. de censibus §. nunc dicendum & §. si avo.*
- 59 *Eximuntur à muneribus principales Conductores Gabellarum seu reddituum Regalium & universitatis.*
- 60 *Excusantur à minoribus officiis acceptandis ij qui majores Magistratus administraverint & officia honorabilia exercuerint.*
- 61 *Excusantur pauperes à suscipiendis muneribus, si minus idonei sint & injuncto muneri sufficere non possint.*
- 62 *Nobiles eximuntur ab officiis acceptandis si ea officia ad quos nominantur sint vilia & indecora.*
- 63 *Officia vilia & indecora quanam dicantur traditur, remissive.*
- 64 *Excusationis intuitu refertur ab Autore lis quædam quæ super delatione tutelæ agitata fuit à qua se excusare nominatus intendebat, quia se nobilem vulgo fidalgum dicebat.*
- 65 *Expenditur contra nominatum ad tutelam & ab ea se excusare prætextu nobilitatis nitentem, textus in leg. spadonem 17. §. si scire oportet. ff. de excusat. tutorum.*
- 66 *Excusatio à tutela non competit nisi ex causis à jure expressis de quibus, in tit. de excusat. tutorum & Inst. in text. in leg. 1. tit. 17. part. 6.*
- 67 *Nobilis attento jure communi personalia & realia munera subire compellitur, ex textu in Authent. de defensoribus civitatum §. audiam, verf. si qua verò.*
- 68 *Nobiles tutela immunitate & exemptione regulariter non gaudent nisi illi tantum quibus ob magnam suam generositatem vel ob aliquod speciale privilegium expressè fuit indulta ista exemptio.*
- 69 *Tutela immunitas nobilibus conceditur intuitu alicujus officii in quo sunt constituti, non verò generaliter aliis nobilibus.*
- 70 *Tutela munus nec vile nec sordidum unquam existimatum est.*
- 71 *Tutela ratione & cura, Princeps tutor sive curator Regni & Reipublica dicitur.*
- 72 *Vocari pariter omnes ad munera publica quieti & tranquillitati publicæ expedit in urbibus populosis, & in quibus sæpe nulla aut saltem non tam manifesta differentia est inter nobiles & plebeios.*
- 73 *Excusanti se nobili à tutela plebeii favens sententia adstipulatur, text. in leg. 1. §. libertinis pupillis.*
- 74 *Expenditur in proposito, text. in leg. cum ex oratione 40. ff. eodem tit. de excusat. tutorum.*
- 75 *Ponderatur lex 21. tit. 14. lib. 7. recopil.*
- 76 *Clericus tanquam eques caelestis militia gaudet privilegiis equitis armatæ militiae.*
- 77 *Tutela munus personale est, ex leg. 1. §. 1. ff. muneribus & honoribus.*
- 78 *Nobiles non possunt compelli ad officia acceptanda, etsi vilia non sint, dum tamen aliquo modo nobilitati aut opinioni præjudicent, ex Consilio Jacobi Galli.*
- 79 *Doctor semper est intelligendus secundum jura quæ allegat.*
- 80 *Agitur de text. in dicta leg. 1. §. libertinis & in dict. leg. cum ex oratione 47. ff. de excusat. tutorum & in d. leg. 3. eodem tit.*
- 81 *Intelligitur textus in leg. 11. tit. 14. libro 6.*
- 82 *Excusantur ab officiis publicis minores viginti annis.*
- 83 *Electus ad aliquod officium si moriatur, onus subeundi munera non transit ad heredem.*
- 84 *Excusantur Advocati à muneribus onerosis & personalibus Reipublica.*
- 85 *Excusationes ab officiis ineundis quomodo & quo tempore allegari & proponi debeant subjicitur.*
- 86 *Resolutioni tempus & rationem excusationis assignanti multa obijciuntur jura opposita.*
- 87 *Objecta jura perpenduntur & intelliguntur & cum Autoris sententia conciliantur à Joanne Garcia.*

Neminem ita liberum nasci + quod sibi soli
 nascatur, sed patriæ suæ commodis & usui
 affirmat Plato *Epist. 9. Archit. Taxenet. leg. 1. §.*
generaliter ff. de vent. in poss. mitt. ibi: quia non tan-
tum parenti ejus esse dicitur, verum etiam Reip.
nascitur, & facit textus in leg. postliminium §. filius
ff. de captivis, & postlimin. re verf. ibi: quia pa-
ter sic illum amisit, quemadmodum patria, & con-
ducunt quæ tradit Aviles in cap. 1. pratorum ver-
bo Tierra, quapropter officia publica + respuere,
 & non admittere indecens, & indecorum est Ari-
 stotel. *lib. 6. polit. cap. 1. oportet (inquit) publico-*
rum publicè, exercitationem fieri, & simul, &
non debet quisque civis esse suum æstimare, sed om-
nis civitatis, particula enim civitatis unusquisque
est, cura autem singularum particularum respicere
nata est ad curam totius, Plato ubi supra vocante
igitur patria ipsa ad Rempublicam gubernandam
absurdum forsitan esset non parere, præsertim cum
simul accidat ut aditus pravis hominibus relin-
quatur, qui nulla ipsius quod optimum est ratio-
ne proficiscuntur ad publica; quod tradit Cicero
de officiis ad Herennium ibi: nullum est pericu-
lum quod sapiens pro salute patriæ vitandum arbi-
tratur, hæc enim secundum loquitur non mihi so-
 li, sed etiam atque adeo multò potius natus sum
 patriæ,

patriæ. vita que fato debetur saluti patriæ potissimum solvatur, & lib. 1. de officiis num. 99. multi autem (inquit) & sunt & fuerunt qui tranquillitatem expectantes negotiis publicis se removerint, ad otiumque perferunt in his, & nobilissimi Philosophi longeque Principes, & quidam homines severi, & graves, nec populi nec Principum mores ferre potuerunt, dixeruntque nonnulli in agris delectari re sua familiari his idem propositum fuit, quod Regibus ut nec regerent, nec cui parerent libertate uterentur, cujus propositum est sic vivere ut velut: quare cum hoc commune sit potentia cupidorum cum his quos dixi otiosos, alteri se adipisci id posse arbitrantur si opes magnas habeant alteri si contenti sunt, & suo, & parvo in quo omnino neutrorum continenda sententia est, sed facilius, & tutius; & minus aliis gravis, aut molesta vita est otiosorum, fructuosior autem hominum generi, & ad claritatem amplitudinemque aptior eorum qui ad Rempublicam & ad res magnas se accommodaverunt, quapropter & eis forsitan concedendum sit, Remp. non capessentibus, qui excellenti ingenio doctrina sese dederunt, & his qui aut valetudinis imbecillitate, aut aliqua graviore causa impediti a Republica recesserunt cum ejus administranda potestatem aliis laudemque concesserunt; quibus autem talis nulla sit causa si despiciere se dicant ea, qua plerique admirantur imperia, & magistratus, his non modo non laudi, verum vitio dandum puto quorum iudicio in eo quod gloriam contemnant & pro nihilo putent difficile factu est non probare, sed videntur labores, & molestias tunc offensionum & repulsarum quasi quandam ignominiam timere, & insaniam: hæc enim Cicero; hoc idem tradit D. Prosper, de vita, & contemplatione, lib. 3. cap. 28. ibi: Videndum est utrum iuste faciant illi, qui se removentes ab occupationibus cunctis, ac studiis spiritalibus conferentes nihil humane Societati proficiunt, & desideria sua commodis omnium præferentes utilitatem communem desideratam vacationem, & electionem contemunt; cum profecto laborantibus opem ferre nollent, cum possint, & communi bono posthabito otiosa quiete frui nihil habeat æquitatis, cui æquitati qui serviunt omnes omnium bono utuntur ac veluti sibi invicem nati salutem mutuam tuerentur ac diligunt, ac per hoc contra justitiam faciunt, hi qui merito sue conversationis, vel eruditionis alii otiosum studium fructuose utilitati regenda multitudinis anteponunt, & cum possint, laboranti Ecclesiæ subvenire, operosa administrationis laborem fruenda quietis contemplatione refugiunt: hæc dicitur Autor: quæ refert Bobadill. loco citato num. 16. littera A.

3 Quod in electione Ubambæ Regis & Gothi in Hispania nostra exemplo ab historiographis nostris traditur. Cum enim Ubamba aut modestiæ causa, aut maxime honoris timore Regnum ad quod electus fuerat suscipere recusaret, quidam fortissimus, & magnanimus Dux ita eum intrepidè fuit allocutus. Por ventura sera justo que resistas a lo que toda la nacion ha determinado antepongas tu reposo a la salud y contento de todos, en mucho tienes esos pocos años que te pueden quedar de vida por cuius respecto reusas el tomar esta Carga y con tu muerte mostrar al mundo que ninguno debe con color de modestia tener en mas su reposo particular que el proprio comin de todos, ita P. Mariana tom. 1. Historiæ Hispaniæ lib. 6. cap. 12.

4 Unde electus, & nominatus & ad quodlibet Oter. De Officialibus.

Reipub. officium autoritate, & utilitate publicum illud necessario acceptare, & inservire tenetur, ut in leg. munerum §. iudicandi, ubi communiter notatur, ff. de muneribus, & honoribus, Bart. in leg. absenti num. 2. ff. de donationibus, Decius in cap. Prudentiam, addiscimus num. 21. de officio delegati, Carolus de Tapia in leg. fin. 1. part. cap. 4. numer. 32. de const. Princ. Montanus de administratione universitatum pragmat. 2. num. 337. qui loquitur in Sindicis universitatis Avend. de exequend. mandat. cap. 19. numer. 16. & in Magistratu creato, & electo est textus in leg. si quis magistratus Cod. de decurionibus lib. 10. leg. si quemquam Cod. de Episc. & Clericis, ibi: ut queratur cogendus; & in Amba Senatore sive legato gloss. in leg. si quis decurio, Cod. de decurionibus lib. 10. & communiter approbata per Bart. Plateam, Lucam de Penna, & Angel. Bart. in leg. veluti, ff. de justitia & jure num. 1. & facit textus in leg. sciendum, §. si accusatio, & §. ordine, ff. de legat. Bobad. lib. 1. pol. cap. 15. nu. 10. qui ampliat in militibus, & aliis ut ibi per eum num. 42. nam iudicare & magistratum gerere munus publicum est ad text. in leg. quippe, ff. de iudiciis leg. nunquid ff. ad Trebel. Menoch. de arbitr. lib. 1. quest. 2. numer. 21. & in Advocato quod possit & cogi esse Consiliarius, Joann. de Platea in leg. in filiis num. 3. Cod. de decurionibus lib. 10. & in leg. semel in fin. Cod. de re mil. lib. 12. Bobad. dict. cap. 15. n. 8. Cavedo decif. Lusitan. 84. num. 45. part. 2. Sic similiter cogitur & pro clientulo patrocinium sumere, ut notant Bald. & Salicet. post Gofred. in leg. invitus Cod. de procuratoribus, glossa in leg. 1. §. ait Prætor. ff. de postulando, maxime urgente necessitate Bart. in leg. sancimus Cod. de advocat. divers. jud. & consulere idem Bart. in leg. 2. per textum ibi juncta glossa verbo concessum, Cod. de proximis sacrorum cerim. lib. 12. Vibius commun. opin. lib. 1. verbo advocatus. Et in curia nostra si aliquis ex advocatis Clientelam & alicujus subire recusat, præcipitur ei ad petitionem partis a Reverendissimo Præsidente, & auditoribus quod in illa lite adjuvet pœna 50. ducatorum, & faciunt adducta per Menoch. de arbitr. casu lib. & si non est specialiter designatus pauperum & advocatus potest compelli quilibet ex advocatis pauperem gratis adjuvare, leg. providendum, §. 1. de postulando, quæ in id citat Covarr. pract. cap. 16. numer. 4. prope medium, & lib. 3. var. cap. 14. num. 1. vers. quibus expressum, ab aliis verò muneribus, & officiis personalibus advocati excusantur, ut in loco diximus, & affirmat Fontanel. de pact. nupt. claus. 4. gloss. 10. part. 1. n. 127.

Et in Notario quod cogatur & scribere, & officium exercere Menoch. qui allegat Romanum sing. 259. incipit tabellio, & jam prædixerat Bald. in rubric. Cod. de fide instrum. n. 3.

Et in Procuratore & fiscali, Decius in leg. invitus, ff. de reg. jur. & in Curatore, ad litem textus notabilis & ibi: glossa in §. est autem Insti. de tutelis leg. 1. §. si quis tutor. ff. quando appellandum sit, Baeza de decima tutor. quest. cap. 2. n. 27. & sequenti.

Et in Collectore pecuniæ & publicæ, Albericus in leg. munerum, ff. de muneribus, & honor. & suo loco dicemus.

Et in Depositario publicæ & pecuniæ vel reddituum Regalium vel ejus, quæ interim dum lis pendet deponi jubetur ut suo speciali loco dicemus.

- Et dum hæc scribo cum ob senectutem officio
- 14 † Depositarii hujus Regalis Cancellariæ Ludovicus Victorie se exonerare intenderit, fuit nominatus Joann. Gallicus nobilis hujus urbis concivis, & originarius, & licet officium suscipere recuset pœnâ duorum millium ducatorum ei à Reverendissimo Præside & Senatoribus jussum est quod officium acceptet, & subire compellatur, & de aliis pluribus officiis publicis necessario acceptandis à nominato videndi sunt supra relati DD. Præsertim Bobadil. *diçl. cap. 15. n. 39. usque ad finem capituli*, Avendan. Fontanella ubi supra, & Mastrillus de *Magistrat. cap. 30. à n. 64.*
- 15 Pœna verò recusantis † acceptare officium sine excusatione legitima tradit textus in *leg. si ad magistratum Cod. de decurionibus lib. 10. si ad magistratum nominati* (inquit Imperator) *aufugerint, requirantur, & si pertinaci eos animo potuerit latere eis ipsorum bona permittantur qui presenti tempore in loco eorum ad Duumviratus munera vocabuntur, ita ut si postea reperti fuerunt biennio integro onera duumviratus cogantur agnoscere, omnes enim qui obsequio publicorum munerum tentaverint declinare simili conditione teneri oportet; Aviles in cap. 17. Prætor. glossa verbo eligant n. 5. ubi n. 6. ait quod si loco nominati compareat alius qui venit onus prædicti officii subire pro ipso nominato recusante acceptare non est audiendus, & allegat textum in *leg. Stichum Titio §. vult. ff. de statu liber.* Lucas de Penna in *diçta leg. si ad magistratum in colum. versic. ita pene.* Compelluntur autem † officia eis indicta acceptare per captivam, & incarcerationem & bannum: glossa Bald. & Salicet. in *leg. precors Cod. de suscept. tutor.* Angel. allegat Romanus, & alii in *leg. dotem*, quam aliqui legunt sub. 1. *liberta, ff. solvo matrimonio*, & in *diçl. leg. munerum, §. judican. ff. de muneribus & honor.* Romanus singulari 188. Decius in *diçta leg. invitus*, & ibi etiam Cagnol. & in *leg. invito, ff. de reg. jur.* Aviles singulari 177. Casaneus in *Catalogo gloriæ mundi, part. 11. consider. 32.* ubi probat quod si artifices sunt necessarii in aliqua Republica non solum qui inventi fuerint poterunt compelli suum artificium exercere, sed & de novo addiscere, per plura fundamenta quæ ibi adducit Vibius *decif. 144.**
- 17 Ad serviendum officium ad quod † nominati sunt poterunt à Domo sua extrahi, *leg. si cui muneris publici, & leg. si quis magistratus, & leg. æstimationem, ff. de muneribus, & honor. leg. 6. tit. 17. part. 3. & leg. 11. tit. 13. part. 2. & ibi Gregorius & in leg. 16. tit. 13. glossa 5. part. 2. & plura in confirmationem tradit Bobad. diçl. cap. 5. numer. 38. lit. C. Mastrillus ubi supra à numero 65.*
- 18 Unde Athenienses recusantes officia publica † capite multabant, Romani libertate, Spartani patria, & Sophonetus quod dux nominatus munus recusasset multatus fuit, ut refert Xenophon de *Ciri minoris expedit. lib. 5. Alexand. lib. 4. dierum genial. cap. 6. & alia in proposito tradit Simancas de Repub. lib. 2. cap. 8. n. 4.*
- 19 Sed variis ex † causis possunt nominati ad officia excusationem intendere, & ab eorum onere liberari.
- 20 Et primum excusantur † qui habent privilegium à Principe ne ad officium Reip. inviti eligantur ad textum in *leg. senatus, ff. de officio Præsidis leg. 1. Cod. de his qui à Principibus, lib. 10. Platea in leg. 1. Cod. de Primiceriis lib. 3. Avend. de exequend. mand. 1. part. cap. 19. sub nu. 16. vers. undecimus casus est.*

Et ex privilegio Principis familiares † sanctæ Inquisitionis istam exemptionem, ut inviti ad officia Reip. suscipere non cogantur, utique habent, ut melius, & aptius fidei causis, & ministerio ab ipsis exhibendo vacare possint, licet si volunt talia officia gratis acceptare non prohibentur: & cum exercuerint si in eis delictum commiserint utique privilegio sanctæ Inquisitionis non gaudebunt, sed à iudicibus secularibus plectendi sunt, ut in *leg. 20. tit. 1. lib. 4. novæ Recop. ibi: Item que los que tubieren officios Reales o publicos de los pueblos, o otros cargos seculares: y delinquieren en cosas tocantes a los officios y cargos sean juzgados en los dichos delitos por las Justicias seculares.* Quod explicat eruditè, & copiosè Narbona super *diçta leg. 2. per totam maximè numer. 132. & 133.*

Item eandem exemptionem habent milites † qui vocantur *del Vallator*, & omnes hi, qui bello expositi sunt, nempe, *los hombres de armas y continuos.*

Et Confratres † sanctæ Trinitatis, & sanctæ Mariæ de la Mer. ed, & Collectores elemosinæ sancti Antonii Abbatis, & Hospitatores suorum religiosorum. Item Monetarii, & alii officiales speciali Regum indulto prout continetur in eorum privilegii quæ hîc inferere satis prolixum, & superfluum foret, meminimus tamen, quæ frequentiora sunt, & nobis magis nota. Sed præter eos qui privilegiis principalibus juvantur, de jure excusationem legitimam publicorum munerum habent senes † qui septuagesimum compleverunt annum, ut in *leg. 3. §. fin. ff. de decurionibus, ibi: & si majores annis septuaginta sunt munera quidem civilia subire non coguntur, leg. unic. Cod. qui ætate se excusant leg. 2. tit. 17. part. 6. ibi: La undecima es en el mayor de setenta annos, text. in §. item major Instit. de excusat. tutor. Menoch. lib. 2. de arbitrariis casu 45. cum senectus illis graviora satis, & molesta sit, & ipsa infirmitas ad text. in cap. magna de voto, Azeved. in *leg. 6. num. 10. tit. 5. lib. 3. novæ Recop. Fontan. de pact. nup. casu 4. glossa 10. part. 1. num. 125. Cavedo decif. 84. num. 43. to. 2. post Ripam in tract. de peste tit. de privilegiis contract. causa pestis num. 222. Gutierrez de tutel. 1. part. cap. 21. num. 24. Mastrill. ubi supra num. 95.**

Deinde excusantur illi † qui habent duodecim filios *leg. fin. Cod. qui numero liberorum, & ibi Joannes de Platea leg. albo, leg. si ultra Cod. de decurion. Avend. de exeq. mand. diçl. cap. 19. sub num. 16. Cavedo diçta decif. 84. num. 36. & 37. qui idem intelligunt si habeat qui tantum quinque filios, & de jure nostro Regio est textus formalis in diçta leg. 2. tit. 17. part. 6. ibi: quando, aquel que es dado por guardador a cinco hijos legitimos, y naturales vivos.*

Qua in re diversimodo loquentia † passim invenies jura, nam ex liberorum numero exemptionem seu munerum excusationem non induci dixit Ulpianus, in *leg. 2. §. numerus, ff. de vacat. munerum ibi: numerus liberorum ad septuaginta annorum ab honoribus vel muneribus his coherentibus excusationem non præstat, sed à muneribus tantum civilibus.* Calistratus autem in *leg. semper §. demonstratur*, affirmat numerum liberorum ad excusationem municipalium numerum prodesse non omnium, & quem quia sexdecim filios habebat à muneribus liberavit. Imperator verò Antonius in *leg. 1. Cod. his quis numero liberorum se excusant ita*

ait:

ait: *numerus liberorum ab honoribus non excusat.* ipse autem in *leg. nepotes*, & in *leg. de personalibus*, & in *leg. fin. Cod. eodem tit. & lib.* numerum quinque liberorum à muneribus personalibus liberare affirmat.

27 Sed Julianus Imperator † in *leg. si quis decurio* 24. *Cod. de Decur. lib. 10.* ita ait: *si quis decurio pater sit duodecim liberorum honoratissima munerum quiete dmetur.* Ubi duodecim liberorum numerum in decurione, vihoris officii, & honoratissimorum munerum exemptionem consequantur exposcunt, & idem Julianus in *leg. 55. Cod. Theodosium sub tit. decurionibus collocata lib. 12.* idem refert tredecim tamen liberos exposcens ibi: *qui pater sit tredecim liberorum non modo ad curiam non vocatur, verum etiam si sit decurio honoratissima quiete doneatur.*

28 Quorum jurium diversitatem (ne in his proflixius, quam decet procedamus) breviter † conciliare poteris cum Thesaurio *decif. 267. num. 4.* his verbis ex quibus concordari possunt omnia iura, quæ in hac materia discordare videntur, nempe ut *leg. 1. Cod. de his qui num. lib. & lega. 2. §. numerus de vacat. muner. cum similibus*, loquantur generaliter, ita ut regula sit minorem numerum liberorum non exculare puta duorum vel trium, in duobus, vel tribus pluralis numerus verificetur, *leg. ubi numerus ff. de testibus leg. vero nepotes Col. de his qui num. liber. loquatur in personalibus muneribus, & leg. si quis decurio Cod. de decur. loquatur in decurione, & leg. semper §. demonstrat. ff. de Jure immunitatis*, loquatur indistinctè tam in personalibus, quàm in patrimonialibus, sed hæc ultima licet ponat exemplum in numero 16. liberorum, ampliatur etiam in numero 12. liberorum, ita ut nulla sit differentia inter decurionem, seu privatum prout magis communiter DD. voluerunt; hætenus Anton. Thesaurus.

29 Ex quibus quod ad nostrum propositum attinet † illud formaliter deducere poteris numerum quinque liberorum ab officiis publicis, & muneribus personalibus excusationem præstare in quo concursus est omnium Doctorum, & receptissima sententia.

30 Sed in oneribus patrimonialibus † & Realibus utrum numerus 12. liberorum excusationem præstet satis controversum est, nam quidam putant excusare per textum in *dicta leg. si quis decurio*, ubi glossa in verbo *munerum* addit etiam *patrimonialium*, quæ lex licet loquatur in decurione, procedit etiam in quocumque 12. liberos habente, etsi decurio non sit ex Barto. ibi: Lucas de Penna, & Joannes de Platea & Bart. Ancharran. in *cap. licet de censibus*. Guido Papa *quest. 401.* Calaneus in *consuetudine Burg. rub. 1. part. vers. adverte num. 55.* Angel. Aretin. in *princ. Instit. de excusat. tutor.* ubi etiam in praxi obtinuisse testatur Ruin. *conf. 124. num. 9. lib. 4.* Alciatus *præsumpt. reg. 1. præf. 76.* Nata *consilio 539. lib. 3.* Gregor. Lopez in *dicta leg. 2. verbo cinco hijos ad fin. tit. 17. part. 6.* Roland. à Valle *conf. 66. num. 35. lib. 1.* Thesaur. *dicta decif. 267. nu. 4.* Avend. in *dict. cap. 19. Prætorum nu. 26.* ubi ait quod licet de jure Regio hæc opinio non procedat, tamen practicator, quia dantur quotidie mandata Supremo Consilio ubi habens 12. liberos excusetur ab honoribus realibus licet iudices inferiores hoc non practicabant secundum eundem Avend. *2. part. cap. 14. Prætor. num. 34.*

31 Alii verò è contra putant, & sic ab istis † mu-

neribus realibus, & patrimonii liberorum numerum non excusare, ut affirmat Covar. *lib. 4. de sponsalibus 2. p. cap. 8. in princ.* qui fatetur, quod etsi aliquando primam opinionem in praxi sequutus fuerit, tamen eam utpote fallam postea reprobavit, ut sic numerum liberorum neminem à tribulis vulgo *pechos*, eximere, qui intelligunt textum in *dict. leg. si quis decurio in muner. personal.* cujus opinioni accedit, & inhaeret Gattierrez *dict. cap. 21. n. 3. in fin.* apud quos vidi, hæc enim obiter citra exemptionem onerum realium dixisse sufficiat Faquin. *lib. 3. controvers. jur. cap. 19.*

Sed ut ad nostrum institutum redeamus, exemptio officiorum, & munerum † personalium habentibus quinque liberos justissimè condonata fuit, ut pater libentius vacet procreationi liberorum; Lucas de Penna in *dicta leg. nepotes col. fin.* Roland. *conf. 52. num. 14. lib. 2.* Rspa in *leg. ex facto num. 13. & 14. ff. de vulgari*, Bart. *conf. 312. lib. 3.* Rebuff. in *dict. cap. si quis decurio*, Ferdinandus Paez in *tract. de excusat. parentum, num. 4. & seqq.* Vertatur enim maxima utilitas publica in eo quod sobole Respub. repleatur ut in *leg. 1. ff. soluto matrim.* ibi: *ad sobolem procreandam, replendamque liberis civitatem leg. 2. Cod. de indict. vid. toll. nam & Paulus Jur. C. Adrianum respondisse refert se malle ampliare Imperium hominum adjectione potius, quàm pecuniarum copia, leg. fin. §. fraudes ff. de bon. damnat.* is enim qui † Spartis leges dedit, cum cuperet 33 quam plurimos Spartis esse cives adhortatus est, ut quam maximum liberorum numerum vel procrearent, præmia constituens his qui procreandis liberis operam darent, unde *ex leg.* apud eos constituta his qui tres filios suscepisset, præsidii & stationis, qui quatuor munerum vacationi habent, ut Aristotel. *lib. 2. politic. cap. 7.* & ideo patri habenti filios † lex tribuit prærogativam in 34 honoribus præcedendi non habenti filios. *leg. in albo Cod. de decurion. lib. 10.* & plures habenti concedit præcedentiam respectu ejus qui licet habeat filios habet tamen paucos, *leg. spurii §. fin. ff. de decurion.* & plura in laudem prolis adducit Joannes Stologus *er. 37. de jure trium liberor.* Franc. Duonenf. *lib. 1. dif. cap. 40.* Sed eodem jure legem Spartanorum tradit Ælianus *lib. 6. de var. hist. & Romanorum*, Plutarchus in *Numa* & Aulus Gellius *lib. 2. cap. 15.* qui caput legis Papiæ refert his verbis: *Is postquam Soboles civitatis necessaria visa est; & ad populi prolem frequentandam præmiis atque invitamentis usus fuit, tam ante lais quibusdam in rebus qui uxorem & quinque liberos haberent, senioribus nec liberos nec uxorem habentibus sicuti, cap. 7. legis si Juliae, priori ex consulibus fasces sumenda potestas sit, non qui plures annos natus est, sed qui plures liberos quam Collega, aut in sua potestate habet, aut bello amisit: & dicta lex Cod. (licet ab Augusto fuerit facta) lex Julia appellata fuit, cum enim antea diceretur Cajus Octavius, deinde Cajus Julius Cæsar Octavius dictus est, ut ex Dion. *lib. 45.* notat Ant. August. *lib. 3. emendationum cap. 8.* quæ & alia in proposito tradit, & accuratissimè profequitur Covar. *dicta 2. part. de sponsal. cap. 8. n. 2. & 3.**

Circa exemptionem verò officiorum, seu munerum personalium ob numerum quinque filiorum advertas velim idem esse in filiabus, † quam in 35 masculis, nam in favorabilibus masculinum sœmininum concipit, sicut filiorum appellatione reguliter

lariter veniunt filiae, leg. filius 84. leg. justa 201. leg. liberorum 210. §. fin. ff. de verb. signif. leg. si quis ita in principio, ff. de testament. tutela, & in terminis est text. in leg. fin. Cod. de his qui numero liberorum, & in leg. 2. §. remittit vers. non solum. ff. de excusat. tutorum, Roland. à Valle conf. 52. lib. 2. Thesaurus dict. decis. 267. num. 5. qui hoc extendunt etiam si filii sint emancipati, ut filiae nuptae vel in religionem ingrediantur, quamvis in filiabus nuptis quando extra domum parentis ductae fuerint, quinimo simpliciter dispensatis dubitet Ferdinand. Paez in tract. speciali de excusatione parentum ob numerum liberorum n. 66. videtur enim deficere ratio educationis, sed contrarium decisum fuisse testatur Thesaurus ubi supra, & in emancipatis filiis adducit pro sua opinione text. in leg. 2. §. incolumes ff. de vacat. munerum, qui aperte & sine verborum anfractu id probat ibi: incolumes liberi etiam si in potestate patris sui deserint esse excusationem à muneribus civilibus praestant.

Et ad hunc numerum liberorum (qui excusationem praestat) formandum, & explendum in liberorum nomine continentur † nepotes, & computantur in numero tam masculini, quam foemini sexus, ad text. in dicta leg. liberorum, cum ibi notatis, & est textus in leg. nepotes Cod. de his qui numer. liber. ibi: nepotes loco parentum succedentes vice eorum prodesse consueverunt; ideoque si quinque numerus liberorum ex amissorum filiorum nepotibus suppletur à muneribus personalibus, is quem patrem tuum esse dicis juxta constituta excusatur.

37 Quod tamen intellige ita ut plures nepotes † tantum loco unius patris mortui habeantur ad numerum faciendum, ut tenet Angel. in §. Institut. de excusat. Tutor. per textum in leg. nepotes, ubi Joannes de Platea, Imola conf. 77. col. 2. Roland. à Valle dict. conf. 52. num. 7. Thesaurus tamen ubi supra unumquemque loco unius filii haberi ubi proximè ait num. 6. & movetur aequitate cum militet eadem ratio educationis, & quod ut filii, sic & nepotes sunt in potestate Avi, & ita per Senatum decisum fuisse testatur in causa Ternenglii 1565. & anno 1589. 15. Julii.

38 Et procedit hæc immunitas † sive exemptio etiam si pater, vel ejus filii sint divites; & per Ripam in dicta leg. ex facto ff. de vulgari, Roland. à Valle dict. conf. 52. Quod tamen non admittas si communitas vel populus esset nimium pauper, & ex illis, ex glossa in dict. §. demonstratur, & ita temperavit senatus apud Thesaurum ubi supra num. 9.

39 Et in filiis legitimatis † sive per consequens matrimonium, sive Rescripto Principis; quoniam utroque casu habentur pro filiis vere legitimis, & ad explendum numerum idoneis, ut in terminis tradit Ferdinandus Paez, ubi supra n. 55. & sequenti Ruin. conf. 124. lib. 4.

40 Idem intelligas etiam si liberi isti postea decedant † cum tamen tempore liberationis vivant; quia sufficit semel conditionem extitisse, ut late affirmat Jaso in leg. sciendum, §. fin. numer. 3. & seq. ff. qui satisf. cog. & facit text. in leg. videamus ff. de eo quod metus causa ibi: sufficit enim semel pervenisse, ad proximum heredem, & perpetua actio esse capit, & in leg. si quis heredem Cod. de instit. & substit. ubi sufficit conditionem extitisse, licet implementum non duraverit; conducunt verba textus in leg. 2. ff.

de leg. praestand. ibi: & placet sufficere in ea necessitudine tunc esse antequam dies legati cedat, & quod adducunt Bart. Paul. Angel. & Jaf. in leg. fin. Cod. de indicta viduitate tollend. & leg. in substit. ff. de vulgari. & Jaso in dicta leg. si quis heredem, ubi affirmat quod si testator legat alicui filiae cum vidua fuerit, si filia fuit effecta vidua, & postea nubat non admittit legatum, quia satis est quod fieret vidua, quod secus esset si legatum relictum esset donec & quousque vidua fuerit, quia tunc nubendo perderet legatum, ut per Jafonem ubi proximè.

Deinde quia ubicumque certo † & limitato tempore requiritur quod adsit causa, sufficit quod causa ipsa adsit illo tempore quamvis postea cesseret; Bald. in leg. generaliter col. 4. vers. sed dico, Cod. de Episc. & cleric. per textum in leg. quacumque §. fin. ff. de Public. quæ sequitur Anania conf. ult. col. fin. Dec. in authent. praterea, col. ult. Cod. unde vir. & in cap. cum cessante col. 1. in fin. de appellat. & conf. 24. col. 1. Joannes Anstich. in rubric. ff. soluto matrimon. n. 4. sed in terminis istis lex requiritur quod tempore immunitatis pater habeat liberos. Ergo sufficit licet aliqui ex his postea moriantur.

Rursus pro hac sententia non parum arridere videtur † textus in leg. 2. §. remittit vers. oportet ff. de excusat. tutor. ibi: oportet autem liberos vivos esse quando tutores patres dantur, qui enim antea decesserunt his non connumerantur, nec rursus nocent qui postea moriuntur, & in leg. qui libertinis §. amissi, ff. de oper. libert. amissi (inquit Jurisconsult. Paulus) antea liberi ad eas operas quæ postea imponuntur profunt, ut Julianus ait, sed etsi uno amisso obligat si deinde alter nascatur, multo magis Pomponius ait amissum hunc jungi ut liberetur; & in leg. sciendum §. si fundum ff. qui satisf. cog. ubi ille qui tempore iudicii possidet immobilia, relevatur ab onere satisf. dandi, & quamvis postea deserit possidere, non tamen tenetur quasi cessante causa cautionem praestare; quia satis judicatur quod tempore iudicii possederit immobilia, per quæ fundamenta in hoc dubio hanc opinionem omnino sequendam affirmant Joannes Andreas in cap. decet de regul. jur. in 6. ubi refert in publica disputatione ita determinatum fuisse per DD. praestantissimos Bart. (qui ad Joan. Andream se remittit) in leg. 2. §. fin. ff. de excusat. tutorum, quæ sequitur Bald. in addit. ad ipsum Joann. Andream, Fulgositus conf. 52. col. 1. Imola conf. 77. col. fin. Alberic. in rubrica de muneribus, & honor. Dec. in dicta authent. praterea in fine, & in leg. fin. ff. si certum petatur, & in cap. cum cessante col. 2. in princ. de appellat. Joannes de Platea in leg. nepotes col. 1. Cod. de his qui numer. liber. Laud. in tractatu de fisco conf. 198. ubi ait hoc, notandum esse quia obtinuit in causa illorum de cessatione, in civitate Laudensi cum illustrissimo Duce, & eam ibi communem sequuntur Socinus, & Jaso in dicta leg. sciendum §. si fundum, Ripa in dicta leg. ex facto num. 13. & 17. Alciat. in tract. de presumpt. regul. 1. præs. 36. num. 2. Roland. à Valle conf. 52. à numero 39. cum pluribus sequentibus Panciroli conf. 2. num. 50. & pro hac opinione sæpius judicatum affirmat Thesaurus ubi supra n. 8.

Cui opinioni utpote veriori, & favorabiliori libenter adhæreo, etsi plura contra eam possunt juris obstacula objici, quæ profecto non obstant, & qua potero brevitate facillimè diluam.

Et

- Et primò immorari nos nequaquam poterit
 43 quod cessante causa liberorum † ob quam immu-
 nitas ista conceditur, cessare etiam debet ipsa
 immunitas, ut in *cap. cum cessante*, & in *leg.*
adigere, §. *quamvis*, ff. *de jure patronatus*, ut
 similiter privilegium concessum filiis propter pa-
 rentes, mortuis parentibus non durat, ut docet
 Bart. in *leg. 1. Cod. de Episc. & Cleric.* Mans. in
leg. 1. num. 28. Cod. de raptu Virginum, & pri-
 44 vilegium † propter paupertatem concessum expi-
 rat auctis facultatibus, *leg. cur. §. deficientium*,
ff. de muneribus, & *honor.* Nicolaus de Nea-
 pol. inter *lecturas*, Bart. in *leg. non tantum §. eos*,
ff. de excusatione tutorum, & facit textus in *leg.*
fin. Cod. qui bona cedere possunt, ubi privilegium
 cessionis bonorum cessat superveniente pinguiore
 fortuna, & in *leg. Titia Seio §. cessuras ff. de*
leg. 2. ubi beneficium propter minorem æta-
 tem inductum superveniente ætate perfecta fini-
 tur.
- 45 Nam respondetur quod regula † ante signata,
 & ex dictis juribus deducta quod cessante causa
 privilegii debet cessare privilegium seu immuni-
 tas, procedit ubi unica tantum esset privilegii
 causa, secus autem ubi plures sunt ad quas Lex,
 seu Princeps respexit, tunc enim quamvis una
 vel altera cesset cum remaneat altera, semper
 privilegium permanebit, ut notat Barbat. in *cap.*
Raynaldus col. 9. versic. revera de testamentis per
textum juncta glossa, in §. *affinitatis Instituta de*
nuptiis, ut in *leg. si non lex Ælia sententia*, ff. *de*
hered. instituend. & in *leg. liberorum §. notatur*, ff.
de his qui notantur infamia, unde cum in causa
 de qua est nostra disputatio immunitas concessa
 fuerit ob educationem liberorum, & onus alen-
 di eos, sed etiam favorem Reipublicæ cui pater
 tot liberos procreaverit, ut *suprà diximus*, ut pro-
 bat Alciatus in *dicta præsumptione 36.* licet liberi
 moriantur quod favor Reipublicæ temper duret,
 & attendatur.
- Cui responsioni si replices, quod cum im-
 munitas hæc concessa fuerit ob liberorum edu-
 cationem, & favorem Reipublicæ simul, & sic
 ob duas causas finales etiam hoc casu cessante
 una licet altera permaneat, non tamen debet per-
 manere immunitas, ut in *cap. quoniam frequenter*
§. porrò juncto §. sin autem ut lite non contesta-
ta, Abbas in *dict. cap. cum cessante*, & ibi De-
 cius *num. 4.* Barbat. ubi *suprà*: etiam hoc non ob-
 stabit; quia iterum respondetur verius esse quod
 46 favor † Reip. fuit causa principalis, & immedia-
 ta, educatio verò liberorum remota vel impulsiva,
 quod utique suadetur ex eo quod pater si di-
 tissimus sit & filii habeant unde se alant, quo casu
 pater non tenetur alere filium, *leg. si quis autem li-*
beris §. inde rescriptis, ff. *de liber. agnoscendis*,
 adhuc ei competeret talis immunitas, ut probat
 text. in *dicta leg. si quis decurio in sui generalitate*,
 & *suprà diximus*, cessante verò causa impul-
 siva ubi remanet finalis, semper dispositio durat,
leg. 1. §. sexum ff. de postulando Tiraquel in tract.
de cessante causa limitat. 1. num. 1. & seqq. Gal-
 ganet. *de condit. & demonst. 2. part. cap. 4. quest.*
9. num. 2. Mantica *de tacitis, & ambiguis lib. 3.*
tit. 12. Nicolaus Reverentius *decif. 7. num. 12. &*
duabus sequentibus, Everardus in *loco à cessante*
ratione legis num. 4. cessante conf. 25. & plura
 alia in proposito notatu digna pro causa finali,
 & impulsiva D Joannes del Castillo *lib. 5. con-*
trov. juris tom. 6. cap. 172. per tot. maximè num.
32. & 36.
- 47 Quinimo ubicumque restant reliquiæ † ali-

quæ privilegii concessi, licet cesset causa finalis
 privilegii, quandoque non cessat privilegium prop-
 ter reliquias, quæ remanent, *leg. fin. ff. de decur-*
tionibus, *leg. etiam* ubi Mansilius ff. *de quæstioni-*
bus, Dinus in *dict. cap. de et*, Joannes Hanni-
 bal, ubi *suprà n. 42.* In nostro autem casu sem-
 per remanent reliquiæ, & sic privilegium cessare
 non debet, & ita respondet Ripa in *dicta leg. ex*
facto n. 16. & Anania *dict. conf. ult. versiculis &*
licet, Rollandus à Valle *dict. conf. 52. à n. 50. cum*
sequentibus.

Nec etiam obstabit si secundo loco contra re-
 solutionem *suprà dictam*, objicias quod si causa
 † & effectus habent tractum successivum quo-
 48 modocumque cesset causa cessabit etiam effe-
 ctus ex Bald. in *leg. generaliter Cod. de Episcop.*
& Clericis, & ibi: *de excusat. à munere propter*
absentiam Reipub. ff. de excusatione tutorum. Ale-
 xander in *leg. sicut dotem §. si maritus ff. soluto ma-*
trimonio, Decius *conf. 24. in fine*, & id videmus
 in privilegiis † concessis agricolis quia tantum 49
 pro eo tempore habebant locum in quo, & agri-
 colæ fuerint, & animalia aratoria habuerint, nec
 sufficit habuisse, ut in *authentica agricultores*
Cod. quæ res pignori oblig. poss. ibi: dum viles in-
ferunt dum agros colunt leg. semper. §. negotia-
tores: quamdiu quis in illis se exerceat, & in
§. fin. ubi Bart. ff. de jure immunitatis Collant
in pragmatica de los Labradoros lib. 1. cap. 2.
nu. 5. quod quis autem excusetur ab officiis tra-
 ctum utique successivum habet, non autem mo-
 mentaneum, ut patet ad oculos, & in terminis
 ita sentit, & pungit Alex. in *dict. §. si maritus*,
 & in *dicta leg. sciendum §. possessor. §. qui satis*
de cognitio. Nicolaus Areletanus in additionibus
 ad Alciatum *dict. regul. 1. præsumptione 36.* Er-
 go videbatur dicendum mortuis aliquibus filiis, &
 sic numero necessario jam destructo cessare immu-
 nitatem.

Quia respondetur quod argumentum proce-
 dit † quando causa requiritur simpliciter, non 50
 tamen quando incerto tempore, quia tunc satis
 est quod illo tempore subsit causa, ut per Bald.
 & alios citatos, *suprà*, & procedit quando causa
 requiritur tam ad inducendum, quam ad conser-
 vandum jus immunitatis, vel privilegii; secus
 verò si requiratur tantummodo ad producendum
 inesse. In proposito autem numerus liberorum
 videtur tantum requisitus ad acquisitionem privi-
 legii, non ad conversationem, pro quo facit pul-
 chre textus in *leg. 2. §. qui munera. ff. de vacat.*
muneribus, ubi dicitur quod numerus liberorum
 superveniens non eximit ab oneribus susceptis.
 Ergo nec numerus deficiens eximit ab immuni-
 tate jam acquisita, ut idem operetur propositum
 in proposito quod oppositum in opposito, *leg.*
fin. §. si filius. §. de leg. 3. Ripa ubi *suprà. nu. 17.*
 Rollandus à Valle *num. 56.* qui affirmat quod
 in ea causa numerus liberorum non habet tractum
 successivum, quia simpliciter non videtur con-
 cessum privilegium contemplatione filiorum, ut
 eos alat pater, sed principaliter in favorem pa-
 tris, & Reipub. cui pater liberos procreavit, ut
 per Alciatum *dicta præsumptione 36.* & alios *suprà*
 relatos.

Rursus ad numerum liberorum explendum,
 & affirmandum sufficit quod aliquis liberorum † 51
 mortuus fuerit in bello pro Republica aut Prin-
 cipe, ut quis exemptionem cum aliis vivis nati-
 ficatur; Albericus in *rubrica de muner. & hono-*
ribus num. 88. Illi enim qui pro Repub. ceci-
 derunt in perpetuum per gloriam vivere intel-
 ligun-

liguntur leg. *Bello amissi*, ff. de excusatione tutor.

52 Non tamen proderunt liberi adhuc † in utero existentes, ut per Joann. de Platea in dicta leg. nepotes, Angelus in §. 1. Instit. de excusatione. Petrus Antibol. de muneribus, & honor. in §. 2. de divisione munerum, num. 26. Albericus in rubric. de muner. & honor. num. 8. Nam isto casu existens in utero non habetur pro nato ad commodum ipsius, leg. qui in utero. ff. de statu hominum. Roland. à Valle dict. conf. 56. n. 6. nec etiam adoptivi leg. 2. §. adoptivi, ff. de excusat. munerum. quod quomodo procedat tradit Roland. ubi supra. num. 5.

Postquam verò de excusatione ob numerum liberorum diximus, ut ad nostrum thema revertamur, excusantur etiam infirmi † ad textum in leg. 2. §. qua ita, ff. de vacation. muner. Avendan. de exequendis mand. dict. cap. 19. sub num. 17. vers. tertius casus, Azevedo in leg. 6. tit. 5. lib. 3. nova Recop. & facit text. in §. item propter adversam valetudinem instit. de excusationibus tutorum, & in dicta leg. 2. tit. 17. part. 6. ibi: *la settima es del enfermo de tal enfermedad que nunca pudiese guarecer*, Mastrillus ubi supra n. 92. eum seq. Unde Manlius Torquatus Consul declaratus excusata oculorum valetudine centuriam illam, quæ suffragium tulerat revocari iussit, proximum, ac periculosissimum sese exemplum dixit introductum si oculis alienis Republicam administrandam susciperet, hortatus est alium magis idoneum eligerent; cum verò cuncti instarent, alium (inquit) *querite, Quirites, ad quem honorem hunc transferatis, nam si me gerere eum cogetis, nec ego mores vestros, nec vos Imperium meum perpeti poteritis*. Itaque suffragio denuo inchoato consules electi alii fuerunt, justam enim causam arbitrati sunt, ut testatur Livius lib. 6. Plinius de viris illustribus cap. 28. & Valerius Maximus lib. 6. cap. 4. & privilegium infirmorum agit Gomerius in regula Cancellar. de infirmis resignantibus quest. 9. per totam.

Infirmitas autem (quæ ab honorum munere † excusationem possit præstare) qualis debeat esse iudicis arbitrio relinquenda est, ut tradit Bald. in authent. sed si quis ab aliquo, num. 13. Cod. de testibus Lucas de Penna in leg. unica Cod. de mend. validis lib. 1. Socin. Senior conf. 444. col. 4. lib. 2. & Mastrillus in leg. questionis modum numero 19. ff. de questionibus, Judex ergo quem infirmum, & valetudinarium eum arbitrabitur qui modo corporis habitu, & affectu sæpè malè valet, & frequenter ægrotat; Socin. in cap. quoniam frequenter de insti. col. 4. vers. tertio declaratur, & cum intrinseco morbo aliquo ex honorum excessu causato laborat, & eum qui ita ex morbo debilitatus, aut impeditus est, ut onere, vel officio de quo agitur incumbere non valeat, leg. 1. §. sed sciendum ff. de adilitio edicto. Dum morbum in toto corpore intelligit, ut febris, in parte, ut cæcitas, vel debilitas, & ejus verba retulit Aulus Gellius lib. 4. noct. Attic. cap. 2. Menoch. lib. 2. de arbitrariis cas. 60. unde debilitatus excusatur à muneribus quæ corpore implenda sunt, leg. 2. §. corporis debilitas ff. de vacat. muner. & à munere judicandi, cap. si pro debilitate de officio delegati, cum ibi notatis, Azevedo in dicta leg. 2. qui ait: aut vera tamen, & propria infirmitas † est illa quæ ex humorum excessu causatur, ex quibus succedit febris, ut tradunt moderni Avenionenses in tract. de peste, & propriè de illo

infirmo qui in lecto jacet, & febris corripitur debent intelligi argumenta eorum quæ dicit Bart. in leg. §. hoc interdictum per textum ibi, ff. de fonte, Rebuff. in concord. Francia rubr. de Collatione, §. 1. verbo impedimento in princ. pag. 3. & Felinus in repertorio suo verbo infirmitas est sufficiens causa. fol. 60. (& sic inquit textus noster continuamente) nam si continuo gravis & infirmitas, est appellatio infirmitatis, & gravis, est intelligendum secundum Gometium in Reg. Cancell. de infirmis resignantibus quest. 28. & ita in simili declarat Orosius in leg. 1. n. 11. ff. de officio ejus cui mandatum est jurisd. & facit textus, & ibi tradit Bart. & DD. in leg. questum ff. de re judicata.

Quomodo autem probetur infirmitas † tradit Henric. Rota in tract. de synodo Episcop. 2. part. num. 59.

Excusantur etiam ab his officiis, & muneribus personalibus originarii † alibi habitates si vocantur ad officium in loco originis, si tamen alii sint idonei, aliàs secus, & sibi imputent, quòd alibi se translulerunt Petrus de Valdis in tractat. de collectis numero 33. refert, & sequitur Montanus de administratione universitatis pragmat. 2. numero 336.

Et alibi officium habentes † ad textum in leg. ff. de vacat. muner. glossa in leg. 2. Cod. quemadmodum civilia munera lib. 10. specialiter in tit. de censibus §. nunc dicendum, & §. si ut proponas Cod. quando provocare non est necesse, Antibolus de muneribus part. 3. num. 6. cum seqq. Cavedo decis. Lusitana 84. num. 21. part. 1. ubi quod nemo ad duplex officium potest eligi seu ad duo officia simul, nec appareat ad quod prius fuit electus optio erit electoris non electi probat glossa in dicta leg. 1. Cod. quemadmodum civilia munera. & quod tutela non excusat à muneribus civilibus, leg. tutelam Cod. de excusationibus munerum. nec decuriones semel electum possunt excusare leg. 1. Cod. de decretis decurion. lib. 10. & alia pleraque summè utilia in proposito tradit ibi Cavedo.

Excusantur etiam † Conductores principales gabellarum seu reddituum Regalium, & universitatis ad textum in leg. unica quibus muner. excus. qui post impletam militiam lib. 10. non verò hi qui ab eis conducunt; Cavedo dicta decisione 84. n. 26. cum seqq. quem sequitur Mastrillus dict. cap. 30. n. 105.

Rursus excusantur qui majores † magistratus administraverint, vel honorabilia officia exercuerint, si ad minora fuerint vocati, & electi, leg. majores Cod. quemadmodum civil. muner. dict. lib. 10. ubi Odofred. & Joannes de Platea, Carolus de Tapia in leg. fin. ff. de constitution. Principum, 2. part. cap. 9. numer. 94. & pluribus in oppidis Castellæ ita observari vidi, & jam consuetudine obtentum quod vulgariter dicitur, *que no puedan decaer*, Cavedo, & Mastrillus dictis locis.

Sed & pauperes si minus † idonei sint, & injuncto munere sufficere non possint, excusari debent ad textum in leg. honor. §. de honoribus, ff. de muner. & honor. Antibolus de dict. 3. part. sub n. 46. Montanus de administrat. universitat. pragmat. 2. num. 332. Cavedo ubi supra numero 29. Mastrillus numero 104. & aliqua in proposito circa paupertatem, alibi diximus.

Excusantur denique † nobiles si ad vile officium, & indecorum eligentur, leg. munerum §. judicandi quoque. ff. de muner. & honor. leg. final.

final. & ibi Bart. *Cod. de susceptis lib. 10. & in leg. 1. Cod. de dignit. lib. 12.* Bobadill. *dicto cap. 1.* Cavedo ubi proxime n. 26. Marcus Anton. Surg. *de Neapol. illustribus cap. 23. n. 16.*

- 63 Et quæ sint officia indecorabilia † & quæ nobilia diximus, in cap. 1. remissivè, & ex consuetudine Regionis, provinciæ verificatur Bart. in *leg. 1. Cod. de dignit. lib. 11. num. 10.* Cavalcan. *decif. 41. n. 23.* Garcia de nobilitate glossa 7. num. 12. Domin. Perez de Lara in *compendio vite hominis cap. 28. num. 5.* ubi ait nobilem ab officio œconomiae Ecclesiæ, vel alterius piæ confraternitatis excusare se non posse, tale enim officium honorificum reputatur quia servire Deo regnare est; unde David 2. *Regum cap. 6. ad finem* ait: *vivit Dominus, quia ludam ante Dominum, vilior fiam at gloriosior apparebo*, & ibi alia jura allegat.
- 64 Cujus excusationis intuitu, & occasione † non possum reticere, & silentio prætermittere litem, quæ in hac curia hoc anno fuit ventilata super delatione cujusdam tutelæ à qua excusare nominatus intendebat; quia se nobilem dicebat, vulgo *fidalgum*, pupillum autem cujus tutela deferrebat plebeium esse, quæ communiter vocamus nostro idiomate *Pebrero*; & sic tale officium non convenire nobilitati suæ, & tanè quæstio prædictæ lris satis dubia & præstantissimis Auditoribus, & Advocatis causam agentibus visa fuit; & ad secundam Aulam remissa, undique ab ipsis utrinque adducebatur, & quid in lite decisum fuerit breviter referam.
- 65 Et contra nominatum qui prætextu † nobilitatis suæ excusationem proposuit plura utique faciunt, & perpendi possunt & primo maxime urgere videtur textus in *leg. Spadonem 17. si scire oportet*, ff. de excusatione tutor. ibi: *scire oportet nulli dignitatem tribuere excusationem. Unde si quis senator fuerit hic tutor erit, & eorum qui inferioris ordinis est quam senatorum*, eò maxime quod ille qui accepit vel habet immunitatem civilium, vel publicorum munerum is tutela vel cura non excusabitur, ut in *dicta leg. spadonem §. qui accepit*.
- 66 Secundò quia excusatio † à tutela non competit nisi ex causis à jure expressis de quibus in *tit. de excusatione tutorum & instit. eodem*, ut docet textus in *leg. 1. tit. 17. part. 6.* ibi: *Razones ciertas por que los hombres se pueden excusar que no sean guardadores de huérfanos*; Mandoles Albenfius *conf. 580. ex n. 15.* Joann. Stephan. *quest. Juris, cap. 34.* qui agit de procuratoribus curiæ se excusantibus, sed inter eas non invenitur, nec numeratur talis excusatio, ut ex inspectione jurium & cum eis loquentium patet; ergo procedit consequens.
- 67 Tertio ex eo quod jure communi attentò † nobilis personalia, & realia munera subire compellitur, ut de personalibus, probat textus in *authent. de defensoribus civitatum, §. audiam vers. si qua verò*, ubi redditur ratio in fine ibi: *Convenit enim unumquemque nobilium semper fruitionem agere civitatum, quam inhabitantem hanc eis conferre habitationis dispensationem*, & in *leg. 3. §. 1.* (si solerter inspiciatur) ff. de muner. & honor. nam postquam dixit quod milites excusantur à muneribus personalibus (de illis enim loquitur textus ut ait glossa) subjungit *lex 1. Cod. ceteros acie privatos id est non militantes, quamvis militum sint cognati, legibus patriæ suæ, & provinciæ obedire debet*, & illum textum notat Salicetus ibi: *contra nobiles, & in*

realibus, & patrimonialibus textus in *leg. munerum §. patrimonialium autem vers. ab hujusmodi muneribus*; ubi expressè notat Bartol. ff. de muneribus, & honoribus *leg. rescripto, §. ultimo*, ubi, & utrumque voluit Salicetus in sua repetitione, *col. antepenultima, ff. eodem.* Albericus in *tract. de muneribus & honoribus quæ possum super dicto tit. excess.* sed quæro numquid nobiles exculantur, & in *leg. qui origine in princip. ff. illo tit.* Petrus Antibolus *de illo tract. excess. ex nota, hoc quæro numquid nobiles*, Bertrand. *conf. 123. ponitur in factò col. 1. lib. 1. Ripa lib. 2. respons. 21. Nobiles, & lib. 2. respons. 4. supremus Dominus col. 3. vers. videndum ergo restat, ut respons. 26. & alios refert, & sequitur Tiraquel. de nobilitate, cap. 20. n. 159.*

Quartò quia nobiles regulariter prædicta † tutela exemptione & immunitate non gaudent, nisi illi tantum quibus ob magnam eorum generositatem, vel ob aliquid speciale privilegium expressè fuit indulta talis exemptio, ut in *leg. non tantum §. Illiensibus, ff. de excusationibus tutorum: Illiensibus* (inquit Galiotratus); & propter inquisitionem nobilitatem civitatis, & propter conventionem originis Romanæ jam antiquitus, & senatusconsultis & constitutionibus Principum plenissima immunitas tributa est, ut etiam tutela excusationem habeant; scilicet eorum pupillorum *Illenses non sint*, idque Divus Pius rescripsit, ubi Bald. & Nicol. de Neapol. in *lectura Bart.* notant per illum quod propter nobilitatem aliquando conceditur immunitas, Tiraquel. ubi proxime num. 166. Cujac. *lib. 10. observat. cap. 5.* unde habemus apud Capitolinum in Gordiano Senatuum summi muneris loco clarissimæ Gordiani familiæ tribuisse ut ejus posterii si vellent à tutela vacarent.

Vel nobilibus in aliqua nobilitate † seu officio constitutis, cujus intuitu, & prætextu talis sollet concedi immunitas facile, non generaliter aliis nobilibus extra dignitatem, ut in *lege senatorum, & in leg. nemo §. tutus verbis, & in leg. præcipimus Cod. de dignitat. lib. 12. & dicta leg. 3. §. 1. ff. de muneribus, & honor.* loquitur in militibus actualiter existentibus in castris quemadmodum, *leg. 3. tit. 17. part. ibi: Cavaleiro que estubiesse en corte del Rey o en otro lugar señalado por orden del, o por procumenal de la tierra vien se puede excusar que no tome guarda de huérfano por raçon de aquel servicio que, &c. & in leg. 14. tit. 16. eadem part. ibi: muntas vivere fuera de su casa serviendo al Rey, o a otro señor en servicio de Cavalleria*, sumpto argumento, ad sensus, quod validissimum est in jure, ut in *leg. 1. §. hujus rei, ff. de officio ejus cui mandata est jurisdicção*, ut in *leg. qui test. §. mulier. ff. de testament.* Nerardus in *Topicis legal. cap. 4.*

Quintò quia tutelæ munus † nec sordidum nec vile unquam fuit reputatum, & maximam habet potestatis, protectionis, & Domini autoritatem; nam autoribus, & curatoribus ratione administrationis, quam exercent quædam veluti potestas, & dominatio in eos quos gubernant, & res suas concedi videtur, prout Divus Paulus expressit, *ad Galat. 4. quanto tempore* (inquit) *bares parvulus est, nihil differt à servo, cum sit Dominus omnium, sed sub tutoribus est*, id Cicero *q. Tusculan.* ubi de furioso loquens, qui ita sit affectus cum Domini rerum suarum vetant duodecim tabulæ, illa nimirum lege quæ his erat verbis concepta *si furiosus esse incipit agnatorum, gentiliumque*

in eo pecuniaque ejus potestas esto, de qua idem Cicero lib. 2. de inventione, & plura tradens Balduinus ad leg. 12. tabul. cap. 28. & 24. Othomanus, & Revardus, cap. 13. practie. cap. 27. Anton. August. cap. 11. pag. 229. & Budeus in notis ad leg. ff. de adilitio edict. Baeza de decima tutorum part. cap. 2. n. 32. ubi quod tutor habetur loco Domini, & patris.

71 Et ratione hujus protectionis † curæ Princeps tutor seu curator Regni, & Reip. dicitur, & ad eum principaliter ejus clientela spectat, ut tradit Seneca, lib. 1. cap. 4. de Clementia ad Neronem. & Franciscus topic. tractat. de potestate Principis sacul. §. 5. num. 36. D. Salgad. de Regia protect. cap. 2. praludio 2. num. 76. & praludio 5. nu. 204. D. Joan. de Solorzan. lib. 2. de jure Indorum, cap. 9. & ex num. 48. Cur ergo nobilis quisque tutoris nomen, & officium aspernabitur.

72 Sextò; quia in oppidis, & urbibus † populis frequenter nulla datur, aut saltem non tam aperta est inter nobiles, & plebeios differentia, ad omnes pariter assumptiones, & munera publica vocari, & admitti plurimum quieti, & tranquillitati Reipub. expedit, ut testatur Daniel Othon. de jure publico Imperii Romani part. 19.

73 Pro contraria verò † sententia, quæ pro nobili facit ut se excuset à tutela plebei, ad stipulatur primò textus in leg. 1. §. libertinis, Pupillis ingenios tutores, vel curatores Præsides non dabunt, nisi omnimodo libertinorum penuria secundum locum illum sit.

74 Secundum idem firmatur † ex textu in leg. cum ex oratione 40. ff. eodem tit. ibi: cum ex oratione Divi Martii ingenuus libertino tutor datus excusari debeat, & in leg. 3. Cod. eodem tit. de excusat. tutor. ibi: excusationis quidem tua si ingenuus libertino datus est certa causa est. Ex quibus juribus probatur disparitatem conditionis pupilli, & tutoris, vel curatoris nominati excusationem à tutela præstare, observat Franciscus Duarenus in comment. juris ad lib. 27. tit. 1. de excusat. tutorum, cap. de causis excusationum. ibi: hæc quæ hic dicuntur sequuti sunt qui mores nostros introduxerunt quibus nobiles se excusare possunt si dentur tutores plebei, quod scio receptum esse, sequitur Borrel. lib. 3. comment. Jur. cap. 19. littera M. qui licet de ingenuis & libertinis locutus fuerit de nobilibus etiam censuit, ut sentit Olfaldus Eligerus ibi.

75 Tertio videtur probare † ex leg. 21. tit. 14. lib. 6. recopil. hoc modo inducta, quod in ea agatur de revocatione exemptionis aliquibus concessæ tributorum, & tutelarum, ut patet: ibi: Empadronadores, ni correjedores, ni tutores: videntur statim sequentia verba: y queremos que no gozen de ello salvo aquellos que los derechos y leyes de nuestros Reynos excusen de los tales cargos y officios. Præsupponit namque legislator (licet aliud agens) nobiles non solum esse legum dispositione à muneribus, & tributis liberos, sed etiam ab officiis, quo verbo tutela comprehenditur, leg. atblete, §. 2. ff. de excusat. tutor. & in hanc sententiam videtur se inclinare Otalora de nobilitate. §. par. principali cap. ult. n. 1. dum sæpius repetit nobiles esse exemptos ab omnibus muneribus realibus, & personalibus.

76 † Quartò; quia validum est argumentum de milite cælesti ad terrestrem, & sic Clericus tanquam eques cælestis militiæ & gaudet privilegii equitis armatæ militiæ, & quoad ea in multis exequantur, cap. de gradato de panis lib.

6. glossa in leg. milites Cod. de locato, & in leg. miles ubi Bart. Angel. & DD. ff. de re judicata, Everardus latè in topicis legalibus loco 22. Sed sic est quod licet Clericus sit si vult potest esse tutor, nec ei denegari debet tale officium, invitus tamen & renuens non potest, in auth. præsul. totos, Cod. de Episc. & Clericis leg. 45. ad finem, tit. 9. part. 6. Baeza ubi supra n. 38. in fine, ergo nec debet compelli nobilis.

77 Quintò, quia tutela munus † personale est, ut in leg. 2. §. 1. ff. de muner. & honor. ibi: illud tenendum est generaliter personale si quidem munus esse quod cum corporis labore, & sollicitudine animi, & vigilia principaliter existit; cum ea lege final. ff. eodem, tit. ibi: munera personalia sunt quæ animi prævisione, & corporis invectione sine aliquo generis detrimento pertractantur, veluti tutela, & cura alendi, quem aliqua curatio, & quasiura in aliqua civitate inter honores non habetur & sic valde onerosum, & pluribus exornat, & comprobatur Baeza dict. cap. 32. per totum, maxime num. 36. vers. Laborem administrare, & num. 182. ibi: Ergo jure optimo decima tutori datur, tantum enim laborem æquum est præmio pensari. Laborem appellat tot res, tot casus, tot pericula, non enim pensatur decima quilibet labor, sed labor tutoris, qui tantus est, ut citius navem adornaveris, quam eum ad vivum expresseris, Dominus Perez de Lara in compendio vitæ hominis, cap. 27. numer. 3. & 4. & facit lex 2. tit. de la guarda de los huérfanos lib. 3. fori, ibi: por razon de su trabajo, officia autem honoris, & non honoris nobilibus hercle non conveniunt, ut sæpius à nobis dictum manet.

78 Sextò conducit in proposito elegans Consilium Jacobi Galli 89. ubi ait nobiles † non posse compelli ad officia etsi vilia non sint dum tamen aliquo modo nobilitati, aut opinioni præjudicent. Negari autem non potest quod si nobilis tutor sit plebei, in aliquo turbabitur ejus conditio, cum exactores tributorum suam domum intrent, & exeant extracturi pignora, & collectas vel tributa vulgo, Pechos pro persona, & bonis pupilli, & fortassis quandoque qui viderint non satis perceperint intuitu cujus fiebat aditus in domum tutoris, & solutio Collectarum, suis filiis, & nepotibus de sua nobilitate post agentibus actus confessione in testes admissi & recepti quid perniciosissimum poterunt dictis suis concludere quibus nobilitatis aqua nitida turbetur, & quasi ex caligine foetida appareat.

79 Hæc vobis in hac ancipiti quæstione pro utraque parte aliis omissis fax sit; in qua si meum licet interponere Judicium cum puncto juris verior primam partem utique reor esse grano salis tamen temperandam, quod eam non semper & praxis admittat; quoties in loco in quo pupilli plebei tutor nobilis designatur, sed penuria tutorum; hoc enim in casu loquuntur Guilielmus Bened. in cap. Raynutius verbo & uxorem Adelasiam num. 405. qui mendosè allegatur, numer. 666. de testamentis, Bobadill. lib. 2. part. 1. cap. 15. n. 42. Nam Jacobus de Arenis, Nicolaus de Neapolis & Bald. quos ipse refert, & quorum auctoritate nititur sua opinio in hoc casu loquuntur, & non indistinctè, ut patet ex Bald. dicto loco n. 2. ibi: Nota hic quod propter penuriam personarum interdum nobilium ad ignobilium obsequia convertantur. Baeza dicto cap. 2. n. 39. & Doctor semper est intelligendus † secundum jura quæ allegat, & in lite mota, & in ista curia sic decisum fuit in favo-

favorem nobilis qui excusationem pupilli plebeji intendebat, & uti credo ea ratione moti fuerunt sapientissimi Auditores, cum pupillus, & bona in hac florentissima & vicinorum numerosa incluta urbe essent, ubi non potuit considerari penuria tutorum, sed ex simulatione, & nota malitia, Nobili verò Joachin de Izcarei tutelam delatam fuisse.

Nec absque prædicta omni casu disparitate conditionis tutoris nominati, & pupilli excusationem præstare intelligas te quidquam moveat †
 80 textus in dicta leg. 1. §. libertinis, & in dicta leg. cum ex oratione 47. ff. de excusatione tutorum, & in dicta leg. 3. eodem tit. loquuntur enim in libertino qui respectu cujuslibet ingenui infimæ admodum conditionis est, & ex levi causa poterant inter virtutem reduci, leg. 2. Cod. de libertinis & eorum liberis, nec ad convivia invitabantur, Suetonius, in Augusto Prator. præf. disput. lib. 1. cap. 16. Et sic induces reputatum, & existimatum fuit ingenuum libertini bona & personam administrare, tamen data penuria, & inopia tutorum nulla erat excusatio, Anton. August. eman. lib. singular. ad Modestinum in rationibus ad legem libertini, ff. de statu hominum sol. 232.

81 Nec etiam textus † in leg. 21. tit. 14. lib. 6. quasi attentè perpendatur in verbis supra ponderatis non supponit nobiles esse exemptos à tutelis & officiis personalibus, sed loquitur indistinctè de eis qui excusationes habent à jure; nempe ob plures causas, & rationes de quibus in isto capite mentionem specialem facimus. Nec Otalora est intelligendus absolute ut liberum faciat, & immunem nobilem ab omnibus muneribus realibus, & personalibus, sed ab eis tantum quæ nobilitati prorsus repugnent. In realibus veluti in tributis vulgo *Pecbos*, & aliis super indictionibus ad quas tantum tenetur plebs in personalibus veluti in officiis prorsus vilibus, & abjectis, & pro talibus à jure, vel communi loci existimatione usurpatis, & susceptis: nec enim Otaloræ intentio potuit alia, & diversa esse, siquidem quoad specialiter agit de excusatione tutelæ in nobili, non dixit absolute nobilitatem excusationem præstare, sed his verbis perstrictis usus fuit, imo propter nobilitatem solet quandoque à Principe tribui immunitas etiam à tutela ut est textus quem omnes dicunt singularem, in leg. non tantum §. 1. in princ. ibi & propter inclutam nobilitatem, ff. de excusat. tutorum.

Et ad alia fundamenta ex supra dictis à nobis animadversis facilis est tibi responsio, & sic ad alias excusationes officiorum reddes. Minores † etiam viginti annis excusantur ab officiis
 82 & muneribus publicis personalibus, leg. 2. §. de minor. ff. de vacat. munerum, §. item si major, Instituta de excusatione, Gratian. disceptat. Jur. cap. 805. num. 14. D. Perez de Lara ubi supra, latè Maltrillus lib. 2. de Magistratibus cap. 5. & facit totus titulus, Cod. qui atate, & professione se excusant, ubi de professoribus aliquarum artium. Item excusantur aliqui artifices, & qui sint videbis, in tit. de excusat. artificis lib. 2. Cavedo dict. decis. 84. n. 40.

83 Et si electus ad aliquod officium moritur † non transit onus subeundi munera ad hæredem ut in tit. Cod. si post creationem quis decessit, eodem lib. 6. Cavedo ubi proxime n. 41.

84 Excusantur denique Advocati † ab istis officiis onerosis & muneribus personalibus, ut in leg. medicos Cod. de professoribus, & medicis, lib. 10. Nata conf. 65. numero 1. Ripa in tractatu de peste Otero de Officialibus.

tit. de rem. præservativis n. 216. Francus Marcus decis. 636. n. 4. & pluribus comprobat Jacob. Ren. in tract. de privil. jurisconsultorum, part. 3. privil. 69. n. 1. Cavedo ubi supra n. 43. Fontanella dict. clausula 4. glossa 10. n. 227. & nos jam alibi latius diximus.

Postquam autem de excusationibus verba diximus, nunc solum superest pro istius capitis complemento quomodo, & quo tempore † allegari, 85 & proponi debeant breviter subjicere, & præxim eis utendi exponere: & sanè licet in tutore, & curatore se excusante coram ipso iudice ordinario qui eum nominavit, debeant causæ excusationis proponi & allegari intra quinquaginta dies à die sententiæ dationis, seu nominationis tutelæ numerandos, dummodo is sit in loco in quo datur tutor vel curator, vel alibi, intra tamen centum miliaria; si verò absens fuerit intra centum miliaria assignatur pro singulis viginti miliaribus unus dies, & insuper triginta in quibus suam excusationem manifestet; & iudex debet ferre sententiam approbando, vel reprobando excusationem, namque antea licet appellare, non verò pro aliis vicibus, & officio illi, si postea alio tempore fuit nominatus in eo, vel in cæteris officiis quibus conveniet excusatio, leg. voluntariè Cod. de excusat. tutor. ibi: voluntariè munera privilegii non denegant, leg. 2. Cod. de his qui sponte publica munera lib. 10. Bartol. in leg. 1. ff. de constitutionibus Principum in fine. Alexand. conf. 33. n. 8. vol. 5. notat Greg. Lopez in leg. 42. tit. 18. part. 3. verbo festa trinta annos, ubi ait quod si quis haberet vi immunitatis complementum respectu muneris, & tamen solvat nocet sibi in solutis non in solvendis, Andreas Gail. practicarum observat. lib. 2. observat. 60. n. 12. qui pulchrè rem prosequitur per varios casus procedens, ut in eo qui licet immunitatem habeat passus tamen fuit se describi in libro solutionum, de quo per Felin. in cap. cum accessissem n. 29. de constitutionibus, Jacob. Menoch. qui materiam rectè explicat de præsumptio. 6. præsumpt. 41. n. 7. Puteus decis. 188. n. 3. lib. 2.

Cui resolutioni plura utique resistunt † jura ex 86 diametro, ut ex textu in leg. 16. de his qui sponte munera public. subeunt ibi: redire ad excusationem quam reliquerunt non possunt, & in leg. 3. §. fin. ff. de jure immunitatis ibi: si honorem decurionatus agnovissent compellendos publica munera accipere, & in leg. ultima in fin. ff. de privilegii veter. ibi: Muneribus fungi coguntur, & in leg. Prætores, §. si post causam, ff. de vacat. munerum, ibi: semel enim agnoscendo iudicium renuntiat excusationi, & in leg. Campanus, ff. de operis libertorum ibi: sed si cum possit ea recusare obligari se passus sit, non inbibendam operum præstationem, quia donasse videtur, & in leg. si quis delegat. var. 12. ff. de donat. ibi: similis videtur ei qui donat; quoniam remittere exceptionem videtur. Ex quo textu colligitur interpretès cum quis fert excusationem sibi competere, & non opponi renuntiare videri & in leg. 2. Cod. de tabulariis lib. 10. ibi: conditionem habeat quam ipse elegerit depositurus sui ordinis dignitatem, & in leg. 2. §. fin. ff. de decurionibus ibi: majores annis quinquaginta ad decurionatus honorem invitati vocari constitutionibus prohibentur, sed si ei rei consenserint, & si majores annis 70. sint, munera quidem civilia subire non coguntur, honores autem gerere debent, & in leg. 3. Cod. de decurionibus lib. 10. ibi: cum decurionatus honorem sponte susceperis ex albo eximi, licet annosum te esse dicas, non potes, & in leg. 2. Cod. de jure domini impet. ibi: si

si creditor pignus jure domini à nostra serenitate possidere petiit, & per formam rescripti alio anno usuras à vobis accepit an beneficio impetrato rescriptisse videatur, & in cap. cum accessissent de constitutionibus, ibi: nisi postea dicti Canonici contravenerint aliqua videlicet in primicerium eligendo, & in cap. pro illorum de præbendis ibi: sponte sua Canonici ultra numerum Canonicorum receperunt.

Prædicta tamen omnia jura singulariter, & eruditissimè † expendit, & intelligit, & cum resolutione nostræ sententiæ conciliat Joannes Garcia glossa 6. num. 29. vers. ut autem rem comprehendit. Carolus Tapia in leg. de constitutionibus Principum, 2. part. cap. ex num. 1. usque ad 12. Gregorius Acatius de privil. lib. 3. cap. 15. ex n. 1. usque ad 12. Camillus de Medicis conf. 63. ex num. usque ad 8. August. Barbosa ad dicta cap. cum accessissent, num. 6. cum seqq. ubi latè agit de unico actu contraventionis Fontanella qui Joannem Garciam nec vidit, nec retulit ubi supra num. 132. cum seqq. qui num. 136. disputat breviter, & resolvit dubium illud, quid è converso erit dicendum in eo, qui cum posset ad aliquod officium, seu munus publicum concurrere, & de facto in eum fors cecidisset pro eo gerendo renuntiavit eidem propter aliquod forsan impedimentum naturale quod haberet, vel alias censens se illud non posse exercere, an per hujusmodi renuntiationem censeatur renuntiasse muneri; addes ut quodcumque in eum postea contingat fors non debeat nec possit admitti, nec resolvens ita ait huic dubitationi facilè esse judicii responsionem ex eisdem, quæ in præcedenti latè deduximus, aut enim iste renuntians renuntiavit simpliciter fori, quæ super eum cecidit, & tunc hæc contraventio non potest privare nisi pro illa vice tantum, aut verò renuntiavit solemniter fortibus etiam futuris & tunc clarus est casus quod sibi præjudicaverit. Idem casus fuit disputatus in Senatu de anno 1605. in causa in eo vertenti ad relationem egregii senatoris Jacobi Pineda inter Bernardum Pennam Pharmacopolam civem, & Consules ibi juratos dictæ civitatis: & tandem in favorem dicti Pennæ resolutum cum declaratione facta 5. septembris dicti anni 1605. declarando scilicet non potuisse dictum Pennam inhabilitari pro officio consulis pro quo forte extractus fuerat; & ex eo quod tam in Consilio generali dictæ civitatis quam publicè dixisset & declarasset se nolle esse consulem dictæ civitatis, nec præesse muneri nec officio consulis & Jurati, quia erat furditate impeditus.

C A P U T XIII.

Officia Reipublicæ durante tempore pro quo nominatio seu electio facta est, an revocari possint, & quid si ad beneplacitum vel nutum fuerint concessa.

S U M M A R I U M.

1 Revocari regulariter non possunt officiales ab officiis Reipublicæ durante tempore pro quo nominati sunt, nisi adsit causa & admonitio præcedens facta fuerit, & num. 2.

- 3 Revocationis officialis causa quanam justa dicatur.
- 4 Revocari an possint officiales creati ad beneplacitum à Rege vel à Domino seu Barone quibus est facultas creandi.
- 5 Beneplacitum nulli subjacet legi.
- 6 Usus communis loquendi multum operatur in creatione officialium.
- 7 Intellectus extraneus quisnam dicatur.
- 8 Revocare concessionem in officiis quibuscumque perpetuis ex causa & cum illius cognitione licitum est.
- 9 Beneplacitum morte concedentis expirat.
- 10 Precarius velut possessor est ille qui officium ad beneplacitum habet.
- 11 Capellanus ad nutum; non juratur Regulis de annali & triennali possessore.
- 12 Patronus successor non tenetur stare nominationi seu concessioni à prædecessore facta.
- 13 Capellanus ad nutum poterit revocari per nominantem vel successorem aut heredem in patronatu, etiam malitia cessante.
- 14 Tabellionatus officium serviendi per substitutum facultatem habens potest eum semel positum, revocare ad libitum aliumque nominare, etiamsi prius præsentatus fuerit in Consilio Regio, ibique approbatus possessionem ceperit. Ex Azevedo in leg. 4. tit. 25. lib. 4. Recopil. num. 6. & 7.
- 15 Mandatum cum pacto de non revocando revocari potest & precarium cum detrimento Adversarii, etiamsi causa non adesset, dum tamen electus absit, maximumque incommodum ex revocatione non proveniat.
- 16 Concessa à Principe officia sine temporis præfinitione censentur perpetua.
- 17 Concedens officium quamdiu sua voluntati placeret, ex quo semel placuit amplius sine causa ei displicere non poterit.
- 18 Concessum Beneficium à principe debet esse mansura.
- 19 Mutatio officialium frequenter vergit in detrimentum publicum.
- 20 Mutatio rara Officialium boni Principis specimen præbet.
- 21 Concessa officia à Principe summa cum difficultate auferenda esse pluribus Regni legibus cavetur.
- 22 Tabellionis officium debet esse perpetuum.
- 23 Beneplacitum tacite non revocatur.
- 24 Beneplacitum non expirat morte Principis concedentis jurisdictionem, quando versatur publicus favor & utilitas.
- 25 Penitentiarii officium non expirat mortuo Papa.
- 26 Inquisitorum minorum durant officia desuncto generali Inquisitore.
- 27 Expenditur in proposito textus in leg. 2. tit. 1. part. 2.
- 28 Tabellio semel ad aliquod officium electus non potest sine causa removeri.
- 29 Notarius electus per Archiepiscopum pro vita ipsius Notarii, non potest per successorem in Archiepiscopatu removeri.
- 30 Vicarius Episcopi non potest sine causa removeri.
- 31 Beneplacitum seu voluntas, etsi omnem libertatem contineat, non eam tamen habere vel accipere debet quæ honestati publicæ & decencie opponitur, & quæ absque alicujus injuria vel detrimento exerceri non potest.
- 32 Vox liberè quomodo sit intelligenda & ita non amplietur ut aliquid fiat alterius detrimento, & n. 33.

- 34 *Vox placeat qua ratione intelligi debeat.*
- 35 *Ufus communis loquendi debet semper reduci ad dispositionem juris.*
- 36 *Voces illæ, durante mera & libera voluntate seu beneplacito, quid operentur in creatione officialium ad beneplacitum.*
- 37 *Revocationem voluntatis inter & cessationem ejusdem ponitur discrimen.*
- 38 *Concedens jurisdictionem donec eam revocaverit, morte ejusdem non censetur revocata.*
- 39 *Intelligitur textus in leg. cum precario, §. fin. & in leg. quæsitum, §. quod à filio, ff. de precario.*
- 40 *Concessionem & gratiæ factæ ad Beneplacitum sedis Apostolica vel Romani Pontificis, an per mortem ipsius concedentis extinguantur & revocentur traditur, remissivè.*
- 41 *Capellaniarum seu Beneficiorum ad nutum & officiorum secularium ad beneplacitum differentia traditur, remissivè.*
- 42 *Azevedo doctrina, in leg. 4. tit. 25. lib. 4. Recopill. num. 6. & 7. intelligitur.*
- 43 *Precarii mandati ex natura procedit, quod illud ad libitum revocari possit.*

1 **R**eipublicæ Officiales durante † tempore per quod fuerunt nominati non possunt regulariter removeri ab officiis, ut in *authent. de defensoribus Civitatum, §. iusjurandum*, ubi glossa verbo *removendus*, docet Avendan. in *capite pratorum 1. parte cap. 3. vers. undecimo deducitur*, Bobadill. *lib. 1. politic. cap. 16. num. 195.* & facit textus in *leg. Magistratus de injuria*; Bartol. in *leg. si finita §. cum furiosè, ff. de tutelis, Afflictis in constitut. statuimus num. 45. in princip. & num. 48.* Baiard. ad *Clarum quæst. 73. num. 48.* & idem *Clarum quæst. 16. n. 5.* Parisius de *Puteo de Syndicatu verb. accusatus, num. 10.* & pro quo tempore regulariter concedi solent officia jam suo loco diximus.

2 Quod tamen intellige nisi adsit † causa & præcedente monitione; Avend. *dicta part. 1. cap. 5. num. 3.* & *cap. vers. negligentia autem, Gramm. voto 28. n. 28.* Parisius de *Puteo tract. de Syndicatu tit. de excessibus Baronum*, Covar. *pract. cap. 9. n. 4.* Azeved. in *leg. 45. num. 4. tit. 4. lib. 3. Recopil. Andreas Gail. lib. pract. resolut. observat. 17. per totum*, ubi testatur de *practica Camera Imperialis*; Menoch. *lib. de arbitrar. q. 55.* Minsinger. *singul. observat. centuria 5. observat. 8.* Ludovic. Peguera *decif. crimin. vest. Catalon. Consilii cap. 36.* Cancer. *var. resolut. 2. part. cap. 2. n. 167.* Mastrillus de *Magistrat. cap. 23. n. 59.*

3 Justa autem remotionis causa erit † veluti si officialis negligens in suo officio fuerit, ut in *leg. carcer. ff. de custod. reorum leg. ult. ff. ubi pupillus educari debeat, leg. si quos Cod. de offic. præfelli pratorio*, Romanus *consil. 467. in fine*; vel si est insufficientis in exercitio illius officii, *leg. ut gradatim, §. reprobari, ff. de muneribus & honoribus*, latè Alciatus de *præsum. reg. 3. præsum. 19. n. 4. & 5.* ubi plura refert exempla; nam tunc iustissimè quis privatur officio in quo deliquit, ut in *cap. 2. & in cap. cum ad monasterium de stat. monach.* vel si officiales amoverentur ex cautia publicæ utilitatis quæ privatis semper anteferri debet; Roman. *diel. consil. 467. ex leg. quod semel, ff. de decretis ab ordine faciend.* Menoch. ubi *suprà n. 7. & 8.* Mastrill. ubi *suprà num. 60. & decif. 188. num. 14. part. 2.* Capicius de *Baronibus Otero De Officialibus.*

pag. 5. num. 37. Fontan. de pact. nupt. claus. 4. glossa 10. n. 144. p. 1.

Controverti tamen frequenter solet utrum quod **4** *suprà diximus procedat in officialibus † creatis seu nominatis à Rege nostro sive Domino aut Barone (cui facultas est creandi) ad beneplacitum suum five pro tempore suæ voluntatis, aut ad nutum. Et sanè quod talis nominatio ad beneplacitum facta vel pro tempore voluntatis possit cum causa & sine ea revocari sequentibus adstruitur fundamentis.*

Primò quia † beneplacitum nulli subjacet legi, **5** *ut in leg. fideicommissa, §. si fideicommissam, vers. quamquam, juncta glossa verb. volueris, ff. de legat. Menoch. lib. 1. de arbitrar. quæst. 7. num. 2. & conf. 133. num. 10. lib. 2. ubi de verbo placuerit, & liberam quandam significare voluntatem necessitatis; & lib. 10. de arbit. quæst. 8. n. 7. & conf. 87. n. 17. lib. 1. & conf. 134. num. 8. lib. 2.*

Secundò quia communis † ulus loquendi multum profecto operatur & attendendum est *leg. labeo ff. de supellectil. legat. leg. librorum, §. quod tamen, ff. de leg. 3.* nam omnis intellectus extraneus † dicitur qui auribus vulgi non convenit; **7** *Alexand. conf. 284. num. 4. lib. 6. Dec. conf. 285. n. 2. 6. & 7. Felin. in cap. cum M. num. 7. de constit. Everard. in locis legalibus loco ab opinione vulgi, Mantie. de conjectur. ultim. volunt. lib. 8. 3. tom. & de tacitis & ambiguis lib. 2. tit. 8. Mieres de Majorat. 1. part. q. 65. num. 10. in quo plura cumulat D. Joannes de Castillo lib. 5. controver. jur. 2. part. tom. 6. cap. 154. per totum*, ubi quod præfertur etiam proprietati verborum. Sed concedere aliquid alicui ad beneplacitum quis in communi ulu loquendi & opinione vulgi non fatebitur & intelliget idem esse ac si concessisset tantum pro tempore quo voluerit, & sic posse revocare profectò nulus. Quod si aliquis id opinetur indicet nobis per quæ verba concessio limitata & pro libito voluntatis & quando quis velit revocanda vel sustinenda significetur, quo argumento peracutissimè in proposito utitur Fontanella *dicta glossa 10. num. 152.*

Tertio quia si in officiis quibuscumque † **8** *petuis licitum est ex causa & cum illius cognitione revocare concessionem, ut supra diximus, nihil viderentur operari illa verba durante beneplacito vel tempore voluntatis, nec ullum producere effectum ac superflue viderentur apposita contra regulam textus in leg. 1. §. hæc verba, ff. quod quisque juris & in cap. si Papa de privilegiis lib. 6.* quod utique admittere non debemus præsertim cum verba illa non ita præsumendum quempiam dicere quod non prius mente cogitaverit, *§. idem tu vero ff. de supell. legat. Menoch. lib. 1. præsumptione 22.*

Quartò quia beneplacitum † morte concedentis **9** *expirat, leg. 4. ff. locati cap. si gratiosè de rescip. in 6. cap. si delegatus, de officio delegati eodem lib. Bald. in leg. 1. Cod. de postulando & in leg. post dotem num. 8. ff. solvatur, Philippus Cornius conf. 62. & conf. 235. lib. 2. Gotadinus conf. 22. n. 10. Socin. Junior conf. 63. num. 10 lib. 2. Ant. Gabriel. lib. commun. concl. tit. de præbendis conclus. 1. num. 10. Jacob. Menoch. de arbit. lib. 1. quæst. 69. num. 5. Capicius decif. 136. ubi addit Prosper. Pet. Covar. lib. 3. var. cap. 15. num. 1. & 3. Carolus Tapia qui latissimè & per varios calus distinctè rem prosequitur, in lege fin. 1. part. cap. 3. ff. de constit. princip. ex num. 6.* Quod utique non ex alia ratione procedit, nisi quia per mortem præsumitur inducta tacita revocatio

voluntatis cum per eam finiatur, ut in dicta leg. locatio & facit textus in leg. 45. tit. 5. part. 5. ibi: Por que despues que lhome es muerto no le finca querer ni non querer: si ergo per mortem censetur beneplacitum revocatum ex eo quod per eam inducitur licita & præsumpta concedentis revocatio, multo magis dici debet illud revocari posse per contrariam voluntatem concedentis.

- Quintò quia iste qui habet officium ad beneplacitum † est tanquam precarius possessor, leg. 2. §. deciditur & leg. fin. Felin. ibi: numero 4. & Capellanus ad nutum † non juvabitur regulis de annali & triennali possessore; Mohedan. decis. 169. alias 340. Flamin. de resignatione beneficior. lib. 11. quest. 3. num. 84. cum sequenti, & n. 96. Mieres de majorat. 4. part. quest. 10. numero 30.
- 12 Et patronus successor non tenetur stare † nominationi seu concessioni factæ à prædecessore juxta glossam, in e. ultim. nec prælati vices suas, per quam ita tradit dec. Rotæ Romana 177. n. 2. part. 3. & poterit revocari dum à fundatore non fuerit nominatus, nisi malè versatus fuerit,
- 13 Velasquez consulti. 105. n. 19. Et malitia † cessante potest talis Capellanus ad nutum removeri per nominantem vel successorem aut hæredem in patronatu, ut cum Cosma Gumier. in pragmat. sanction. tit. de Collat. verbo perpetuis n. 3. ad finem, & Navarro conf. 6. incipit: de Capellania n. 1. de præbendis sine culpa Capellani, & causa cognitione, contendit D. Perez de Lara de Capellaniis cap. 6. num. 22. ubi mirabiliter tradit quod adfit præsumptio malitiæ in hoc casu, & ex quibus inducatur vel non, & quod Capellanus ad nutum remotus non potest ex remotione facta à patrono vel successore conqueri cum non videatur injuriam irrogare, qui utitur jure suo, ut in cap. cum Ecclesia vulterana 31. de elect. & in glossa verb. injuriam, & in leg. injuriam 13. §. 1. ff. de munere, leg. nullus, ff. de regul. jur. Et hoc evenire posse prospicere debuit Capellanus, argumento legis... §. huic subjungit, ff. locati. Et judex debet ex officio suo providere ne vis fiat Patrono utenti jure ad tradita per Marcum Antonium Peregrinum, conf. 48. n. 4. vol. 3. ad finem.

Quibus adde Lambertinum, de jure patronatus lib. 1. quest. 1. art. 2. per totum novæ questionis principalis, quem ad hoc refert Gutierrez. lib. 3. pract. quest. 11 n. 4. qui ait Capellanum ad nutum abique legitima causa pro libito voluntatis posse amoveri ubi plura.

- 14 Sextò firmatur hæc pars ex his quæ tradit † Azevedo in leg. 4. tit. 25. lib. 4. Recopill. num. 6. & 7. quæ in proposito adducit & sequitur Gutierrez. ubi proxime numero 22. ait enim Azeved. quod habens facultatem serviendi officium tabellionatus per substitutum potest eum semel positum revocare ad libitum, aliumque nominare, etiam si prius fuerit præsentatus in Consilio Regio ibique approbatus, & possessionem ceperit; nam mandatum concessum alicui quocumque tempore revocari potest ad voluntatem mandantis, leg. si verò remunerandi, §. si mandavero; & ibi Bartol. ff. mandati, leg. 24. tit. 3. part. 5. ubi ampliatur quod etiam lite contestata revocari possit cum clausula, Salvo honore procuratoris revocati.

- 15 Et mandatum cum pacto † de non revocando revocari potest & precarium cum detrimento adversarii etiam si causa non adesset, dum tamen delegatus absit, maximumque incommodum ex revocatione non proveniat; in leg. 4. ff. de precario, cap. fin. de precario; Gregor. verbo fecho in leg. 2.

tit. 2. part. 5. Covar. dict. lib. 3. var. cap. 15. Menoch. de arbitrar. centur. 1. casu 23. ex num. 10. notat Bartol. in leg. cum precario, ff. eodem, Covar. 2. tom. var. cap. 7. Decius in leg. 2. ff. si certum petatur 2. lectura, num. 13. Ripa & Sylvester. verbo precarium num. 5. Capitius decis. 116. n. 5. Richard. in princip. institut. de donationibus n. 9. & in §. mortuo, n. 10. Instit. de locat. & vendit.

Contraria tamen sententia nempe officia concessa ad beneplacitum & ad nutum non posse auferri absque justa causa & ejus cognitione sequentibus fulcitur fundamentis.

Primò quia omnia officia à principe † concessa sine temporis præfinitione censentur perpetua; leg. jurisperitos, ff. de excusat. tutor. ibi: & honor deletus finem certi temporis ac loci non haberet; leg. præfides, ff. si certum petatur ibi: Præsides Provinciae officiales quia perpetui sunt, Bartol. in leg. de pupillo, §. si quis ipsi prætori, ff. de novi oper. nunt. col. 1. vers. 3. quero, Petrus de Bella Pertica in leg. quisquis, & ibi etiam Ciaus & Bald. col. 1. Cod. si certum petatur, Alexand. qui plures refert in leg. in principalibus propè finem, ff. eodem, ubi communiter habetur validum esse argumentum de officiali perpetuo ad officialem ad beneplacitum creatum; Jaso in leg. cum quis, n. 20. Cod. de jur. & fact. ignorantia, Gregor. Lopez in leg. 6. tit. 4. part. 3. verbo acaveren en su tiempo, ad finem; ubi ait quod in dubio officiales creati intelliguntur perpetui quando simpliciter conceditur eis officium sine temporis præfinitione, sive ad beneplacitum concedentis.

Secundò quia concedens † officium quandiu voluntati suæ placeret ex quo semel ei placuit amplius ei sine causa displicere non poterit, ut in leg. Thais §. sorore ff. de fideicommiss. libert. leg. sufficit ff. de condit. indebit. glossa verb. electionem in Clement. & si principalis de rescript. glossa, verb. perpetuos in leg. final. de rescriptis in 6. & licet quis in re sua liberum habeat arbitrium eodem quidem uti nequit si actus ab eo gettus æquitati adversetur, ut in leg. si fidei. ommissa, §. quamquam, ff. de leg. 3. quæ ad hoc citat Bald. in leg. si quis major Cod. de transact. collat. 1. verbo nota, & maxima injuria videtur fieri officiali qui sine causa removetur.

Tertio quia beneficium † concessum à Principe debet esse manurum, ut in leg. de rei de regul. jur. in 6. cap. si cui nulla 36. ibi: hujusmodi concessio quam cum specialem gratiam contineat debet esse mansuram non expirat etiam re integra per obitum concedentis de præbendis in 6. mutatio officiorum † frequenter vergit in publicum detrimentum, solent ergo officiales dispergere bona, & res subditorum, ubi sunt recessuri ab officiis: præterea novi non sunt adeo instructi, nec mores & tempus subditorum agnosunt ad textum in cap. cum monasteriis, 19. quest. 3. & ut plurimum sunt subditis onerosi, unde Aristoteles, 2. polit. cap. 1. ait: satius esse, si fieri possit, ut semper idem gererent magistratus, & cap. 6. ut in corpore victus ratio mutata parum prodest, ita quoque magistratum in Republica mutatio nequaquam idem commodat. unde glossa in cap. hinc est 16. quest. 1. verbo detrimenti, solent enim Abbates electi in Episcopos dispergere res Ecclesiæ suæ cum se recessuros sperant, quia non parcat populis regimen brevi argumento & melius est ut omisium officium sub umbra magistratus veteris gubernetur, quàm si alteri novi incognitaque per-

personæ gubernandum in discrimine committatur, *leg. prator. §. fin. ff. de vacat. & excus. muner. cap. 1. ibi quam alteri novo de re nupt. ita Lucas de Penna in leg. neminem Cod. de suscept. præp. & arcar. lib. 1. num. 11.* quo loco refert exemplum Tiber. Cæsar. cui displicebat officialium mutatio ad instar leprosi & ulcerosi qui minus odit muscas jam plenas & subsistentes quam faturas & de novo accidentes, utpote magis famelicas: *additio ad Rebuff. in dicta leg. neminem in fin. Simancas de Republica lib. 8. cap. 36. Gregor. Tholos. lib. 4. ex Josepho lib. 8. antiquit. Judaicar. Nicephoro lib. 1. Alex. ab Alex. lib. 4. suosque procuratores Imperator idem vix aut numquam mutabat; in hoc enim se dicebat parcere plebi, nam Procuratores scientes admodum se habere potestatem quidquid possunt rapiunt, & idem refert Suetonius lib. 2. de 12. Cæsaribus, & Julius Capitolinus de Antonino Pio, successorem viventi bono iudici nulli dedit nisi optato præfælo urbis & petenti.* Unde inter conditiones & mores † boni Principis esse suos officiales frequenter non mutare Guillelmus Benedict. *in cap. Raynutius ubi duas habens filias numero 41. de tit. & sub numero 43.* ubi quod ita alicuius veteres officiales videntes se in suo statu confirmatos ad melius serviendum & fidelitatem servandam Principi cujus beneficio potiuntur, & ipsum plus diligendum, & ad duriora pro ipso patiendum & odia fortè concepta deponendum, & commutandum in ardorem ferventis amoris, & dilectionis; & quod ex his rationibus per Ludovicum secundum Franciæ Regem fuit facta pragmatica sanctio, quod officia omnia in Regno illo perpetua forent, de qua per Aufredum, *tit. de excessibus officialium cap. 9. §. præterea,* refert hæc, & plura alia scripta digna Matrill. *de magistrat. dict. lib. 1. cap. 23. ex n. 27. cum seqq.* ubi per maxima contendit fundamenta officia perpetua esse debere, licet annalia, & temporalia regulariter in Regno esse agnoscat & nos diximus *in cap. ut & maximas rationes quare temporalia & annalia sint, & debeant esse, & gessimus, quæ licet dictis in hoc fundamento opponantur, tamen facta officiorum distinctione poterit controversiam ad concordiam reducere.* In aliquibus enim officiis pro sua qualitate, & aliqua speciali ratione expedit esse annalia veluti jurisdictionalia ut si omnes bene meritis Reipublicæ tangant, & temper jubendo, & imperando officiales non superbiant, & injuriosè procedant contra subditos, & in aliquibus veluti superioribus ad quæ semper spectatissimi viri evehuntur experimento cognoscitur utilius esse fore perpetua, nec sine magna causa amoveri debere, uti hanc distinctionem agnoscit Melchior Jun. *Politie. quest. part. 1. quest. 26. in fin. Simancas dicto lib. 8. de Republ. cap. 35. & cap. 36.*

21 Quattò quia plures † sunt leges Regni quibus summa cum difficultate officia à Rege concessa auferenda esse cavetur, ut *in leg. 7. tit. 13. lib. 4. Recop. ibi: si acaviere & in leg. 11. cum duabus seqq. tit. 2. lib. 7. ordinam. & in leg. 24. eodem tit. & lib. & in leg. 10. in fine tit. 3. lib. 7. ordinam.* quibus probatur ante obitum officialium eorum officia eis non esse auferenda, nec literas expectativas officiorum alicui esse concedendas. *lib. 13. tit. 10. lib. 5. Recopil. ibi: es nuestra merced, usque ad officio vaque.*

Procedit etiam si literæ expectativæ generaliter concedantur, nullo viventis expresso officio, *per leg. 3. tit. 3. lib. 7. recopil. & in officio tabellionis †*

22 *Otero De Officialibus.*

quod debeat esse perpetuum est text. singular. *in leg. 1. tit. 20. lib. 2. Recopil. ibi: por que no se usque ad per toda su vida,* quas omnes leges in proposito refert & ponderat singulariter præter omnes Burgos de Paz *conf. 21. in principio,* & de jure commun. est text. *in authent. de referendariis, §. 1. ibi: non ut quæ sunt auferamus eis concessa, nec enim hoc est Imperialis majestatis proprium; Boerius decis. 159. num. 18.*

Quintò quia beneplacitum † nec tacitè revocatur, nec morte concedentis extinguitur; Bartol. *in leg. more majorum n. 8. ff. de jur. omn. judic. latè Menoch. lib. 1. de arbitrar. quest. 69. num. 13. Mascard. de probat. conclus. 88. n. 9. Caroccius decis. seu casu 18. n. 6.* qui securè observavit quod quamvis voluntas morte finiatur, per eam tamen non inducitur revocatio, *leg. mandatum Cod. mandati §. item si adhuc Instituit. eodem: aliud est enim voluntatem cessare, & aliud voluntatem revocare, & rectè expendit Covarr. lib. 3. var. cap. 15. n. 5. Mascard. dicta conclus. 188. n. 10. Alex. Raudent. respons. 34. n. 72. lib. 6. & de analog. cap. 40. n. 61.* quod utique colligunt, *ex cap. si delegatus de officio delegat. in 6.* quatenus habet quod si quis causam alicui delegaverit & non eam duxerit revocandam, non cenletur revocata commissis per mortem delegantis, de quo textu, & ejus intellectu vero videndi sunt Menoch. & Covarr. ubi *suprà.*

Præterea quando versatur † publicus favor, 24 & utilitas nunquam expirat beneplacitum morte Principis concedentis suam jurisdictionem; Bald. *in leg. meminisse propè finem de officio proconsulis & legat. Franch. in dict. cap. si delegatus, Vantius in tractatu de nobilitate, tit. de nullitate ex defectu jurisdictionis de leg. n. 104. Menoch. dict. q. 69. num. 8. Mascard. ubi *suprà* num. 6. Barbol. *in leg. qui tale num. 84. ff. solut. matrim. Brunor Atole quest. leg. 28. per totam,* ubi disputat an bannum ad beneplacitum Bannientis morte expiret, & censetur revocatum, latè Carol. Tapia *in dicta leg. fin. cap. 3. Capicius decis. 136. per totam, Fontanel. ubi *suprà* dicta glossa 10. à num. 148. Cavedo decis. 20. n. 4. part. 2. Fabius de Anna conf. 14. & facit text. in leg. 2. tit. 3. lib. 2. novæ Recopil. quam ad hoc refert & allegat Gregor. in leg. 20. tit. 13. part. 2. verbo de los officios, Gutierrez dicta quest. 11. lib. 3. pract. ex n. 9.**

Unde officium Pœnitentiarii non expirare † 25 moriuo Papa, tradit glossa *in Clementina Roman. §. eo tamen de elect. August. Berous decis. 1. Avend. dict. 1. part. de exequend. part. 3. n. 3. Franc. Marc. dec. 1278. n. 4.*

Et quod Inquisitore generali mortuo † duret 26 officium Inquisitorum minorum tradit Simancas *de Catholic. instit. cap. 34. num. 15.* nec institutores deputati à Rege ad negotiationes suas vel ad actus universales morte Regis cessant, ex Gregor. Lopez. ubi proximè qui allegat textum *in leg. si quis mancipiis §. si impubes secundum communem intellectum, ff. de instit. act. & in Proregibus Regnorum, & Provinciarum, Cavedo, & Fontanel. in locis jam citatis.* Utrum verò officia concessa à possessore majoratus morte ipsius expirent, & possint auferri à successore, disputat, & per conclusiones resolvit Molin. *lib. 1. de Hispan. primog. cap. 25. per totum.*

Sextò, & ultimo pro hac opinione † est textus expressus, *in leg. 2. tit. 1. part. 2. ibi: La primera poniendo a cada uno en su lugar qual le conviene por su linaje, o por su vovdad, o por su servicio e otro si mantenerle en el, no faciendo por que le debiesse perder,* ubi Gregor. *in verbo mantenerle ait, & facit ista lex quòd*

F 3 officia-

officiarii Regis licet gratis, & ad beneplacitum creantur à Rege non debent destitui sine causa: unde tabellio † semel electus ad aliquod officium non potest absque causa removeri, Bald. in leg. 2. Cod. quomodo, & quando iudex, Decius in cap. quoniam contra n. 9. de probation. Et notarius † electus per Archiepiscopum pro vita ipsius notarii non potest per successorem in Archiepiscopatu removeri; Matthæus de Afflictis decisione 101. & Francisc. Marcus decis. 780. & 785. quæst. 1. Rebuff. in tractat. de nominat. quæst. fin. n. 23. Nec Vicarius † Episcopi sine causa removeri potest, Gutier. de juram. Confirmatorio, 1. part. cap. 59. n. 19. & plura in proposito tradit Mieres de majorat. 4. part. quæst. 10. ex n. 30. cum pluribus sequent. Cancr. lib. 3. var. cap. 1. de actionibus, & obligat. n. 99. & seq. & cap. 12. de officio iudicis Tabellionat. n. 190. cum seqq. Cevallos pract. qu. comm. contra commun. q. 425. tota, diffusè & per varios numeros à nemine ex supra citatis allegatis; Hieron. Gonzalez in regul. 8. Cancel. glossa 1. per tot. ubi plura de concessionibus ad beneplacitum Pontificis concedentis seu Sedis Apostolicæ congerit, quæ pro exacta nostræ quæstionis dispositione sunt notanda, Molina de iustitia, & jure, tom. 2. disp. 289. & lib. 6. disp. 20.

Qua sententia & opinione prout æquiori, & receptiori retenta non obstant adversaria fundamenta pro prima opinione adducta.

Non primum; quia etsi beneplacitum, & voluntas † omnem libertatem contineant, non tamen eam habere, vel accipere debet quæ honestati publicæ & decentiæ opponitur, & quæ absque alicujus injuria vel aliquo detrimento exerceri non potest, veluti dicimus de libero arbitrio alicui commissio; non enim ejus prætextu quid iniquum aut injuriosum posse facere cum cui conceditur, notissimi juris est, sed debet se cum æquitate naturali conformare, nec ab ea recedere, Bald. in leg. si pater Cod. de testam. militis. Decius in cap. dilecti n. 5. de iudiciis Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 13. n. 56. & facit text. in leg. 30. tit. 1. part. 6. ibi: antes tenemos por vien que aian libre poder para facerlo e como quier que ellos mandaren e establecieren facer de sus cosas con raxon y con derecho: leg. si libertus ita juraverit, ff. de oper. liberi. leg. unde, ff. pro socio ibi: Unde si Nerva tributum ita pravum est, ut manifesta ejus iniquitas appareat, corrigi potest per iudicium bonæ fidei. Cum ergo auferre officium etiam ad beneplacitum concessum sine causa aliqua habenti, dedecori & ignominie quodammodo sit, ut in leg. Magistratus, ff. de injuriis leg. litigatoribus, cum ibi notatis, ff. de receptis arbitris, cum turpius ejiciatur quam non admittatur hospes cap. & si Christus de jurejurando, & diximus supra in 2. fundamento nostræ (quam amplectimur) opinionis, nihil mirum quod hæc beneplaciti voluntas non adeo libera sit, quin ad certas rationes & æqualitatis metas reducat.

32 Quemadmodum dicimus de verbo liberè † quod quamvis sit amplum, & absolutum, Menoch. lib. 1. de arbitrar. quæst. 7. num. 34. & de adipiscend. possess. num. 53. quod tribus modis dicatur, quod liberum tradit, resolvit post alios Zanabus, in leg. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebel. numero 55.

33 Tamen hæc dictio liberè non est ita amplianda † quod aliquid fiat cum alterius detrimento, & jure non servato, cap. à nobis in principio de sententia excommunicat. Decius in leg. unic. numero 3. Cod. de sentent. quæ pro eo quod interest, Socin. consil. 62. visis, conventionione 164. & ubi libe-

rè non excludit exceptionem quæ venit ex natura actus, ut per Alex. conf. 80. numero 12. lib. 1. & conf. 14. numero 3. lib. 2. & restringi debet secundum subjectam materiam, ut notat idem Alex. conf. 58. prima facie, numero 22.

Et de verbo placeat † quod debeat intelligi de arbitrio boni viri tradit Abb. in cap. ceterum notabili 2. de foro competent. & conf. 110. num. 1. lib. 2. Parisius conf. 71. num. 17. lib. 3. Ripa in leg. ex facto §. si quis rogatus. ff. ad Trebell. Mieres de majorat. 1. part. quæst. 1. ex numero 129. & quæst. 10. numero 158. & conducunt, quæ tradit latè Anton. Peregrin. de fideicommiss. art. 40. num. 47. quod operari soleant verba illa quod quis possit alienare ad suum beneplacitum bona fideicommissi, ubi plura huic responsioni fati convenientia invenies.

Nec obstat secundum quod ex communi intelligentia & usu loquendi formabamus; quia respondetur quod talis communis † usus loquendi debet semper reduci ad dispositionem juris communis; nec attenditur quando verba vulgi, etsi communis loquendi usus, repugnant verbis leg. quia §. utuntur homines, in loco communi usus loquendi, ut scripsit Mandolus de Alva conf. 8. num. 57. De Castillo dicto lib. 5. cap. 153. tom. 6. num. 10. Cum ergo ex dispositione juris officia ad beneplacitum seu nutum concessa auferri non debeant sine causa & sub illa tacita qualitate & conditione legali videantur concedi, ut supra diximus; consequens est nihil in contrarium posse communem loquendi usum operari, nec significare.

Nec oberit tertium; quia licet talia officia ad beneplacitum seu voluntatem sine causa moveri non possint, adhuc verba illa, durante mera & libera voluntate seu beneplacito, non extant † superflua, quia ut docent Guillelmus Benedict. ubi supra numero 87. Fontanel. dicta glossa 10. n. 148. operantur quandam in nominato & proviso perpetuam monitionem & stimulum ad benè & fideliter se habendum in exercitio officii. Et ut ego existimo quod non erit necessaria ita gravis & fortis causa ad auferenda hæc officia concessa ad beneplacitum, sicut in aliis, ut doctè sentit D. Perez de Lara dict. lib. 2. cap. 6. & n. 22.

Nec etiam resistit quidquam fundamentum quartum, nempe beneplacitum morte extingui ex jure, & DD. ibi adductis probat elegans text. in cap. unic. §. fin. ibi sublato Episcopo de medio cum consilium nequeat tunc peti ab eo, nec sede vacante aliquid novetur lib. 6. & sic tacitè videri revocari.

Quia primam argumenti hujus partem libenter fatemur, secundam verò (in qua tota ejus vis consistit) negamus, & aliud est voluntatem † cessare, aliud revocare eam ut diximus, in 5. fundamento supra num. Ruin. conf. 115. num. 7. vol. 1. Castracanus de societate officiorum Curia, cap. 55. num. 14. revocatio voluntatis seu beneplaciti est actus contrarius, cessatio verò voluntatis non est actus contrarius, sed extinctio primi actus, & ille cujus voluntas cessat, dicitur non velle, & nolle dicitur ille qui revocationem facit; Decius in leg. 3. n. fin. ff. de regul. jur. Hieron. Gonzal. ubi supr. num. 60. cum seqq. ubi n. 62. affirmat quod si Judex sua sententia ita jacuit, pone te ad confinia donec te revocavero; hoc casu per mortem non finitur delegatio cum per mortem non fiat revocatio, & sit necessaria revocatio: Alex. in leg. centesimis, §. si ita stipulatus, n. 11. Jason. n. 14. Soci-

Socinus Senior *conf.* 78. *super pradiela col.* 1. *vers.* 5. & *ultim. num.* 3. Decius *in cap. ex literis in fine de constitut. & con.* 108. *num.* 4. Felinus *in dict. cap. ex literis num.* 10. *vers.* & *majus dubium*, licet contrarium tenuerit hoc casu Bartol. *in dict. §. si ita stipulatus num.* 10. quem sequi videtur contra Bartol. *firmat Covar. d. cap. 15. sub n.* 3. *vers. hinc etiam constat.*

38 Et pari ratione qui concedit † jurisdictionem donec eam revocaverit, morte ejus non censetur revocata *d. cap. si delegatus de officio delegati in 6. Bartol. in dicta leg. more num.* 7. *Alex. num.* 12. *Jafon. n.* 15. *Decius num.* 19. *ff. de jurisd. omnium judic. Menoch. dict. q.* 69. *n.* 29.

39 Et ex hoc inferitur intellectus † ad textum *in leg. cum precario §. fin. & in leg. quastum, §. quod à filio, ff. de precario*, ideoque precarius morte non finitur; quia firmum, & validum fuit donec fuerit revocatum, & mutata voluntas, ut *in leg. 2. §. estque, ibi: ut revocare cum mutave- ro voluntatem, ff. eodem, Covar. ubi prox. num.* 3. *in fine, Menoch. q.* 69. *num.* 21. *Mascard. con- cl.* 188. *n.* 22. & *n.* 31.

Cum igitur beneplacitum necessario debeat revocari, & cum causa, ut diximus, & ista revocatio non inducatur per mortem nihil ad rem facit: quod per eam cesset voluntas, & sic argumentum non procedit, nam & hæc dissimilia sunt, ut aliàs ait textus.

40 Et quid in concessionibus & gratiis † factis ad beneplacitum Sedis Apostolicæ vel Romani Pontificis concedentis, & de discrimine utriusque casus, an beneplacitum extinguatur vel duret, & de revocatione plurium officiorum per mortem Pontificis, Archiepiscopi, Episcopi vel Prælati concedentis disputat per varios numeros Gonzalez *dict. gloss. 12. jere per totum*, quæ pro complemento materiæ videre poteris, tædetque ab eo tradita transcribere, cum ibi videri satis doctè collocata poterunt.

Nec obstat quintum; quia in officiis ad beneplacitum concessis verius existimavit cum Bald. *in leg. ab ea parte, ff. de probationibus, Nicolaus Boerius decis.* 150. *num.* 5. *Mieres de majorat. sup. dict. 4. part. quast. 10. num.* 30. non procedere argumentum, nam tales officiales usquequo revocentur, verè possident.

41 In beneficiis verò aut capellanis † ad nutum diversa ratio in proposito consideratur, quam in officiis de quibus agimus ut agnoscit Gutier. *dict. q.* 11. *num.* 25. *vers. obstant modo, ibi: in quibus officiis usque ad num.* 26. *ibi: ut per Sylvanum conf.* 66. *num.* 21. *in 2. part. ad pedem literæ, & hanc diversitatem, & differentiam inter officia secularia ad beneplacitum concessa, & beneficia ad nutum amplectitur Boerius dict. decis.* 149. *nu.* 11.

42 Nec etiam obstat ultimum de doctrina † Azeved. *in leg. 4. tit. 25. lib. 4. Recopil. num.* 6. & 7. nam loquitur in diverso casu nempe substituti nominati ab eo cui facultas erat interveniendi officium per substitutum, in quo substitutus nomina proprietarii utique exercet, & possidet, ex sua verò persona nihil juris habet, ut *in leg. male agitur; Cod. de præscript. 30. & sic ab eo argui non potest ad verum officialem (licet ad beneplacitum nominantis) constitutum.*

Et quod in eo argumento adducitur de mandato & precario, procedit † ex natura ipsius mandati, & precarii quod ad libitum revocari potest præsertim in mandatore integro, ut *in §. recte cum ibi notatis institut. mandati. Beneplacitum*

verò in officiis non nisi ex causa, ut satis supra firmatum manet.

CAPUT XIV.

De Præcedentiis officialium Reipublicæ.

SUMMARIUM.

- 1 Ordinum ac graduum distinctio in omnibus servanda est.
- 2 Ordo in Calorum & Syderum compagine ac structura præter influxus & aspectus varios mirabilis enitet.
- 3 Sedes propria & naturalis cuique elementorum gradatim distributa est.
- 4 Excellentia & quadam superioritas in certis animalibus brutis terrestribus observatur.
- 5 Dignitas & excellentia Phœnici & Aquila inter aves tribuitur.
- 6 Homo tanquam omnium creaturarum nobilissima dicitur microcosmus.
- 7 Caput in membrorum ordine & distinctione cæteris omnibus dominatur.
- 8 Ordinem & graduum separationem inter homines haberi legibus & constitutionibus politicis cautum extat.
- 9 Præcedere & præire Magistratus & officiales Reipublicæ debent cæteros omnes in processibus & aliis actibus.
- 10 Sedes honorabiliores quam censeantur.
- 11 Dignitatis majoris differentia à minori unde petatur.
- 12 Præcedere debent officiales status nobilium officialibus plebeiorum.
- 13 Nobiliores officiales adversus locum ipsi debitu usurpantes, vel in possessione turbantes actione injuriarum agere possunt.
- 14 Dexterum latus Altaris in quo Evangelium cantatur in Ecclesiis oppidorum Hispaniæ, solet occupari per officiales status nobilis, sinistro relicto plebeis.
- 15 Dexteræ manus nobilior semper & præstantior sedes reputatur quam altera.
- 16 Sedes ad patris dexteram pro majori honore & estimatione Primogenito constituenda est.
- 17 Consuetudini circa præcedentias & judicum dignitates præcipue deferendum est.
- 18 Ad Consuetudinem inducendam in materiæ præcedentiarum sufficit tempus decem annorum ex doctrina Aretini.
- 19 Consuetudinis introductioni in præcedentiis quot actus sint necessarii traditur, remissivè.
- 20 Præcedentia ad possessionem acquirendam sufficit quidem unicus actus, non verò ad consuetudinem formandam, contra doctrinam Salgado.
- 21 Præcedentia omnes vel in sessionibus aut in aliis rebus non poterunt dici actus mera facultatis.
- 22 Prætor quilibet & ejus locum tenens, vel Judex ordinarius qui in oppido quantumvis parvo nomine Regis utramque jurisdictionem habet, citra consuetudinem debet priorem locum occupare, & cuilibet Judici delegato de commissione in actibus publicis anteferri.
- 23 Judex majorem jurisdictionem habens præferendus est minore & limitatam seu temporalem

- lem habenti, ex doctrina Bobadilla.
- 24 *Judex quilibet ordinarius habet universalem causarum cognitionem, & delegatus, illius tantum causae expeditionem qua sibi commissa fuit.*
- 25 *Præcedentia non semper ex majori jurisdictione causatur, sed ex representatione alicujus magni & supremi superioris, veluti Pontificis, & Regis.*
- 26 *Judices vulgo de la Hermandad, debent post Prætozem immediatum locum occupare & incedere deinde Decuriones, postea Procuratores, Syndici universitatis & ceteri officiales prout consuetudo in quolibet loco usurpaverit.*
- 27 *Judex appellationis vulgo Alcalde Mayor nominatus à Dominis oppidorum debet præcedere ceteros Judices ordinarios.*
- 28 *Præcedentiam major dignitas jurisdictionis tribuit.*
- 29 *Præcedere quis duorum Judicum debeat, quorum alter in oppido cognitionem causarum criminalium privativè habet, alter verò civilium tantum.*
- 30 *Præcedentia oritur inter Judices ex magnitudine causarum in occupatione & exercitio officii.*
- 31 *Præcedere debet ille ex duobus officialibus ejusdem muneris & status, qui est antiquior in officio (cum scilicet duplicia inveniuntur officia.)*
- 32 *Episcopus vel Canonicus qui prius creatus fuit, is etiam prius inter Episcopos vel Canonicos sedere debet.*
- 33 *Præferuntur ceteris Monachis, illi qui prius instituti fuerint.*
- 34 *Præfertur juniori Doctor antiquior.*
- 35 *Præcedere ceteros ex pluribus officialibus qui simul ad dignitatem admittuntur, ille debet qui antea Advocati officium exercebat.*
- 36 *Præcedere debet senior ex duobus officialibus uno tempore & unica electione creati in eodem munere, nisi interveniat aliqua specialis causa prærogativæ & præcedentia.*
- 37 *Ætate major præsumitur maturitate sensus præstantior.*
- 38 *Præcedentiam habere & possessionem prius capere debet ille ex auditoribus Regiis & majoribus Magistratibus à Rege simul nominatis, non qui ætate major est, sed qui aliàs officium nominatione Regis exercuerit.*
- 39 *Pintianam Regiam Curiam vulgo, Corte y Chancilleria, exactè describit Autor, recensendo scilicet, ordinem, distributionem, præcedentias, honores, &c. officialium, ministrorum & omnium denique membrorum ex quibus totum hoc celeberrimum corpus constat.*
- 40 *Pintiana ejusdem Curia Hispano sermone affertur initium & origo.*
- 41 *Præcedentia inter officiales Reipublica in sessionibus & aliis in Ecclesiis & processibus Ecclesiasticis quoties lites excitat, quis Judex earum sit competens, an secularis vel Ecclesiasticus.*
- 42 *Spiritualis res ubi cum profana miscetur dignior & potior est Ecclesiastica.*
- 43 *Sedem vel honorem ratione loci nemo in Ecclesia potest sibi acquirere sine licentia Episcopi.*
- 44 *Sepultura de jure dum in Ecclesia contenditur inter Laicos, cognitio ad Judicem Ecclesiasticum spectat.*
- 45 *Ordo servandus in Ecclesia quoad audiendas res spirituales & assistentiam sacrorum, actus est spiritualis.*
- 46 *Dissidia ob præcedentias circa res spirituales orta, etiam inter saculares componere ad Ecclesiasticos privativè pertinet.*
- 47 *Præcedentiarum in Ecclesiis lites quoad jus proprietatis sentit Autor ad Ecclesiasticum judicem privativè spectare, non autem cum de possessorio & factis agitur.*
- 48 *Præcedentiarum in processibus controversia extrajudicialiter & absque strepitu per ordinarium Ecclesiasticum, appellatione remota, sedanda sunt.*
- 49 *Præferri qui debeant inter Clericos & Religiosos ordines, & quomodo in processibus & Rogativis incedant traditur remissivè.*
- 50 *Præcedentia eadem in alloquendo, & scribendo prius, ac in sessionibus servatur.*
- 51 *Assurgere officialibus quilibet tenetur privatus & reverentiam & urbanitatem præstare.*
- 52 *Præferri quis poterit alteri & postponi ratione diversorum officiorum.*
- 53 *Prærogativas suas magnificare eaque jure naturali tueri concessum est, absque tamen aliquo ambitionis seu superbia vitio, sed servandi ordinis causa.*

IN omnibus ordinum, ac graduum † distinctionem 1
 servari debere, & divinus opifex rerum Creator noster in operibus suis nobis notum fecit ad contemplandum reliquit, & post hominum sanctiones quasi divino imperante numine in quolibet re politica suadent, si enim Cælestium creaturarum, aut spirituum Hierarchias contemplerur, quis in eis mirum ordinem, locum, sedem, virtutes, & potestates decretas, qualitates distinctas non intuetur, ut ex Divo Dionysio in sua Hierarchia, & Divo Thoma, & aliis tradit Chaffaneus in Catalog. gloria mundi 3. part. consider. 6. ibi: sexta consideratio Seraphin tanquam excellentes sint in primo loco, y desde estas palabras translada asta estas, & sic Lucas de Penna in leg. ordinem Cod. de consulibus, & non sparg. lib. 12. & primus ordo Ecclesiæ triumphantis est Seraphin.

Sin autem Cælorum, & Planetarum † compa- 2
 ginem, & visibilem attendimus structuram in eis præter constellationes, & varios influxus & aspectus, talis enitet ordo, ut musicae, & sonantis harmoniæ accordatissimam vocem habere videantur; qua de re consule Joannem Laziardum, in epitome univers. cap. 4. Aristot. lib. de celo & mundo, Cælum lib. 1. antiquarum lectionum cap. 13. Chaffaneum in gloria mundi cap. 12. part. 5. & consider. 8. ubi sigillatim de quolibet cælo, & ejus mensura & gradibus agit Joannes de Sacrobosco, in sua Sphæra, & P. Ludovic. de Miranda suum expositorem, cap. 5. & 6. Linesium de Recamara, in suis mathemat. cap. 10. & 11.

Quod si elementorum distributionem † inspicias 3
 nobiliori & præstantiori gradum esse insitam sedem, & natalem collocationem invenies, ut docet Divus Damascenus, lib. 2. cap. 6. & ejus auctoritate Chaffaneus ubi supra part. 12. consid. 12. ver. Joannes Damascenus: In hæc verba, hinc cognoscitur, & cognosci potest, y translada asta reliquaque natura dignitate excellens est.

Si ad animalia irrationabilia † terrestria aspicias 4
 quam peculiaris excellentia, & superioritas in ali-
 quibus respectu aliorum inveniatur omnes agnos-
 cunt,

cunt, ut tradit Plinius *lib. 28. naturalis historiae cap. 11.* variis in locis Bartol. *in leg. 1. Cod. de dignitat. lib. 12. col. 7.* ubi ait in eis generositatem & nobilitatem inveniri, Bonus de Cartuli *in tract. nobilit. 2. part.* Chassaneus ubi *suprà 7. part. consider. 3. & dict. 12. part. consider. 12.* ibi: & reperiuntur animalia, quae utuntur ordine, & inter terrestria Elephantes, inter aves Ciconia, Grues, & Apes, ut de singulis *infra dicam*; quod plurimum servit ad propositum de ordine servando.

5 Et in avibus † dignitas, & excellentia cernitur, ut in phoenice de quo Plinius, *lib. 10. naturalis historiae cap. 2.* Ubicuius, Additionator, Hieronymus de Guerta, Divus Isidorus *lib. 2. Etymologiarum*, & in Aquila quae omnium avium Regina ceteras absque dubio antecedit teste eodem Plinio *dicto lib. 10. cap. 3.* ibi: *ex his avibus novimus aquila maximus honos, maxima & vis*, & haec sola ut aliqui sentiunt fulmine non tangitur, & ideo Jovi fuit dicata qui prius eam nigro depictam colore excusso deauratam in signum majestatis, & victoriae tulit, ut tradit Ferdinand. Mexia, *in suo nobilitario lib. 3. cap. 1. respect. 2. & cap. 10. & 11.* Alex. ab Alex. *lib. 4. dierum genialium cap. 2.* à quo Imperatores Romani post acceperunt, ut latè per Chassaneum ubi *suprà part. 1. conf. 38. in 17. concl. vers. sic erit dicendum*, & quia Imperium divisum fuit in duas partes, & Orientis, & Occidentis, duplici aquila in armis, aut insignibus, aut Clypeis utebantur, sicut nunc utuntur Imperatores, notat Gaardiola de nobilitate, *cap. 13. Bargas de nobilitate discursu 16. num. 4.*

6 Et in homine qui cum sit dignissima † omnium creaturarum, ut *in leg. justissime, ff. de adilit. edito glossa in §. partes Institut. de verum divif. & Mundus inferior & Microcolinos dicitur in quolibet subiecto & individuo pleniori, & perfectiori methodo.*

7 Hunc membrorum ordinem ac admirabilem † distinctionem experimur & miramur cum caput omnibus dominari membris, & cetera tanquam inferiora ei subministrare & intervenire videamus: Paulus, *in leg. cum diversis 44. ff. de Religiof. & sumpt. fun.* ubi quod ille locus dicitur Religiosus ubi caput humatur, & ideo Lucas de Penna *in leg. nemini Cod. de consulibus & non spargendis lib. 12.* ait quod Princeps Reipublicae qua pro quoque corpore ponitur obtinet vicem & officium capitis; & indecens est membra perfectiora esse capite, *cap. miramur. 60. distinct. Felin. in cap. cum non licet de praescrip. in princ. Bald. in c. 1. §. ad hoc in 4. collat. de pace jurament. firmand. ubi quod excellentia hominis tribuitur capiti in quo est fons rationis, & intellectus Aristotel. lib. 3. de anima.* Lactantius Firmianus *de opificio Dei cap. 12.* ubi ait caput esse principium corporis humani, & ideo dicitur, *in cap. libri scriptum est de me*, ut est in principio libri, & Marius Varro, Robertus Stephanus *in Thesaurus* caput dicitur quod inde initium capiant sensus; prosequuntur omnes politici tam antiqui, quam moderni, ut refert, & optimè expendit Andreas de sancta Maria, *in sua politica Christiana cap. 4.* qua de re ut tam mirabilis Creatorem laudare, ac ore & mente ejus infinitam sapientiam predicare, ac sine intermissione benedicere non cesses, perlegere poteris quae perexatissime tradit Coelius Rhodiginus, *l. 1. antiq. lectio num. c. 12.* ubi sigillatim de omnibus quae sunt in homine tam in mente, intellectu, memoria,

quam in corpore agit Chassaneus *2. par. ubi supra consid. 2. & 12. part. consider. 46.* Venerabilis pater Ludovicus de Granada *in Catechismo ex cap. 23. usque ad 32.*

8 Quare legibus & politicis † constitutionibus merito in omnibus casibus hunc ordinem & graduum separationem haberi providè cautum extat; & sic in horum delatione in praecedentis, & aliis prerogativis, & *in cap. illud 8. cap. 5. quest. 1. & in cap. percipimus 39. distinctione toto tit. Cod. ut dignitatum ordo servetur, lib. 12.* plura tradit Gerardus, *singular. 33.* Boërius *de Autoritate magni Consilii*, & in ministrorum, & Magistratuum seu officialium distinctione respectu aliorum quam inter se respectu dignitatum, & officiorum *ex n. 33.* ibi: & pro illius evidenti demonstratione praemio, y desde estas palabras, usque ultra spiritum. Menoch. *conf. 126. lib. 2. num. 1.* ubi ita prorumpit. *Jam enim eos legisse existimo, usque ad verbum conantur.* Ceval. *de ordine per viam violent. 2. part. q. 124. in princ.*

9 Ex quo ordine & graduum distinctione illud oritur quod cum Magistratum, & aliorum † officialium Reipublicae autoritas magna sit & dignitas, & jurisdictionem à Rege & nomine ejus habeant & exerceant, ut *in leg. 2. ff. de albo scribendo, cap. per tuas, & majorit. & obedient. ubi glossa*, debent in Ecclesiis & processibus & aliis caetibus ceteros omnes praere, & praecedere, ut *in leg. 1. & in dicta leg. 2. ff. de albo scrip. & in §. aliam Institut. de honor. possessor. ubi qui ampliorem majoremque dignitatem obtinet praefertur, leg. 1. Cod. de Consulibus lib. 12.* Menoch. *conf. 257. num. 3. & num. 9.* latè Chassaneus ubi *sup. 3. part. consider. 24.* Grammaticus *decif. 64. num. 20.* Quintus Curtius *de Alexand. ait & Chassaneus 11. part. consider. 6.* ad expectanda certamina priores in Theatro sedes assignari, Coronatorque sedere jussit; & Ovidius de judicio supra armis Achillis.

Confedere duces & vulgi stante corona,

Et lib. 1. ibi:

Marmoreo superi sedere recessu,

Celsor ipse loco.

Itaque priores sedes occupare debent, & semper honorabiliores † sunt quae magis alteri conjunctae, vel circa parietem, ubi fuerit caput sessionis, aut cubiculi; Chassaneus ubi *suprà part. 1. consid. 14. & 15.* & major dignitas consideratur † vel ob prerogativam ordinis, seu eam concedentis, vel ratione temporis, vel quod unus jure proprio eam obtineat, alter jure alieno quod ad longum prosequitur, & sigillatim explicat exemplis quae illustrat Menoch. ubi *proximè ex num. 10 usque ad num. 11.*

Et hinc provenit officiales status † nobilium † praecedere debere officialibus plebeiorum in sessionibus, in locis, in suscipienda Pace in alloquendo, in scribendo, in suffragio praestando, & aliis ut tradit Tiraquel. *de nobilit. cap. 20. n. 53.* Chassaneus *in dict. Catalog. 3. part. consider. 6.* Parilius *conf. 149. num. 1. & 2. lib. 4.* Garcia *de nobilitate glossa 18. num. 44. & glossa 35. nu. 59.* Bargas *de nobilitat. discord. 10. num. 6.* docet glossa *in summa 97. distinct. & in dict. §. aliam, & in leg. ex agentibus verbo consensibus, Cod. de Princio. agent. in rebus, lib. 12.* & glossa *verbo sedendi, in leg. quoties, Cod. ubi senatores praclarissimi, & facit text. in leg. 23. tit. 21. part. 2.* ibi: *ansi deben ser honrrados en muchas maneras de giesfa, &c. y enlebar las varas del Falio del santissimo Sacramento el Jueves sancto, y el del Corpus*

pus Christi, ut tradit Boërius de Franch. *decif.* 153. n. 4. part. 2. Cevallos *tom.* 4. *pract.* q. 897. n. 236.

- 13 Et possunt adversus locum sibi debitum † usurpantes vel in possessione turbantes actione injuriarum agere, quod adeo mirabiliter comprobatur, & exornat Lara Cordubensis in *leg. si quis à liberis*, ex num. 23. quod ejus dicta oculis tuis subjicere non pigebit, ita ergo ait hinc scripsit Faber id est *de este*, num. 23. *traslada à la letra asta el.* 33. ibi Boërius in *add. ad Gerardi singular.* 43. & videndi sunt de hac re ultra *sup. relatos*, Stephan. Gratian. *discept. cap.* 11. ex n. 22. D. Salgado de *Reg. protect.* 2. part. cap. 9. num. 48. & 49. ubi refert Tiberii Deciani *consil.* 21. *tot. volum.* 1. D. Perez de Lara de *anniversariis* 166. cap. 24. n. 18. & *infra in fine hujus capituli*, alios referam.

- Regulariter verò in oppidis nostræ Hispaniæ 14 in † Ecclesiis manus dextera respectu altaris Sacerdotis ad populum respicientis, & latus ubi Evangelia dicuntur, & cantantur occupari per officiales status nobilis, & possunt qui primam sedem secundum officii dignitatem occupant cæteri nobiles qui non sunt officiales, & in eodem latere sedere debent. Sinistra manu, aut latere altero relicto officialibus & cæteris plebejis, & plures ita (semota consuetudine aut præscriptione) in hoc Regio conventu dicitur.

- 15 Et semper manus dextera † nobilior, & præstantior sedes est altera ex Bald. in *leg. decernimus* in 3. *notabili, Cod. de sacrosanct. Eccles.* Glossa in *cap. quam periculosi* 7. q. 1. & facit text. in *cap. solite de majorit. & obedient. vers. hac ac si prudenter*, ibi: non faceret, aut permetteret Patriarcham Neapolitanum magnum quidem & honorabile membrum Ecclesiæ juxta scabellum pedum suorum in sinistra parte sedere, & facit illud Evangelii unum à dexteris, & alterum à sinistris, & illud Psalm. 109. quod reperitur *Matth.* 22. *Marci* 12. *ad Hebræos* 10. & *Matth.* 26. ibi: à modo videbitis filium hominis sedentem ad dextram virtutis Dei, & Aclorum, ibi: Ecce video cælos apertos & filium hominis à dextris virtutis Dei, & *Genesis* 48. quemadmodum Joseph conatus manum dexteram Patris Israël quam super caput Ephraim Junioris posuerat transferre super caput Manasse, & illud Sapiientis: *Læva ejus sub capite meo, &c. dextra ejus, &c.* Unde Bart. in *tract. de insigniis & armis* in 4. col. ait quod dextera pars est principium motus; quod latius persequitur Jacobus de Bonaïdi in *Glossis suis ad Joannem de terra Rubra* in *leg. sua de vinea Ecclesiæ*, art. 2. *primi tract. in 4. conclus. verbo à dextris*, Chassaneus in *Gloria mundi* 1. parte *consider.* 11. & *consider.* 38. *conclus.* 88. Conrad. in *templo judic.* *tom.* 2. cap. 5. §. 4. in *princ.* num. 11. Cacheranus *decif. Pedemontan.* 30. n. 1. & 16. Azevedo in *addit. ad Cur. pisan.* lib. 2. cap. 2. num. 7. Bobadill. lib. 2. *pol. cap.* 17. nu. 12.

- 16 Unde pro majori onere & existimatione † Primogenito cuilibet sedes ad dexteram Patris sui est constituenda, ut ait Joannes in *scholia primatus*, Abbas in *cap. luit de voto*, extollit Barb. *conf.* 18. nu. 6. lib. 2. Bald. in *leg. liberti quasi.* num. 18. de *oper. liberti*. Tiraq. de *primog. in præfatione*, n. 13. qui plures ibi refert. Sesse *decif. Regni Aragon.* n. 1. & 2.

- Sed circa præcedentias, & judicium dignitatem 17 præcipuè deferendum est † consuetudini, quæ utique normam in his casibus præstat, & omnem tollit ambiguitatem, ut in *cap. statuimus de ma-*

ior. & obedient. Innocent. in *cap. 1. vers. item in his eodem tit. cap. cum olim de consuetud.* ubi notat Bald. & in *cap. causam* num. 6. de *probat.* Menoch. *diçl. conf.* 126. num. 3. lib. 2. & *conf.* 51. num. 49. *eis sequentib.* Decius in *cap. cum accessissent*, col. 1. ante *fin. vers. & hac comprobatur.* de *constit.* Rota *decif.* 4. de *distione in nobis*, Seraphin. *decif.* 4. 335. & *decif.* 663. Alonius Ruyus in *collect. p.* 4. col. 1069. Franchis *decif.* 258. num. 2. & *decif.* 388. num. 4. Tiraquel. de *nobilit.* cap. 20. num. 55. *vers. sed in hoc*, Garcia de *nobilit.* allegatus à Perez de Lara *diçl. lib.* 1. de *annivers.* cap. 24. num. 19. Gratian. *discept.* 298. à n. 8. Mastrill. lib. 4. de *magistrat.* cap. 14. numero 1. Salgad. ubi *sup. diçl. cap.* 9. num. 18. Valenz. Velazq. *conf.* 34. numer. 132. usque ad 183. & latè ac copiosè D. Castillo, quæ post hæc scripta vidi *tom.* 2. de *tertiis*, cap. 41. num. 64.

Ad hanc verò consuetudinem † in materia præcedentiarum inducendam sufficit tempus 10. annorum ex Aretino *conf.* 22. num. 11. Grammat. *decif.* 64. num. 34. Mascari. *diçl. conf.* 26. num. 34. Fabio de Anna *conf.* 40. vol. 1. num. 5. Riccio in *prax. in titulo præcedent. disput.* 678. num. 3. & si resistit jus sufficit tempus 40. annorum ex Felino in *cap. auditis*, numer. 22. de *præscriptione*. & Andrea Siculo *conf.* 3. num. 2. Purpurato in *leg.* 2. num. 200. ff. de *officio ejus*, Marsil. *conf.* 26. num. 14. Fabio de Anna *conf.* 10. ex *num.* 3. Gratian. *discept.* 492. ex *numero* 9. Mastrill. *decif.* 130. nu. 17.

Quot verò actus necessarii sunt pro hujus † 19 consuetudinis introductione disputare contendens Salgado ubi *supr.* ex num. 20. demum num. 21. cum *seqq.* unico actu talem consuetudinem perfici resolvit his verbis, quod verum est y *desde este*, num. 21. *traslada hasta el* 26. ibi, loco *citato*.

Sed Doctissimi viri salva pace, licet quoad acquirendam possessionem † præcedentiæ vel constituendam, unicum actum sufficere fatear ex doctrina Bartol. in *leg.* 1. §. *hoc interdicto*, ff. de *itiner. actuque privato*, cap. *querelam de electione*, cap. *consultationibus de jure patronatus*, & ibi communiter notatur ex his quæ eruditè & satis utiliter (prout moris est) tradit ipse Salgado n. 19. & 20. tamen consuetudinem nisi ex bino actu formali nequaquam fatebor, cum id apertè comprobet Justinian. in *leg.* 3. *versic. his ergo*, C. de *Episc. cap. aud.* ibi, *ut remissionem veniæ criminæ nisi semel commissa non habeant* junctis verbis sequentibus, ibi: *qui impunitatem veteris admisit non emendationem potius quàm consuetudinem*, & facit textus in *cap. ex parte de consuet.* & in *leg.* 5. tit. 2. part. 1. ibi: *si en este tiempo fueren dados*, & ultra relatos ab eo Bursi. *conf.* 343. Fabius de Anna *conf.* 40. num. 8. lib. 1. Menoch. *conf.* 126. num. 6. Gonzalez in *regul. Cancellar. glossa* 45. §. 2. ex num. 29. procedit inter personas inter quas fuit causatus actus possessionis *versic. inter diversas*, Franch. *decif.* 17. num. 12. & *decif.* 253. num. 10. Mastrill. de *magistrat. lib.* 4. & 5. num. 36.

Sed & ante dictis illud obiter, & non inutiliter annectas velim, quod præcedentiæ † omnes vel in sessionibus, aut aliis rebus (cum in eis possit introduci consuetudo, & causari præscriptio, & ex jure magistratibus, officialibus, aut nobilibus debito eis competant, & proveniant) non potuerunt dici actus meræ facultatis, quia isti semper consistunt in facto illius contra quem præscriptio intenditur, ut in exemplis, traditis per

Bartol. in leg. 1. num. 40. Cod. de constit. & ex pluribus relatis à Gabriel. tit. de prescript. conclus. 1. Covar. lib. 1. var. cap. 9. ex num. 2. Fontanel. qui plures refert tom. 1. de pact. nupt. claus. 4. gloss. 19.

Unde ad hanc consuetudinem, vel præscriptionem causandam cessat quæstio illa, an debeat esse prohibitio, aut negatio, ut in actibus meræ facultatis de qua latè per glossam & communiter DD. in leg. qui luminibus, ff. de servit. urban. Balbum de prescript. 4. cap. 5. part. quæst. 5. & 6. Aimon. vers. 111. num. 22. Covar. in regul. possessor, 2. part. §. 4. num. 6. Roland. a Valle conf. 22. volum. 2. num. 32. Joan. Garcia de nobil. gloss. 35. n. 57.

22 Citra consuetudinem verò quilibet prætor, & suum locum tenens, vel iudex ordinarius qui in oppido quantumvis parvo nomine regis jurisdictionem utramque habet, priorem locum occupare debet, & cuilibet iudici delegato de commissione debet in actibus publicis anteferri, notat Bobadil. lib. 2. politicor. c. 21. n. 61. ubi tamen sentit iudicem ordinarium alicujus oppidi non debere præcedere iudicem adlegatum Consilii magni, & inde legationem ejus rem maximi esse momenti præsertim si iudex ordinarius sit alicujus parvi oppidi ex Carolo Ruino conf. 155. numer. 3. lib. 4. Cefalo conf. 615. numero 17. lib. 5.

23 Quibus ultra animadversa à Bobadilla adde quod & sic is qui majorem jurisdictionem habet sit præferendus minorem limitatam, seu temporalem habenti, ut tradit Joan. Andr. in cap. penult. de offic. & potest. judic. deleg. lib. 6. Boerius in tractat. de ordine graduum utriusque fori, numero 21. Gandisalvus in tractat. de legato, part.

24 1. quæst. 9. & quilibet ordinarius Iudex & habet universalem causarum cognitionem, ut in leg. 1. ff. de jurisd. omn. jud. & delegatus illius tantum causæ expeditionem, quæ sibi commissa fuit.

25 Non tamen semper ex majori jurisdictione causatur præcedentia, sed ex representatione alicujus magni, & supremi Superioris, velut Pontificis, & Regis, utpotè in legato ipsorum, tradit Steph. Grat. tom. 1. cap. 111. num. 70. quod ita sentit, & singulariter respondit Menoch. dict. conf. 152. numer. 59. his verbis: huic argumentationi respondit, in dicto conf. 55. lib. 2. & 1. dixit, traslada todo el numer. 59. y todo el libro.

26 Post Prætorem iudicem ordinarium, seu locum tenentem insequuntur incedere, immediatum locum occupare debent & iudices de la Hermandad, quilibet respectivè in suo statu, latere, aut manu; deinde Decuriones, post Procuratores Syndici universitatis, & cæteri officiales prout consuetudo & mos in quolibet loco usurpaverit, vel officiorum concessionibus perpetuò, aut ad tempus cuilibet à principe cum certis præeminentiis, & prærogativis fuerint factæ; ipse enim ut fons jurisdictionis, & mundi Dominus, poterit prohibito in hac sicut in aliis ejusdem generis rebus disponere, in suo loco dicemus, & in pluribus officiis his temporibus venditis, vidimus & experti sumus, & in illa Carrionensi ubi ego natus fui Petro Cierro, & in Montanis unde ego originem duco, ortum habenti Alguaceli officium ipsius villæ, & ejus districtus, & territorii fuit certo pretio venditum, ea prærogativa, & qualitate concessa ut post Prætores, & Signiferum vulgo, Alferex mayor, cæteros omnes in sessionibus & in publicis universitatibus cœtibus

vulgo, ayuntamientos de villa cæteros omnes præcedere.

27 Ex quo illud certissimum est quod Iudex & appellationis vulgo, Alcalde mayor, qui nominatus est à Dominis oppidorum præcedere debet cæteros iudices ordinarios, an major illius sit & plenior causarum cognitionem ac dignitatem superiorem obtineat ut in simili arguit Menoch. dict. conf. 126. n. 15.

28 Quia major dignitas & jurisdictionis tribuit præcedentiam; Abb. conf. 21. lib. 1. Bald. in leg. quilibet, Cod. de decur. Menchac. controv. illustr. in præfat. num. 127. Chassaneus ubi supra dicta consider. 12. n. 56. Gratian. dicto cap. 111. nu. 76. Boerius decis. 286. n. 8. Ricc. collect. 1446. Matrill. decis. 120. Seraphin. decis. 964.

29 Et inter duos iudices & alterum habentem in oppido privativè causarum criminalium cognitionem, alterum civilium tantum, quis præferri, & præcedere debeat, disputat Chassaneus ubi supra 2. part. consider. 26. per totam: & sanè ex magnitudine & exercitio officii, Felin. in rubrica de mal. & obedent. num. 4. glossa in cap. statuimus verbo consuetudinem eodem tit. Decius conf. 161. Rota decis. 4. de elect. Fulcus tom. conclus. 430. num. 6.

30 Verùm inter officiales & ejusdem officii & muneri, & ejusdem status (ubi duplicia officia inveniunt) semper antiquior, si quis fuerit in officio, alterum præcedere debet ex Bald. in cap. cum olim per textum, ibi: de consuet. Alexand. & Jaso in leg. cum quid, ff. si certum petatur, & facit text. in leg. 1. Cod. de officio præfecti Prætorio, leg. 1. Cod. de præfect. sacri cubic. & in dicta leg. 1. Cod. de consulibus, lib. 10. quibus cavetur quod consul vel Præfectus primus creatus præferatur secundo creato; & facit text. in leg. 2. Cod. de veter. enucleando, & qui prius & Episcopus vel canonicus fuit creatus, is etiam prius inter Canonicos, aut Episcopos sedeat, cap. 1. de majorit. obedient. cap. Episcopus, 17. distinctione, Jaso omnino videndus in conf. 192. vol. 2. Rebuff. in tractat. nonum, quæst. 21. in princ. Azevedo conf. 12. Sicut inter Monachos & illi præferuntur qui prius fuerint instituti, ut in cap. quandam de electione in 6. Ancharranus conf. 210. & Doctor Antiquior & Juniori præfertur; Chassaneus, in Catalogo gloria mundi, part. 10. consider. 26. Menoch. dicto conf. 127. num. 30. & inter officiales plures qui simul ad dignitatem admittuntur præferre & præcedere debet qui antea & advocati officium exercebat ex notatis per Albericum, in leg. laudabile Cod. de advocat. divers. Judicior. latè Chassaneus ubi supra part. 7. consider. 28. cum seqq. & part. 4. consider. 43. quos in proposito refert Matrill. de magistrat. lib. 4. cap. 4. num. 37. sunt enim apertissimi advocati Magistratibus exercendis ut jam alio loco dixi.

31 Si verò non interveniat aliqua specialis causa prærogativæ, & præcedentiæ ex officialibus uno tempore, & unica electione creatis in eodem munere, tunc officialis & senior præcedere debet, alterum, ut in leg. semper, ff. de jure immunitat. ibi: semper in urbe natura senectus ipsa venerabilis fuit; namque majores nostri pene eundem honorem senibus, & magistratibus, tribuebant, & Philosophus, politicorum 79. natura quidem humano generi dedit hos seniores, hos Juniores, quorum quidem primos principari secundos subijci decet, nec indignari debet junior subiectus futurus; honestum enim est Juvenibus ministrare, & obedi-

32 33 34 35 36

re senioribus, & Juvenalis, *satyr.* 13.

Credebant hoc grande nefas, & morte pian-
dum,

Si Juvenis vetulo non assurrexerat, & si
Barbato cuicumque puer, licet ipse videret
Plura domi fraga, & majoris glandis acervos,
Tam venerabile erat præcedere quatuor annis.

37 Quoniam qui est ætate major præsumitur ma-
turityte † sensus præstantior, textus in *cap. nisi*
cum pridem, §. alia vers. causa de renuntiatione,
& senes primam vocem in Consilio habere de-
bent, ut habetur *Ecclesiastici cap. 32. ibi: Lo-*
quere major natu decet enim te, & plura tradit
Chassaneus in consuet. Burg. in proæmio supra illis
verbis ordine, & in Catalog. 11. part. consider.
17. tota, & novissimè, & copiosè de Lara in
compend. vitæ homin. cap. de fene toto.

38 Quod tamen non procedit in auditoribus † Re-
giis, & aliis majoribus Magistratibus à Rege una
electione, vel simul electis, & nominatis; quia
eorum præcedere debet, & prius capere posses-
sionem qui in aliis officium nominatione Regis
inservierit, ut latè per Vincent. de Franch. *de-*
cif. 144. ubi hujus quæstionis vide ea quæ ad-
ducit D. Castill. tom. 7. de tertiis c. 41. nu-
mero 49.

39 Sed licet ab inferioribus ad celsiora ascendam,
faciamus pro aliquali memoria, & commendatione,
hujus magnæ Pintianæ † Curia & Regalis
Cancellaria, in qua minor, & imperitior ex
omnibus tot sapientissimis advocatis decem &
septem ab hinc annis causas perago, filiali in-
vehor affectu, & quasi naturali ravior amore, ut
ejus licet brevi laconismo depingam majestatem,
ordinem & officiorum sive ministrorum distri-
butionem, & inter ipsos præcedentias, & hono-
res.

Regia ergo hæc Curia quæ vulgo *Corte y Chan-*
cilleria dicitur ut in *leg. 4. quæ incipit, Chan-*
celler. tit. part. 2. leg. 22. tit. 18. lib. 9. Recopill.
Simancas lib. 7. de resp. cap. 9. Renatus Copinas,
de donat. Francie lib. 2. tit. 15. num. 5.

Ex his quæ tradit Covarr. in *pract. cap. 4. n.*
fin. est membrum, & pars magni Consilii Regis,
ut testatur Matienzo, in *dialogo Relatorum, 1.*
part. cap. 5. num. & quæ temporibus Henrici
secundi (ut infra dicam) inventa reperitur, sex-
decim Senatoribus & uno Præsede constat. Rur-
sus habet quatuor criminalium causarum Judi-
ces qui cognominantur Alcaldes de Corte & Vir-
gam in manibus erectam in signum meri Imperii
portant: quatuor nobilitatis iudices coram qui-
bus tantum causæ ejus pertractantur, & ab eis
ad Auditores Regios appellatur, apud quos per
sententiam duplicem & revisionis, & revisionis fi-
nem accipiunt, & lites conquiescunt, qui qua-
tuor nobilitatis iudices, *Alcaldes de hijos de al-*
go, appellantur, & simul de vectigalium causis
privativè cognoscunt. Deinde duos Regios Fis-
cos, alterum causis criminalibus pro vindicta pu-
blica inservientem, qui ex eo in Aula iudicum
criminalium causarum cum eis sub folio ad ma-
num dexteram, posterior tamen in ordine assidet.
Alterum causas civiles præcipuè contra nobiles se
esse intendentes vel vectigalibus cæterisque tri-
butis exemptionem intentantes, aut quoquo mo-
do patrimonialia Regiæ Coronæ usurpantes per-
agentem, qui tamen sub Solio in qualibet Au-
la ubi lis vertitur ad sinistrum tamen latus cum
iudicibus nobilitatis, vel cum Senatoribus etiam
sedet: Rursus, & curia nostra habet unicum, &
privativum causarum omnium tam civilium quam

criminalium Cantabrorum, seu *Bizcainorum,* Ju-
dicem majorem, de *Bizcaya,* vulgo cognomina-
tum. Hi omnes Magistratus togati, & eadem ve-
ste talari induti præter eos qui in habitu ordina-
rio Ecclesiastico, vel quia Clerici sunt vel redi-
tus Ecclesiasticos percipiunt, ita incedere malunt
quibus id tacitè permittitur.

Magistratibus verò ante signati distinctas in cu-
ria, & Domo Cancellariæ habent & sortiuntur
aulas & recessus ad audiendas lites, sexdecim
enim Senatores dividuntur in 4. aulas quas *bis-*
pans sermone vocamus *Salas,* 4. in unaquaque:
Reverendissimus autem Curia præses in qualibet
earum pro libito assistere potest quod vel id facit
quando in ista aut illa examinandæ accipiendæ
sunt lites casuum qui dicuntur curia, in quarum
visu, & examine necessario ex ordinatione spe-
ciali hujus Cancellariæ in instantia remissionis in-
teresse debet vel extra hos casus quando gravitas
litium id exposcit, & à partibus importunis præ-
cibus ab eo exposcitur.

Et quis senatorum præferri debeat, an qui
prius possessionem accepit, an verò qui prius li-
teras nominationis impetravit, & de aliis in pro-
posito vide Cavedo, *decif. 3. Lusit. part. 1. per*
tot.

Ordo autem sessionum ita procedit: quando
Illustrissimus Præsides inter quatuor manet in me-
dio binos senatores ad utrumque habens latus, &
merito ex his quæ tradit Chassaneus in *dicto Cata-*
log. gloria mundi, 1. part. consider. 13. quia lo-
cus melior honorabilior semper reputatur, ut no-
tat Lucas de Penna in leg. quisquis, Cod. de Præ-
fect. prætor. lib. 12. non ut ait Cassiodorus lib. 3.
epistolarum, qui est in medio cunctorum ad se
traheret aspectum, & facit illud Luca 2. ibi: qui
sedens in medio Doctorum, & vide Boërium de-
cif. 23. num. 6. Azeved. in Cur. Pisan. lib. 2.
cap. 1. num. 10. & ad latus dextrum insequuntur,
& sedent Senatores antiquiores, ad sinistrum
moderniores, servata inter eos antiquitatis, &
temporis ratione, ut is præfidi proximior respec-
tù alterius inveniatur, & sedeat qui antiquior
fuerit, sin autem contingit, quod in aula inveni-
antur tres Senatores & Præsides, tunc antiquior
Senator immediatus est præfidi, & Præsidem ad
manum dexteram habet, quod si Illustrissimus Præs-
ses in aula non est, tunc inter tres Senatores an-
tiquior præst, & in medio collocatur, sin au-
tem sunt quatuor, etiam antiquior in medio ad
manum dexteram sedet.

Qui utique ordo in cæteris aulis observatur,
nam iudices causarum criminalium suam de per
se aulam habent distinctam & separatam, & iudices
nobilitatis. Judex verò Cantabriæ solus in sua
aula lites concludit.

In omnibus autem aulis sint lignei gradus tres
qui stratum, & locum eminentem, & altiorem
solo residuo aulae constitutum, per tres altitu-
dinis pedes in isto strati loco constituta sunt in
utroque latere lignea sedilia, in quibus Advocati
per ordinem antiquitatis suæ respectu temporis in
quo à Præsede, & Senatoribus in numerum, &
collegium advocatorum fuerunt admissi, & recepti,
sedent, & antiquior magis adhæret & propinquior
est sedi Senatorum qui in frontispicio, & vertice,
seu capite aulae in hoc Senatu Eminentis ha-
bent, & gradum unum altiorem, & sub folio ru-
beo & gossipino serico, quod vulgo vocamus *do-*
sel ubi Regia insignia, & arma sunt sculpta au-
diuri, & iudicaturi lites super pugilibus gossipio
in Bullis sedent: & Reverendissimus Præsides in
signum

signum majestatis ante se duo pugiles nigri coloris circa pedes suos habet.

Advocati autem dum factum litis refertur cooptum caput habent, cum tamen, & alloquuntur sedentes nudo capite Pileum in manu sinistra habentes dextera actus, & animi voces, & verborum vim, vel altis, vel submissis motibus significant, & orationem comitantur, & adjuvant, & qui actor est, vel qui sententiam contrariam in lite fuit sortitus à qua vel appellatum, vel supplicatum stetit, prius loquitur servata etiam inter plures advocatos unius partis in hoc etiam (sicut in sessionibus) antiquitatis prerogativa.

Relatores secus stratum, & extra gradus ligneos in planitie foli ante ligneam mensam (ibi acta litium, per legem defenduntur) in ligneo sedili etiam facta merita manifestantes sedent cooperto capite dum alloquuntur.

Procuratores verò partim ad utrumque latus in eadem planitie foli, & arce in sedili ligneo adextant, aliquid tamen eloquenti nudo capite assurgunt.

Sollicitatores verò litium penes procuratores omni tempore dum lis refertur, & controvertitur nudo capite extant, & dum se offert occasio, & necessitas urget quæ sunt in facto videnda pungunt, & perlegi per Relatorem exposcunt.

Sed majestuosâ ista Curia habet insuper ultra magistratus, & advocatos proximè relatos, tam pro ornatu, & decore tanti Senatus, quam necessaria, & faciliori litium expeditione plures alios officiales: habet enim 17. relatores unum *alguacilem* majorem qui ense accincto cum iudicibus criminalium causarum sub folio quando causæ peraguntur sedet, & iste nunc est Comes de *Ozomo Dux de Galistro* qui per substitutum servit hoc officium, & emptum à Rege nostro suo majoratui, & hæredibus, & successoribus in eo, & pro sua domo cum pluribus prerogativis habet cum facultate Regia nominandi carceris commentariensem, & alios *Alguaciles* inferiores.

Habet etiam 18. *Camerae Referendarios* quos vulgo vocamus *serivanos de Camara* duodecim civilium causarum qui inserviunt terni Senatorum quatuor aulis: tres qui iudicum criminalium causarum curiæ assistunt: duos aulæ iudicum nobilitatis causarum, & alios duos iudici majori *Canabriae* vel *Bizcainorum* inservientes.

Habet autem 35. procuratores sollicitatores 20. *Tabelliones Regios* qui ex eo quoad recipiendas probationes ad omnia instituti *Cancellariæ* mittuntur, receptores vocantur, tam primi quam secundi numeri qui sunt 52.

Item & alios qui diligentiores in causis nobilitatis pro defensione Patrimonii Regis inserviunt, quarentes testes, & instrumenta contra intendentes nobilitatem, & vulgo *diligencieros* appellantur.

Denique & ostiarios, qui in Aula cum pallio, & ense cincto cooperto capite ad sedandas litigantium rixas, & refrenanda intempestiva vaniloquia attentè existunt, & tacere jubent, & quando lis incipit recitari, procuratores seu ipsos litigantes publica & alta voce in ostio Aulæ convocant, & vulgò, *Porteros de Camara* vocantur.

Sed postquam ministros tam superiores quam inferiores caput nempè, & membra quibus formatur corpus *Cancellariæ* nostræ retulimus, non erit abs re nec cuiquam molestum, vel injucundum videretur si istius magni Senatus initium, & originem qua possumus brevitate exponamus; quod ut jucundius, & apertius significetur vernaculo, & Hispano sermone referre libuit.

Oter. de Officialibus.

Cosa savida es, † que en la España ulterior que era la mas à portada de Roma, passieron los Romanos en el tiempo que la possyeron y predominaron quatro conventos Juridicos, o como nos otros decimos, audiencias y Chancillerias, donde se tratan los pleitos y causas de las Ciudades, y toda la comarca: estos estaban en Sevilla, en Esga, en Cordoba, y en Cadiz, yzieron assi mismo ocho colonias, y avia otros lugares que se llamavan municipios de Ciudadanos Romanos, los quales fueron portados 22. y competian con las ocho Colonias. a las quales se los concedia el derecho y ventaja entre los demas, teniendo despues de Roma el primer Lugar, vota en la elección de Magistrados, parte en los cargos, officios y honrras, porque eran como hijos de Roma, usando de su mismo derecho, y leyes, y se gobiernaban por la misma forma que Roma, siendo ymagines y retratos de la grandezza y majestad de aquella gran Ciudad. El Emperador Augusto honrró con mas ventajas estos municipios, mandando que todos tubiesen mejor assiento que las colonias en las audiencias o concejos Juridicos, y esta ventaja se conoze, pues los Prenestinos desvosos de honrrar su tierra, pidieron al Emperador Tiberio que su Colonia la hiciesse municipio para que gozase del privilegio y exempciones de los otros 22. municipios, el Emperador se lo concedio agrado de que en aquella Ciudad se avia levantado sano de una muy peligrosa enfermedad; y la causa porque era mas ventaja ser municipio que colonia, es porque el municipio se conserva en sus mismas leyes, y gobierna sin obligacion de guardar otros mandatos, y assi dijo Ulpiano, & propriè, municipi, es appellatur muneris participes recepti in civitatem, ut nobiscum munera faciant.

De la misma manera nuestros Reyes omittiendo el gobierno, y Juzgado que tubieron los Godos luego que fueron conquistados estos Reinos, y liberandolos del poderio de los Moros, mantubieron en Justicia a sus vasallos, y es llano que tenia para ello audiencias, y tribunales, y que son antiquissimo en España, como largamente refiere Greg. Lopez Madera; pero hacer condonos a nuestro proposito es cosa certissima que el concejo Real tubo origen y su firmacion, por el señor Rey D. Fernando el tercero, que dignissimamente llaman el santo, señalando en este concejo Real de Castilla 12. oydores Letrados, como consta de su coronica, para que le ayudassen a gobernar sus Reynos, y estos fueron tan grandes varones que de sus manos tenemos las leyes de las partidas en las quales ay leyes que hacen mencion de los concejeros del Rey y ordenan que los tengan, y despues los renovo el señor Rey Don Alonso el XI. en cuyo tiempo se acabaron las leyes de las partidas y salieron a luz en su nombre.

Despues el señor Rey Don Enrique el II. estableció un nuevo Juzgado, llamandole Chancilleria, non obstante que las audiencias que los señores Reyes sus aucesores tenian se llamavan Chancillerias, y eran de dos Alcaldes, y juzgaban pleytos civiles y criminales.

Esta institución de la Chancilleria se heço por el señor Rey Don Enrique el II. en unas cortes que tubo en la Ciudad de Tiro en 6. de Noviembre, en la era de 1409. que es año del señor de 1371. y puso siete oydores, y manda que la audiencia sea en su palacio, o en casa del Chanciller mayor (que era como aora el señor Presidente) y que tengan y hagan tres dias de la semana audiencia, que son lunes, martes, y viernes, y destos siete oydores los tres fueron prelados Eclesiasticos quatro seglares, y señala su salario, y nombra ocho Alcaldes

dos de Castilla, dos de Leon, uno del Reyno de Toledo, y dos de las Estramaduras, y uno de la Andalucia; y dos Alcaldes del rastro, y un Alcalde de hijo dalgo, y otro de las Alcadas, señalando así mismo el salario que ardeleban, y desporque ninguno de los dichos Juezes no sea abogado ni de parecer en pleyto alguno so pena de la su merced y del officio.

El señor Rey Don Juan el segundo en unas cortes que tubo en la villa de Vribiesca el año de 1387. mando que la Chancilleria no estubiese en la corte sino que residiese, 6. meses de los puertos azia vallad y nombralos lugares donde ha de star, y de los puertos alla otros 6. y en un ordenamento que becho en Segobia, estando allí la Chancilleria, nombro dos Alcaldes de los hijos de algo, ya en este tiempo sebalta aver Juez mayor de Bizcaya que se llamava Alonso Garcia Chirino, tambien se hallava haver Presidente con este nombre y titulo; porque en el año 28. del Reyno del señor Don Juan el II. como se ve en el capit. 58. de su coronica, mando que Don Gutierrez Gonzez de Toledo Obispo de Palencia viniese a la Chancilleria a ser Presidente, no por 6. meses como lo eran los Prelados antes del, sino por un año, y que llevase de salario 100. maravedis, y esto de no durar mas que por un año las plaças, se observa y guarda oydia, y así al principio de cada uno se envia nueva zedula al acuzerdo en que se proroga el servicio de la plaza.

El señor Rey Don Enrique el IV. puso de asiento la chancilleria en esta Ciudad de Valladolid, y acordo que de aquí no se mudasse por un Privilegio que dió esta Ciudad en que dice estas palabras: Otro si me suplicasteis, y me pedistes por merced, pues io avia aora nueve años ordenado que la Chancilleria estubiese perpetuamente en Valladolid, os hiziese merced de confirmar el privilegio &c. así lo hizo y confirmó en 6. dias del mes de Agosto de 1462.

Aunque por una cedula que esta en el Cavildo de esta Ciudad de Granada, como consta de su historia, la señora Reyna Dona Juana embio a los V. y quatro de aquella Ciudad, parece que los señores Reyes Catolicos Don Fernando y Doña Ysabel ordenaron estubiese en Valladolid por estas palabras, bien sabeis como el Rey mi padre y la Reyna mi Madre por algunas cosas cumplideras a su servicio, y especialmente porque en los pleytos hubiese mejor y mas buen expedicion, huvieron ordenado hubiese dos Audiencias, y quella una residiese en Valladolid, y la otra mandaron que por entonces residiese en ciudad Real, hasta en tanto que por ellos fuese prohibido otra cosa.

Pero no obstante esta Cedula tengo por mas cierto que el que puso de asiento la Chancilleria en Valladolid fue el señor Rey Don Enrique el IV. como que da dicho y todos los señores Reyes desde Don Enrique el II. que la instituyo, la fueron ampliando de mas Juezes hasta que la acabaron de poner en su perfeccion y forma como aora esta, los señores Reyes Catolicos Don Fernando y Doña Ysabel en las cortes qui tubieron en Toledo y en Medina del Campo en el año de 1489.

El señor Rey Don Fernando fue tan zeloso de la autoridad y poderio de este gran senado, que siendo Presidente Don Alonso de Valdiviesco Obispo que fue de Leon el año de 1490. por undes cuido que tubieron de aver otorgado la appellacion para Roma sobre un negozio que se avia traido hasta Real Chancilleria les privo a el y a los oydores de las Plazas, siendo el Dotor Martin de Avila, el Licenciado de Chancilleria, el Dotor Cano, y el Dotor Olmedilla, en cuyos lugares sucedieron por presidente el Dotor Juan Arias de Villa Obispo de Obiedo, que despues fue de Segobia, y por oydores el Licen-

ciado Villena, el Dotor de Palacios, y el Licenciado Villa Mariel, el Licenciado Palacios Rubios, el Don de Villo Vela, el Licenciado Astudillo.

La casa donde esta la Chancilleria fue de Alonso Perez de Vivero Contador del señor Rey Don Juan el segundo, vendiolas su nieto Don Alonso Perez de Vivero, como parece por una cedula de la señora Reyna Doña Juana, en que por ella da licencia se venda, y que lo que dieren por ella se subrogue en el Mayorazgo que fueron dos quentos de maravedis, esta la Cedula inserta en la venta.

Sobre la puerta principal de esta casa y Real Chancilleria estan tres piedras, en la que esta puesta en medio estan las armas Reales, y en las de los lados dos letreros en latin, el uno tiene estas palabras, Potentissimi, ac Catholici Principes Ferdinandus, & Elisabeth, Hispaniarum & utriusque Siciliae, Reges, Regina, hanc sacram Aedem ministerio Justitiae dedicarunt; el otro letrero.

Jura, fidem ac pnam reddit sua munera cunctis,
Hoc legi templum paeque sacra domus.

Los mismos señores Reyes Catholicos yendo en Romania a Santiago de Galicia por el año de 1486. instituyeron la Audiencia de Galicia, siendo suprimero asiento en la Ciudad de Santiago, que despues se passo a la Coruña donde al presente esta, y tambien el año de 505. pusieron en la Ciudad de Granada Chancilleria, trasladando la que estava en Ciudad Real donde avia estado onze años, y el primer Presidente que fue de la dicha Chancilleria de Granada fue el señor Don Alonso Carrillo Obispo de Cartaria, que despues lo fue de Avilas.

Sed ut ad propositum (a quo intuitu praecedentiarum, & ordinis Magistratum tam superiorum quam caeterorum officialium nostrae Puntianae curiae disgressi fuimus) reditum faciamus, frequenter controverti solet, & dubitare vidi quoties in casibus praecedentiarum inter officiales Reipublicae in sessionibus & aliis in Ecclesiis, & processionibus Ecclesiasticis lis excitatur quis iudex sit competens, an saecularis, an Ecclesiasticus: & sane hujus rei cognitionem ad Judicem Ecclesiasticum pertinere suadetur ex eo quod Judex saecularis non solum est incapax cognitionum rerum spiritualium, cap. decernimus de judiciis cum similibus, Verum etiam, & an ex horum quae cum rebus spiritualibus immixtionem, & individualitatem continent, ut in cap. sacris de sepulturis, ubi notat glossa cum Religiosis adherent Religiosa sunt in leg. quae religiosi, cum ibi notatis, ff. de rei vindic. & quod aliqua res ex duabus mixtis componitur semper dignior mixta unione praevalet, & attenditur cap. 3. de consecrat. Eccles. vel altaris, cap. per tuas de arbitriis, latè Lambertin. de jure patron. quest. 1. art. 7. & 10. Covar. in practiceis 36. n. 5. Farinac. de Inquisitione q. 8. n. 151. & fragmentor. criminal. puncto 2. n. 260. fel. 261. & 262. ubi per conclusiones, & regulas procedit, & latissimè exornat & adducit text. in leg. generaliter, ff. de fidejussor. D. Castillo lib. 8. controv. cap. 134. n. 18. cum seqq. tom. 6.

Et semper ubi res spirituales cum profanis miscentur dignior, & potior est Ecclesiastica, ut in cap. quod in dubiis de consecrat. Ecclesiast. vel altar. & ex his quae notat Anton. de Butrio, & Dominicus in cap. si iudex laicus de sententia excommunic. in 6. & DD. supra relati.

Deinde, quia ex his provenit quod in Ecclesia ratione loci nullus potest acquirere sibi sedem vel honorem sine Episcopi licentia, aut Ordinarii tolerantia, seu permissione ex Abbat. post Hostiens. & Joann. Andreas in cap. penult. n. 5. de sepulturis, Lambertinus de jure patron. lib. 1. part. 1. quest. 11. art.

art. 15. Molina l. 1. de Hisp. prim. cap. 24. n. 34. Gratian. disc. 100. n. 19. & facit textus in cap. illud, cap. cum saculum de jure patronat. & in cap. bene quidem 96. dist.

44 Et sic dum de jure sepulturæ † in Ecclesia contenditur inter laicos cognitio ad judicem Ecclesiasticum privativè spectat, notat Cardinal. & Abbas in cap. 4. de judiciis, n. penult. Felinus n. fin. Decius n. 6. quest. 9. art. 10. Medicis de sepult. 1. part. quest. 16. nu. 44. & facit textus in leg. 36. tit. 6. part. 1. ibi, es entierro de sepulturas.

45 Præterea quilibet ordo † servandus in Ecclesia quoad audiendas res spirituales, & adfidentiam sacrorum, actus spiritualis est, ut testatur Navar. conf.

46 3. de foro compet. & componere dissidia ob † præcedentias circa res spirituales orta etiam inter sæculares ad Ecclesiasticos privativè pertinet ex Concil. Trident. sess. 25. de regular. cap. 3. ibi: *Controversias omnes de præcedentia quæ persapè cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quàm Regulares, tum in processibus publicis, tum in his quæ fuerint in tumultibus defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis similibus Episcopus remota appellatione, & non obstantibus quibuscumque componat; cujus textus decisio inter sæculares etiam personas de præcedentia concertantes procedit ex Garcia decis. 232. n. 3. Cevallos de cognit. per viam violentia, quest. 124. n. 2. & 4. Lara lib. 1. de anniversariis cap. 24. n. 29. Cancr. tom. 3. var. cap. 10. n. 115. qui refert sic decisum fuisse in Senatu Cataloniae, Repol. var. resolut. §. 1. n. 158. Salgad. 2. part. de protect. reg. cap. 9. n. 3.*

Quæ utique sententia in hoc regio conventu obtinuit in causa Domini Petri de Velasco cum consilio ex vicinis de Vola in valle, seu districtu de Transmiera inter quos cum lis agigaretur super sessionibus, & aliis præcedentiis in Collegiis, post longam disceptationem in foro sæculari tandem fuit à senatoribus causa remissa ad Ecclesiasticum.

Verùm supra dictam assertionem quotiescumque † de jure proprietatis litigatur amplectar, non utique cum de mero possessorio & facto harum præcedentiarum ac sessionum in Ecclesiis, vel processibus agatur, tunc enim judicem sæcularem competentem esse, & causam prævenire posse reor, cum judex sæcularis rei spiritualis possessoria incapax non sit ex doctrina Bartol. in leg. Titia, n. 6. ff. solut. matrim. ubi Barbof. n. 29. Capitius, decis. 7. n. 2. Cravet. conf. 253. n. 2. vers. 157. n. 1. Afflicti decis. 219. Roland. à Valle conf. 22. nu. 24. vol. 2. Covar. in pract. cap. 35. n. 1. Grammat. decis. 78. Mieres de majorat. 3. part. quest. 11. n. 11. quest. 15. n. 19. & 20. Garcia de nobilit. gloss. 1. n. 27. & gloss. 9. n. 46. Gutier. in canonicis, quest. 34. n. 16. Thesaur. decis. 82. & 117. & 131. Pallado 3. part. dist. 9. §. 2. n. 2. latè Ceval. ubi supr. gloss. 6. n. 133. & quest. 4. & quest. 65. per tot. & in terminis præcedentiarum, ita distinguit Don Perez de Lara dicto lib. 1. de annivers. & caper. cap. 24. n. 29. in fin. & ita pluries in hac Regia Curia obtinui, & quoties inter status super præcedentiis in Ecclesiis, & aliis locis contenditur, simul cum aliis j. ribus, nempe officiis, bonorum universitatis fructione, & aliis nunquam vidi quoad præcedentiam in Ecclesia quocumque modo agatur, sive petitorio, sive possessorio judicio, causam judici Ecclesiastico remitti. Sed unusquisque eam quam, & justitiæ rei, & conscientia propria securiorem viderit sententiam amplectatur. Verùm controver-

48 sia † præcedentiarum in processibus extrajudicialiter absque strepitu & foro per judicem, & Oter. De Officialibus.

ordinarium Ecclesiasticum, appellatione remota, sedanda sunt ex dict. cap. 13. effon. 25. Concil. Trident. & ex Bulla Gregor. Papæ XIII. quest. 82. & habetur in bullario fol. 1323. & inter clericos & † ordines religiosos qui præferri debeant, & quomodo in processibus & rogativis incedant, disputa ut docet latissimè Salgado, & ita eruditè & in pluribus hanc rem tangentibus calamum interponere meritò abstineam, eo tantum relato contentus ad quem quando casus occurret & ad certos quos ibi refert præsertim n. 53. securè recurrere poteris.

Veruntamen pro complemento adverte quòd ea omnia quæ circa præcedentiam in sessionibus locum habent, procedent † ut in alloquendo & subscribendo prius, leg. 2. Cod. de præfekt. prat. l. 12. ibi: *Sed igitur prior sedes atate proveclis locus conspectior decernendi loquendique facultas antiquior cu est splendidior adepti magistratus vestustior, c. concilia, §. huic in fin. 17. dist. ibi: ante Ravenatensem Episcopum Mediolanensem subscripsisse, c. bene quidem, 96. dist. Gama dict. 1. Lusitana. Et quilibet privatus † officialibus assurgere debet reverentiam, ac urbanitatem præstare, ex Cassan. & Doctoribus, supra relatis.*

Et quod unus ratione diversorum officiorum † poterit quandoque alteri præferri, & postponi ex Menoch. conf. 92. num. 2. & num. 26. & 46. usque ad 76. lib. 10. Stephan. Gratian. dict. cap. 111. num. 13. & cap. 298. num. 102. Valenz. Velaz. in discursu præcedentia ex num. 28. & conf. 9. & facit text. in leg. tutorem, ff. de his quibus ut indig. ibi: *discreta sunt jura quamvis plura in eandem personam concurrant aliud tutoris, aliud legatarii, D. Solorz. de Jur. Indiar. lib. 2. c. 20. ex num. 7.*

Et tandem quod suas magnificare prærogativas easque † Jure naturali tueri omnibus concessum est ad textum, in leg. observare, ff. de officio proconsul. & supra diximus. Id tamen absque aliquo ambitionis seu superbiae vitio, sed observandi ordinis causa, ut in cap. fin. 89. distinctione, Menoch. conf. 126. num. 1. Tiraquel. de primogen. in præfat. num. 13. Bobadill. lib. 3. politicorum, cap. 2. n. 2. Mastrillus dicto lib. 4. de Magistris, cap. 4. in principio.

CAPUT XV.

Officia Reipublicæ an procurari, & ambiri possint.

SUMMARIUM.

- 1 Petere & ambire officia solebant Romani.
- 2 Peti possunt officia à Rege etiam intercedente pretio. ex Doctrina Bald.
- 3 Ambitio officiorum tandem Romæ perniciofa visa fuit.
- 4 Ambitio quid sit.
- 5 Ambitio officiorum mala & damnabilis quanam dicatur.
- 6 Ambitio bona & laudabilis quanam reputetur.
- 7 Electio omnis quæ sordibus aut precibus improbis facta fuerit jure Regio Hispania damnatur.

Officia, & Magistratus Romæ † peti solebant, ut in leg. Barbarius Philippus, ff. de Officio Pra-

Prator, ibi: *Demum Praturam petunt*, & qui à summo Principe ea petebat, non lege Julia de ambitu reus fuit unquam existimatus, ut in *leg. unica, ff. ad leg. Jul. de ambitu*, quinimò etiam pretio † intercedente, à Principe peti posse, Magistratus & officia Jurisdictionalia dixit Bald. in *dicta leg. Barbarius, num. 6. vers. veniamus*, Cujus sententiæ acquiescit Benedict. in *resp. cap. Rainunt. verbo duas habens filias, num. 52.* & latè Cassaneus in *Catalog. glor. 1. part. conf. 60.* Licet id congruum videatur, ut pungit Salicetus, in *leg. 1. num. 1. Cod. ad leg. Jul. de ambit.* ne quodam modo dicatur justitiæ venditionem tolerare, ut innuit Justinianus, ut *judices sint à quoque, §. 1.* & eos autem docet Soto, de *justitia, & jure, lib. 3. quest. 6. art. 4. in responsione 2. argumenti*, latissimè Navarr. in *manuali, cap. 25. num. 7.*

3 Verum officiorum ambitio † etiam Romæ perniciofa postea visa fuit, *leg. Calpurnia damnata*, ut tradit Dionys. *lib. 37.* Cicero in *oratione pro Murena*, Decian. 2. *tom. crim. lib. 8. cap. 21. nu. 8.* refert Bobadill. 2. *politic. cap. 3. numer. 68.* & meritò, nam Alexand. Severus dicere solebat teste Lampridio in ejus vita: *invitum non ambientem esse ad Rempublicam assumendum*, & ut habetur in *leg. contra publicam, Cod. de re milit. lib. 12. juncta glossa, honoris augmentum non ambitionem*, sed labor ad unumquemque convenit devenire, glossa verbo *petere in leg. eos, ff. de decurion. & verbo precibus in leg.* sic quemquam ad gerendum Imperium idoneum non esse, nisi qui victus, & coactus hoc munus suscepit Doct. Joan. Liceriens. de *primogeniis, lib. 2. q. 14.* Joan. Lupus de *Reg. gubern. lib. 1. c. 12. §. 13.* Guil. Benedict. ubi *supr. n. 61.* Decian. *dict. lib. 8. cap. 21. per totum*, Bonifac. in *peregrinat. verbo honores vers. 3. n. 8.* Gregor. Lopez in *leg. 3. verbo obispo tit. 17. p. 1.* & facit text. in *leg. 13. tit. 2. lib. 7. ordin. ibi: deben ser buscados y llamados para ello*, Bobadil. ubi *supr. n. 67.* latissimè Martin. in *dialogo Relat. 4. p. cap. 9.* Nam ex ambitione plurima mala oriuntur, quæ † est immoderatus appetitus honoris, ut autor est D. Thom. 2.2. q. 131. art. 1. facit textus in *cap. miramur in fin. 61. dist. unde Luc. de Peña in dict. leg. contra publicam in verb. ambitione*, ait quod ambitio est subtile malum, virus, pestis occulta, doli artifex, mater hypocrisis, uber parens vitiorum, &c. Plat. *lib. 31. de Reipublica ambitione: nihil reipublica perniciosius quippe quæ seditiones pariat*, & Cicer. in *Orat. contra Rubrum n. 89.* Unde ambitiosus depingitur ab Innocen. in *lib. de miser. hum. condit. quæ refert Peña in leg. omnes omnino in fin. Cod. de decur. lib. 10. in hunc modum, honores (inquit) ambitiosus affectat est que semper providus semper attentus, ne quid dicat, vel faciat quod hominibus valeat displicere, &c. quæ persequitur Budeus in part. dict. tit. proposito, lib. 3. pag. 292.*

5 Quod quidem intelligas velim in his qui honores Magistratus & officia † ambiunt, & immediate, vel malis mediis appetunt, licet se esse dignos existiment, eleganter Menoch. de *arbitrar. lib. 2. cent. 5. cap. 401. ibi: ambitio, &c. usque ad vers. necem sibi.*

6 Quod si quis magistratus, vel officium non hoc modo, sed decenter † appetat; quia se dignum reputat inspectis bonis naturæ, & gratiis sibi à Domino collatis scientiæ videlicet, prudentiæ, justitiæ, patientiæ, & similibus quamvis eis indignum repuret, humiliter suos considerans defectus, sed divino semper nixus suffragio æqui, & juxta

viri dispositionem administratorem proponat, ut sic ad virtutum perfectionem pervenire possit, istius ambitionis species nequaquam improbat, quinimo quodam modo virtutem esse affirmat D. Thomas 2.2. q. 129. art. 1. & 2. Oldrad. in *dict. leg. Barbarius, ff. de officio prator. Salicet. in leg. unica, Cod. ad leg. Jul. de ambit. Casaneus in dict. Catal. consil. 60.* dum dicunt permissum esse magistratum appetere solum moribus, & virtutibus, & facit illud *Ecclesiast. cap. 7. ibi: noli querere fieri judex, nisi virtute valeas irrumpere iniquitates*, eleganter Matienzo ubi *supr. cap. 13.* qui tali casu, & prædictis circumstantiis non appetere magistratus & honores, & officia pusillanimitati tribuit, & num. 6. ita inquit *non tanquam, &c.* usque ad *utrum contendit.* Docet Mastrill. de *Magistrat. lib. 1. cap. 30.*

7 Unde jure nostro Regio † omnis electio, quæ pretio accedente, fordibus, aut precibus improbis facta fuerit, meritò damnatur in *leg. 22. tit. 2. lib. 7. ordin.* ubi Didacus Perez adducit, *Reg. Cathol. q. 65. in ord. ibi: Como dichos, usque ad verbum, en reelegimiento, &c. & in leg. 8. eodem tit. & libro, ibi: por manera que no intervenga, ni respecto de precio, ni soborno, ni ruego de otras personas, &c.* ubi Azevedo omninò videndus, per omnia scholia, quæ in proposito maximè conducunt.

CAPUT XVI.

De Officialium Reipublicæ Salaris.

SUMMARIUM.

- 1 Premium ut correspondeat labori justum est, & rationi consonum.
- 2 Salaria officialibus Reipublicæ assignari debent quæ correspondeant labori.
- 3 Salaria quis primum publicis officialibus, & magistratibus expensis fisci persolvenda constituit.
- 4 Salaria pratoribus & judicibus ordinariis persolvi debent ex bonis populorum.
- 5 Avendani opinio improbat, qua dicit nobiles & exemptos debere contribuere collectæ, quæ imponitur ad solutionem salariorum officialium.
- 6 Salaria competentia debent judicibus delegatis persolvi ab ipsis partibus ad quarum petitionem missi sunt.
- 7 Salaria competentia quænam dicantur.
- 8 Salaria ad quantitatem, si non fuerit certa consuetudo quid agendum sit.
- 9 Salaria debent assignari secundum personarum, temporis & officiorum qualitatem.
- 10 Salaria solvenda sunt initio anni.
- 11 Et an hæc procedat in judicibus & officialibus qui à Dominis & Baronibus nominati sunt, traditur remissivè.
- 12 Salaria constituere quando possit universitas.
- 13 Salaria debentur officialibus pro tempore quo serviunt, at non ultra.
- 14 Salarium an debeatur quando ob infirmitatem vel absentiam ex justa causa, licentia obtenta vel non obtenta, quis officio personaliter non inservit, remissivè.
- 15 Salarium debetur mortuo officiali ante annum completum & ad hæredes suos transmittitur.

16 Salarium duplex poterit lucrari officialis qui habet duo officia compatible.

17 Salarium debetur officiali finito anno vel tempore officii quousque veniat successor.

1 **J**ustum, & æquum est, & omni rationi consonum, quod labori correspondeat † præmium, ut ait Gregor. in cap. charitatem in fine 12. q. 20. ibi: *Justum nam est, ut ille consequatur stipendium qui pro tempore suum commodare reperitur obsequium, & facit illud sapient. 10. mercedem suam quisque accipere secundum suum laborem; abhorret enim lex sine præmio homines laboriosis officiis præfici, & teste Catone cum labor est in damna mortalis exercet egestas, nec in officium suum ejusque damnum, suum esse debet, cap. cum non deceat de electione, lib. 6. quapropter salaria † officialibus Republicæ assignari debent, quæ respondeant labori, ut docet glossa in leg. argentarium, ff. de edendo, Felician. in cap. 1. de simonia, Avend. de exeq. cap. 2. num. 13. vers. & contra, latè Ludovic. Gom. in regul. Cancellar. in utriusque signatura compendio, pag. 318. Perez qui loquitur in doct. Cathedram regente in leg. 1. tit. 1. lib. 1. ordin. gloss. ult. vers. est etiam subtilis questio, Matienco in dialogo relat. 3. part. cap. 32. n. 9. Mastrill. de Magistrat. lib. 1. cap. 21. in princ. præsertim cum iudices esculenta, & poculenta, aliaque id genus à litigatoribus aut aliis accipere non possint sub maximis, & variis pœnis, ut notat Penna in leg. in sacris col. fin. vers. quarto quæro Cod. de prox. sac. scrip. lib. 12. glossa in §. leg. Julia Instit. de publ. judic. Angel. in authent. iusjurandum quod præstat ab his: Matth. de Afflict. cap. 42. quæst. de officio capitanei, Imola in cap. cum ab omnibus de vita, & hon. de Alex. conf. 206. vol. 2. & de jure Reg. hoc sine dubium procedit, ut in cap. 2. prator. ibi: *Y no recibira la diva, ni acetara promessa, ni donacion ellos, ni su muger, ni hijos de ninguna persona por su ni otro directamente, ni indirectamente, durante el tiempo de su officio de cuya mano a su mano aya de venir a el, y a su provecho, ni ricivan mas de su salario, y derechos que justamente devieren de haber segun la tabla de su auditorio ubi Avil. Avend. supra dict. c. 2. n. 30. & 40. latè Simanc. de Institutione, cap. 34. n. 21. & facit lex 1. & 8. tit. 1. lib. 2. ordin. Matienco supra & c. 83. ubi non solum agit de pœnis iudicum accipientium munera, verum & de his qui iudices aut officiales pecunia & donis corrumpere tentant.**

3 Sed qui primum salaria † officialibus publicis & magistratibus constituit expensis fisci persolvendis, fuit Imperator Augustus Octavianus ex Mœcenatis consilio, ut ex Dion. Cassiodor. lib. 52. & Petr. Greg. syntagm. 2. part. lib. 27. cap. 2. num. 7. tradit Bobad. lib. 5. politic. cap. 4. num. 9. littera F.

4 Itaque prætoribus, & iudicibus ordinariis † salaria solent persolvi ex bonis populorum, ita in hoc Regno obtinuit, ut in leg. 7. tit. 16. lib. 2. ordin. & in leg. 5. tit. 5. lib. 3. Recop. ibi: *Se paguen de los propios, Avend. 2. part. prator. cap. 1. nu. 3. Covarr. pract. cap. 4. nu. 5. post medium, Flores de Mener. 1. quæst. 8. num. 13. Azeved. in dict. leg. 5. num. 1. Bobad. ubi prox. latè Mastrill. ubi supra ex num. 17. ubi aiunt quod si bona Concilii aut populi deficient debet Collecta imponi inter vicinos pro quantitate iusta Salarium persolvenda, quod etiam affirmavit Orosco. in leg. 6. in fin. ff. de officio Assessoris, nu. 9. & 10. Menoch. conf. 147. n. 8. vol. 2.*

Oter. De Officialibus.

† Et licet Avend. in ea sit opinione quod in hac collecta etiam debent contribuere nobiles & exempti, tamen ejus opinio merito improbat per Greg. Lopez in leg. 2. tit. 4. part. 3. gloss. 2. in fin. Aviles in cap. 34. Pratorum glossa fin. num. 2. & in cap. 3. glossa Jurisdictione, 36. vers. quia jurisdictione, Bobad. supra dict. n. 9. Flores num. 14. Azeved. in dicta leg. 5. num. 1. pro quibus facit text. in dicta leg. 5. ibi que paguen esto los que suelen pagar en todas las cosas que son para empleo del concejo.

Sed in iudicibus delegatis ad partium petitionem missis vel constitutis, contrarium procedit, nam partes quæ eos petierunt, tenentur eis competentia salaria † ministrare, ut cum Segur. Angel. Silvan. Garcia, Avend. & aliis tradit Flores ubi supra n. 12.

7 Salaria autem † hæc debent esse competentia, & dicuntur competentia, quæ à Principe, lege, vel statuto, aut consuetudine sunt assignata juxta notata, in leg. 1. Cod. de præbend. salar. lib. 10. & in authent. ut iudex singul. quoque suffragia, observat Bobad. dict. cap. 21. n. 9. ubi n. 11. advertit, quod si officialis plus accipit, mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur ex D. Thom. 2. 2. cap. 53. art. 1. Navarr. de restitutione, lib. 3. cap. 20. B. Molina de justitia, & jur. disput. 3. Menoch. de arbitrariis casu 714. n. 80. Greg. Lopez in leg. 7. tit. 9. part. 2. glossa 4. & leg. penult. tit. 19. part. 3. glossa 1.

8 Et ad quantitatem salarii si consuetudo † certa non fuerit, debent considerari tres ultimæ, & continuæ præstationes, aut solutiones ultimæ, & immediatæ quæ per multum tempus continuatæ steterint, ut probat Aviles in cap. 1. pratorum, verbo salario à num. 7. Flores ubi supra num. 16. circa quod consule Mastrill. ubi supra ex numero 59.

9 Sed hæc salaria debent assignari † secundum personarum, temporis, & officiorum qualitatem ex Menoch. ubi supra casu 223. à nu. 9. Pimio casu 103. vol. 2. ubi quod salaria, aucto labore, augere non debent; Franc. Marc. decis. 449. & solvi debent † in principio anni; glossa & Bart. in leg. Divus, ff. de var. & extraordin. cognit. Castrenf. & Alex. in leg. diem functo, ff. de officio Assessoris, ubi Cagnol. num. 133. Carroc. de locat. quæst. 3. quæst. 13. principalis, n. 10. Tuscus littera S. conf. 10. n. 1. Cum tamen omnes in hoc consuetudine standum assument.

11 Et an hoc procedat † in iudicibus, & officialibus à Dominis populorum, & Baronibus nominatis disputat Flores omnino videndus, n. 38. & Mastrillus n. 30.

12 Et quando possit universitas constituere † salaria vide latissimè Joan. Paul. Mont. de administratione rerum universitatis, in pragmat. 1. de salariis, ubi multa notat Salic. de fise. dubit. 8. sub numer. 18. Mexia in pract. tax. concl. 1. numer. 54.

13 Quæ quidem salaria officialibus debentur pro tempore † quo serviunt & non ultra juxta notata, in dict. leg. diem, ubi Bart. & in leg. scio, ff. de annu. legat. Add. ad Capic. decis. 125. vers. sed adverte, quod limitat variis modis Mastrill. ubi supra ex n. 36. & quando ob infirmitatem † vel absentiam ex justa causa licentia obtenta, vel non obtenta, qui officio personaliter non inservit vel ob aliquod impedimentum, an debeatur Salarium disputat ibi, Mastrill. ex n. 42. Flores n. 28. vers. 7. conclusio.

15 Sed & officiali mortuo † ante annum completum

tum debetur Salarium, & ad hæredes suos transmittitur, ut notat Bart. in *diſt. leg. diem functio* & in *leg. ſupra Divus*, ff. de officio *Assessoris*, latè Jaſo in *diſt. leg. diem*, ubi planè examinat materiam, Capic. *diſt. deciſione* 125. nu. 2. Cefal. *conf.* 7. & 71. *Surd. conf.* 42. nu. 3. Carr. ubi *ſuprà* num. 194. ubi ampliatur, & limitatur Gregor. Lopez in *leg. 1. tit. 8. part. 5.* Aviles *diſto cap. 1. nu. 18.* Flores ubi *ſup.* à nu. 22. Morla in *empor. part. 2. titul. 2. quaſt. 28. n. 229.* Azeved. in *leg. 9. tit. 16. lib. 2. Recop.*

16 Quod ſi officialis habuerit duo † officia compatibilia duplex ſalarium utique poterit lucrari, ut tradit gloſſa, in *diſt. leg. matriculam*, Cod. de *agentibus in rebus*, lib. 12. Menoch. de *arbitr. diſto caſu*, 223. Covar. *var. cap. 13. num. 6.* Sefſe *deciſ.* 194. num. 5. *cap. 2.* ubi etiam notat an ſi officialis delinqueret pro tempore præterito ei debeatur Salarium, quod latè Maſtrill. *ſuprà* à numero. 72.

17 Et finito anno, vel tempore † officii quouſque veniat ſucceſſor, debetur officiali Salarium; nam ſemper officialis antiquus debet inſervire, ut in *leg. unic. ff. de officio Prefati Auguſt. leg. meminiffe*, ff. de officio *Proconſul.* ibi: oportebit uſque ad adventum ſucceſſoris omnia debere *Proconſulem agere*, cum ſit unicuſque *Proconſulatus*, & utilitas *Provincia* exigat eſſe aliquem per quem *negotia ſua provincialia* explicent. Authentica *adminiſtratur. §. fin.* ibi: Non tamen poſſibile, nec portabile eſt ſine *judice* relinquere *Provinciam*, Lopez in *leg. 3. tit. 18. part. 2. gloſſ. 3.* Avend. de *exequend. part. 1. cap. 3. num. 3.* Flores *ſuprà* n. 37. Maſtrill. *ſuprà* ex num. 84. Molin. de *primogen. lib. 1. cap. 25. ex numer. 7.* Bobad. *lib. 1. pol. cap. 1. ex num. 23.* & Maſtrill. *ſuprà* uſque ad fin. Et alias reſolutiones huic argumento factis eruditè adducit & in *cap. 22.* latè agitur de ſportulis officialium, quæ quoties caſus occurrerit videbis.

CAPUT XVII.

Officia Reipublicæ quomodo extinguntur & amittantur.

SUMMARIUM.

- 1 Conſumptione vel renuntiatione omnia Reipublicæ officia amittuntur.
- 2 Conſumptio officiorum Regno *Hispania* utiliſſima ſemper viſa fuit.
- 3 Conſumptio officiorum ſape ſolet expoſci in *Curiis* à *Procuratoribus* Regni, & per Regem concedi.
- 4 Renuntiatione officiorum quid ſit.
- 5 Renuntiatione officiorum non debet fieri niſi in manibus *Regis* vel *Superioris*, poſteſt officialis continuare *adminiſtrationem* officii tanquam non vacantis.
- 6 *Defenſori* civitatis non licet illam deſerere ſine licentia, & ſub certa forma.
- 7 *Imperator* non poſteſt abdicare *Imperium* niſi in manibus ejus à quo habuit.
- 8 Renuntiatione officii nondum accepta in manibus *Regis* vel *Superioris*, poſteſt officialis continuare *adminiſtrationem* officii tanquam non vacantis.
- 9 Renuntiationes officiorum quomodo debeant fieri traditur remiſſivè.
- 10 Renuntiatione facta officiorum ſine *jurisdictione*

quia locari ſolent, an reſolvatur locatio.

11 Renuntiatione officii non ſolum perſonaliter poſteſt fieri, ſed etiam per *Procuratorem*.

Officia omnia amittuntur vel conſumptione † vel renuntiatione. Conſumptio autem officiorum fit quotieſcumque *Principi* videtur; nam cum *Princeps Dominus* ſit officiorum, & qui habet poteſtatem & creandi, & jure *Regaliæ* id ſibi competit, ut in *c. 1.* quæ ſint *Reg. feud.* in uſibus *feudorum* in verbo *poteſtas*: ubi ſcribit *Caſted. deciſ.* 44. n. 2. *part. 2.* Maſtrill. de *magiſtrat. lib. 1. c. 1. n. 9.* ita poterit ea conſumere, augere, vel minuere, ut notat *ſuprà* relat. & noviſſimè *D. Caſtill. de tert. cap. 41. num. 15.* & textus expreſſus, in *leg. 14. & 15. tit. 3. lib. 7. novæ recop.* ubi agitur de *conſumptione officiorum Doct. erudit.* Valenzuel. *conf.* 93. qui loquitur in conſumptione ejuſdem officii *tabellionis Conſilii* vulgo *ayuntamiento* cujuſdam magni civitatis, quod allegavi in quadam lite civitatis *Toletanæ*, cujuſ ſum *Advocatus* in hac *Curia Regia*, quæ vertebatur inter *Conſilium civitatis*, & *Tabellionis numerarios*, & in ea ſententiam obtinui, licet adhuc in gradu *reviſionis* indeciſa pendet.

Quæ idem officiorum conſumptio res proſuſ † utiliſſima huic Regno ſemper potius viſa fuit; quia officiorum pluralitas & officialium numerus exceſſivus maximè pernicioſum agnoſcitur, & plurima damna ſecum affert; nam præter quam quod multitudo perſonarum circa idem munus exercitium conſuſionem parit, ex gloſſa verbo in *paucis in auth. de referendar.* pluribus exceſſibus hoſtium via aperitur, ut rectè agnovit *Petr. Greg. lib. 4. ſyntag. 15. num. 36.* ibi: *Pluralitas magiſtratuum nihil boni affert Reipublicæ: ſed potius detrimentum & ſape turbatur ordo judicandi*, & iterum ibi: qui rerum *adminiſtrationi præſunt*, ſunt ex natura *pecuniæ cupidi*, & *lib. 22. cap. 5.* ibi: quid non quaſo *neceſſarii ſunt tot antici primarii officarii*, inutiles vel uiles *titularii*, cur tot *ſecretarii*, cum duo, aut quatuor ſufficiunt *negotiiſ expedienſis*, quare tantus numerus *adminiſtratorum*, & alii *ſubminiſtri*, & iſtorum *ſamuli*, & *ſamulorum ſamuli*, cur tot qui nutriuntur *ſanguine populi*; ſuper quod exclamabat *Simanc. de Republ. lib. 2. cap. 12.* refert *Bobad. 2. pol. cap. 1. num. 11.* Licet ſuo tempore non aderat tantus officiorum numerus, & ſic tam malæ ſtages ſicut hiſ temporibus non irreperant & tandem ſic ait: ubi, inquam, fuerunt tot *tribunalia* ibi minor *juſticia*, ubi, inquam, tot *Senatores & magiſtratus*, ibi minor *cura Reipublicæ*, ubi plures fuerunt *leges*, ibi *cauſa deterius terminantur*, ubi tot *judices*, tot *advocati*, & *notarii*, & minus accepta *cauſa pauperis*, *pupilli & vidua*, quando tot *litæ damnosa & immortales & plures Reipublicæ fures*: quod ſatis prudenter animadvertit *Verdan. in veriloqu. cap. 16.* *Cevall. in art. Reg. cap. 26.* & aliquid *Azevedo in diſta leg. 15. quam legit ſub gloſſa leg. 14. tit. 3. lib. 7. recop. Maſtrill. ſuprà* lib. 4. *cap. 16. à num. 2.* & eſt elegans textus in *diſta leg. 15.* ibi: *Los daños, e inconvenientes que ſe ſegurian*, & ibi: *el daño y conſuſion que trae tal multitud de los officios.*

Quapropter ſape ſæpius hæc officiorum † conſumptio ſolet expoſci in *curiis* à *Procuratoribus* Regni, & concedi per Regem noſtrum, ut conceſſa fuit proximis præteritis annis, anno 1609. die 21. *Auguſti*, ut in *leg. 28. tit. 3. lib. 4. novæ Recop.* ibi: *en el ſervicio, &c.*

Sed, & renuntiatione etiam officiales officia amit-

- 4 amittunt, cum renuntiatio † sit propriè vel juris spontanea cello, seu dimissio, ut in *cap. super hoc de renuntiatione*, quæ ad hoc allegat Rebuff. in *leg. 191. ff. de us. & in cap. quam periculorum 7. quest. 1.* quem in hoc considerat Angel. de Clavasio in *sum. verbo renuntiatio*, ibidem Rebuff. in *prax. benefic. tit. de resig. in princ. pag. 314.*
- 5 Officiorum autem renuntiatio non nisi † in manibus Regis concedentis fieri debet, ut in *leg. penult. & ibi glossa, ff. de officio Præsidis*, notat Carrocus in *regula concessa ampliatione 4. de regul. jur. in 6.* Menoch. de *recuper. possessione remed. 1. num. 277.* & ratio est quia interest Superiori ne dimittatur beneficium sine ejus licentia, ad notata in *cap. significasti de foro compet. & in cap. Clerico, & in cap. liceat 3. quest. 6.* & ut scribit Columel. *lib. 9. cap. 10.* adeo munitam nec deferere Republicam debet, sicut non licet defensori † civitatis illam deferere sine licentia sub certa forma, *leg. ult. Cod. de defensor. civitatum*, ibi: *nulli defensori licere decernimus, si de publica sollicitudine se liberare voluerit, nisi divino afflictus intimaverit suæ sublimitatis judicio* Greg. Lopez in *leg. 1. tit. 2. part. 7. glossa 18.* Afflict. in *dict. part. 1. verbo potestas quæ sunt Regal.* Cancer. 3. *var. cap. 14. num. 20.* Caved. *decif. 23. part. 3.* Mastrill. *suprà lib. 1. cap. 24. ex n. 11.* Ubi ait Romanum Pontificem posse in suis manibus renuntiare Pontificatum, sed ex honestate saltem in consistorio coram Cardinalibus illud faceret, ut tradit Flaminius Paris, *lib. 2. de resig. quest. 5. per totam.* Imperatorem † autem non posse à se abdicare Imperium, nisi in manibus ejus à quo habuit, ut observat Signorol. *conf. 26.* Castal. de *Imper. 9. 103. num. 11. & quest. 110. casu 279.* Sed pauci sunt Imperatores qui tali animi generositate usi fuerunt, licet aliquos refert Mastrill. *suprà ex num. 1. cum seqq.* Sed reticere non possum, nec silentio præterire insigni timore Dei, virtute animi, maxima pietate & clementia præditum, nostræ fidei summum cultorem, hæreticorum & hostium nostræ religionis unicum flagellum & exitium Potentissimum nostrum Imperatorem Carolum V. invictissimi Philippi IV. nostri Regis, atavum, qui sponte, & summa liberalitate Imperium renuntiavit, & Regna ista prudentissimo filio suo Philippo II. gubernanda & præsidenda dimisit, & in monasterium sancti Justii ordinis Divi Hieronymi feliciter Deo in solitudine vivere recessit, ubi monialis vitæ in exercitio, non tamen sumpto habitu, quousque ab hac vita migravit exemplo sanctissimo peregit.
- 8 Unde officialem nondum accepta † renuntiatione in manibus Regis, vel Superioris posse continuare administrationem officii tanquam non vacantis tradit Rebuff. in *prax. 3. part. de simon. in resignatione, num. 29. per textum in leg. meminisse, ff. de officio Præsidis*, Imol. in *clement. unic. de renuntiatione*, Franc. Caldeira *conf. 8. à num. 7.* ubi addit quod etiam acquirit emolumenta officii, ad *textum, §. fin. autb. de administratione*, ibi: *deponit autem*, Cavedo *decif. 23. n. 5.* ubi etiam id constituit quando renuntiatio à Rege non fuerit admissa, prosequitur Mastrill. *disp. 24. num. 23.* ubi *num. 28.* ait quod data renuntiatione in manu Superioris, & per eum accepta, non poterit amplius officialis administrare, licet in eo remaneant privilegia primæ dignitatis ad hoc ut honoretur, Platea, & Rebuff. in *leg. 1. Cod. de præposit.* Caved. *decif. 212. num. 6. part. 1.*

Sed & renuntiationes officiorum quomodo † debeant fieri extat integer titulus, 4. *lib. nova Recopil.* cujus leges, quoties casus occurrit, sunt inspiciendæ, & ibi Azeved. *per textum in leg. 4.* ibi deciditur quod renuntians debet vivere 20. dies post renuntiationem, ubi *n. 3. & 4. cum seqq.* disputat quomodo computatio horum dierum debeat fieri, & in *cur. Pisan. lib. 4. cap. 2. num. 2.* Gom. Leocent. *dec. 27. nu. 5. & 13.* Quod renuntiatione ista etiam si fit facta alicui idoneo, potest respici per Principem, de quo latè Matienço in *dial. 4. part. cap. 12. per totum.*

An autem renuntiatione facta officiorum sine jurisdictione † quæ locari solent, ut per Pont. *decif. 28.* & Cavalcan. *dec. 25. part. 2.* & locata erit, an resolvatur locatio, ita ut admittatur renuntiatione, disputat Castrenf. *conf. 4. num. 4. vol. 1.* Covar. 2. *var. cap. 15. in fine.* Vincent. de Anna *allegation. 92. vol. 2.*

Tandem renuntiatione ista non solum fieri poterit † personaliter, verum per procuratorem speciale † mandatum ad hoc habentem, ut notat Didac. Perez in *leg. 22. n. 2. lib. 7. ordinament. pag. 412. vers. utrum autem*, Azeved. in *dict. leg. 4. n. 4.*

CAPUT XVIII.

De obligationibus interesse, aut pœnis, quibus subjacent eligentes seu nominantes officiales Reipublicæ, & de officialium fidejussoribus.

S U M M A R I U M.

- 1 Electores seu nominatores officialium Reipublicæ pro culpa eorundem officialium tenentur sicut ipsi de damni satisfactione seu condemnatione contra eos facta.
- 2 Substitutus officialis gerit periculo substituentis.
- 3 Eligens officialem, an eum exhibendo, finito officio liberetur ab obligatione damni resarcienti.
- 4 Notarius vel Tabellio cui mittitur recipere fidejussorem tenetur ad interesse parti.
- 5 Notarius quibus in casibus non teneatur ad interesse etiamsi fidejussio per illum recepta apparuerit & etiam extiterit minus idonea, traditur, & num. seqq.
- 10 Electores si plures fuerint alicujus officialis non omnes tenentur in solidum ad damnum per ipsum præstitum.
- 11 Electorum aliqui si fuerint quos ex actis electionis constet non præstitisse suffragia, ii non tenebuntur ad interesse.
- 12 Electores pro damnis ab officialibus per eos nominatis, præstitis, via ordinaria non verò executiva sunt conveniendi & condemnandi.
- 13 Fidejussores tenentur præstare quilibet Magistratus pro administratione officii sindicatus, sive illud sponte, sive necessario susceperit.
- 14 Quod procedit etiamsi idoneus sit facultatibus, & bona sua obliget.
- 15 Fidejussores tenentur ad interesse non ad pœnam quam Magistratus delinquendo incurrit.
- 16 Magistratus nominans famulum vel officialem non tenetur pro delictis privatis extra officium commissis.
- 17 Fidejussores non tenentur ad interesse ex mala nomi-

- nominacione facta per Magistratum de successore suo.
- 18 Fidejussores ad damnum non tenentur pro gestis ab officiali extra tempus ordinarium & consuetum vacationi officii, etiamsi prorogatio termini per quem fuit electus officialis, ipsi concessa fuisset.
 - 19 Expenditur in proposito textus, in leg. Labeonem fin. cum leg. seq. ff. de ambitu, & in leg. Lucius, §. Paulus, de administr. tutor.
 - 20 Fidejussio qualibet per prorogationem regulariter evanescit.
 - 21 Prorogatio tantum operatur inter contrahentes.
 - 22 Fidejussio est stricti juris.
 - 23 Prorogatio non fit in his quæ sunt stricti juris, de tempore ad tempus.
 - 24 Prorogatio cujuslibet termini censetur facta cum iisdem pignoribus, cautionibus, penis, cautelis, renuntiationibus & clausulis prout erat in primo termino.
 - 25 Prorogatio novum contractum non facit, sed tantum profert, nec per prorogationem unquam inducitur novatio.
 - 26 Creditori licitum est sine licentia fidejussoris, debitori terminum destinatum solutioni prorogare.
 - 27 Prorogatus terminus idem est cum termino destinato.
 - 28 Conciliantur opiniones contrariæ super obligatione vel liberatione fidejussoria ob Prorogationem, per distinctionem à Mauro depromptam.
 - 29 Afferuntur Doctores affirmantes absolute fidejussores ad limitatum tempus obligatos, per prorogationem à creditore debitori factam à fidejussione obligatione nullatenus eximi.
 - 30 Fidejussores officialium & ipsi officiales & nominatores eorum quomodo & quo ordine conveniri debeant ob malè gesta, & num. 31. & 32.

Electores, seu nominatores officialium & Reipublicæ, pro culpa, seu malè eorum gestis, sicut ipsi tenentur de satisfactione damni, seu condemnationis contra eos factæ obnoxii sunt, leg. 1. Cod. de pericul. nominatorum, lib. 11. leg. Imperator. 11. ff. ad municipal. ibi: quod si forte is qui periculo se nominavit: leg. quod glossa 13. ff. eodem, ibi: mox peractis omnibus periculum agnoscat, qui non idoneum nominavit, leg. 2. Cod. de susceptione, & arcar. lib. 10. ibi: juxta inveteratas leges nominatores susceptorum, & eorum qui ad preposituram horreorum, & pagorum creantur, obnoxii teneantur si minus idonei sint, leg. executores, 8. Cod. eodem tit. & lib. ibi: & animadvertant quemque nominaverint ad discrimen suum universa quæ gererent illi redundare, ubi notat Bart. & Plat. quod potestas civitatis quæ mittit officiales suos, & executores per comitatum; quod si committunt aliquid illicitum ut furtum, Barateriam vel concussionem, tenetur potestas pro eis Doct. Penna in leg. agentes, C. de agentibus in rebus, lib. 11. per totum ibi: ubi asserit quod ille qui nominat aliquem ad munus publicum, suo periculo nominat; Innocentius in cap. ex ratione de etate & qualitate; qui tamen alium elegit, videtur testimonium, & approbationem facere pro eo, ut in cap. si servus, 54. distinctione, Paris de Puteo de sindicat. verbo fidejussor. officialium, num. 8. & 9. ubi quod

pater nominans filium ad officium tenetur, Bobad. lib. 3. cap. 8. n. 51. cum seqq. & lib. 3. cap. 1. n. 78. Matienzo in dialog. 3. part. cap. 55. n. 3. Azeved. in leg. 1. n. 15. & in leg. 4. nu. 8. cum duobus seqq. tit. 6. lib. 5. recopil.

Unde officialis & substitutus gerit periculo substituentis, ut in leg. nullus qui nexu 6. Cod. de decurion. lib. 10. glossa in leg. si quis ex corpore, Cod. de mur. leg. lib. 11. ubi Platea n. 16. & hinc provenit quod Magistratus, vel Prætor, qui officiales, seu ministros, sive Coadjutores nominavit tenetur pro delictis eorum in suis officiis patris ad interesse parti persolvendum, ut in leg. 1. §. si servi, & in leg. 21. §. familia, ff. de public. & vecligal.

Et licet controversi soleat an eligens & officialem eum exhibendo finito officio liberetur, & aliqui teneant quod sic, ut communiter notatur, in dict. §. familia Ludovic. Roman. conf. 11. in fin. Puteus de sindic. verbo rectores terrarum nu. 16. tamen contrarium verius in aliquibus casibus iudico, quos acutè perpendit Aviles cap. 4. glossa verbo entregar circa quod vide Greg. Lopez in leg. 2. tit. 16. part. 6. glossa 5. Paz in prax. 1. tom. 8. part. cap. unic. nu. 18. Azeved. in leg. 1. tit. 6. lib. 3. recopil. num. 15. & in dicta leg. 4. glossa verbo satisfacere dicto tit. & lib. Bobad. dicto lib. 5. cap. 1. num. 79. & hinc etiam provenit quod Notarius & vel Tabellio cui mittitur recipere fidejussorem tenetur ad interesse parti, leg. 1. ff. de Magistrat. conveniend. quod prosequitur ut per Vincent. de Franch. decis. 48. num. 3. part. 3. Seraphin. decis. 576. num. 6. Farinac. tit. de delictis, & penis quest. 24. nu. 83. & tit. de Carcer. quest. 23. num. 83. Joseph. Ludovic. decis. 33. tota Pirro Maur. de fidejussoribus scit. 3. cap. 4. Gratian. decis. 69. num. 5.

Aliquibus tamen casibus etiamsi & fidejussio apparuerit, & extiterit minus idonea Tabellio, & Notarius non tenebitur: primo si recipit Laudatorem, & approbatorem fidejussoris: Amadeus, de sindicatu n. 21. vers. & ideo cautela est, Joseph. Ludovic. decis. Lucens. 33. à n. 8.

Secundò quando Notarius, vel Tabellio & de mandato judicis id facit, nam tali casu mandatum judicis excusat Notarium, vel Tabellionem ut non teneatur; Joseph. Ludovic. dicta decis. 33. n. 17. Farinac. in prax. dicto tit. de carcer. q. 33. n. 9.

Tertiò quando principalis debitor est & solvendo, & multum dives, & sufficit in proposito quod ejus patrimonium tantum valeat quantum est quantitas promissa; Joseph. Ludovic. dicta decis. 33. n. 14. & 15. Farin. dicta q. 33. n. 91.

Quartò quando Notarius, vel Tabellio recepisset fidejussorem minus idoneum & in presentia partis non reclamantis; Joseph. Ludovic. dict. decis. 33. n. 16. Farinac. dicta quest. 33. nu. 92. qui asserit satis esse non tantum expressum, verum etiam tacitum consensum partium.

Quintò quando erat solvendo & fidejussor tempore fidejussionis præstitæ, licet ex post facto fuerit effectus non solvendo, Farin. dicta quest. 33. num. 93. & idem in nominantibus officialem tunc idoneum, si postea non idoneus efficiatur observat Azeved. in pragmat. de los Positos, cap. 3. numer. 7. & in leg. 13. numer. 14. lib. 3. recopil. & adverte ad prædicta quia sunt contingibilia.

Illud autem advertimus, ut ad curiam à qua occasione Notarii aliquantulum divertimus, redeamus, quod si plures & fuerint electores alicujus officialis, non omnes in solidum tenentur, ut in leg. fin. ubi communiter DD. ff. de const. pecun. & in leg.

leg. si plures, ubi Bart. & Alberic. nisi aliquis non sit solvendo Pirrus Maurus, dict. cap. 4. num. 23.

11 At si constitit ex actis + electionis aliquos ex electoribus non praestitisse fustigia pro tali officiali profecto non tenebuntur, argument. text. in *leg. cum plures, §. servum ff. locat. docet Puteus relatus ab Aviles dicto cap. 4. Prator. n. 22.*

Electores autem pro interesse, aut damnis ab officialibus per eos nominatis, praestitis via + ordinaria, non autem executiva sunt conveniendi, & condemnandi, cum nullum contra eos adsit obligationis, seu fidejussionis instrumentum, cum tamen ex electione seu nominatione resultet contra eos quaedam ad instar approbatorum obligatio, quod quidem singulare est, & omni animadversione dignum, & ita in testibus approbationibus tenet expressè Joan. Gutier. lib. 1. quest. 2131. praet. n. 10. ibi: *vique ordinaria opus erit ad eos conveniendos, Azeved. dum specialiter, & singulari jure in approbationibus bona eorum, qui pro redditibus Regis se obligant, contrarium observat, in leg. 6. tit. 1. lib. 9. Recopil. à num. 1. & in Notario, qui accepit fidejussionem, quae postea apparuit inutilis, & insufficientis; Farinac. decis.*

Cum tamen pro administratione sui officii qui libet Magistratus sive voluntarie illud susceperit, sive necessario, teneatur + fidejussores pro Syndicatu praestare, ut in *leg. 2. in fine ff. ad Municip. ibi: Imperator Severus & Antoninus rescri. serunt non minus eos qui compulsi magistratu fungantur cavere debere, quam qui sponte officium agnoverunt, notat Penna in leg. si quis decurio Cod. de decurion. lib. 10. & facit textus in leg. 2. tit. 16.*

14 lib. 2. ordinam. quod procedit etiam si idoneus + sit facultatibus, & bona sua obliget; quia adhuc non relevatur à praestanda cautione, ut in *leg. 1. ff. ut legat. sua fidei nominatione, Cavedo observat. Alex. in leg. 1. n. 12. & 13. ff. qui satisfac. cogant. idem jus (quod in electoribus, & nominatoribus supra animadversum remanet) in fidejussionibus procedit, & observandum erit, ut in toto tit. de magistrat. Conven. observat Pirrus Maurus tract. de fidejussor. cap. 36. aliàs in praeludiis seebeonis, 3. fol. 1139.*

15 Tenentur tamen + ad interesse, non ad poenam, quam Magistratus seu officialis delinquendo incurrit, ex text. formali in *leg. 1. Cod. de peric. eorum qui pro magistrat. intr. lib. 11. ubi Bart. & Plat. ubi quod isti fidejussores non tenentur ad id quod Magistratus seu officialis extra officium contraxit, vel deliquit; Bald. in leg. 2. ff. de magistrat. conven. & in authent. hoc licet porrectum con. fin. Cod. de sacros. Eccles. Hypolitus de Marfil. in repetit. rubrica de fidejussor. numer. 181. Nata conf. 202. nu. 5. Mantie. de tacitis & ambig. l. 16. tit. 4. nu. 22. Raudens. decis. Pis. 4. n. 20. Hering. de fidejussor. part. 2. nu. 35. & 189. Aviles in cap. 4. glossa verbo obligado, & iudicio Syndicatus, cap. 3. nu. 19. Giurba decis. 88. nu. 8.*

16 Sicut nec tenetur magistratus + nominans famulum, vel officialem pro delictis privatis extra officium commissis, ex pluribus quos refert Mastrill. de Magistrat. lib. 6. cap. 10. n. 40. tom. 2.

17 Non tamen fidejussores isti tenentur + ex mala nominatione facta per Magistratum vel officialem de successore suo, quae utique nominatio frequentissime ab eis speciali oppidi consuetudine, vel ordinatione, quae solet fieri, immediatè officiales antiqui solent novos creare, ita Doct. Platea in dicta leg. unic. Cod. de his qui pro Magi-

strat. fidejuss. Aviles ubi supra numer. 19.

Nec etiam tenebuntur ad interesse + vel quid praestare pro gestis ab officiale extra tempus ordinarium, & consuetum vacationi officii, etiam si prorogatio officialis ex nova concessione vel aliquo accidenti termini per quem fuit electus, concessa fuerit, ut docet Bart. vel alias ejus nomine Nicolaus de Neapolis autor illius lecluræ, in *leg. Titius, ff. de executione tutorum.*

Pro cujus opinione Primò facit + textus in *leg. 19 Labionem fin. cum leg. seqq. ff. de ambitu, & in leg. Lucius, §. Paulus, ff. de administrat. tutor. ubi fidejussor tutoris non tenetur pro eis quae tutor extra pubertatem sponte gerit.*

Secundò quod regulariter quaelibet + fidejussio per prorogationem evanescit, & resolvitur, ut in *leg. item queritur, §. qui impleto, ff. eodem glossa, in leg. 2. Cod. de procurat. Jaso in leg. lecta. n. 9. versic. circa istud notabile, ff. si certum petatur, qui ampliatur hoc verum esse etiam si fidejussor sit absens, & ignorans, ut in *leg. si unus, §. 1. num. 1. vers. nota ex isto textu, ff. de pact. & in leg. 1. §. & post operis, ff. de operat. nov. nuntiat. ubi in terminis prorogationis loquitur Decius, in cap. de causis n. 4. & 5. & ibi Beronius n. 34. de officio delegat. Gratus respon. 126. n. 7. vol. 1. Gabriel. in titulo de fidejussor. conclusione 3. num. 70. vers. quarto limita, Thesaurus decis. Pedem. 125. tota, Mascard. conclus. 124. num. 15. Rota Roman. decis. 5. 6. & 7. num. 1. Mantie. de tacit. & ambig. part. 2. lib. 16. num. 21.**

Tertiò quod prorogatio tantum + operatur inter contrahentes, ceteris verò non intervenientibus praedictum nullo tempore, seu casu irrogavit ut Doct. Immol. conf. 12. vers. quodam in fine. Barbacia conf. 31. vol. 1. & conf. 15. vol. 7. Alexand. in leg. 3. in fin. ff. de damno infecto.

Quartò quia fidejussio + est stricti juris, ut in *leg. si pignore, & in leg. si fidejussor. ff. de fidejuss. Decius conf. 107. nu. 2. Burtat. conf. 193. num. 4. Sfortia conf. 41. n. 45. Merioch. con. 119. num. 6. & conf. 213. num. 13. Mantie. ubi supra dicto lib. 16. tit. 14. num. 1. & 2. & prorogatio non fit in his quae sunt stricti juris + de tempore ad tempus, ad notata, in cap. Petrus & Gregor. de officio delegati.*

Contraria tamen sententia sequentibus fulcitur fundamentis; & primo, quia prorogatio + cujuslibet censetur facta cum ejusdem pignoribus, cautionibus, poenis, cautelis, renuntiationibus, & clausulis, prout erat in primo termino, docet Negufantus, de pignor. 3. part. membr. 6. part. princ. num. 13. vers. adverte tamen. Anton. Gabriel. tit. de delation. conclus. 2. num. 4. & vulgo jaclatur quod prorogatio novum + contractum non facit, sed tantum profert: Ruinus conf. 101. num. 3. & per prorogationem nunquam inducitur novatio, ut in §. praterea Institut. quibus mod. solvit obligatio.

Secundò facit quod licitum est creditori + abque licentia vel permissione fidejussoris debitori terminum destinatum solutioni prorogate, nec ex hoc fidejussio liberatur, uti confirmant Hostiens. & Anchar. Imol. & Abb. in cap. constitutus de fidejuss. Bart. in leg. Lucius, §. Paulus, ff. de administratione Tutorum, Alex. in leg. lecta ubi Jason. 2. ff. si cert. petat, Vivius lib. 2. commun. opin. opinione 110. Cefal. conf. 331. n. 26. vol. 3. Bertrand. conf. 188. vol. 1. in princ. Anton. Gabriel. de fidejuss. conclusione 3. n. 1. Marfil. dicta rubrica de fidejussor. num. 9. Strach. de decoloribus, part. 5. num. 1.

Tertiò

27 Tertio quia terminus prorogatus † dicitur, & est idem cum termino destinatio; Felinus, & Cagnol. in cap. de causis de officio delegati, & in terminis quod per simplicem prorogationem termini factam principali non liberentur fidejussores, ex leg. item quaritur, §. qui impleta, ff. de locat. Dinius conf. 11. quæ talis est, Jas. in leg. 2. n. 28. alias, 25. Cod. de judic. Alex. conf. 72. habita opportuna lib. 6. Socinus conf. 21. lib. 1. Rota decis. 1. de posit. in antiquis.

Pro quarum opinionum oppositarum discordia
28 † sedanda videndus est Parisius de Puteo, verbo fidejussor. officialium, cap. 1. numero 11. Antonius Heringius de fidejussor. cap. 2. §. 12. à num. 4. ubi latissime procedit Pirrus Maurus eodem tractat. cap. 33. sectione 1. num. 16. Cujus verba (quia verè scopum attingit) ad litteram pro vera resolutione referre decrevi ibi: pro concordia sic distinguas ut etiam supra tetigimus, quod prima opinio quod facta prorogatione, liberentur fidejussores procedat, quando fidejussores sunt obligati ad certum præfinitum tempus & limitatum, & dictum tempus esset elapsum, nam tunc facta prorogatione, & termini dilatione fidejussores non tenentur amplius, & sic quando ex prorogatione termini augetur obligatio fidejussoris, puta, quia esset obligatus per duos annos, & prorogaretur ad duos alios annos; nam tali casu fidejussores efficiuntur liberati, Abb. in dicto cap. 6. constitutus, 10. Jas. in dicta leg. 1. Cod. de judic. Decius & Felinus, in dicto cap. de causis, & in cap. præterea de appel. Alexand. conf. 72. libro 6. & conf. 66. numero 6. lib. 7. Gratian. respons. 126. numero 12. vol. 1. & diximus supra in hac eadem 2. part. sect. 3. cap. 2. illat. 2. 3. & 4. & per totam. Secunda opinio quod per prorogationem & dilationem termini fidejussores non liberentur, procedit quando fidejussores sunt simpliciter obligati, & sic quando per prorogationem non augetur obligatio; quia tunc facta prorogatione fidejussores non liberantur; quia per talem prorogationem in aliquo non gravantur, & ratio est, quia tunc prorogatio est facta ad differendam solutionem, non autem ad finiendam, & tollendam obligationem, quo casu per prorogationem nunquam fidejussores liberantur, & ista distinctio est communis quam passim firmant DD. Specul. de fidejussor. §. 1. numero 19. Alexand. dicto conf. 72. num. 6. & conf. 66. libro 7. Socinus conf. 21. visis colum. 4. in fin. lib. 1. Capel. Tholof. decis. 181. ubi addit. Decius conf. 95. in fin. & conf. 400. Marfil. rubr. Cod. num. 89. Franc. in cap. 1. de jurjurando in 6. Guid. Papa, singular. 977. numeri 1. Abbas in dicto capite, constitutus, num. 11. eodem, Gratian. dicto respons. 126. num. 12. lib. 1. Tiraquellus de retract. §. 1. glossa 7. num. 26. vol. 3. Felinus in capite, de causis num. 3. versiculo

contrarium tamen, ibi: secus si simpliciter fidejussoris, ubi Decius num. 7. Bart. de clausul. 41. glossa 7. ad notata, quibus etiam adde Stracha de de-coctoribus, part. 5. nu. 1. Franc. Marc. decis. 539. Bertrand. conf. 188. vol. 2. Garrocius de locatione & condemnatione, part. 3. tit. de fidejussor. num. 2. Mascard. concl. 4. nu. 12. qui hanc distinctionem communem vocat, ut etiam eam communem appellat Ant. Hering. de fidejussor. cap. 20. §. 12. n. 3. Et quando prorogatio dicatur augere obligationem ponit Dec. in dicto cap. de causis num. 7. ut etiam quando prorogatio obligationis fit, tertii prerogativa præjudicat; advertit Gallosius, de obligat. camerali. n. 19. 22. 23. & 24.

Non tamen me fugit aliquos tamen maximæ autoritatis viros auctores fuisse hanc communem distinctionem impugnare, absolute affirmantes fidejussores † ad certum, vel limitatum tempus obligatos per prorogationem per creditorem debitori factam à fidejussoria obligatione nullatenus eximi & liberari; inter quos fuerunt Jas. in leg. l. 1. num. 9. Panor. in dict. cap. de causis ubi Berroius num. 37. de officio delegati, quod ipse hanc opinionem communem esse testatur Gabriel de fidejussor. col. 3. Emmanuel Suarez in Thesaur. commun. opin. littera F. num. 160. Thesaurus decis. 125. & hanc æquior, verior, communior, & in via disputativa sustentabiliorem esse inquit Ant. Hering. in dicto tract. de fidejussor. cap. 70. §. 12. n. 4. usque ad fin. qui ad ipsa respondens contrariis opinionibus, & validis fundamentis, comprobare nititur.

Quid quod tamen non recedas à distinctione supra firmata quæ & numero & pondere DD. eam præcedit, & præponderat; quo tamen ordine † de-beant conveniri officiorum eorum nominatores, & fidejussores, docet Papinianus, licet difficili verborum sensu, in leg. Imperator. 11. cum duabus seqq. ff. ad municip. & de incol. quarum verba sic se habent, Imperator Titius Antoninus, & leg. 12. ita ait: & ei qui &c.

Ex quarum legum contextura id in summo deducitur: primo loco conveniendos esse † Magistratus, vel officiales quando malè gesserunt; secundò his excussis, eorum fidejussores; tertio & ultimo nominatores seu electores, qua de re utiliter fatis Joann. Gutierrez de juramento confirmando, 1. part. cap. 23. ibi ex ea limitat. &c.

Quando verò Magistratus † seu officialis cui jus dandi tutorem pupillo competebat, vel non dedit, vel non idoneum; tunc primo loco convenitur tutor seu curator; secundo ejus fidejussor, tertio subsidiaria actione Magistratus & ejus heres, ut posteriori gradu nominator, seu elector, ut §. sciendum institut. de satisfat. tutor. ubi notabiliter D. Richard. videndus.